

1984

2008

25

URTEZ
POBRETASUNA
IKERTZEN
EUSKADIN

Eusko Jaurlaritzaren
Justizia, Lan eta Gizarte
Segurtasun sailak 1984
eta 2008 bitartean egindako
azterketa eta lan
estatistikoen laburpena

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

JUSTIZIA, LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZA SAILA
DEPARTAMENTO DE JUSTICIA,
EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL

1 9 8 4

2 0 0 8

2 5 URTEZ
POBRETASUNA
IKERTZEN
EUSKADIN

Eusko Jaurlaritzaren
Justizia, Lan eta Gizarte
Segurtasun sailak 1984
eta 2008 bitartean egindako
azterketa eta lan
estatistikoaren laburpena

Sarrera

Estatistikaren munduan gutxi dira pobrezia-
ren eta prekarietatearen azterketak baino
eztabaida eta zailtasun gehiago sortzen dituz-
ten gaiak.

Zailtasun horrek zerikusia du neurri handi
batean prekarietatearen fenomeno honen
beronen konplexutasunarekin, zeina, ikus-
pegi sozio-ekonomiko hutsetik begiratuta
ere, alderdi asko izateagatik nabarmentzen
baita. Alde askotako errealitate horrek bi sor-
buru nagusi ditu: batetik, etxeen errenta-
maila txikia (mantentze-prekarietatea); bes-
tetik, bizi-baldintza orokorrekin eta
metatutako erreserba-ondasunarekin (meta-
tze-prekarietatea) zerikusia duten mugak.
Bestalde, gabezia-egoera horien larritasuna
ez da kasu guztietan berdina: batzuetan,
oinarrizko premiak betetzeko ezintasunare-
kin dute zerikusia –pobrezia, zentzu her-
tsian–; beste batzuetan, berriz, gizarte bate-
an normala den ongizate-mailara iristeko
gaitasunik eza agerian ipintzen duten beste
zailtasun orokorrago batzuekin.

Gabezi horiek, ordea, arrisku-egoerak adieraz-
ten dituzte batzuetan, benetan errotutako ara-
zoak baino gehiago. Izan ere, pobrezia eta
prekarietateak ez baitute beti itxura bera era-
kusten bizitza errealean: batzuetan haien pre-
sentsia bete-betean nabarmentzen da ikerla-
riaren begien aurrean; beste batzuetan,
berriz, erdi estalita agertzen da, edo arrisku
potenzial gisa, besterik gabe.

Gai honen inguruan sortzen den eztabaida,
berriz, pobrezia eta prekarietatea neurtzeko
errekonozimendu zientifiko unibertuala
duten prozedurak ez egotearekin dago lotuta.
Egia da pobrezia neurtzeko Eurostaten adie-
razleak (batez besteko errenta garbi baliokide-
aren %60) gero eta onarpen zabalagoa duela

analisi konparatuan, eta erreferentziako
adierazle gisa erabiltzen dela Euroa Batasune-
ko mantentze-pobreziari buruzko azterketa
guztietan. Hala eta guztiz ere, inertzia sozia-
len eraginez eta adierazle horrek beti erakus-
ten duen pobrezia-tasa handiaren ondorioz
(Eurostatek diru-sarrera urrien adierazle gisa
definitu zuen hasieran adierazle hori, eta ez
pobreziaren adierazle gisa), Europako erakun-
deek hasieran erabili zuten adierazlea baliatu
izan da orain dela oso gutxi arte Espainian
(batez besteko errenta garbi baliokidearen
%50).

Joan den mendearen 80ko hamarraldiaren
erdialdean, 1996tik aurrera Euskadiko
pobreziaren azterketa- eta segimendu-lerro
originala izango zenaren oinarriak jarri
zituena Eusko Jaurlaritzak. *Pobreziari eta
Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta*
(PGDI) izenez ezagutzen den estatistika-
operazioan gauzatu zen azterketa eta segi-
mendu hori. 1996, 2000, 2004 eta 2008
urteetan egin da inkesta, Euskal Estatistika
Planaren barruan. Urte batzuk lehenago ere
egin zen azterketarik (1986tik aurrera, hain
zuzen). Azterketa hori PGDIrekin pareka
daiteke neurri batean, epe luzerako emai-
tzen azterketa baten ondorioei dagokienez.
Operazioaren erantzukizuna Justizia, Lan
eta Gizarte Segurantzaren Sailarena da, Eus-
kal Estatistika Erakundearekiko (EUSTAT)
koordinazioan.

PGDIren edukietan sakontzen hasi aurretik,
komenigarri deritzogu estatistika hori nola
abiatu zen, zer testuingurutan sortu zen eta
nola garatu zen azaltzeari, hala nola inkesta-
ren ezaugarri orokorrenak aurkezteari, labur-
bada ere.

1. PGDIren sorrera

Nahiz eta egungo formatuan PGDI 1996tik aurrera gauzatzen ari den proiektua izan, estatistika horren oinarriak lehenagokoak dira. Hala, 1986. urtean, Euskal Autonomia Erkidegoan (EAE) dauden pobrezia-errealitatei buruzko azterketa bultzatu zuen Eusko Jaurlaritzak berak: *Euskadiko gizarte-egoera ahulei buruzko azterketa*, hain zuzen. Hamar urte geroago, PGDIk jarraipena eman zion ikerketa hartan sartutako hurbilketa hari, ikuspegi estatistiko batetik begiratuta betiere.

Gogoan izatea komeni da Euskadiko pobrezia-aren azterketa ofizialaren lehen hurbilketa hari hasiera eman zion testuingurua, 70ko hamarraldiaren bukaerako eta 80ko hamarraldiaren hasierako krisiek ezaugarritua. Krisiaren ondorioz, herrialde aurreratuetan berriz agertu ziren hazkunde ekonomikoko urteetan ahaztuak geratu ziren bi fenomeno hauek: langabezia eta pobrezia. Espainian, enplegu industrialaren gainbehera azkarrari egotzi zitzaion ekonomiaren hazkunde negatiboa. Izan ere, Europako mendebaldeko beste herrialde batzuetan baino nabarmenagoa izan zen enpleguaren gainbehera Espainian. Espainiako langabeziaren gorakada izugarriak ez zuen berdinik izan Europako beste ezein estatutan: Europako Erkidegoa osatzen zuten herrialdeetako langabezia-tasak 8,6 puntutan egin zuen gora 1970 eta 1983 bitartean, eta Espainian, aldiz, 17 puntutan.

Euskadiko enplegu-egitura industrian oinarritzen zenez, krisiak gehien erasan zituen industria-sektoreetan gainera, okupazioaren gainbehera estatuko beste inon baino handiago izan zen noski Euskadin. Lanpostuak etengabe galtzeak langabeziaren hazkunde ikaragarria ekarri zuen berekin. Euskadik hamar urtean egin zuen aldaketa izugarria izan zen, ia langabeziarik ez izatetik (1973), %25ko langabezia tasa izatera igaro baitzen (1984).

Ez zen langabeziaren hazkundera izan, ordea, Euskal Autonomia Erkidegoak pairatu zuen krisiaren ondorio bakarra. Krisiak, gainera, ekonomiaren ahultzea ekarri zuen, adierazle makroekonomiko orokorretan nabarmen geratu zen bezala. 1975 eta 1985 bitarteko urteetan, Euskadiko BPGren hazkundera negatiboa izan zen (-%0,3), estatuko hazkunderak (%1,7) positiboa izaten jarraitzen zuen

bitartean. 1973 eta 1981 bitartean, gainera, Euskadi da biztanleko errentak behera egiten duen estatuko erkidego autonomo bakarra. 1981 eta 1985 bitartean, berriz, adierazle hori ez aurrera ez atzera egin ezinik gelditu zen, %0,1eko hazkunde-tasan, Espainiako batez besteko hazkunde-tasatik (%0,7) oso urrun.

Euskadiren gainbehera erlatiboa bereziki nabarmena da familien ongizatearekin zerikusi zuzena duten adierazleen kasuan, hala nola biztanleko familia-errenta erabilgarrienean. 70eko hamarraldiaren erdialdean, hiru euskal lurralde historikoak lehen postuetan zeuden estatuko rankinean, baina atzera egiten hasi ziren, oso azkar egin ere, eta 80ko hamarraldiaren erdialderako Bizkaia sailkapen zerrendaren erdialdean zegoen. Lurralde historiko hori, adibidez, 1971n bigarren postuan egotetik 1985ean 21 postuan egotera igaro zen.

Laburbilduz, nahiz eta Euskadiko Autonomia Erkidegoaren lurraldea Espainia modernoaren hazkunde ekonomikoaren gune nagusietako bat izan XIX. mendearen bukaeratik 70eko hamarraldiaren erdialdera, nahiz eta urte askotan zehar Euskadik abantailazko toki izan Espainiako testuinguruan, 70eko eta 80ko urteetako hurrenez hurrengo krisiek egoera berri eta zail baten aurrean jarri zuten lurraldea, biztanleko familia-errenta erabilgarriaren maila Espainiakoaren batez bestekoa baino txikiagoa zela, eta langabezia-tasa, berriz, %20 handiagoa.

Euskadiko gizarte-adierazleen bilakaera negatiboarekiko kezka izan zen PGDI ekarriko zuen ekimenari bultzada emango zion faktore nagusietako bat, batez ere azterketa batzuek argi eta garbi utzi ondoren egoera ekonomiko prekarioek zerikusi handia dutela gizarte arazoaren sorreran eta bilakaeran. 1984ko martxo eta ekaina bitartean Arabako gizarte-premiei buruz egin zen azterketaren ondorioetan (Eusko Jaurlaritza, DTSS, 1986), adibidez, behin eta berriz nabarmentzen zen arazo sozialak etxe mota jakin batzuetan metatzen zirela, baliabide ekonomiko urriko etxeetan, hain zuzen. Azterketaren emaitzek Townsend-en tesia berresten zuten (1979), hark ere horixe bera esaten baitzuen: arazo sozial gehienak premia ekonomiko handiak dituzten etxeetan izaten direla.

Garai hartako Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzaren Saileko arduradun politikoek ain-

tzat hartu zuten, azkenik, arazoa, baina pobrezia-azterketari ekiteko erabakia hartzeko orduan beharrezkoa izan zen, hala ere, kanpoko estimulua. Garai hartan, pobrezia-azterketa ez zen sartzen Sailaren programa-aurrekontuetan, eta ez zen, ezta ere, teknikarien kezka nagusietako bat. Teknikariok gizarte-zerbitzuen erabiltzaileen beharrianak aztertzen jarduten zuten batez ere.

Kanpoko estimulu hori Europako Erkidegoek bultzatutako azterketa- eta analisi-ekimenak izan ziren. Gure herrian, Caritas bezalako erakundeak zeuden horren barruan¹. Hala, beraz, pobrezia-azterketa aurre egiteko europar programak bezalako ekimenek Sailaren goi-instanzietan piztu zuten interesaren emaitza da, neurri batean, Euskadiko pobrezia-azterketa².

Ekimen horiek garbi uzten zuten gero eta handiagoa zela pobrezia-azterketa. Gai horri buruzko ikerketa berri asko egin ziren, bai estatuan, bai Europar Erkidegoan. Garai hartako buruzagi politikoentzat, Europan eta Espainian errealitate problematikoa gisa agertzen hasia zena, ez zen posible, abiapuntu hipotesi gisa behintzat, Euskadin ez agertzea. Izan ere, Erkidego hau Espainiako estatuko beste edozein baino gogorrago zigortzen ari baitzen langabezia eta atzeraldi ekonomikoa.

Gero eta gehiago bere prekarietateagatik nabarmentzen ari zen errealitate baten eta Europako programen eta EDIS eta Caritasen lan aitzindarien aurrera eramaten ari ziren

ekimenen konbergentzia Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzaren Saileraren pobrezia-azterketa dinamika berrian parte hartzerako bultzatutako erabakian gauzatu zen. Hortik sortu zen ikerketa-proiektua hainbat urtetan luzatu zen, eta, garai hartako zirkunstantzia partikularrak zirela eta, ikuspuntu horretatik aztertu zen, ikerketaren ikuspuntutik, hain zuzen.

Ondorio praktikoetara begira, prozesua 1984. urtean hasi zen, pobrezia-azterketa-azterketa marko teorikoa sendotzeko gai izan zitekeen informazioa erraztea helburu zuten operazio esperimental baten diseinuarekin. Lehen azterketa horretarako landa lana 1985eko maiatzean zehar egin zen, eta argi eta garbi erakutsiko zuen pobrezia-egoerak egoera diferentzial okerragoa eragin dutela, bai elikagai-konsumoaren mailari dagokionez, bai ondasun eta kapitalen jabetza-mailari dagokionez, eta baita eduki ekonomikoa duten aisia-jardueren mailari dagokionez ere.

Perspektiba metodologikotik begiratuta, azterketaren emaitzek garbi utzi zuten hurbilketa subjektiboa zela biderik zuzenena (Leydeneko Unibertsitateko Bernard M.S. Van Praag-ek defendatzen zuen bezala), bai ikuspuntu teorikotik bai ikuspuntu praktikotik begiratuta, pobrezia-azterketa hurbiltzeko. Emaitzek, ordea, Anberesko metodologiaren erabilera erabat baztertearen aurkako aholkua ematen zuten. *Center for Social Policy* (CSP) erakundeak Herman Deleeck-ek defendatzen zuen Anberesko metodologia, bere bertsio tipologikoan batez ere³. Espainian ere zenbait

¹ Azpimiarratzeko da Caritas erakundeak Espainiako pobretasunaren aurka egiten ari den borroka. Administrazioak muturreko marjinazioari aurre egiteko jartzen dituen neurriak mugatuak direlarik, erakundearen borroka ez da ekintza zuzenera mugatzen; aitzitik, ikerketaren esparrura zabaltzen da. Oro har, alor honetan egindako lehen garrantzizko ikerketak Elizbarrutiko Caritasek babestu zituen, zuzenean edo zeharbizidez. Elizbarrutiko Caritasek eta Gizarte Ekintzaren Zuzendaritza Nagusiak izenpeturiko hitzarmen bati esker EDIS-k 1984an aurrera eramandako "Pobrezia eta bazterketa" ikerlana da alor horretan orain arte egin den lanik garrantzitsuenak, gizartearen izan zuten eraginaren ikuspegitik begiratuta behintzat. Azterketa honen aurkezpenak, beraz, 80ko hamarraldiaren erdialdeko Espainiako pobretasunaren errealitateari buruzko fenomenoarekin eta ez baitadarekin berriro topatzea ekarriko digu.

² Pobretasunaren aurkako Lehen Europar Programa 1975. urtean onartu zen, eta 1980 arte iraun zuen. Bigarren Europar Programa 1984an onartu zuen, Europar Erkidegoen baitako gogoeta-prozesu luze baten ondoren. Programa hauen garrantzia hirukoitza da: lehenik eta behin, aitzindariak dira, eta berehala abiatzen dira, 70eko hamarraldiaren krisi ekonomikoa agertzearekin batera; bigarrenik, Europa barruko pobretasunaren errealitatea ezagutarazten dute; eta, azkenik, pobretasunaren alorreko garapen estatistikoa eta ikerketan laguntzen dute. Arlo honetako ikerketa kuantitatiboari eta pobrezia-azterketa gaineko estatistiken sorrerari emandako bultzada, bai Europa barruan bai Europako estatu kideen artean, Programa hauen testuinguruan aurrera eramandako lanarekin lotzen da neurri handian.

³ CSP erakundeak, Deleeck-ek pobretasunera hurbiltzeko metodo bat sustatzen zuen, eredu sozialen azterketan oinarritua, familietara zuzendutako hiru galderen bitartez. Lehen galderak existitzen jarraitzeko segurtasunaz hausnarketa egitera behar zuten familiak (etxean hilero sartzen dirua kontuan hartuta, nola ibiltzen zarete zu eta zure familia hilaren amaierara iristeko? Oso gaizki, gaizki, gaizki samar, ongi samar, ongi edo oso ongi?); bigarren galderak etxeko errenta-premiei buruzko perzeptzioa jasotzen zuen (zure etxean, zenbat diru beharko zenukete hil bukaerara iristeko); azkeneko galderak diru-sarrera benetan erabilgarriei buruzko informazioa jasotzen zuen (Zenbatekoa da zure etxeko errenta garbia hilean, diru-sarrera mota guztiak barne hartuta?).

ikerketetan erabiltzen hasia zen hurbilketa-mota hori⁴.

Eusko Jaurlaritzaren ekimenez, aurre-testaren emaitzak hartu eta Euskadiko pobrezia buruzko lehen azterketa izango zenaren behin betiko diseinua egin zen. Orduko Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzaren Sailaren Ongizatearen Zuzendaritzari eman zioten azterketa egiteko ardura, eta honako izenburu honekin argitaratu zen: *Estudio sobre Situaciones Sociales Desfavorecidas en Euskadi (ESSDE, Euskadiko gizarte-egoera ahuleko taldeei buruzko azterketa)*.

Fenomenoa neurtzeko moduari dagokionez, azterketatik bildutako datuek Europan behartasuna aztertzeko erabiltzen ziren metodo nagusientzako adierazleak lortzeko bidea erraztu behar zuten. Garai hartan, funtsean, metodo hauek erabiltzen ziren:

- EDIS eta Willmott-ek zehaztutako metodo estatistiko objektiboak.
- SPL (Van Praag) eta CSP (Deleeck) korrontek proposatutako metodo subjektiboak.
- Gabetasun kontzeptutik gertuen zeuden hurbilketak, hala nola Townsend eta Rowntreek proposatutakoak.

Galdeketa taxutzeko orduan, CSP eta SPL metodoak Euskadiko behartasuna neurtzeko prozesuaren beharrian espezifikoetara egoki-

tzeko egin behar ziren aldaketak egin ahal izateko modua bilatu zen.

Landa-lana 1986ko otsailetik martxora bitartean egin zen. 1987. urtearen hasieran, *Pobretasuna Euskal Autonomia Erkidegoan (Aurrerape-na)* txostena argitaratu zuen. Txostena Eusko Jaurlaritzaren Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzaren Sailak ordu arte egindako ikerkuntzaren edukiaren sintesia da. Gerora begira, garrantzi handia izan zuen Leyden/SPL hurbilketa (Van Praag-en formulazioaren arabera) erreferentzia gisa hartzea, mantentze-pobrezia buruzko datuak aurkezteko.

Nahiz eta ikerketa hutsaren ikuspegitik egin egon, azterketaren emaitzek ikerketaren mugak gainditu zituzten, eta zirrara handia eragin zuten Euskadiko gizartearen eta politikan. Euskadiko gizarte-egoera ahuleko taldeei buruzko azterketaren datuak hedabideetan argitaratzeak iritzi publikoaren begi-bistan jarri zuen krisiaren eta langabeziaren ondorioen errealitatea: ordu arte aberatsa izandako gizarte baten pobretze handia. Familia pobreen kopuruari buruzko datu txundigarriak gorabehera (eztabaidagarria beti), azterketatik ateratako ondorioak deigarriena, jendea benetan harrিতa utzi zuena, honako hau izan zen:

- Batetik, eta familia pobreen kopuruari buruzko eztabaidak alde batera utzita, prekarietatearen eta pobrezia arazoaren lehen-

Gutxieneko soziobitalak kalkulatzeko, hilaren amaierara gaizki samar iristen ziren familiak baizik ez zituen aintzat hartzen CSP-k, hau da, existitzen jarraitzeko segurtasunik ezaren muga-muga zeudenak. Familia horietan, errenta erabilgarria eta beharrezkotzat jotzen zena alderatzen ziren, eta bietan txikiena hartzen zen beste kalkuluak egiteko erreferentzia-elementu gisa. Batez besteko errentatik (+/- desbideratze tipikoa bi halako) gehiegi aldentzen ziren familiak baztertu ondoren, hilabete bukerara iristeko beharrezko errenta erakusten zuten batez besteko errenta kalkulatu zen hortik.

Analisiaren hurrengo urratsa zen konparatzea familia bakoitzeko diru-sarrea bere erreferentziako familia-motari zegokion gutxieneko soziobitalarekin. Hortik abiatuta, existitzen jarraitzeko segurtasuna zuten edo ez zuten familiak zehazten ziren. Familia tipologia kontuan hartuta, gutxieneko soziobitalera iristen ez ziren familiak bigarren taldean sartzen ziren. Familia horien egoera finkatzeko, termino dikotomikoak (segurtasun-atalasetik behera edo gora egon) eta portzentzualak erabiltzen ziren, honako formula honen arabera:

$$SE = \frac{Y}{MSV} * 100$$

SE existentzia-segurtasunaren balioa da, ehunekoetan kalkulatu; Y familiaren errenta erabilgarria, eta MSV erreferentziako familia-motari dagokion gutxieneko soziobitala.

Familia-tipologia jakin batzuei aplikatzen zitzaion hurbilketa (gizabanako erretiratu, gizabanako aktiboa, bikote erretiratu, seme-alabarik gabeko bikote aktiboa, eta abar). Laginak hogeita hamar familiatakoa izan behar zuten gutxienez.

⁴ Anberesko metodoa Espainian aplikatzeko erreferentzia nagusia Luis Vila, Javier Charroalde eta Espainiako pobretasunaren fenomenoaren aztertzen aritu zen taldeko beste kide batzuek *Instituto de Estudios Laborales y de la Seguridad Social* (IELSS) erakundearen baitan bultzatutako ikerlana zen. Horren helburua familia-eredu jakin batzuentzako pobretasun-atalase batzuk zedarritzeara zen, hilaren bukaeraren gaizki samar iristen zirela zioten talde horien egungo errenta eta beharrezko errenta konparatuz. Era horretan, gutxiengo soziobitalak zedarritu nahi ziren, eredu estatistiko adierazgarri batzuentzat.

dik ere bazela (eta ez neurri txikian, gainera) egiaztatzea. Krisia eta langabezia bezala, pobrezia gure artera iritsia zen.

- Bestetik, auzo jakin batzuetan –krisian zeuden industrialdeetan, hiriburu batzuetako langile-auzo degradatuetan, Bilbon batez ere, eta hiri nagusietako parte zaharrea–, muturreko pobrezia-errealitateak zalan-tzan jartzen zuen gizarte babesaren sistemaren eraginkortasuna, eta horrelako egoera erdi eta epe luzera mantentzearen ondorioei buruzko galderak planteatzen zituen.

Azterketaren emaitzen aurrerapena egitean, honela laburbildu zituzten lortutako emaitzak:

Pobrezia ez da inondik ere herrialde aurreratu-ekin zerikusirik ez duen zerbait, are gutxiago, gure kasuan bezala, krisiak gogor zigortzen duenean, langabezia inoizko handiena denean, edota Gizarte Segurantzak finantza-arazo gero eta handiagoak dituenean. Pobrezia-eragina guk aurreikus genezakeena eta Europan ikusten dena baino handiagoa da, nahiz eta estatu osoan izan litekeena baino txikiagoa izan beharbada. Txostenak azpimarratzen duenez, pobrezia bereziki erasaten die giza talde jakin batzuei, hala nola langabetuei, etxeko zereginen erantzukizuna bere gain duten emakumei, edo baliaezintasunagatik erretiratutakoei, eta horrek agerian uzten du Gizarte Segurantzaren politika sektorial jakin batzuen eraginkortasunik eza. Azkenik, berretsia gertatzen da pobrezia kalte handia egiten diola bai gizarte elkarbizitzari, bai herritarren aukera berdintasunari, eta, hori guztia dela eta, ezinezkoa gertatzen dela zuzenbide-estatu sozial eta demokratikoa arautzen duten oinarrizko printzipio politikoak aplikatzea.

Aldi berean, alor horretan egin zitekeenaren oinarriak ezartzen ziren.

Horren aurrean, hala instituzio publikoek nola gizarte eragileek neurriak hartu behar dituzte, eta jokabide-estrategiak aztertu berriro, bai gure balia bide erabilgarriak modu eraginkorragoan banatzeko, bai lanerako eskubidea eraginkorta-

sunez aplikatzeko. Izan ere, eskubide hori bermatzea oinarrizkoa da pobrezia epe ertainera gutxitzeko (batez ere gazteen artean, desanimatuta baitaude aurrean duten etorkizun aldakor eta iluna ikusita). Instituzioek eta eragileek berriro aintzat hartu beharko luketen beste neurri bat talde behartsuei gizarte elkartasunaren aldeko ahalegin berezia egitea eskatzeko aukera da. Nolanahi ere, ezein gizarte demokratikok ezin onar dezake Autonomia Erkidego honetan egun dauden muturreko pobrezia-egoerak enkistatzea.

Epe laburrean, oinarrizko helburua bi alderditan zentratu behar da batez ere: pobrezia kronikoa ezabatzean eta behartasun gorria desageraraztean, hain zuzen. Gizarte ongizatearen epe laburreko politikaren ahalegin guztiek horretara jo behar dute⁵.

Era horretan, bere helburua batez ere tekniko eta are akademiko baten ere, Euskadin prekarietate-poltsa handiak eta are muturreko pobrezia-guneak ere bazirela agerian jartzean, Euskadiko gizarte-egoera ahuleko taldeei buruzko azterketak gerora Euskal Parlamentuan egingo zen eztabaida politikoa garrantzitsurako oinarriak jarri zituen. Azterketa argitaratu ondoren Legebiltzarrean izan zen eztabaidaren ondorioz, euskal familia askoren pobrezia-egoerari buruzko ez legeko proposamena onartu zuen 1987ko maiatzaren 8an Eusko Jaurlaritzaren osoko Bilkurak.

Eusko Legebiltzarrak hertsatuki eskatzen dio Eusko Jaurlaritzari Euskal Autonomia Erkidegoen dagoen pobrezia-errealitate buruzko programa espezifikoa abia dezan. Helburu horretarako, dagoen legebiltzar-batzordeak proiektu bat prestatuko du, Eusko Jaurlaritzak berriki argitaratu duen Euskal Autonomia Erkidegoko pobrezia-errealitate buruzko azterketaren aurrerapenean dauden datuak kontuak harturik.

Proposamen hori onartu ondoren, 1989. urtearen hasieran Pobrezia-errealitate aurkako Borrokarako Plan Integrala ekarriko zuen prozesua abiarazi zuen Eusko Jaurlaritzak⁶. Plan

⁵ *Pobretasuna Euskal Autonomia Erkidegoan (Aurrerapena)*, Enplegu eta Gizarte Ongizate Sailburuarde Carlos Aldasoro Ballesteroren aurkezpena.

⁶ Familien gutxieneko diru-sarrerari buruzko otsailaren 28ko 39/89 eta Gizarte-behar larrietarako laguntzak arautzeko martxoaren 21eko 64/89 dekretuen bidez eraman zen aurrera hasieran plan hori. Handik urtebete eta gutxira, gai horri buruzko lehen autonomia-legea onartu zuen Eusko Legebiltzarrak: Gizarteratzeko gutxieneko diru-sarrerari buruzko maiatzaren 3ko 2/1990 legea, hain zuzen.

horrek gutxieneko baliabide ekonomikoak bermatzeko sistema bat ezartzen du lehen aldiz Espainian, gizarte-laguntzako soldata izenez ezagutu zenaren ezarpenean oinarrituta. Euskal plan hori abian jartzeak estatuko ia autonomia erkidego guztietara zabaldu zuen gero gizarte-laguntzako soldataren ideia, instituzio autonomikoek Espainiako gizarte babesaren eredua definitzen emandako laguntza-aren adibide dena⁷.

Eusko Jaurlaritzak bultzatutako ekimenaren eraginez, ikerketa eta estatistikaren ahalegin guztiak pobrezia-aren eta bazterketaren kontrako borroka-planak abiarazteko eta ebaluatze-ko neurriekin zerikusia zuten alderdietan zentratu zen bereziki. Izan ere, 1988ko azaroan, beste datu-bilketa bat egin baitzen, Euskadiko gizarte-egoera ahuleko taldeei buruzko azterketaren diseinuan oinarritua, baina Euskadiko pobrezia-aren aurkako borroka-plana martxa jartzen laguntzeko asmo hutsez. Planean aurreikusitako gizarte-laguntzako soldataren prestazioaren eskari potentzialari buruzko aurreikuspenak ezartzeko behar ziren datuen bilketa bat izan zen soilik.

90eko hamarraldiaren lehen urteetan, baina, aintzat hartu zen Euskadiko gizarte-egoera ahuleko taldeei buruzko azterketarekin hasitako ekimenari berriro heltzeko komenigarritasuna, ikuspuntu estatistikotik begiratuta betiere, pobrezia-aren buruzko azterketa Euskal Autonomi Erkidegoaren estatistika-plangintzan txertatzeko asmoz. Eusko Legebiltzarrak berak hartu zuen Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko inkesta izango zena Euskal Autonomia Erkidegoaren estatistika-planetan txertatzeko ekimena. Era horretan, Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko inkesta 1993-1996 bitarteko Euskal Estatistika-Plangintzan txertatuta geratu zen.

Operazio berria Euskal Estatistika-Plangintzan txertatzeko erabakiak pobrezia-aren buruzko azterketen ebaluazio-prozesu metodologikoa berrartzera behartzen ditu estatistikako arduradunak. Hori dela eta, Europako pobrezia-

buruzko ikerketaren egoerari buruzko azterketa metodologikoa abiarazten da 1994. urtean. Horren helburu nagusia da Europako ikerketetan fenomeno horren azterketara hurbiltzeko erabiltzen diren metodoak aintzat hartzea eta aztertzea.

1994ko azterketa metodologikoaren ondorioak xehetasunez aztertu ondoren, Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestarako galdeketa-eredu baten ebaluazio-azterketa abiarazi zuen Eusko Jaurlaritzaren Justizia, Ekonomia, Lan eta Gizarte Segurantzaren Sailak 1995. urtean. Azterketa horrekin amaitu ziren estatistika berria behin betiko abiarazi aurreko lanak.

1995. urtean aurrera eramandako azterketa pilotutik ateratako irakaspenak oinarritzat harturik, 1996. urtean Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko lehen estatistika-operazio ofiziala egin zen. Operazioa, bere funtsean, sendotuztat jo daiteke ordurako. Hala ere, 2000-2008 bitartean aurrera eramandako operazioetan, aldaketa eta hobekuntza metodologikoa egingo dira. Bereziki garrantzitsuak dira, 2004. urteko azterketan, europar estatistika-errekimenduen berriak aintzat hartu behar izatetik ondorioztatzen direnak. Une horretan, Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestak gai horretan operatiboa den europar estatistika batera egokitu beharri aurre egin behar dio lehen aldiz: *European Union Statistics on Income and Living Conditions* (EU-SILC) delakora, hain zuzen. EU-SILC estatistikaren ondorioz, Euskadiko pobrezia-aren eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestak norabide berria hartzen du, eta 2004. urtetik aurrera Eurostaten metodotik eratorritako emaitzei buruzko askoz informazioa hobea eskaintzen du, egotzitako alokairuaren metodoaren aplikaziorako hurbilketa barne.

⁷ Euskal Autonomia Erkidegoaren ekimenak Espainiako politikaren norabidea aldatzea ekarri zuen neurri batean, Madrilgo Autonomia Erkidegoak (Joaquin Leguina buru zuela) antzeko neurriak hartzea erabaki ondorengo urteetan gaiari buruzko araudi autonomikoak bata bestearen atzetik onartu zirelarik. Hala, gizarte-babeserako eredua bi oinarri sendotan bermatuko zen: Gizarte Seguratzaren sistema orokorraren prestazioetan, batetik, eta, Autonomia Erkidego batzuetan beste batzuetan baino gehiago, diru-sarrerak bermatzeko programa osagarri batean, bestetik. Guxieneko errenta autonomikoen eredu horrek autonomia osoz funtzionatzen du oraindik ere, estatuaren esku-hartze orotatik kanpo.

2. PGDIren ezaugarri nagusiak

Euskadiko pobreziari eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestak, 1966an indarrean sartua, eta Euskadiko gizarte-egoera ahulei buruzko azterketak zenbait desberdintasun dituzte. Azterketa horren helburu zabalagoen aurrean, inkestaren helburu nagusia pobrezia- eta prekarietate-lerroak –eta beroriek Euskadin izandako eragina– ezagutzea, aztertzea eta ebaluatzea izan zen, hala nola gizarte desberdintasunekin lotutako adierazleak lortzea.

Zehatzago esanda, pobreziari eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestak helburu espezifiko hauek zituen:

- Pobreziaren eta prekarietatearen eragina neurtzea eta kuantifikatzea, hala mantentze-pobreziari nola metatze-pobreziari zegokioenez.
- Pobreziaren eta prekarietatearen edukia zedarritzea, kasurik larrienei erreferentzia berezia eginez.
- Pobrezia objektiboaren eta pobreziari buruzko norberaren pertzepzioaren arteko lotura aztertzea.
- Bai pobrezia-egoeren, bai prekarietate-egoeren arrisku-faktoreak zehaztea, aldagai orokor jakin batzuei dagokienez.
- Pobrezia- eta prekarietate-egoerak kontrolatzeko gizarte-ekintzak aztertzea, batez ere bizitza independente baterako sarrera-prozesuekin zerikusia dutenak. Pobrezia estalia delakoaren azterketa ere sartzen da testuinguru horretan.

Pobreziari buruzko inkestak uko egiten dio, aipaturiko testuinguru horretan, gizarte-egoera ahulei buruzko azterketaren hurbiltzetan alderdirik zailenei, bai pobreziaren iraunkortasun- eta erreproduktzio-aldagai dagokienez, bai populazio pobreaken beharrezan eta problematika diferentzialen azterketari dagokienez. Izan ere, alderdi horiek aldizkako operazio estatistiko batean egitea komeni dena baino azterketa puntual zehatzagoak eskatzen dituzte. Aldizkako operazio estatistikoak pobrezia, prekarietate eta gizarte desberdintasunei buruzko adierazle orokorren jarraipenean zentratzen baitira batez ere.

Aitzitik, operazioaren aldi desberdinak garatu ahala, helburu espezifiko berriak gehitu ziren, edo profil zehatzagoz garatu ziren. Horietan artean pobrezia- eta prekarietate-adierazle osagarriak nabarmentzen dira besteren gainetik, batez ere elikadura egoki bat izateko arazoari buruzkoak.

Pobreziaren eta ongizate-gabeziaren arteko bereizkuntza da Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko inkesta eta Gizarte-egoera ahulei buruzko lehen azterketa bereizten dituen beste ezaugarrietako bat. European nagusi ziren ikusmoldeen eraginpean, gizarte-egoera ahulei buruzko azterketa horretan, gutxieneko ongizatea ziurtatzeko ideia pobrezia erlatiboarekin uztartzen zen, eta oinarrizko beharrezan bermatzeko ideia, berriz, erabateko pobreziarekin, pobrezia sozialki jasanezinarekin, edo behartasun gorriarekin. Pobreziari buruzko inkesta berria diseinatzeke orduan, baina, erabaki zen hurbiltzea zuzenena egiteko ez zegoela pobrezia-egoeretan mailaketarik egin beharrik, hau da, ez zegoela zertan bereizi pobrezia erlatiboaren, erabateko pobreziaren eta behartasun gorriaren artean. Bereizketa benetan eraginkorra, modu orokorrago batean, ongizate-gabeziaren eta zentzu hertsiko pobreziaren artean ezarri beharrekoa zen.

Bada, hala ere, Euskadiko gizarte-egoera ahulei buruzko azterketaren eta Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestaren arteko jarraitutasuna agerian jartzen duen funtsezko elementu bat: pobreziaren eta prekarietatearen neurketari originaltasunez hurbiltzea. Euskadiko gizarte-egoera ahulei buruzko azterketak bezala, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak ere bi alderdi desberdin bereizten ditu prekarietatea aztertzerakoan: mantentze-prekarietatea eta metatze-prekarietatea. Errealitate horiei hurbiltzeko orduan, gainera, aintzatago hartzen ditu gizartearen pertzepzioak ikerlarien iritziak baino.

Europako testuinguruan, Pobrezia eta Desberdintasun Sozialen Inkestak atentzioa ematen du bi arrazoi nagusirengatik. Batetik, azkeneko hogeitun urteetan beti metodologia erabiliz egin den pobreziari buruzko estatistika bakarra delako Europa osoan. Bestetik, pobrezia aztertzeke European erabiltzen diren hurbiltze-metodo nagusiak aplikatuzetik lortuta-

ko emaitzak eskaintzen dituen inkesta bakarra delako. Hau da, beraz, Pobrezia eta Desberdintasun Sozialen Inkestaren ekarpen nagusia: bere emaitzak printzipio metodologiko komunak aplikatuz lortu direla, eta horrek errealitate sozial konplexu honekin zerikusia duten alderdi desberdinek izandako bilakaera ezagutzeko aukera ematen duela, Europan uneren batean edo bestean erabilitako adierazle desberdinei dagozkien emaitzak jarraitzeko eta elkarrekin konparatzeko bidea emateaz gainera.

Pobrezia eta prekarietateren fenomenoak aztertzeko tresna egokia dela agerian geratu den neurrian, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta hau egungo Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzaren Sailaren operazio estatistiko nagusietako bat bihurtu da. Inkestak garrantzi handia izan du gizarte politikan, eta izaten jarraituko du aurrerantzean ere, Euskal Autonomia Erkidegoko pobrezia eta ongizate-gabezia mota desberdinen bilakaeraren jarraipena egiten lagunduko

duen neurrian. Pobreziaren eta gizarte desberdintasunen adierazleei buruzko informazio jarraitua izateak aukera emango die administrazio publikoei, alderdi politikoei, gobernuz kanpoko erakundeei eta, oro har, herritar guztiei, pobreziaren eta prekarietatearen errealitateetan gerta daitezkeen aldaketak ezagutzeko, eta errealitate sozial horiekin unean-unean lotzen diren aldagai nagusiak detektatu eta aztertzeko.

Txosten honek, lehen zatian, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestaren metodologia-ezaugarri nagusiak zehazten ditu, erabilitako neurketa-adierazleak eta neurketa-indizeak aztertuz batez ere. Gero, bigarren zatian, lortutako emaitza nagusiak eskaintzen ditu, epe luzera ikusten diren aldaketetan atentzio berezia jarritz. Helburu horretarako, datu-fitxategiak egokitu dira, datuak dauden aldian, hau da, 1986-2008 urte bitartean, konparazioa (2008ko atalaseen sisteman oinarritua) ahalik eta egokiena izan dadin.

1

Lehen zatia: pobrezia
eta prekarietate
adierazleak PGDI

Atariko gogoetak

Euskal Estatistika Plangintzaren barruan, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestaren helburu nagusia pobrezia- eta prekarietate-lerroak ezagutzea, aztertzea eta ebaluatzea da, eta lerro horiek Euskadin duten eragina jakitea. Gorago ere esan den bezala, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestaren ezaugarri berezietako bat pobrezia eta prekarietatea neurtzeko hartutako ikuspuntuaren orijinaltasunean datza.

Europako pobreziaren azterketara hurbiltzeko metodologia tradizionalak kontraesan deigarri batzuen aurrean jartzen du ikerlaria. Batetik, ondasun eta ekipamenduetarako sarbide-maila handi samarra duten familia batzuk pobretzat jotzen dira; bestetik, ordea, kontsumo-ondasun iraunkorrak eskuratzeko zailtasunengatik, edo bizi diren etxebizitzaren biziegokitasun-baldintzengatik, bizi-baldintza prekarioak dituzten familia batzuk ez-pobretzat jotzen dira.

Gizarte bateko kideen ongizate espektatibetan gorabeherak sartzen dituzten kultur ezaugarrien eragina alde batera utzirik, aipaturiko kontraesanaren arrazoa pobreziaren eta prekarietatearen bi alderdi desberdinak ez bereiztean datza funtsean, ez baitute biek beti aldi berean aurrera egiten. Batetik, diru-sarreen prekarietatea edo mantentze-prekarietatea nabarmentzen da. Prekarietatearen alderdi hori familiaren bizitza ekonomikoaren eguneroko dinamikarekin uztartzen da, hau da, familiak (erabiltzeko dituen diru-sarrerekin) ohiko gastuei (janaria, etxebizitza mantentzeko gastu orokorrak, eta aisiarekin zerikusia dutenak) aurreko egiteko duen ahalmenarekin. Horren aurrean, berriz, metatze, inbertsio edo kapital prekarietateak zerikusi han-

diagoa du familiek epe ertainera eta luzera bizi-baldintza egokiak (eta etorkizunari aurre egiteko gutxieneko segurtasun ekonomikoa) bermatuko dizkieten ondasunak eta baliabideak eskuratzeko duten ahalmenarekin.

Ekonomiaren zikloek bereizketa horren zentzua antzematen laguntzen dute. Krisialditan, adibidez, goraldietan ongizate-maila nahikoa gozatutako familiak mantentze-pobregisa ager daitezke. Familia horiek gauza izan ziren bai ohiko beharriaz aurre egiteko, bai epe luzera ongizate-maila nahikoa bermatzen duten kapital ondasunak eskuratzeko ere. Familia horietako askok oparoaldietan metatutako aurrezki eta ondare-ondasunei esker egin ahal izan zioten aurre krisiari denboraldi batez. *Behartsu berri* horiek Euskadik joan den mendean izandakoa bezalako bilakera ekonomikoetan sortzen dira, ekonomiaren hazkunde azkarreko aldiak eta beheraldi sakoneko aldiak txandakatzen direnean.

Ekonomiaren oparoaldietan, herrialde pobreetatik iritsitako etorkinek erabat antzalda dezakete errealitatea. Gehienetan, familia edo pertsona horiek, eguneroko beharriaz aurre egiteko baliabide nahikoak izan arren, ez dute etxebizitza duin bat izateko modurik, edo ustekabeko gastuei aurre egiteko behar adina aurrezkirik. Begien bistakoa denez, pobrezia- edo prekarietate-mota horrek ez dauka zerikusirik aurreko ahapaldian deskribatutakoarekin.

Pobrezia eta prekarietatea izaera desberdineko arazoak dira, are Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan ematen zaien zentzu hertsiki sozioekonomikoan ere. Aipaturiko adibideek erakusten duten bezala, ez da gauza bera epe labur batez etxebizitza behar bezala mantentzeko behar adina bali-

bide ez izatea, eta epe ertainera edo luzera bizi-baldintza egokiak izateko modurik ez izatea, hau da, gutxieneko kalitateko eta behar bezala hornitutako etxebizitza bat, edota gainerako kontsumo-ondasun iraunkorrak izateko modurik ez izatea. Azken errealitate hori pixkanaka baino ez da aldatzen, baliabide patrimonial berriak metatzeko ahalmenaren arabera, normalki. Gainera, pobrezia eta prekaritatearen alderdi desberdinok ez dute zertan elkarrekin agertu beti.

Pobrezia eta prekaritatea aztertzeke orduan, hori dena hartu behar da kontuan. Ikerketa aplikatuan, ordea, ez dira behar beste kontuan hartzen fenomenoaren alderdi desberdin horiek. Europan, baliabide-maila nahikoa zehaztera bideratutako ikuspegiak eta gabezia- edo desabantaila-egoerak aztertzen dihar-

duen joeren artean bereiztera iritsi dira, gehienez ere. Baina hurbilketa horiek osagarritzat edo errealitate bera eta konplexu batera hurbiltzeko modu desberdintzat planteatu ordez, ikuspegi berezi eta funtsean aurkakotzat aurkeztu izan dira sarritan, duela oso gutxi arte.

Ondoko orrialdeetan, Pobrezia eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan agertzen diren pobrezia eta prekaritatearen alderdi desberdinak aztertzen dira xeheki, eta haien ezaugarri orokorrak ez ezik haiek neurtzeko erabilitako adierazle-motak ere aurkezten dira. Orobat aztertzen da Inkestak pobrezia errealaren neurriari hurbiltzeko eta pobrezia edo prekaritate estalia dei genezakeena aztertzeke egindako planteamendua.

I. atala:

MANTENTZE-POBREZIA ETA MANTENTZE-PREKARIETATEA

1. Hurbilketa kontzeptuala

Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan aztertzen den pobreziaren lehen alderdiak pobrezia neurtzeko modu tradizionalekin du zerikusia. Beharrian arrun-
tei aurre egiteko diru-sarrera edo errenta nahikorik ez izatearekin estuki lotuta dauden pobrezia-motak aipatzen dira lehenik delako inkesta horretan. Kontuan izan behar da epe laburrean aurre egin beharreko gastuak direla beharrian arruntak, hau da, bai gastu arrunt orokorrak, bai denboran zehar banatuta aplikatzen diren inbertsio-gastuak: etxebizitza erostegatik ordaindu beharreko interesak eta amortizazioak, adibidez. Pobreziaren alderdi hau –familia batzuek ohiko gastuei aurre egiteko dituzten ekonomia-baliabide urriak gogorazten dituenen– **mantentze-pobrezia** gisa definitua izan da Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan.

Zehatzago hitz eginda, eta eguneroko bizitzan duen benetako esanahiari dagokionez, oinarritzko beharrianak asetzeko (batez ere janari, etxebizitza eta jantziarekin zerikusia duten gastuak estaltzeko) ekonomia-baliabide aski ez dagoelako egoera adierazten du mantentze-pobreziak.

Mantentze-pobreziaren arrisku-egoeren garrantzia bikoitza da. Batetik, etxeko oinarritzko kontsumo-premiei aurre egiteko diru-sarrera nahikorik ez dagoela adierazten du. Bestetik, luzaroan iraunez gero, eskastasun-egoera potentzialki koiuntural horrek pobrezia-mota larriagoak eragin ditzake: epe luzerako muturreko prekarietatean bizitzea, adibidez. Arazoa koiunturala baino gehiago estrukturala dela, eta, beraz, epe motzean eta

laburrean konpontzen zaila dela agerian geratu ondoren, pobrezia-egoera horiek Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan metatze-pobrezia gisa definitu den pobrezia-motara igortzen gaituzte. Hurrengo kapitulu-
tulan, xehetasunez deskribatzen da zertan datzan metatze-pobrezia.

Azpimarratu beharra dago pobreziak ez dituela agortzen herritarren oinarritzko premiak asetzeko orduan agortzen diren prekarietate-egoera guztiak. Horren haritik, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak argi bereizten ditu mantentze-pobreziaren errealitateak ongizate-gabeziaren arazoetatik. Ongizate-gabezia, bestalde, loturik dago, halaber, prekarietate-egoera desberdinen azterketarekin, mantentze-pobreziari dagokionez. Ongizate-gabeziaren arazoak gizarte jakin bateko gutxieneko ongizate-eta erosotasun-mailari eusteko beharrezkotzat jotzen diren ohiko gastuei epe laburrean aurre egiteko behar adina ekonomia-baliabide ez izatearekin daude lotuta. Arazo horiek direla eta, familiek edo pertsonak ez dute gizarte hori ezaugarritzen duten bizimodu, ohitura eta jarduera normaletan parte hartzeko aukera txikienarik ere.

Gauzak horrela, ohiko mantentze-premiak asetzeari dagokionez, prekarietate- edo ongizate-gabeziaren arazoek gizartearen aldetik espero den gutxieneko ongizate-mailara iristeko herritarrek dituzten zailtasunekin zerikusia duten bitartean, pobrezia-arazoak, berriz, oinarri-oinarritzko premiak asetzeko zailtasunarekin lotzen dira, zentzu hertsian. Neurri batean, pobreziaren ideia horrek fenomeno hori neurtzeko ikuspegi absolutuetara garamatza, iraupenaren eta oinarritzko premien estalduraren ideiarekin loturik dauden ikus-

pegietara, alegia. Prekarietate edo ongizate-gabezia, berriz, fenomenoari buruzko ikuspegi erlatiboago batekin dago uztartuta, eta gizarte jakin batek berezkoak dituen ongizate-espektatibekin loturik. Nolanahi ere, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak garbi erakusten duenez, hala errealtate batek nola besteak gizartearen zirkuntantzia espezifikoak islatzen dituzte bere garapenaren aldi bakoitzean.

Gorago esan den bezala, pobrezia eta ongizate-gabeziaren arteko bereizketa erabakigarria da Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan eta metodo horren oinarriko ezaugarri originala da gainera. Familiek beharrezko gastuei aurre egiteko duten ahalmenean, prekarietate-errealitate desberdinak agerian jartzen dituen neurrian, pobrezia eta ongizate-gabeziaren arteko bereizketak errealtatearen irudi hobea ematen digu Europako ikerketetan egun erabiltzen diren “pobrezia erlatiboa” eta “pobrezia larria” kontzeptuek ematen digutena baino. Gainera, aurrerago ikusi ahal izango dugun bezala, aukera ematen digu modu egokiagoan aztertzeke bai aldaketa sozialaren eta garapen ekonomikoaren arteko harremana, bai horrek prekarietate-errealitate desberdinetan duen eragina.

Pobrezia kontzeptua gehiago zehazteak, eta ongizate-gabeziarenetik bereizteak, abantaila handia du, gainera: pobrezia-lerroei buruzko datu errealistak eskaintzen ditu, sozial eta politikoki sinesgarriak, eta pobrezia aurkako borrokan erabaki instituzionalak norabide-tzeko gai direnak. Bide horretatik posible izango litzateke bereiztea pobrezia aurkako borroka, gizarteak herritarrentzat espero duen ongizate-maila bermatzera zuzendutako politika orokorrako batetik. Euskal Autonomia Erkidegoak pobrezia eta bazterketaren kontrako borrokan duen esperientziak, batetik, eta alor horretan estatistikaren eta erabakimen politikoaren artean egon den erlazioak, bestetik, hala bermatzen dute. Neurri batean, IMIren mailek eta gero Oinarriko Errentarenekin Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan emaitzetatik eratorritako esperientziara egokitzea jo dute.

2. Pobrezia- eta prekarietate-adierazleak mantentze-dimentsioan

Pobrezia arazoa estatistikoki aztertzearen ezaugarrietako bat, azterketa diru-sarrera urrien ondoriozko pobrezia edo mantentze-pobrezian oinarritzen denean, komunitate zientifikoak askitza jotzen dituen definizio-eta kalkulu-metodoak sendotzeko zailtasuna da. Horregatik, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan, pobrezia- eta prekarietate-adierazle desberdinak eskaintzen dira, mantentze-dimentsioaren barruan.

Adierazle nagusiak berariazko metodo batean oinarritzen dira, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan metodoan, haina zuzen. Metodo horrek hiru egoerak bereizten ditu pobrezia/ongizate eskalan: pobrezia-arriskuak definitutakoak, pobrezia eta ongizatearen arteko erdibidean kokaturikoak, eta, azkenik, ongizate-egoerak.

Hala ere, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan berrikuntzak bateragarriak dira Europako pobrezia eta prekarietateari buruzko azterketetan erabiltzen diren adierazleak lortzeko bidearekin. Hala, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak emaitza onak ematen ditu arazoa aztertzeke erabilitako metodo nagusientzat, eta emaitza horiek garrantziko erreferentzia-puntua izan dira European, diru-sarrera urrien ondoriozko prekarietatearen azterketari lotutako atalaseak lortzeko orduan.

Zehatzago esateko, Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak honako metodologia hauen erabileratik eratorritako pobrezia-tasak ematen ditu egun. Baita ongizate-gabezia adierazten duten tasak ere, zenbait kasutan.

- Europako instituzioen adierazle originala; EDIS taldearen eta Caritas erakundearen azterketetan erabiltzen da (batez besteko errenta baliokidearen %50).
- Eurostaten metodotik eratorritako adierazle berria, bi motatakoa (%40 edo %70), egotzitako alokairuarekin edo gabe.
- Leyden adierazlea, bere bertsio laburtuan (*Subjective Poverty Line* edo SPL).
- Eusko Jaurlaritzak 1986ko azterketan diseinatutako adierazlea, Pobreziari eta Gizarte Des-

berdintasunei buruzko Inkestaren (PDSI metodoa) 1996ko operazioan egokitua⁸.

Egungo edo iraganeko ohiko erabilerako adierazleen eskuragarritasunak aukera ematen dio erabiltzaile bakoitzari epe luzera jarduteko eta nahi dituen adierazleak erabiltzeko. Hala, pobrezia Euskal Autonomia Erkidegoen duen eragina eta Europako beste edozein herrialdetan duena elkarrekin konparatzeko, horretarako egokien jotzen den metodologia erabil daiteke.

Planteamendu zabal horrek ikerketarako deserosoak diren bi errealitate-mota ulertzeko bidea ematen du: lehenik, erabat ezinezkoa dela pobrezia-lerro bateratua behin-betiko ezartzea, oraingoz behintzat; eta, bigarrenik, oso zaila dela metodologia bat edo bestea aplikatzetik eratorzen diren emaitzak konparatzea. Hurbilketa-mota desberdinak aztertuta, ikusiko dugu oso emaitza desberdinak ematen dituztela, bai pobrezia-aren eta prekarietate-aren eragin-kopuruari dagokionez, bai arazoak eragindako etxebizitzaren eta pertsonen karakterizazioari dagokionez.

Hona hemen orain PDSI metodotik eratorritako mantentze-pobrezia-aren eta mantentze-prekarietatearen atalaseak kalkulatzeko erabilitako metodologia. European erabiltzen diren gainerrako metodoak ere aipatzen dira, labur bada ere. Horien adierazleak eragiketa estatistikoan lortzen dira. PDSI metodoa hurbilketa kritiko batean eta metodo tradizionalen ondorengo garapenean oinarritzen denez, aipa dezagun lehenengo zein diren metodo horiek.

2.1. Europako estatistika-metodoa

Pobrezia-aren azterketa izaera erlatiboa duten estatistika-adierazle objektiboen eraketarekin lotua egon da tradizionalki European. Orain

arte nagusitu den ikuspegiak ehuneko jakin bat joera zentralerako estatistika-adierazle bati aplikatzetik eratorzen den pobrezia-atalasearen azpitik dagoen baliabide-mailarekin uztartu du beti pobrezia-atalasea. Adierazle hori gizartearen baliabide globalen (diru-sarrera garbi erabilgarrien edo egindako gastu-mailaren) aldagai adierazgarri baterako kalkulatu da. Hurbilketa horretan, herritarrek estatistika-adierazle objektibo batekiko duten jarrera islatzen du pobrezia, estatistika-adierazlea ikerlari talde batek alde aurretik zehaztua dagoela.

Bere orientazio estatistiko garbiagatik, ikuspegi horri Europako estatistika-metodoa esan ohi zaio.

2.1.1. Europako estatistika-metodo originala (EDIS-Caritas)

Europako pobrezia neurtzeko historiak berezitasun jakin batzuk ditu. Horietako nagusietako bat da fenomeno hori neurtzeko prozedura normalizatua Europako Erkidegoen ekintzarekin zuzenean lotua dagoela. Erkidego horiek dira, hain zuzen, pobrezia-aren neurketa erlatiboaren sendotze prozesurako oinarritzko urratsak eman dituztenak.

Orain dela urte gutxi batzuk arte, Espainian egindako hurbilketarik ezagunena Europako instituzioek pobrezia-aren kontrako lehen borroka-programak abian jartzean erabili zutena izan zen. Pobrezia European duen eragina aztertzerakoan, pertsona bakoitzeko batez besteko diru-sarrera garbi erabilgarri baliokideen funtzio bat bezala ikusten zuen metodo originalak pobrezia. Hala, pobrezia-atalasea maila estatistiko erlatibo batean ezartzen zen: lurralde jakin bateko etxeetako edo familietako heldu baliokide bakoitzeko diru-sarrera garbi erabilgarrien batez bestekoaren %50ean, hain zuzen. Gauzak horrela, hurbil-

⁸ 1986ko Euskadiko gizarte-egoera ahulei buruzko azterketan erabilitako hurbilketa batzuk baztertu egin ziren 1996tik aurrera, ez baitziren sendotu ez Espainian ez European. Horien artean aipagarriak dira CSP hurbilbidea eta Willmotten metodologia. Euskadiko gizarte egoera ahulei buruzko azterketara egokitutako oinarritzko beharrezko beharrezko metodarako hurbilketa ere baztertua izan zen. Prozedura horretan, familia-tamaina bakoitzaren gutxieneko elikadura-kostua kalkulatu zen, elikadura-gastuaren eta familia-tamainaren erregresiotik abiatuta, logaritmo nepertarretan neurtua. Erregresioa beren elikadura-beharrezkoak asetu bai, baina egoera guztiz egokia lortzen ez zuten taldeei aplikatzen zitzairen. Talde horiek beren elikadura-beharrezkoak ozta-ozta asetzen zituztenak ziren. Gero, Engel koefizientea lortzen zen, familia-tamaina bakoitzeko. Horretarako, diru-sarreraren aldagaia erabili ordez, gastuen aldagaia erabiltzen den, gastu arrunteko terminoetan interpretatua. Erreferentzia-talde bera hartzen zen, alde batera utzirik diru-sarrerik ez zituzten taldeak (ez erregularrak), eta gastu osoari etxebizitzaren gastua deskontatuz. Hurbilketa mota horrek European duen harrera eskasak bultzaturik, PDSIn adierazle hori baztertua erabaki zen.

keta horren arabera, kontsumo-unitate balio-kide bakoitzeko batez besteko errentaren %50etik beherako diru-sarrerak dituzten etxe edo familiak pobretzat (edo pobrezia erlatibok erasandakotzat) hartzen dira.

Hurbilketa honetan erabiltzen den balio-kidetasun-eskala, O'Higgins eta Jenkins-en azterketa klasikoan (1987) erabilitako bera, Oxford eskala zen. ELGE erakundeak alde aurretik ezarri zuen eskala hori. Honako hauek dira balio-kidetasun-balioak:

Lehenengo heldua:	1.0
Heldu osagarri bakoitza:	0.7
14 urtez azpiko seme-alaba bakoitza:	0.5

Etxe bakoitzean heldu bakoitzeko eskuragarri dauden diru-sarrerak etxe horretara egokitutako balio-kidetzeta-faktoreak zatitutako etxeetan eskuragarri dauden diru-sarrerak dira.

Espanian, metodo hori garrantzi handikoa izan zen. EDISek eta Caritasen (EDIS, 1984) egindako azterketa aitzindarien gidaritzapean, Europako erakundeek hasieran hartutako metodologia aplikatuz eraman zen aurrera pobretasunari buruzko ikerketa⁹. Ikerketa-tradizio horren inertziak, eta estatistika-instituzio ofizialen geldotasunak, ikuspegi originala bere horretan mantentzen lagundu zuten gerora ere, are Eurostatek bultzatu eta Europar Batasun berriak onetsitako errebisioa egin ondoren ere.

Esan beharra dago, hala ere, EDIS/Caritasen aldaketa batzuk egin zituela Europako metodo hori Espainian aplikatzerakoan. Izan ere, batez bestekoaren %50ko adierazle horrek oso pobrezia-tasa handia ematen duela kontuan harturik, EDIS eta Caritasen ikerketetan pobrezia larriaren atalasea bereizteko beharra ikusi zen. Horrela, EDIS eta Caritasen pobrezia erlatiboaren eta pobrezia larriaren arteko

bereizketa egiten dute. Lehen pobrezia-mota horretan batez besteko errenta balio-kidea baino %50 gutxiagoko diru-sarrerak dituzten familiak sartzen dira, eta pobrezia larriaren barruan, berriz, aipatu errenta hori baino %25 gutxiagoko diru-sarrerak dituztenak¹⁰.

Honako taula honetan, metodo hori (edo, hobeto esanda, EDIS eta Caritasen Espainian egindako azterketa aitzindarietan erabilitako metodo horren bertsioa) aplikatuz zedarrizten diren pobrezia-atalaseak agertzen dira. Datuak Euskadiko Autonomia Erkidegoari dagozkio. 2008. urteko Pobrezia eta gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta hartu da erreferentziatzat.

1. Taula. Mantentze-pobrezia-atalaseak Europako estatistika-metodoaren arabera. Edis-Caritas bertsioa. 2008
(Datuak eurotan)

Etxearen tamaina	Pobrezia larria (batez bestekoaren %25)	Pobrezia erlatiboa (batez bestekoaren %50)
Pertsona 1	306,92	613,83
2 pertsona	521,76	1.043,51
3 pertsona	675,21	1.350,43
4 pertsona	828,67	1.657,35
5 pertsona	982,13	1.964,26

Iturria: Pobrezia eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta, 2008. Eskala 0,7 bigarren pertsonarentzat eta 0,5 gainerako pertsonentzat.

Esan beharra dago EDIS/Caritas metodoak ez duela egun erakundeen onespina, ez Europan ez Espainiako estatuan. Beraz, metodoa agortutzat eman daiteke nolabait, azken urteotan aplikatutako ikerketari dagokionez. Pobrezia eta gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak erabilgarri dauden datuen konparazio eta jarraipen ondorioetarako ematen du metodo honen aplikaziotik eratorzen den informazioa.

⁹ Ruiz Castillo (1987), Ruiz Huerta eta Martínez (1994) edo Martín-Guzmán-ek (1996) EDISen lehen hurbilketan ezarritako ildoari jarraitzen diote. Ayala eta Palacio-k (2000), berriz, hurbilketa tradizionalaren erabilgarritasun mugatua onartzen dute inplizituki, erakunde autonomikoen (dagokien balio-kidetasun-escalarekin) bermatzen duten gutxieneko diru-sarreraren maila erabiltzen baitute pobretasun-lerroa finkatzeko.

¹⁰ EDIS eta Caritasen azken azterketean (FOESSA fundazioa, 1998), lau pobretasun maila bereizten dira: muturreko pobretasuna: errenta garbi balio-kidearen %15 baino gutxiagoko diru-sarrerak; pobretasun larria: errenta garbi balio-kidearen %15-25 baino gutxiagoko diru-sarrerak; pobretasun moderatua: errenta garbi balio-kidearen %25-35 baino gutxiagoko diru-sarrerak; prekaritate soziala: errenta garbi balio-kidearen %35-50 baino gutxiagoko diru-sarrerak. Lehen bi mailak pobretasun larritzat definitzen dira, eta beste biak pobretasun erlatibotzat.

2.1.2. Eurostaten metodo berria

Europako estatistika-metodoaren diseinuari buruzko eztabaida metodologikoa hiru ardatz nagusitan zentratu da: diru-sarrerari edo gastuei buruzko datuen erabilerari lehentasuna ematea; batez bestekoa edo mediana erreferentzia-adierazle gisa erabiltzea (pobrezia-atalasea finkatzeko orduan kontuan hartu beharreko neurri estatistikoaren ehunekoari buruzko eztabaida barne); eta baliokidetasun-eskala egokiak zehazteko modua.

Dagokion barne-eztabaidaren ondoren (Eurostat, 1998 eta 2000), Eurostatek diru-sarrera urriak kalkulatzeko darabilen hurbilketa berria (Europako erakunde guztien onepena duena) metodo originalaren egokitzapen hustzat aurkezten da. Europako hurbilketa tradizionalari dagokionez, Eurostatek hiru aldaketa garrantzitsu sartzen ditu pobrezia-atalasean kalkuluan:

- a) Batez bestekoaren ordez mediana erabiltzea.
- b) Aintzat hartu beharreko estatistikoaren (kasu honetan, medianaren) ehunekoa ohiko %50aren ordez %60an finkatzea.
- d) Oxford eskala egokitzea, baliokidetasun-eskala eredu lauagoa erabiliz, honako balio baliokide hauetan oinarritua:

Lehen heldua:	1.0
Heldu osagarri bakoitza:	0.5
14 urtez azpiko seme-alaba bakoitza:	0.3

Zehaztu beharra dago, Eurostaten hurbilketan, jatorriz behintzat, erreferentzia-terminoa ez zela pobrezia, diru-sarrera urria baizik¹¹.

Beraz, EDIS eta Caritasek pobrezia larriaren maila finkatzeko erabilitakoaren antzeko hurbilketa aukera liteke, pobrezia larria pobrezia erlatiboaren atalasearen %50aren inguru dela kontuan harturik. Horrela, konparazioetarako, eta estatistika-metodo originalaren paralelismoz, hurbilketa horren garabidean Pobreziari eta gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestak pobrezia larriko egoeratzat hartu

zituen hasieran diru-sarrera urrien atalasearen %50tik behera kokatutakoak (medianaren %30aren baliokideak, beraz).

Aukera hori Eurostatek medianaren %40-70 bitarteko adierazle-sail batekin lan egiteko erabakia hartu aurrekoa da. Horrela, Europan egun homologatuta dagoen adierazlea Eurostaten adierazlea baldin bada (medianaren %60), diru-sarrera urrien kontzeptuari asimilatua dagoena, esan dugun bezala, medianaren %40, 50 eta 70eko adierazle erlatiboak ere erabil daitezke. Nahiz eta %30eko maila pobrezia larri edo oso larriaren maila zedarritzako erabil litekeen, pobreziarako hurbilketa, zentzu hertsian, %40eko gutxieneko mailarekin lotuta egongo litzateke, Eurostaten hurbilketa erabili nahi izanez gero behintzat. Izan ere, Pobreziari eta gizarte Desabantaileri buruzko Inkestak adierazle hori erabiltzen baitu Euskadiko Autonomia Erkidegoko pobrezia Europako Batasuneko beste lurralde batzuetakoarekin konparatzeko orduan.

2008. urtean, diru-sarrera urriko eta pobrezia larriko atalase hauek zedarritu ziren, Eurostaten metodoa aplikatu ondoren.

2. Taula. Diru-sarrera urriko eta pobrezia larriko atalaseak Eurostaten metodoaren arabera, 2008

(Datua eurotan)

Etxearen tamaina	Pobrezia larria (medianaren %40)	Pobrezia erlatiboa /Diru-sarrera urriak (medianaren %60)
Pertsona 1	545,60	818,40
2 pertsona	818,40	1.227,60
3 pertsona	982,08	1.473,12
4 pertsona	1.145,76	1.718,64
5 pertsona	1.309,44	1.964,16

Iturria: PGDBI 2008.

Eskala 0,5 bigarren pertsonarentzat eta 0,3 gainerako pertsonentzat

Eurostaten metodoari dagokionez, esan beharra dago beste aldaketa bat egin dela duela gutxi EU-SILC metodoaren aplikazioan. Izan

¹¹ Eurostateen metodoa pobretasuna aztertzeko erabiltzen da batez ere, baina diru-sarrera txikien atalaseak zehazteko ere balio du, zentzu hertsian. Antzeko egokitzapen terminologikoa egiten dute europar erakundeek pobretasunaren kontzeptua erabili ordez bazterketa sozialarena erabiltzen dutenean.

ere, egotzitako alokairua deritzan kontzeptua erabiltzen hasi baita diru-sarrera erabilgarrien zenbaketa-prozesuan.

2.2. Estatistika-metodoaren alternatibak

Litekeena da estatistika-metodo erlatiboaren monopolio praktikoak huts egitea Europako pobrezia eta prekarietateari buruzko ikerketan. Metodo objektiboetara jotzeak ez du fenomeno sozial horren hurbilketa inperfektuak egiteko aukera besterik ematen. Ikerketa aplikatuak agerian utzi ditu estatistika-metodoaren mugak. Hurbilketa alternatibo batzuk muga horiek gainditzen saiatu ziren hasieratik.

2.2.1. Kritiken norabidea

Europako estatistika-metodoari buruzko kritikak ebaluatzean, atentzioa ematen du ikustekak –ikuspegi enpirikotik begiratuta– desoreka handiak daudela metodoa aplikatzetik eratoritzen den sailkatze objektiboaren eta kaltetutako biztanleek egoeraz duten pertzepzioaren artean. Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan, adibidez, 2008. urtean Eurostaten metodoak (medianaren %60) pobretzat sailkatu zituen etxeen %75,3-k ez zuen bere burua pobretzat jotzen. Hori gutxi balitz, Eurostaten metodoak ez-pobretzat jotzen ditu Euskadin gutxienez beren burua pobre samartzat jotzen duten etxeen %41,7.

Kontuan harturik arrisku-egoeretako batean dauden etxeak (beren burua pobre samartzat daukate gutxienez, edo pobretzat sailkatu dituzte estatistika-metodoa aplikatu ondoren), sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko desoreka-mailak etxe horien %78 jotzen ditu, Eurostaten metodoa erabiliz gero, eta etxe horien %82,4 batez besteko errentaren %50eko metodo originala erabiliz gero.

3. Taula. Sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko desoreka-maila. Europako estatistika-metodoa. 2008
(kaltetutako etxebizitza kopurua ehunekotan)

Desoreka-mota	Metodo originala (EDIS)	Eurostaten metodoa
Beren burua pobretzat jo ez arren, pobretzat sailkatuta dauden etxeak	72,5	75,3
Beren burua gutxienez pobre samartzat jo arren, ez-pobretzat sailkatuta dauden etxeak	67,3	41,7
Erreferentzia-etxe guztien artean nolabaiteko desoreka duten etxeak (pobretzat sailkatuta dauden edo beren burua gutxienez pobre samartzat jotzen duten etxeak)	82,4	79,0

Iturria: PGDBI 2008

Datu horiek agerian uzten dutenez, Europako estatistika-metodoa (bere formulazio klasikoan edo Eurostatenean) aplikatzetik eratorzen diren pobrezia objektiboko errealitateen mugak ez datoz bat gizarteak fenomeno horretaz duen pertzepzio subjektiboarekin, Euskal Autonomia Erkidegoari dagokionez behintzat.

Zientziaren helburua ez da, bistan da, gizartearen pertzepzioak arrazionalizatzea edo haiei izaera zientifikoa ematea, baina garbi dago ezin duela fenomeno sozialak kategorizatzeke tresna bihurtu ere, gizarteak fenomeno horietaz duen pertzepzioekin inolako loturarik izan gabe. Pobrezia sozialki interpretatutako errealitatea da, eraikuntza sozial bat, eta oinarritzkoa da gizarteak kontzeptu horretaz duen ideia aztertzea. Pobrezia eta prekarietateari buruzko ikusmolde bat nagusitu da gizartean, eta ikerlariak aintzat hartu beharra dute ikusmolde hori, neurri batean behintzat, gehiegizko apriorismo estatistikoa saihesturik.

Aipaturiko problematika enpiriko horrek oinarri teoriko orokor bat du, garbi-garbi. Egiatan, estatistika-metodoek ez dute pobrezia neurtzen, baliabideen banaketan dagoen

desberdintasun estatistiko jakin bat baizik, hala nola desberdintasun-egoera horrek erasaten duen pertsona-kopurua¹². Metodo horiek pobrezia neurtzeko adierazle bat eskaintzen badigute ere, pobrezia desberdintasunari hertsiki lotuta dagoen fenomeno den neurrian, pobrezia benetako eragina aztertzeko orduan adierazlea aleatorioa gertatzen da bere emaitzetan.

Bestalde, diru-sarreraren desberdintasunetan oinarritzen diren egiturak denboran oso egonkorak diren neurrian, adierazle elkar-tuak ere hala izan ohi dira, EDIS edo Eurostaten adierazleen epe luzerako jarraipenak agerian utzi duen bezala. Horregatik, estatistika-metodo erlatiboak –egun formulatuta dauden moduan behintzat– ez dira adierazle eraginkorrek pobrezia epe ertain eta luzean neurtzeko. Pobrezia eta prekarietatearen bilakabidean dauden aldaketak kontrolatzeko gauza ez diren neurrian, adierazleok ez dira oso erabilgarriak politika sozialen ondorioen jarraipena eta azterketa egiteko¹³.

Estatistika-metodoari egiten zaion beste kritika bat da pobrezia-atalasea zehazteko modua guztiz arbitrarioa dela, eta ikerlariaren irizpideen mende uzten dela dena, azken batean. Ez dago dudarik zientifikoki oinarritu behar dela zergatik erabili batez bestekoa edo mediana, gastuen aldagaia edo diru-sarreraren aldagaia, diru-sarrera edo gastuen %40a, 50a edo 60a, edo baliokidetasun-eskala jakin bat (alde batera utzirik, jakina, pobrezia-atalaseak zehazteko orduan aintzat hartu beharreko lurraldearen erreferentzia-marko espezifikoaren arazoa: eskualdea, estatua, Europa). Egia esan, baliokidetasun-eskala bat edo beste, edo ehuneko bat edo beste aukeratzeko erabakiak estatistikako arduradunen alde aurretiko erabakiak dira. Erabaki horiek ez dira, gainera, behar bezala kontrastatutako datu enpirikoe-tan oinarritzen beti.

Kontu hori funtsezkoa da ikerketa jardunean. Etxe edo pertsonen diru-sarreraren arteko des-

berdintasunak gradualak direnez, pobreen kopuruak nabarmen egin dezake gora edo behera, pobrezia-atalasea zehazteko metodo bat edo beste erabilita. Praktikan, baina, pobrezia neurtzeko adierazlearen egokitasuna adierazle horrek historiaren une jakin batean eta testuinguru geografiko jakin batean duen erabilgarritasun espezifikoaren mende egongo denez, erabilgarritasun hori funtsezkoa gertatzen da kontu aleatorio batean.

Europako pobrezia-adierazlearen eraketan egindako aldaketak oso adierazgarriak dira. Aldaketa jarraituak izan dira adierazlearen alderdi askotan izan dute eragina: diru-sarrerak kalkulatzeko moduan (egotzitako alokairuaren mekanismoa berritzea ekarri du), erreferentzia-adierazlean (batez bestekoa edo mediana), pobrezia erlatiboaren atalaseak zedarritzeko erabilitako adierazlearen ehunekoan (tartea %40-70 bitartekoa da gaur egun), eta baliokidetasun eskalan (OCDE eta OCDE zuzendua).

2.2.2. Metodo tradizionalen alternatiba bat: Leyden edo SPL metodoa

Pobreziarako hurbilketa-eraren estatistika-metodoek berekin dituzten arazoak alboratzeko (batez ere metodo horiek atalaseak eta baliokidetasun-escalak zehazteko erabiltzen dituzten bide aleatorio eta arbitrarioak saihesteko), eta Europako metodoak pobrezia- eta prekarietate-eredu bat ez baizik eta desberdintasun-adierazlearen eredu bat definitzen duela ikusita, ikerketa eskola batzuek hurbilketa-eredu alternatiboak abiarazi dituzte.

Proposamen alternatiboen ezaugarri nagusia, Anberesko CSP taldeak edo Leydenko Unibertsitatera atxikitako profesionalen formulatutakoa bezalakoa, hau izan da: pobrezia-adierazle objektibo eta eraginkor bat eratzen saiatzea, familien beraien iritzietan oinarritua, haiek beraiek adierazteko beharizanaz aztertu ondoren. Gauzak horrela, aldagai ekonomiko klasikoan (diru-sarrera edo gastu esti-

¹² O'Higgins eta Jenkins-ek honela defendatzen dute hurbilketa hori: "...there is an inescapable connection between poverty and inequality; certain degrees or dimensions of inequality ... will lead to people being below the minimum standards acceptable in that society. It is this "economic distance" aspect of inequality that is poverty. This does not mean that there will always be poverty when there is inequality; only if this inequality implies an economic distance beyond the critical level" (O'Higgins y Jenkins, 1990).

¹³ Metodo objektibotik eratorritako adierazleek korrelazio txikia dute, edo are negatiboa ere, pobretasunaren zehar adierazlearen bilakaerarekin (autopertzeptzioa, ondasunen jabetza-maila, etab.).

matua) eta aztertu nahi den gizarteak bere premiei buruz duen pertzepzioaren artean dagoen harremanean oinarritutako pobrezia-adierazle berriak diseinatu dira. Metodologia berritzaile hauek gauza bat dute elkarrekin: pobrezia-atalaseak eta baliokidetasun eskalak finkatzeko orduan, biztanleek beren oinarriko beharrezkoen buruz dituzten iritzietatik abiatuta finkatzen saiatzea.

Aurrera eramandako metodo horien artean sendotuenetako bat Leyden-eko Unibertsitatearen inguruan abian jarritakoa da. Metodo horren arabera kalkulaturako pobrezia-lerroa LPL lerroa izenez ezagutzen da (Leyden Poverty Line). Lerro horrek badu bertsio laburtu bat, SPL deritzana (*Subjective Poverty Line*). SPL metodoa Leydeneko Unibertsitateko pobrezia-lerroetan oinarritzen da, hala nola Kapteynen lehentasunaren formulazioaren teoriaran ere. Izan ere, autore horrek formulatu zuen SPL lerroa kalkulatzeko eredu laburtua. Hala, beraz, metodologia hori aplikatzen duten azterketetan, hurbilketa-mota hori erabiltzen da.

Metodo horren lehenengo aurkezpen egitura-tua Goedhart-en taldeak egin zuen (Goedhart et al, 1977). Goedhart, Halberstadt, Kapteyn eta Van Praag-ek pobrezia neurtzeko ikusmolde berria darabilte. Haiak ez dute hertsiki alternatibotzat definitzen ikusmolde hori, osagarritzat baizik¹⁴. Ikusmolde berri horren elementu nagusia familia-buruei egiten zaien galdera hau da: ea zenbatsukoa ote litzatekeen haien ustez beraien etxerako behar luketen gutxieneko diru-sarrerera. Hurbilketa horren abantaila nagusia da ikerlariak balio-judizio bakarra egiten dutela alde aurretik; honako hau, alegia: arazoa duten pertsonak beraiek direla beren beharrezkoen ebaluatzeko egokienak.

Hurbilketa horrek bere definizio ekonomikoa du: Watts-en pobrezia. Definizio horren arabera, pobrezia ez da gizabanakoaren edo haren jokabide-ereduaren ezaugarri bat, pertsona baten egoeraren berezitasun bat baizik. Gainera, pobrezia-ongizate-eskalan

hartuko lukeen lekua kontsumo-ahalmenak definituko luke, hau da, oinarriko ondasun eta zerbitzu batzuk erosteko baliabide nahiko izateak edo ez izateak. Horren arabera, beharrezkotzat jotzen den kontsumo-maila bermatzeko baliabide nahikorik ez izatean datza, beraz, pobrezia.

LPL/SPL hurbilketan, ongizate-eskalan oso maila apalean dagoenaren egoera da pobrezia. Eskala itxuratzen duten ongizate-maila desberdinak zehazteko, tresna espezifiko bat erabiltzea proposatzen da: *Individual Welfare Function of Income* (IWWFI) delako funtzioa. Van Praagek proposatu zuen lehenik tresna hori erabiltzea, baina gero Kapteynekin batera landu zuen (1973). Funtzio horrek solaskide bakoitzak ongizate-maila desberdinen eta diru-sarreraren maila espezifikoaren artean egiten duen asoziazioa ordenatzen du, galdera ebaluatibo baten bidez: *Income Evaluation Question*. Galdera horren bidez, elkarriketa-tuek euren ustez eskalan aintzat hartutako ongizate-maila desberdinak hobekien definitzen dituzten diru-sarreraren mailak sailkatzen dituzte, txikitik handira.

Pobrezia atalasea finkatzeko orduan, Goedhartek eta haren taldeak bi alternatiba eskaintzen dituzte: edo puntu jakin bat ezartzea IWWFI eskalan, edo ongizate-maila jakin bat izateko gutxieneko diru-sarrerak zenbatekoa izan beharko lukeen galderari jendeak emandako erantzunetara jotzea. Pobrezia-ongizate-gabeziaren neurketari buruzko galdera batzuei familia edo etxe batzuetan emandako erantzunen artean dagoen loturari buruzko azterketan oinarritzen da SPL metodoa. Goedhartek egiaztatu duenez, beharrezko gutxieneko ebaluazio-prozedura hori familiaren tamainarekin eta diru-sarreraren mailarekin dago lotua batez ere, eta erlazio loglinearra islatzen du.

Bestalde, orobat geratu da egiaztatuta, gizabanakoek beharrezko gutxieneko diru-sarreratzat jotzen duten zenbatekoa (γ_{min}) diru-sarreraren emendiozko funtzio bat dela, 0 eta 1 arteko elastikotasunarekin. Beraz, zenbat eta

¹⁴ Honela adierazten dute beren helburua: "to define the concept of the poverty line in a simple and operational way, complementary to other methodologies: We do not present our methodology as a perfect substitute for the other approaches to determining a poverty line ... but rather as a complement to them – a method that would be employed in conjunction with one or another of them".

handiagoa izan egungo diru-sarrera, orduan eta handiagoa izango da gutxieneko diru-sarreratzat jotzen den zenbatekoa.

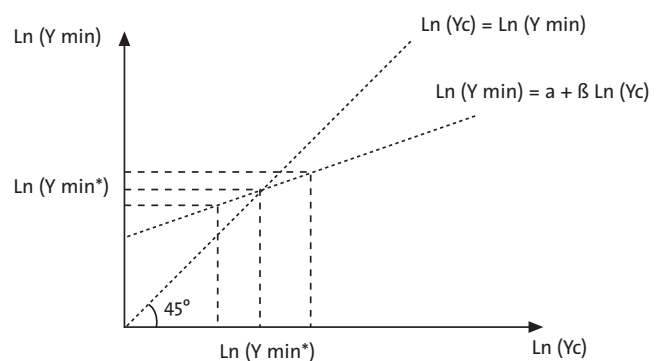
Grafiko baten bidez azter daiteke banakako gutxieneko diru-sarrerak (y_{min}) eta egungo diru-sarrerak (y) berdinak direneko lerro teorikoa irudikatzen duen 45° -ko lerroa, gutxieneko diru-sarrerak eta diru-sarrera errealak lotzen dituen lerroarekin gurutzatuta. Horrela, irtenbide natural bat ematen ahal zaio agregazioaren arazoari: lerroak $y = y^*_{min}$ puntuan elkartzen dira. Puntu horren eskuintzean, etxeek beharrezko gutxienekotzat jotzen dituztenak baino diru-sarrera erreal handiagoak dituzte; Puntu horren ezkerrean, etxeek beharrezko gutxienekotzat jotzen dituztenak baino diru-sarrera erreal txikiagoak dituzte¹⁵.

Elkarketa-puntuak, beraz, hilaren bukaerara iristeko edo oinarritzko beharrianak asetzeko behar adina baliabideak dituztenak eta ez dituztenak bereizten ditu, bere estandar propioen arabera. Gauzak horrela, y^*_{min} pobreak eta ez-pobreak, edo prekarioak eta ez-prekarioak, bereizten dituen atalasea da. Goedhart eta haren taldearentzat, beharrezko diru-sarrera minimoak eta etxean benetan eskuragarri dauden diru-sarrerak elkarrekin bat egiten duten puntuari dagokio.

Premisa horietatik abiatuta, benetako diru-sarreraren mailak eta beharrezko diru-sarrera minimoak familia- edo etxebizitza-tamaina bakoitzerako bat egiten duten puntua bilatzen saiatzen da SPL metodoa bere bertsio laburtuan; eta erregresio-eredura jotzen du horretarako. SPL lerroaren kalkulu sinplifikatuaren metodoak hiru aldagai ditu:

- y_{min} : Beharrezko diru-sarrera minimoak
- Y : Etxean benetan eskuragarri dauden diru-sarrerak
- fs : Etxearen tamaina

1. grafikoa. Jasotako diru-sarrera minimoen eta benetako diru-sarreraren arteko harremana. LPL/SPL metodoa

Hala, y_{min} -en eta y -ren arteko erlazio positiboak bide ematen du y^*_{min} balioa zehazteko. Atalase horretatik beherako benetako diru-sarrerak y_{min} baino txikiagoak izan ohi dira. Atalase horretatik gorakoak, berriz, y_{min} baino handiagoak.

Atalase hori ekuazio honen bitartez kalkulatzen da, zifra logaritmikoak erabiliz:

$$Y^*_{min} = \hat{a}_0 + \hat{a}_1 fs + \hat{a}_2 y$$

Hortik abiatuta, honako ekuazio hau deribatzen da $Y^*_{min} = y$ balioarentzat (balio hori orekagunea da, eta bertan diru-sarrera minimo teorikoak eta benetako diru-sarrerak bat datoz; beraz, pobrezia-atalasea da):

$$Y^*_{min} = \frac{\hat{a}_0 + \hat{a}_1 fs}{1 - \hat{a}_2}$$

SPL metodoan, pobrezia erlatiboaren adierazle bat zehazteko erabili izan ohi da aurreko ekuazioa, pobrezia aztertzeke Europako era-

¹⁵ Goedhart-ek eta haren lankideek dioten moduan: "a respondent's perception of the poverty line is distorted by the fact that his actual income is not equal to his minimum income level. There is only one income level, y^*_{min} , where this misperception does not obtain".

kundeek egiten duten hurbilketaekin bat egin nahirik. Zentzu horretan, pobrezia buruzko ideia gizarteak hilaren bukaera iristeko gutxieneko diru-sarreraz duen pertzepzioarekin uztartzen da.

Leydengo formulazio teorikoan, ongizatera iristeko maila desberdinek zehaztutako eskalaren kontzepzio orokorrak bide ematen zuen, hala ere, larritasun handiagoko egoerak ikusteko, EDIS/Caritasek Europako metodo originala aplikatzean azaldutakoaren ildotik. Hori dela eta, Pobrezia eta gizarte desberdintasunei buruzko inkestan pobrezia larriaren adierazle espezifikokoago bat erabili izan ohi da, oinarritzko beharrezko asetzeko behar den gutxieneko diru-sarreraz etxeetan dagoen pertzepzioari lotua. Pobrezia erlatiboaren eta pobrezia larriaren atalaseak lortzeko SPL metodoa zorrozki aplikatu ondoren, atalase hauek lortu dira, 2008. urterako:

4. taula. Pobrezia larriaren eta pobrezia erlatiboaren atalaseak, SPL metodoaren arabera. 2008 (Datua eurotan)

Etxearen tamaina	Pobrezia larria	Pobrezia erlatiboa
Pertsona 1	605,65	785,52
2 pertsona	791,44	1.034,47
3 pertsona	925,52	1.215,23
4 pertsona	1.034,21	1.362,32
5 pertsona	1.127,23	1.488,57

Iturria: Pobrezia eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta, 2008

Hurbilketa honetan, SPL metodoaren abantailak bat da ikerlariak ez duela alde aurretik zehazten pobrezia-atalase desberdinen maila –metodo estatistikoa bezala–; aztertutako herritarrek beren beharrezko duten pertzepzioaren funtzio batean datza, kasu honetan, maila hori. Aldi berean, metodotik eratortzen diren pobrezia-atalaseak eta herritarrek adierazteko beharrezko ez dira automatikoki baliokideak; aitzitik, matematikoki lortzen dira, benetako diru-sarreraren eta jasotako gutxienekoen arteko erregresio loglinearen emaitzetatik abiatuta. Beraz, SPL metodoak pobrezia-atalaseak zehazteko prozedura objektibo bat eskaintzen du, aztergai diren

herritarren beharrezko duten pertzepzio subjektibotik abiatuta.

Metodo horren beste deribazio positibo da aukera ematen duela baliokidetasun-eskalak ezartzeko herritarren pertzepzioetik beretik abiatuta, adituek alde aurretik zehaztutako eskala batera jotzeko inolako beharrik gabe.

2.3. PGDI metodoa

Teoria erakargarria izan arren, SPL metodoak ez du lortu Europako ikerketa-praktikan sendotzerik. Horren arrazoi nagusia da metodoak ez duela aukerarik ere eman denboran eta espazioan fidagarritasunez eratzeko moduko adierazle estatistikoak zedarritzeko. Bere bertsio estandarrean, pobrezia erlatiboaren neurketari lotua, metodoak pobrezia-maila handiegia zehazten zituen, politikoki ez sinesgarriak, batez ere Europako hegoaldeko herrialdeetan.

Pobrezia eta prekaritatearen azterketan Leydengo eskolak markatutako bidetik sakontzeko ahaleginak, berriz, PGDI metodoaren ikusmoldea ezaugarritzen du. LPL/SPL metodoaren oinarri teorikoak EAEko mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietari buruzko azterketaren beraren oinarriak dira berez. Egia da, metodoa Euskadin eraginkorra izateko, PGDBI metodoak SPL hurbilketa hobetzeko beharri aurre egin behar izan diola, denboran egonkor irauteko moduko eta beste lurralde batzuetakoekin eratzeko moduko adierazleak eraikitzeak. Baina ukazina da, halaber, PGDI aurrera eramandako metodoa Leyden eskolak formulatutako ikuspegi orokorraren egokitzapen berezi bat baino ez dela

Beste proposamen guztien aurrean, SPL-Leyden eta ESSDERen formulazio originala barne, PGDIren metodoak oinarritzko aldaketa bat proposatzen du. Pobrezia erlatiboaren azterketarako hurbilketan oinarrituak ikusmoldea baztertzen du, hala nola pobrezia larriko egoerak zedarritzeko barne-mailaketa. PGDIk, berriz, pobrezia eta ongizate-gabezia kontzeptuak bereizten ditu mantentze-prekarietateari buruzko egoeren azterketan. Berrikuntza horren arrazoiak zuzen ulertzeko, ikusi beharra dago zenbateraino laguntzen digun SPL-Leyden metodoak pobrezia-errealitateak hobeto ulertzen.

A priori, Leydengo metodo subjektiboak pobrezia objektiboaren eta subjektiboaren arteko desorekak murrizteko egiten duen ekarpena eskas samarra gertatzen da, desoreka-maila oso handia baita oraindik. Hala, SPL metodoak pobretzat definitutako taldeen %68,5-ek ez du bere burua pobretzat jotzen. Bestalde, beren burua gutxienez pobre samartzat jo arren, metodoa aplikatzerakoan ez-pobretzat sailkatzeten diren etheen ehuneko handiagoa da, %54,5 hain zuzen. Arrisku-egoeran dauden biztanleentzat, desoreka-maila kasuen %77,7ean agertzen da, Eurostaten metodoa aplikatzean ikusitako ia maila berean.

Beraz, ikuspegi teorikotik begiratuta, SPL metodoak planteamendu estatistiko tradizionala hobetzen badu ere, ez du inolako aurrerabiderik bermatzen pobrezia errealitate objektiboaren eta berorien pertzepzio subjektiboaren arteko desorekaren minimizazio-prozesuan, apriorismo zientifikoetan ez baizik eta herritarren pertzepzioan oinarritutako atalaseak eta baliokidetasun-eskalak finkatzean.

Kontu horretan sakonduz, ikusten da kontraste horrek ez duela zerikusirik SPL metodoan pobrezia neurtzeko egindako planteamendu metodologiko oker batekin. Araza metodo horretan pobrezia den gertaera sozialarekin lotzen den gutxienekoen ebaluazioaren galdera da batez ere, hilaren amaierara iristeko beharrezko gutxieneko diru-sarreraren pertzepzioa gizartearen errealitate sozial horretaz duen noziotik hurbilena delako hipotesian oinarritua.

Euskal Autonomia Erkidegoaren kasuan behintzat, hilabetera iristeko beharrezko gutxieneko bat dagoelako ideia ez da, baina, pobrezia-rekin lotzen, gure gizarteak ezarria duen ongizate-mailara iristearrekin edo ez iristearrekin baizik. PGDIk era horretan onartzen du badela pobrezia- eta ongizate-egoeren artean erdi mailako gune bat, gizarteak ezarritako ongizate-mailarik ezak definitua, baina pobrezia-rekin inola ere lotu ezin dena. Pobrezia eta ongizate-gabezia bi errealitate sozial desber-

din dira. Bereizketa hori badela onartuta askoz hobeto zehatz daiteke biztanleek pobrezia-rearen eta prekarietatearen errealitateak antzemateko eta interpretatzeko duten modua.

Euskadin aurrera eramandako ikerketak erakusten duenez, beraz, pobrezia ez datza gure gizarteak ezarritako gutxieneko ongizate-mailara iristeko ezintasunean. Pobrezia, ezer izatekotan, herritarrek beren oinarritzko beharri-zanak diren horiek asetzeko ezintasunarekin lotua dagoen gizarte gertaera bat da; hau da, elikadura, etxebizitza eta jantziarekin zerikusia duten beharri-zanak asetzearekin lotua dagoen errealitate bat; orobat dago lotua zerbitzu publiko handiek (hezkuntzak, osasunak edo zerbitzu sozialek) asetzen dituzten beharri-zanekin. Hala, euskal gizartearen bezalako gizarte batean, behintzat, pobrezia ez da hainbeste gizarteak ezarritako nolabaiteko ongizate-maila baten absentsia orokorra, benetako oinarritzko beharri-zanei aurre egiteko ezintasun-egoera espezifiko baizik. Erronka handia, beraz, Townsend-ek pobreziaz egindako definizio klasikoarentzat, erreferentzia-gizartearen esperotako ongizate-mailara iristearrekin lotua baitzegoen hura¹⁶.

Beraz, PGDI-n, pobrezia-atalasea zehazteko, kontuan hartzen da *oinarrizko beharri-zanak asetzeko beharrezko gutxieneko diru-sarreraren pertzepzioa*; *hilaren amaierara iristeko beharrezko gutxieneko diru-sarreraren pertzepzioa*, berriz, ongizate-erari buruzko kontzeptuarekin lotzen da. PGDIk dagokien aldagaiei aplikatzen die LPL-SPL erregresio-eredua, eta bi aldagai osagarri zehazten ditu horrela: pobrezia-arena, zentzu hertsian, eta ongizate-gabezia-arena.

Beste hurbilketa batzuetatik bereizten duen ezaugarri hori alde batera utzita, PGDIren metodoa oinarritzko beste hiru kontsideraziotatik abiatuta garatzen da; LPL/SPL metodoa EAEn aplikatuz ateratzen diren datuen azterketa empirikotik lortzen dira oinarritzko kontsiderazio horiek:

¹⁶ Townsend-en ikuspegitik begiratuta, gizartearen ohikoak edo gutxienez gomendagarriak diren dieta-mota lortzeko, edo jardueretan parte hartzeko, edota bizi baldintzak izateko beharrezko baliabideak ez dituzten gizabanakoak, familiak eta taldeak dira pobrezia-egoeran daudenak. Baliabiderik eza dela eta, behartsu horiek gizarte horietan ohikoak diren patroik, ohitura eta jardueretatik kanpo geratzen dira (Townsend, 1979).

1. Lehenik eta behin, egiaztatua geratzen da gutxiengoari buruzko adierazleek lotura estuagoa dutela gastuen aldagaiarekin, diru-sarreraren aldagaiarekin baino. Izan ere, eskura ditugun datuek erakusten digutenez, korrelazio handia baitago y_{min} -en eta g gastuen aldagaiaren artean, y_{min} -en eta γ diru-sarreraren aldagaiaren artean baino. Hori dela eta, PGDIren hurbilketa garabidean, Leyden-SPL metodoaren bertsio egokitu aplikatzen da, diru-sarreraren aldagaiaren ordeztu gastuen aldagaia jarrita.

Horrela, metodoaren garabidean, g gastuaren adierazlea erabiltzen da SPL erregresio-ekuazioan. Ekuazioak honako aldagaiak erabiltzen ditu (logaritmo nepertarretan kalkulatuak):

$$Y^*_{min} = \hat{\alpha}_0 + \hat{\alpha}_1 fs + \hat{\alpha}_2 g$$

Y^*_{min} atalasea datorren y_{min} aldagaia elkarriketatutako etxeek honako galdera hauei emandako erantzunetatik lortzen da:

- Zure etxearen egungo egoeran, **zein da hilaren amaierara iristeko benetako beharrezko gutxieneko diru-sarrera?** (ongizate-gabeziaren atalasea kalkulatzeko);
- Zure etxearen egungo egoeran, **zein da oinarritzko beharrianak asetzeko benetako beharrezko gutxieneko diru-sarrera?** (pobreziaren atalasea kalkulatzeko)

Erabilitako g aldagaia, berriz, etxeek honako galdera honi emandako erantzunei dagokio: **zenbatekoak dira familia honen hileko batez besteko gastuak?**

Beraz, erabilitako gastuaren adierazlea ez dagokio hainbeste hilabete jakin batean benetan egindako gastuari, epe ertainera ohikotzat hartzen den gastu-mailari baizik. Familia-unitateek hilean ustez dituzten gastuei egiten dio erreferentzia adierazle horrek. Oinarritzko beharrianak asetzeko beharrezko gutxieneko diru-sarrerei buruzko galderari familiek emandako erantzunekin korrelaziorik handiena duelako erabiltzen da adierazle hori. Hori da, halaber, egokitze-maila handiena erakusten duen

adierazlea, koefizientearen bitartez neurtua, SPL erregresio-eredua aplikatzerakoan (Sanzo, 2001).

SPL metodoaren aplikazioan bezala, F_s aldagaia etxearen edo familia-unitatearen tamainari dagokio.

2. Bigarrenik, alde handiak ikusten dira beharrezko gutxienekoak zehazteko orduan, oinarritzko aldagai soziologiko jakin batzuen arabera. Horretan, adina adierazlea guztiz erabakigarria da. Herritarren bizi-zikloaren une desberdinen adierazle nagusi izanik, bizitzeko modu eta kontsumo-prozesu espezifikoei lotzen da adina, pobrezia eta prekarietatea neurtzeko garrantzitsuak diren inplikazio sozial eta ekonomikoak dituela.

Kontuan harturik aipaturiko errealitatea, PGDIren metodoak pobrezia gaintzeko edo, norberaren bizi-zikloaren unearen arabera, ongizate-maila nahikora iristeko beharrian-atalase desberdinetara jotzen du. Ondorio praktikoetarako, bizi-zikloa etxeko pertsona nagusiaren adinetik aurrera neurtzen da. Etxean bizi den pertsona nagusiaren adina kontuan hartuta, hiru etxe mota bereizten dira: 45 urtetik beherakoak, 45 urtetik 64 urtera bitartekoak, eta 65 urtetik gorakoak.

3. Azkenik, orobat egiaztatu denez, diru-sarreraren talde desberdinen pisu erlatiboek ekuazioaren balioak baldintzatzen dituzte. Ongizate-egoeran dagoen taldea jendetsuena den neurrian (euskal gizartean gertatzen den bezala), y^*_{min} eskuinaldera higitu daiteke artifizialki.

Hori kontuan harturik, 2000. urtea arte pobreziaren atalasea eta ongizate-gabeziaren atalasea bi etapatan kalkulatu zen, lehen etaparen ostean aztertutako egoerak (pobrezia eta ongizate-gabezia) bizitzetik urrunen zeuden taldeak alde batera utzi ondoren. Hala ere, PGDIk historian zehar izandako aplikazioetan garbi geratu zenez, metodoaren bertsio bat (etapa bakarrekoa) edo bestea (bi etapatakoa) erabili, emaitzak antzekoak ziren. Metodoaren lehen bertsiora jotzeak askoz erregistro gehiagorekin lan egiteko aukera ematen duenez, pobreziaren eta prekarietatearen atalaseak kalkulatzeko

unean, 2004. urtean bi etapako metodoa alde batera uztea erabaki zen.

PGDIren metodoaren garapena nabarmen laburtzen da erabaki eragile horrekin, eta SPL hurbilketa oinarritzko jatorrizko planteamendura hurbiltzen da, hurbilketa horrek pobrezia-atalaseak zedarrizteko oharpen guztiak hartzen baititu kontuan¹⁷. Horrekin, pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren arteko bereizketa sendotzeaz gainera¹⁸, delako metodoari buruzko aldaketa praktikoak bitara mugatzen dira, funtsean: diru-sarreraren aldagaiaren ordez gastuen aldagaia erabiltzera, batetik, eta atalaseak etxeko pertsona nagusiaren adinaren arabera kalkulatzera, bestetik.

Laburpen gisa esan daiteke PGDIren metodoak bi ezaugarri nagusi dituela: batetik, SPL ekuazioa bereiz aplikatzen dela adin-talde jakin bateko pertsonak buru dituzten etxeetan (45 urtetik beherakoak, 45-64 urte bitartekoak, eta 65 urtetik gorakoak); bestetik, gastuen aldagaia erabiltzen dela, diru-sarreraren aldagaiaren ordez. Ikusi dugun bezala, gastuen aldagaia ez dagokio hainbeste etxeen egungo gastuari, etxeen ohiko gastuari baizik. Bestalde, *ymin*-erako bi erreferentzia erabiltzeak aukera ematen du pobrezia-atalaseak eta ongizate-gabeziaren atalaseak bereizteko.

Hala, beraz, PGDIren metodoaren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleak hiru taldetan bereizten dira, pobrezia/ongizate eskalan (mantentze-dimentsioan) zer toki hartzen duen kontuan izanda:

• Pobrezia

Epe laburrean oinarritzko beharrianak (batez ere janaria, etxebizitza, jantzia eta oinetakoak) asetzeko adina baliabide ekonomikorik ez duten pertsonak, familiak edo etxeak hartzen ditu barne. Erreferentzia-aldi horretan oinarritzko beharrian horiei aurre egiteko aipaturiko atalaseak baino diru-sarrera txikiagoak

dituzten pertsonak, familiak edo etxeak aurkitzen dira pobrezia larriaren arriskupean.

• Ongizate-gabezia

Gizarte jakin batean, gutxieneko ongizate eta erosotasun-mailei eusteko beharrezkotzat jotzen diren ohiko gastuei epe laburrean aurre egiteko adina ekonomia baliabide ez duten pertsonak, familiak edo etxeak hartzen ditu barne. Praktikan, gizarte jakin horretako ohiko bizimodu, ohitura eta jardueretan, baldintza minimoetan bada ere, parte hartzeko aukera ematen duten gastuak dira. Erreferentzia-aldi jakin batean, bizi diren gizartean espero izatekoa den ongizate-mailara iristeko behar baino diru-sarrera txikiagoak dituzten pertsonak, familiak edo etxeak daude ongizate-gabezia erortzeko arriskuan.

• Ongizatea

Gainerako pertsona, familia eta etxeak hartzen ditu barne; hau da, epe laburrean, ez oinarritzko beharrianak asetzeko, ez ongizate-egoera iristeko beharrezko gastu minimoei aurre egiteko baliabide gabezia egoeran ez dauden guztiak.

2008. urtean, metodoaren aplikaziotik honako atalase hauek deribatzen dira, dagozkien baliokidetasun-eskalekin batera.

¹⁷ SPL-ren metodo estandarrean, erantzun guztiak dira beharrezkoak pobrezia-aren lerroa zehazteko orduan. Goedharten arabera, hau da horren arrazoiak: hasiera batean ezinezkoa dela atalasearen balioa ezagutzeko, eta erregistro guztiak hartu behar direla kontuan, hurbilketa fidagarria izango bada.

¹⁸ PGDI eta SPL metodoaren pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren arteko bereizketa garbia bada ere, Leyden-SPL metodoaren diseinatzaileek maila desberdinak ezarri zituzten ongizatearen eskalan. Neurri batean, beraz, PGDI egiten den bereizketa ongizate-eskalaren edukia eta pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren egoeren arteko bereizketa hobeto zehaztu izanaren ondorioa da, berrikuntza koalitatibo baten ondorio baino gehiago.

5. taula. Mantentze pobrezia-aren atalasea eta ongizate-gabezia-aren atalasea PGDIren metodoaren arabera. 2008 (Datua eurotan)

Etxebizitzaren tamaina	45 urtez azpikoak		45-64 urte bitartekoak		65 urtez gorakoak	
	Pobrezia	Ongizate-gabezia	Pobrezia	Ongizate-gabezia	Pobrezia	Ongizate-gabezia
Pertsona 1	947,24	1.231,41	792,75	1.187,90	560,07	786,19
2 pertsona	1.136,56	1.527,22	968,42	1.470,73	770,13	1.061,53
3 pertsona	1.264,39	1.732,19	1.088,71	1.666,44	927,85	1.265,36
4 pertsona	1.363,71	1.894,10	1.183,02	1.820,89	1.058,98	1.433,29
5 pertsona	1.446,09	2.030,03	1.261,76	1.950,49	1.173,33	1.578,76

Iturria: PGDI 2008

6. taula. Ongizate gabezia-aren atalaseari eta mantentze pobrezia-aren atalaseari dagozkien baliokidetasun-eskalak PGDIren metodoaren arabera. 2008

Etxebizitzaren tamaina	45 urtez azpikoak		45-64 urte bitartekoak		65 urtez gorakoak	
	Pobrezia	Ongizate-gabezia	Pobrezia	Ongizate-gabezia	Pobrezia	Ongizate-gabezia
Pertsona 1	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
2 pertsona	1,20	1,24	1,22	1,24	1,38	1,35
3 pertsona	1,33	1,41	1,37	1,40	1,66	1,61
4 pertsona	1,44	1,54	1,49	1,53	1,89	1,82
5 pertsona	1,53	1,65	1,59	1,64	2,09	2,01

Iturria: PGDI 2008

Atalase-mailetan antzematen diren adinaren arabeko gorabeherak, hala premia-mailetan nola baliokidetasun-eskaletan, agerian uzten dituzte bai bizitza-zikloaren egoera desberdinak bai adin-talde bakoitzean nagusi den familia-egitura eta familia-osaera desberdina, aldagaiaren arabera desagertutako datuekin lan egiteko beharra justifikatuz. Horrekin, gainera, egungo demografia-prozesuekin lotutako distortsioak saihesten dira. Izan ere, gazteak bizitza independentera iristeko adinaren atzerapena dela-eta, batetik, eta biztanleriaren zahartze-prozesu bizkorra, bestetik, 65 urtez gorako pertsonak buru dituzten etxeen pisu erlatiboa asko handitu da. Aldaketa horiek demografia-egituretan izan zuten eragin handia zalantzan jartzen dute biztanle guzti-tzat pobrezia-lerro eta baliokidetasun-eskala bakarria erabiliz egindako azterketaren erabilgarritasun praktikoa.

Sailkapen objektiboa eta subjektiboa egokitze-ko PGDIren metodoaren erabilgarritasuna kontuan hartuta, garbi ikusten da adierazle

objektiboren eta subjektiboen arteko distortsio-maila askoz txikiagoa dela. Hala, pobretzat sailkatutako etxeen artean, beren burua pobretzat ez daukatenen proportzioa %58,5era jaisten da, eta sailkapenaren arabera ongizate-gabezia daudenen artean, berriz, %14,1ak baino ez du bere burua egoera erosoan ikusten. Denera hartuta, PGDIren metodoaren arabera pobretzat sailkatu diren edo ongizate-gabezia dauden guztien %25,7ari baino ez diote eragiten distortsioek. Beren burua pobre samartzat jotzen duten etxeen kasuan, berriz, pobrezia-egoeran edo ongizate-gabeziako egoeran sailkatuta ez daudenen proportzioa %38,5 da.

Arrisku-egoeran dauden taldeak kontuan harturik, desoreka minoritaria da orain: kontuan hartutako etxebizitzaren %35,9 baino ez. Era horretan, pertzepzio subjektiboaren eta errealitate objektiboaren arteko emaitzetan antzekotasun handi samarrak eskaintzen dituen hurbilketa metodo bati buruz hitz egin dezakegu lehen aldiz.

7. taula. Saikapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko desoreka maila PGDIren metodoa: pobrezia eta ongizate-gabezia. 2008 (Arazo horien eraginpean dauden etxeen kopurua ehunekotan)

Desoreka mota	PGDI metodoa
Beren burua pobretzat jo ez arren, pobretzat sailkatuta dauden etxeak	58,5
Ongizate-gabeziako egoeran sailkatutako etxeak, batez besteko mailen azpitik ez egonda ere	14,1
Pobretzat edo ongizate-gabeziako egoeran sailkatutako etxebizitzak pertzepzio subjektibo ez-koherentearekin	25,7
Beren burua pobre samartzat jotzen duten etxeak, ongizate egoeran sailkatuak	38,5
Desorekak dituzten etxeak, aurreko hiru ataletan aintzat hartutako etxebizitza guztiak kontuan hartuta	35,9

Iturria: PGDI 2008

Puntu honetan esan beharra dago Eurostaten metodoak, hasiera batean, bere egiten zituela, neurri batean, PGDIIn defendatutako aurrekontuak, diru-sarrera txikiez hitz egiten baitzuen batez ere, eta ez hainbeste pobreziaz, medianaren %6oko adierazleari dagokionez. Hori PGDIren ongizate-gabeziaren kontzeptuarekin pareka liteke. Premisa hori aintzat hartuta, eta pobrezia-atalasea batez besteko errentaren %4on finkatuz, azken desoreka arrisku-egoeran dauden etxeen %31,3-an ezarriko litzateke batez beste 1996-2008 denboraldi osorako: PGDIk denboraldi bererako lortzen duen %29tik ez oso urrun, alegia.

Horrek erakusten digunez, Europako estatistika-metodoa oso erabilgarria izan liteke pobrezia- eta ongizate-gabeziaren inguruko arazoan azterketa baten hurbilketa egiteko, hura burutzea hain erraza izanik. Euskal errealitatean oinarrituz, aintzat hartu behar dira honako printzipio hauek: pobrezia eta ongizate-gabezia argi eta garbi bereiztea; bakarrik dauden pertsonen premia estatistika-metodoan gutxiestearen arazoa saihestea; eta egun erabiltzen den baliokidetasun-eskalaren baliagarritasuna ebaluatzea (OCDE zuzendua).

Konponbide horrek, ordea, arazoak sortzen jarraituko luke, PGDIren adierazleentarako sarbidearekin batera etorriko ez balitz. Estatistika-metodoan atalasea finkatzeko irizpideak batez ere diru-sarreraren mugimenduekin lotzen direnez, eta ez hainbeste pobrezia gainditzeko edo ongizatera iristeko premia errealekin, ez da guztiz baztertzekoa Eurostaten metodoaren gabeziak gainditzeko proposatzen den konponbidea aleatorioa izatea azkenean, eta epe labur edo ertainean baino ez izatea baliagarria.

Hori dela eta, ezinbestekoa da PGDIren metodoa lantzen jarraitzea –paraleloan, besterik ez bada ere–, metodo horrek etxeek beren egoeraz duten pertzepzioarekin lotzen baititu pobrezia-atalasea eta ongizate-gabeziaren atalasea –bai eta dagozkien baliokidetasun-eskalak ere– kalkulatzeko irizpideak.

Lehenago azaldutako arrazoiak hobeto uler daitezke kontuan hartutako metodo bat edo besteak erabiltzeak berekin dituen ondorioak aztertzerakoan, bai arazoaren benetako tamaina neurtzean, bai arazoa duten pertsona eta etxeen ezaugarriak zehaztean. Hori bereziki aipagarria da PGDI eta Eurostaten metodoak aplikatzean sortzen diren gorabeherak balioztatzean.

2.4. Metodo desberdinak erabiltzearen ondorioak

Lehenago esan den bezala, PGDIk Europan aplikatutako ikerketan erabiltzen diren mantentze-pobrezia- eta mantentze-prekarietatearen adierazleei dagozkien emaitzak lortzeko bidea errazten du, haiekin lotutako larritasun-mailak bereiziz.

Hona hemen, orain, PGDIIn jendearen esku jarritako metodo bat edo bestea erabiltzearen ondorioei buruzko datu erlatibo batzuk. Datuek erakusten dutenez, norberak pobreziaz eta prekarietateaz duen ikuspegia zehazten dute lehenatasun metodologikoez. Hori dela eta, metodo bat edo bestea erabiltzeak bereizitasun potentzialki garrantzitsuak erants ditzake, eta bereizitasun horiek eragina izan dezakete bai pobrezia- eta prekarietatearen fenomenoan inpaktua neurtzeko orduan, bai arrisku-egoera desberdinetan erortzeko arrisku gehien duten taldeak zein diren zehazteko orduan.

2.4.1. Arazoaren eraginari buruzko desberdintasunak

Honako taula honetan aurkezten da 2008ko PGDIin agertzen diren mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen adierazle nagusien laburpena.

8. Taula. Pobreziaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazleak (mantentzea)¹⁹ 2008.

Etxeak eta familia-etxebizitzetan bizi direnak (Datu absolutuak eta eragin-mailan ehunekotan)

Adierazleak	Etxeak	Eragina ehunekotan	Biztanleak	Eragina ehunekotan
Europako metodo originala				
Pobrezia erlatiboa	69.134	8,7	205.986	9,6
Pobrezia larria	3.148	0,4	11.689	0,5
Eurostat/EB metodoa				
Pobrezia erlatiboa/Diru-sarrera txikiak %60	137.007	17,2	318.161	14,8
Pobrezia %40	23.753	3,0	66.540	3,1
Pobrezia larria %30	6.221	0,8	19.521	0,9
SPL-Leyden metodoa				
Pobrezia erlatiboa	83.833	10,5	156.631	7,3
Pobrezia larria	21.732	2,7	43.067	2,0
PGDIren metodoa				
Ongizate-gabezia	141.605	17,8	313.215	14,6
Pobrezia	36.955	4,6	88.643	4,1
PGDIren metodoa etxebizitza gastuak kenduta				
Ongizate-gabezia	136.163	17,1	294.038	13,7
Pobrezia	34.041	4,3	79.907	3,7

Iturria: PGDI 2008

Aurreko taulan ikus daitekeenez, PGDIren pobreziaren zifrak Europako estatistika-metodotik eratortzen diren pobrezia larriarenak baino handiagoak dira, estatistika-metodo horren bertsio tradizionala edo Eurostaten hurbilketari aplikatutako egokitzea –hau da, medianaren %30ean oinarritutako bertsioa– kontuan hartuta ere (%4,1 kasu batean, eta %0,5 eta %0,9 besteetan). Oinarrizko beharri-zanei aurre egiteko beharrezko gutxieneko diru-sarrerari buruzko galderari Leuden-SPL metodoa aplikatzean lortuko litzatekeen zifra (%2,0) baino handiagoak ere badira. Aitzitik, zifra hori eta Eurostatek pobreziaren azterkerarako zehaztutako bitartean aspiko atalase-

tik eratortzen dena (medianaren %40) oso antzekok dira, eta hori da, azken batean, Europako esparruan ofizial den bakarra. Kasu horretan pobreziaren tasa %3,1ekoa da.

PGDIren pobrezia-tasak, berriz, bai europar metodoak, bai SPL-Lyden metodoak (hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarrerarekin loturiko bertsioan) zehaztutako pobrezia erlatiboaren mailak baino askoz txikiagoak dira. Tarte bereziki handia da Eurostaten metodoa (medianaren %60ean oinarritutako bertsioa) aplikatetik eratortzen den pobrezia-mailarekin konparatuta. Aitzitik, adierazle hori diru-sarrera txikien arabera kalkulatu

¹⁹ Europan oraindik ez da erabat zabalduta egotzitako alokairua aintzat hartzen duten Eurostaten adierazleak lortzeko ohitura, eta hori dela eta, txosten honetan ez da kontuan hartzen Eurostaten adierazleak lortzeko planteamendu berria erabiltzetik eratortzen den diferentzialari lotutako arazoa. Adierazle horiei dagozkien emaitzak ere ez dira eskaintzen, PGDIin eskuragarri egon arren. Hala ere, egotzitako alokairuaren arabera doitutako Eurostaten metodo berriari buruzko xehetasun batzuk aipatzen dira, beste metodoek pobreziaren eta prekarietatearen gizar-tepertzepziara egokitzeak duten ahalmenari buruzko atalean.

gero, PGDIren metodoaren ongizate-gabeziaren adierazlearekiko alde oso txikia da (%16,6, kasu batean; %14,8, bestean).

Izan ere, Eurostaten metodoaren eta PGDIren metodoaren emaitzen arteko diferentzia nagusia hau da: PGDIren metodoan, pobrezia-aren eta diru-sarrera txikien edo ongizate-gabeziaren arteko bereizketa zehatz-mehatz ezartzen da. Espainian eta Europan aplikatutako prozedura desberdinetan dimentsio horiek pobrezia erlatiboaren kontzeptu zabalaren barruan geratzen diren bitartean, PGDIk argi eta garbi bereizten ditu kontzeptu biak, kualitatiboki desberdinak, *ongizate-gabezia* ezin baitaiteke inola ere *pobrezia*ren kontzeptuaren barruan geratu.

Azken batean, Europan zehaztutako pobrezia-adierazle desberdinen eta PGDIren erabilitakoaren arteko diferentzia nagusia hau da: PGDIren pobrezia-aren kuantifikazioan zentratzen da, pobrezia beste prekarietate-egoera batzuetatik bereizten den gertaera sozial eta ekonomikoa gisa ulerturik, eta beste adierazle guztiak (ongizate-gabeziaren errealtateak, adibidez) prekarietate-errealitate zabalagoak mailakatzeko saiok dira; errealtate horren barne, pobrezia erlatiboaren kontzeptuaren azpian, sartzen dira bai ongizate-gabeziaren arrisku-egoerak, bai pobrezia-egoerak berak, zentzu hertsian.

2.4.2. Arazoa duten pertsonen ezaugarrien araberrako desberdintasunak

Pobrezia eta prekarietatea neurtzeko metodo bat edo beste erabiltzeak emaitza desberdinak ematen ditu haien eragina neurtzeko orduan; erantzun desberdinak ere eskaintzen ditu, arazoak gehien erasaten dituen taldeak zein diren ezagutzeko unean. Baieztapen hori hobeto azaltzeko, interesgarria izan daiteke PGDIren metodoaren eta Eurostaten metodoaren artean konparazio labur bat egitea, alde aurretik, Eurostaten metodoa diru-sarrera txikien pobrezia edo ongizate-gabezia bereizteko egokituz. Horretarako, medianaren %40aren eta %60aren adierazleak erabili dira, hurrenez hurren.

Itxura batean, eskura ditugun datueen arabera, pobrezia-adierazleari dagokionez, gorabehera garrantzitsu batzuk atzematen dira,

hobeto azaldu beharrekoak. Biztanleria osoari buruzko datuetan jarriz gero arreta, eta etxebizitzaren edo bertan bizi den pertsona nagusiaren ezaugarriak harturik erreferentzia gisa, honako hauek dira desberdintasunik deigarrienak:

1. Lehenik eta behin, Eurostaten metodoak pobrezia-arriskuen egoeren eragin erlatibo txikiagoa erakusten du bakarrik bizi diren pertsonen edo guraso bakarrek familiaren artean. Horrek eragina du kolektibo pobreen banaketa kuantitatiboan: PGDIren metodoan, bakarrik bizi diren pertsonak edo guraso bakarrek familiak dira pobreen %41,1; Eurostaten metodoaren kasuan, berriz, %32,9ra jaisten da proportzio hori.
2. Bigarrenik, Eurostaten metodoak erakusten duenez, pobrezia-aren eta prekarietatearen eragin diferentziala handiagoa da 65 urtez gorakoaren artean (%3,5, pobrezia-aren adierazleari dagokionez Eurostaten metodoaren arabera; PGDIren metodoaren arabera, berriz, %2,3). Aitzitik, PGDIri dagokionez, metodo horrek gutxietsi egiten du pertsona gazteak buru dituzten familien artean pobrezia-aren eta prekarietatearen eragina. Hala, nahiz eta 45 urtez azpikoaren artean batez bestekoak baino pobrezia-tasa handiagoak erakutsi, kasu horretan Eurostaten metodoaren tasak PGDIren metodoarenak baino nabarmenki txikiagoak dira, batez ere 25 eta 44 urte bitarteko pertsonak buru dituzten familien artean (%4,7 eta %9 hurrenez hurren, 25-34 urte bitartekoaren artean; %3,1 eta %6,1, berriz, 35-44 urte bitartekoetan). Hala, PGDIren pobrezia-arriskuen egoeren %58,2 45 urtez azpikoak buru dituzten etxeetan bizi diren pertsonen dagokien bitartean, Eurostaten metodoan pertsona horiek pobreen %41,9 baino ez dira.
3. Hirugarrenik, pobrezia-tasei dagokionez, gizon-emakumeen arteko diferentziala txikiagoa da Eurostaten metodoan (4,8 Eurostaten metodoan eta 8,2 PGDIan). Horrek esan nahi du, pobrezia-arriskuan dauden pertsonen artean, emakumeak buru dituzten etxeen pisu erlatibo txikiagoa dela (%25,2 Eurostaten metodoan; %32, berriz, PGDIren metodoan).

Era berean, 2008an, Eurostaten metodoa erabiliz 14 urtez beherakoren bat duten familien pobrezia-tasa txikiago bat lortzen da (%3,8 Eurostaten metodoan; %6, berriz, PGDIren metodoan).

Atzemandako desberdintasunen jatorriak zerikusia du PGDIren metodotik eratorritzen den pobrezia-atalaseen sistema bereizten duten bi ezaugarriekin. Batetik, Eurostaten metodoari dagokionez, hurbilketa honetan garbi ikusten denez, pobrezia-atalaseak askoz handiagoak dira bakarrik bizi diren pertsonen kasuan; aitzitik, baliokidetasun-eskala ez da hain gorabeheratsua, eta atalaseak ez dira hainbeste handitzen, etxeko kideen kopurua handitu ahala.

Bestetik, Eurostaten metodoak ez bezala, metodo horrek pobrezia-aren edo ongizate-gabeziaren atalase bakarra bereizten baitu, PGDIren metodoak hiru atalase bereizten ditu, etxean buru egiten duen pertsonaren adina kontuan harturik. Gauzak horrela, hau da PGDIren metodoaren oinarritzko ezaugarrietako bat: adinak gora egin ahala, baliabide ekonomiko gutxiago behar izatea pobrezia gainditzeko eta ongizate-maila nahikora iristeko.

Aldagai metodologiko horien argitara hobeto uler daitezke hemen aurkeztutako emaitzak. Azpimarratu beharra dago etxeko pertsona nagusiaren adinaren eta familia motaren arabera pobrezia-egoeren eraginean ikusitako diferentziak elkarrekin loturik daudela. Zentzu horretan, Eurostaten metodoak pobrezia-tik kanpo uzten ditu 45 urtez azpiko pertsonak bizi diren etxeak, guraso bakarreko familiak edo pertsona bakarreko etxeak izanik; aitzitik, arazo gehiago atzematen ditu 45 urtez gorako pertsonen artean, hau da, batez ere pertsona ezkonduak edo alargunak diren artean.

Ez da zuzena, ordea, pobrezia-atalase berdinak aplikatzea oso gastu-premia desberdinak dituzten etxeetan. Hori dela eta, 45 urtez gorako pertsonen etxeetako premiak askoz urriagoak dira, batez ere etxebizitzako gastuei dagokienez, eta nahiz eta beste alor batzuetan (osasunean, adibidez) gastu gehiago izan, hau ez da 45 urtez azpiko pertsonen adinakoa izatera iristen. Eurostaten adieraz-

le-sistema bakarrak balio gutxiegi ematen die, beraz, gazteenen premiei, eta gehiegi, berriz, adin gehiagoko pertsonenei. Hori dela eta, Eurostaten metodoaren aplikaziotik eratorritzen diren emaitzak urrun samar daude EAEn diru-sarrerak bermatzeko zerbitzuak (Oinarritzko Errenta eta Gizarte Larrialdi-erako Laguntzak) jasotzen dituzten pertsonen profiletik, zerbitzu horiek pobrezia-egoeran dauden pertsonen zuzendurik baitaude espezifikoki. Pertsona horien profila, ordea, bat dator PGDIren metodoak aurkezten digun pertsona pobreen kolektiboaren oinarritzko ezaugarriekin.

2.4.3. PGDIren ahalmena disfuntzioak minimizatzen

Eskura ditugun datuek erakusten dutenez, PGDIren hurbilketa da pobrezia-aren eta prekaritatearen neurketara hobekien egokitzen dena. Horren haritik, ondoko taulan garbi ikus daitekeenez, PGDIren metodoa da mantentze-pobrezia-ri eta mantentze-prekarietateari buruzko adierazle objektiboen eta arazoa dutenek beren egoeraz duten pertzepzioaren artean egokitasunik handiena eskaintzen duen metodoa.

PGDIren adierazleak gainerako metodo guztiak baino egokiagoak dira garrantzi handiko puntu batzuetan. Lehenik eta behin, beren burua *pobre samartzat* jotzen duten baina ez pobretzat sailkatuta dauden etxebizitzaren proportzioa minimizatzen da: %38,5 PGDIren metodoan, %41,7 egungo Eurostaten metodoan, eta %66,6 *egotzitako alokairuaren* kontzeptuaren arabera doitutako Eurostaten metodoan. Bigarrenik, PGDIren metodoan ere txikiagoa da beren burua gutxienez *pobre samartzat* jo ez arren pobretzat sailkatuta dauden etxebizitzaren proportzioa: %58,5 PGDIren metodoan, eta %75 inguruko zifrak, berriz, Eurostaten metodoan.

Gainera, ikusiko dugun bezala, *metatze-pobrezia* kontzeptua sartzean, zentzua hartzen du PGDIren hurbilketan ere mantentze-pobrezia-aren barnean sailkatutako etxe gehienek beren burua pobretzat jo ez izanak. Horren haritik, litekeena da metatze dimentsioan dagoen ongizate-egoera batek mantentze-

dimentsioan dagoen prekariedade-errealitate bat orekatzea, itxurako paradoxa gaindituz.

Azpimarratu beharra dago ere, bizi-zikloarekin lotutako premia-maila eta kontsumo-egitura desberdinak kontuan hartzean, PGDIren adierazle orokorrek eskaintzen dituzten emaitzak (pixka bat hobeak, etxebizitza lortzeko gastuak neutralizatuz gero) antzekoak direla neutralizazio horri ekin baino lehen eta ondoren. Era horretan, etxebizitza lortzeko gastuak neutralizatuz lortzen diren adierazleei dagokienez, PGDIren adierazle orokorrek berme nahikoak eskaintzen dituzte pobrezia-atalasea eta ongizate-gabeziaren atalasea lortzeko bide soilagoak erabiltzen diren testuinguru batean. Dena dela, egotzitako alokairuaren mekanismoa erabilia ere ez da lortzen Eurostaten metodoaren mugak gainditzea. Europako metodo originalarekin lortzen ziren emaitzeta hurbiltzea lortzen da, gehienez ere.

Aipaturiko desberdintasunen jatorrian sakontzen jarraituz, PGDIren metodoaren

aplikaziotik lortzen diren emaitzak Eurostaten metodoaren aplikaziotik lortzen direnekin konparatzeko orduan batez ere, azken metodo horrekin lotutako distortsioak bi alderditan oinarritzen direla ikusten da ondoko taulan. Lehenik eta behin, Eurostatek erabilitako atalaseak, medianaren %60an kokatuak, *hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren* kontzeptuarekin lotzen dira, baina kontzeptu horrek zerikusi handiagoa du ongizate-gabeziako egoerekin pobreziarekin baino. Medianaren %60aren Eurostaten adierazleak ez du pobrezia neurtzen, ongizate-gabeziako egoerak baizik. Eurostaten hurbiltetan, pobrezia neurtzeko perspektibari gehien hurbiltzen zaion adierazlea, *oinarrizko premiak asetzeko* pertzepzio subjektiboarekin lotua dagoen errealitatea, medianaren %40aren adierazlea da. %30aren adierazleak garrantzi gutxiegi ematen die pobreziarekin lotuta dauden premiei; %50aren adierazleak, berriz, garrantzi gehiago eman ohi die, 45 urtez gorako pertsonak buru dituzten etxebizitzaren kasuan behintzat.

9. taula. Adierazle objektiboen eta pertzepzio subjektiboaren arteko egokitasunari buruzko adierazleak. 2008

(Datuak ehunekotan)

Adierazlea	Europako metodo originala	Eurostat metodoa	Eurostaten Egotzitako alokairua	Leyden metodoa	PGDI metodoa	PGDI Etxebizitza gasturik gabe
1. Beren burua pobretzat ("pobre samartzat" behintzat) jo ez arren pobretzat sailkatutako etxebizitzak	72,5	75,3	73,1	68,5	58,5	53,4
2. Beren burua pobretzat edo oso pobretzat jo arren ez-pobretzat sailkatutako etxebizitzak	1,6	1,2	1,7	1,4	1,0	0,7
3. Beren burua pobretzat ("pobre samartzat" behintzat) jo arren ez-pobretzat sailkatutako etxebizitzak	67,3	41,7	66,6	54,5	38,5	36,8
4. Beren burua pobretzat ("pobre samartzat" behintzat) jotzen ez duten etxebizitzak	6,8	14,0	7,1	7,8	2,9	2,5
5. 1+2 distortsioen pisua arriskuan dauden etxe guztietan (pobretzat sailkatutako etxebizitzak edo beren burua gutxienez pobretzat jotzen duten etxebizitzak)	57,0	68,7	58,7	58,2	35,5	30,3
6. 3+4 distortsioen pisua etxebizitza guztietan	11,2	16,0	11,5	11,2	5,5	5,0

Iturria: PGDI 2008

Oharra: PGDIren metodoaren kasuan, ongizate-egoeratzat definitutako egoerak ez-pobretzat sailkatutako barruan sartzen dira.

10. taula. Pobrezia eta ongizate-gabeziaren atalase objektibo eta adierazle subjektibo jakin batzuen arteko konparazioa. 2008

Datuak unitate baliokideetan, dagokion baliokidetasun-eskala aplikatuta, eta biztanleria osoa kontuan hartuta (Datuak eurotan)

Adierazle orokorrak	45 urtez azpikoak	45-64 urte bitartekoak	65 urtez gorakoak	Guztira
5. kintila	2000,00	2037,00	1653,33	1938,89
Mediana	1373,02	1477,56	1139,78	1364,00
Medianaren %60	823,81	886,53	683,87	818,40
Eurostaten adierazleak	45 urtez azpikoak	45-64 urte bitartekoak	65 urtez gorakoak	Guztira
Diru-sarreraren medianaren %30	411,90	443,27	341,94	409,20
Diru-sarreraren medianaren %40	549,21	591,02	455,91	545,60
Diru-sarreraren medianaren %50	686,51	738,78	569,89	682,00
Diru-sarreraren medianaren %60	823,81	886,53	683,87	818,40
Diru-sarreraren medianaren %70	961,11	1034,29	797,85	954,80
PGDIren adierazleak (Eurostat-en baliokideak erabiliz)	45 urtez azpikoak	45-64 urte bitartekoak	65 urtez gorakoak	Guztira
Pobrezia	669,04	534,06	490,54	568,51
Ongizate-gabezia	918,53	818,01	674,70	817,05
Adierazle subjektiboak (mediana)	45 urtez azpikoak	45-64 urte bitartekoak	65 urtez gorakoak	Guztira
“Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana	904,76	800,00	650,00	800,00
Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarreraren azken kintila izan ezik)	857,14	739,13	600,00	722,22
Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarrerak mediana baino txikiagoak direnean bakarrik)	750,00	666,67	600,00	666,67
Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarrerak medianaren %60 baino txikiagoak direnean bakarrik)	608,70	571,43	500,00	576,92
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana	761,90	650,00	533,33	652,17
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarreraren azken kintila izan ezik)	714,29	600,00	533,33	600,00
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarrerak mediana baino txikiagoak direnean bakarrik)	619,05	550,00	500,00	571,43
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” mediana (diru-sarrerak medianaren %60 baino txikiagoak direnean bakarrik)	523,81	500,00	420,00	500,00
Adierazle subjektiboak (batez bestekoa)	45 urtez azpikoak	45-64 urte bitartekoak	65 urtez gorakoak	Guztira
“Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa	973,70	863,83	703,39	861,87
“Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarreraren azken kintila izan ezik)	879,06	778,20	659,78	773,12
“Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarrerak mediana baino txikiagoak direnean bakarrik)	762,33	715,18	633,62	703,91
“Hilaren amaierara iristeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarrerak medianaren %60 baino txikiagoak direnean bakarrik)	622,47	588,85	539,88	592,47
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa	815,31	699,58	589,53	711,66
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarreraren azken kintila izan ezik)	744,28	646,29	556,70	648,89
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarrerak mediana baino txikiagoak direnean bakarrik)	655,73	596,41	530,85	597,47
“Oinarrizko premiak asetzeko gutxieneko diru-sarreraren” batez bestekoa (diru-sarrerak medianaren %60 baino txikiagoak direnean bakarrik)	536,20	509,72	462,12	508,88

Iturria: PGDI 2008

Oharra: PGDIren adierazleak batez besteko balioei dagozkie, Eurostaten baliokideak erabiliz Praktikan, zifra pertsona bakar baten premien atalasei dagozkie

3. Gabezia-adierazleak mantentze-dimentsioan

Aurreko puntuan aurkeztutako pobrezia-adierazleak eta ongizate-gabeziaren adierazleak gainera, PGDIk gabezia-adierazle batzuk ere eskaintzen ditu mantentze-dimentsioan. Kasu horretan, adierazle espezifikokoak eta adierazle sintetikoak bereiz daitezke.

Adierazle horien interesa, PGDI, bi alderdi nagusitan oinarritzen da. Lehenik eta behin, pobrezia-egoeraren eta ongizate-gabeziaren egoeren ezaugarriak zehazteko aukera ematen dute, prekarietate-egoera mota bakoitzaren ezaugarriak ezagutzeko informazio garrantzitsua emanez. Bigarrenik, informazio zehatzagoa ematen dute, arriskuan dauden taldeek pobrezia eta prekarietatearen aurkako borrokaren alderdi garrantzitsu batzuen aurrean duten jarrera dela eta, elikadura-seguritasunaren gutxieneko maila bermatzeko orduan, adibidez. Oro har, adierazle horiek prekarietate-egoerak hobeto ezagutzen laguntzen dute.

3.1. Adierazle espezifikokoak

PGDI garatutako gabezia-adierazle espezifikoen sistemak pobrezia-adierazleak eta prekarietate-adierazleak ematen duten informazioa osatu nahi du. Hauek dira helburu nagusiak:

1. Oinarrizko premiak asetzearekin zerikusia duten arazoak zehaztea, batez ere elikadura lortzeko arazoei dagokienez, eta etxebizitza lortzeko egin beharreko ahaleginak berekin dakartzan inplikazioei dagokienez.
2. Ongizate-egoerak lortzearekin zerikusia duten beste arazo batzuk zehaztea, aisialdiaren premiak asetzearekin eta astialdiaz gozatzeko aukerak betetzearekin zerikusia dutenak bereziki.
3. Premia-egoeren eta laguntzetara, aurrezkie-tara eta kredituetara jotzeko beharrendun arteko lotura ezartzea, zorrak egiteko arrisku-egoerarako hurbilketa barne.

Ondoko tauletan modu sintetikoan aurkezten da adierazle-sistema²⁰:

²⁰ Lehen eranskinean adierazle espezifikoko bakoitzaren ezaugarri zehatzak azter daitezke. Aplika daitezkeen definizioak eta kalkulu-metodoak zehazten dira bertan, kontuan hartutako adierazle bakoitzarentzat. Pobrezia eta ongizate-gabeziaren adierazleei buruzko informazioa ere laburtzen da eranskinean.

11. taula. ONGIZATERIK EZAREN ADIERAZLE ESPEZIFIKOAK (Mantentzea)

OINARRIZKO PREMIEN ESTALDURA

OINARRIZKO PREMIEN ESTALDURA

Oinarrizko gastuen egungo estaldura	Bizitzeko oinarrizko gastuei aurre egin ezin dieten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)
Azken 12 hilabeteetako ohiko betebeharren eta gastuen estaldura	<p>Azkeneko 12 hilabeteetan ohiko diru-sarrerekin hirugarrenetikiko betebeharrerai edo ohiko gastu-premiei aurre egiteko zailtasunak izan dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p> <p>Ohiko betebeharrak eta gastuei aurre egiteko arazoak izanik, azkeneko 12 hilabeteetan beste arazo hauei aurre egin behar izan dioten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oinarrizko gastuak (jantzia, elikagaia edo etxebizitza) murriztu beharra - Ordaindu beharrekoak ordaindu gabe utzi beharra, edo alokairu edo kredituen ordainketa atzeratzea - Argia, ura, telefonoa etetea - Ondasunak bahitzea - Jabetzak saldu beharra, etxebizitza aldatu beharra, edo seme-alabak beste ikastetxe batera eraman beharra
Ustekabeko gastuei aurre egiteko ahalmena	Ustekabeko gastuei aurreko egiteko ahalmenik ez duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)

ELIKAGAIAK LORTZEKO ARAZOAK

USDA adierazleak (FSS)	<p>Azken 12 hilabeteetan elikagaiak lortzeko oso arazo handiak izan dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p> <p>Azken 12 hilabeteetan elikagaiak lortzeko arazo handiak izan dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p> <p>Elikadura-segurtasunik ez duten etxeak</p>
EU-SILC adierazlea	Azkeneko 12 hilabeteetan, bi egunez behin gutxienez, proteinaz aberatsa den otordurik egin ezin izan duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)

OINARRIZKO PREMIAK ASETZEKO BESTE ARAZO BATZUK

Jantzia eta oinetakoak	Arazo ekonomiak direla eta, bigarren eskuko jantziak eta oinetakoz hornitzen diren etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)
Berokuntza	Berokuntza-sistemarik ez izateagatik, edo desegokia izateagatik, hotza pasa duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)

ETXEBIZITZA LORTZEKO AHALEGINA

Etxebizitza lortzeko ahalegina	Etxebizitza-gastuak diru-sarrera eskuragarrien %30 baino handiagoak dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)
---------------------------------------	---

12. taula. ONGIZATERIK EZAREN ADIERAZLE ESPEZIFIKOAK (Mantentzea)**AISIALDI BEHARREN ETA ASTIALDIAZ GOZATZEKO PREMIEN ESTALDURA****AISIALDIA IZATEKO ETA ASTIALDIAZ GOZATZEKO AUKERA IZATEKO ARAZO OROKORRAK**

Aisia-beharren egungo estaldura	<p>Beren aisia-beharrak inola ere betetzen ez dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p> <p>Beren aisia-beharrak beteko badituzte, bizimodua ahalik eta gehien doitu behar duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p> <p>Aisia-arazoak guztira: Beren aisia-beharrak inola ere betetzen ez dituzten edo bizimodua ahalik eta gehien doitu baino betetzen ez dituzten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)</p>
Ohiko betebeharrak eta gastuen estaldura azken 12 hilabeteetan	<p>Ohiko betebeharrak betetzeko eta gastuak estaltzeko arazoak direla eta, azken 12 hilabeteetan honako arazo hauei aurre egin behar izan dioten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak):</p> <p>–Aisialdirako eta astialdirako gastuak murriztu beharra</p>

AISIALDIA IZATEKO ETA ASTIALDIAZ GOZATZEKO AUKERA IZATEKO BESTE ARAZO BATZUK

Aisialdiko ateraldiak	Arrazoi ekonomikoak direla eta, azkeneko 15 egunetan, goiz batez, arratsalde batez edo gau batez aisialdiko ateraldirik egin ez duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)
Oporrak	Arrazoi ekonomikoak direla eta, azkeneko 12 hilabeteetan ohiko etxebizitzatik kanpo astebeteko oporraldia gutxienez egin ez duten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)

13. taula. ONGIZATERIK EZAREN ADIERAZLE ESPEZIFIKOAK (Mantentzea)**LAGUNTZA, AURREZKI ETA KREDITUETARA JOTZEA****LAGUNTZA ESKATZEA, AURREZKIETARA JOTZEA, KREDITUAK ESKATZEA**

Hirugarreni laguntza eskatzea	<p>Ohiko betebeharrak betetzeko eta ohiko gastuei aurre egiteko ezintasunaren ondorioz, azkeneko 12 hilabeteetan honako arazo hauetako bati aurre egin behar izan dioten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Lagun, auzo edo ahaideei laguntza eskatu beharra – Erakunde publiko edo pribatuei laguntza eskatu beharra – Laguntza eskatu beharra (aurreko bi taldeen batura)
Aurrezkieta jotzea	<p>Ohiko betebeharrak betetzeko eta ohiko gastuei aurre egiteko ezintasunaren ondorioz, azkeneko 12 hilabeteetan honako arazo hauetako bati aurre egin behar izan dioten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Norberaren aurrezkieta jo eta haietako zati handi bat erabili behar izatea
Kredituak eskatzea	<p>Ohiko betebeharrak betetzeko eta ohiko gastuei aurre egiteko ezintasunaren ondorioz, azkeneko 12 hilabeteetan honako arazo hauetako bati aurre egin behar izan dioten etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak):</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kreditu bereziak eskatu beharra

ZORRAK EGITEKO ARRISKUA

Zorduntzea	Erabilgarri dituzten aurrezkiak kontuan hartuta, eta beren diru-sarreraren eta gastuaren maila ikusita, zorrak egiteko arriskuan dauden etxeak (edo etxapean bizi diren pertsonak)
-------------------	--

3.2. Adierazle sintetikoak

PGDIk ongizate-gabeziaren adierazle sintetiko bat ere eskaintzen du, bere mantentze dimentsioan. Adierazle hori hemen ikusitako ongizate-gabeziako egoera espezifiko guztiak aintzat hartuko dituen hurbilketa bat eskaintzen saiatzen da. PGDIk eskaintzen duena bezalako informazio ekonomikorik ezean, eta egokitzapen batzuk eginda, adierazle sinteti-

ko horrek pobrezia eta prekaritatearen adierazleen jarraipena egiteko balio dezake, PGDIren beste metodo batzuetatik bereizten duen galdera-sorta konplexura jo beharrik izan gabe (Eusko Jaurlaritzaren Justizia, Lan eta Gizarte Segurantza Saila, 2007).

Aipatu adierazlea eraikitzeko, ongizate-gabeziako egoera ezaugarritzen duten alderdi hauek hartzen dira kontuan etxean:

14. taula. Ongizate-gabeziaren adierazle sintetikoan aintzat hartzen diren arazoak

Arazo orokorra	Aintzat hartutako adierazle espezifikoak
Oinarrizko gastuen egungo estaldura	Egun ezin diete aurre egin bizitzeko oinarrizko gastuei
Janaria, jantzia eta oinetakoak lortzeko aukera eta bero nahikoa izatea	<ul style="list-style-type: none"> – Elikadura-arazoak, eta gose izateko arriskua; bestelako elikadura-arazoak, elikadura orekatua eta askotarikoa lortzeko aukerarekin zerikusia duten zailtasunak ikusten diren bakoitzean. – Azkeneko hamabi hilabeteetan familia bigarren eskuko jantzi eta oinetako hornitzea, arazo ekonomikoek eta ez bestek hartara bultzaturik – Azken neguan, hotza pasatu dute etxean, egun batzuetan behintzat, berokuntza-sistematik ez dagoelako, edo dagoena nahikoa ez delako <p>Arazoen adierazlea aipaturiko hiru arazo moten baturan oinarritzen da, eta adierazleak 0 eta 3 arteko balioa har dezake</p>
Ohiko betebeharren eta gastuen estaldura azkeneko 12 hilabeteetan	<p>Ohiko betebeharrak betetzeko eta ohiko gastuei aurre egiteko ezintasunaren ondorioz, azkeneko 12 hilabeteetan honako arazo hauei aurre egin behar izan diete:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ordaindu beharrekoak ordaindu gabe utzi beharra, edo alokairu edo kredituen ordainketa atzeratzea – Argia, ura, telefonoa etetea – Ondasunak bahitzea – Oinarrizko jantzi, janari edo etxebizitza-gastuak murriztu beharra – Jabetzak saldu beharra, etxebizitza aldatu beharra, edo seme-alabak beste ikastetxe batera eraman beharra – Lagun, auzo edo ahaideei laguntza ekonomikoa eskatu beharra – Erakunde sozial publiko edo pribatuei laguntza ekonomikoa eskatu behar izatea – Norberaren aurrezkiak jo eta zati handi bat erabili behar izatea – Kreditu bereziak eskatu behar izatea <p>Arazoen adierazlea aipaturiko bederatz arazo moten baturan oinarritzen da, eta adierazleak 0 eta 9 arteko balioa har dezake</p>

14. taula. Ongizate-gabeziaren adierazle sintetikoan aintzat hartzen diren arazoak (jarraipena)

Aisialdia eta astialdia izatea	<ul style="list-style-type: none"> – Ezin dituzte inola ere estali aisialdi-gastuak – Ohiko betebeharrak eta gastuak estaltzeko arazoak direla eta, aisialdi eta astialdiko gastuak murriztu behar izan dituzte – Arrazoi ekonomikoak direla eta, azkeneko 12 hilabeteetan ez du astebeteko oporrik ere izan ohiko bizilekutik kanpo – Arrazoi ekonomikoak direla eta, azkeneko hamabost egunetan ez du aisialdiko ateraldi bat ere egin eguerdi batez, arratsalde batez edo gau batez <p>Arazoen adierazlea aipaturiko lau arazo moten baturan oinarritzen da, eta adierazleak 0 eta 4 bitarteko balioa har dezake</p>
---------------------------------------	---

Aipaturiko eduki desberdinentzat lortutako emaitzetatik abiatuta, honako sailkapen hau egin daiteke, gabezia/ez gabeziaren eskalan:

- **Gutziz prekarioa**

Honako arazo hauetakoren bat duten etxeetan bizi diren pertsonak hartzen ditu barne:

- Oinarrizko premiak betetzeko arazo orokorrak.
- Hiru arazo-adierazle edo gehiago betebeharren estalduran (edota oinarrizko premien estalduraren eta betebeharren estalduraren baturan).
- Etxeak adierazten duenez, egun ezinezkoa zaie bizitzeko oinarrizko gastuei aurre egitea.

- **Prekarioa (oinarri-oinarrizko alderdiak)**

Betebeharren estalduran (edo oinarrizko premien estalduraren eta betebeharren estalduraren arteko baturan) bi arazo-adierazle edo gehiago dituzten etxeetako pertsonak hartzen ditu barne, aurreko taldean sartuta ez badaude.

- **Prekarioa (ez hain oinarrizko alderdiak)**

Oinarrizko premiak eta betebeharrak estaltzeko orduan arazo-adierazlerik ez izan arren, aisialdi-beharrak asetzeko orduan bi arazo-adierazle edo gehiago dituzten etxeetako pertsonak hartzen ditu barne, aurreko taldeetan sartuta ez badaude.

- **Ez hain prekarioa (ahalik eta gehien doitzea)**

Honako arazo hauetakoko batzuk dituzten etxeetako pertsonak hartzen ditu barne, aurreko taldeetan sartuta ez badaude:

- Elikadura-arazoak, gose izateko arriskurik gabe, eta elikadura orekatua eta askotarikoa lortzeko aukerarekin zerikusirik duten zailtasunik gabe.
- Ahalik eta gehien doitzeko beharra, aisialdi beharrak aseko badira.

- **Ez prekarioa**

Oinarrizko premiak asetzeko eta betebeharrak betetzeko arazorik ez izateaz gainera, beren aisia-beharrak betetzen ere ongi moldatzen diren etxeetako pertsonak hartzen ditu barne.

“Gutziz prekarioa” taldeak mantentze-pobrezia-egoeren presentziarekin du zerikusia. “Ez hain prekarioa” eta “Ez prekarioa” taldeek, berriz, ongizate-egoerak edo ia-ia ongizate-egoerak erakusten dituzte.

II. atala:

METATZE-POBREZIA ETA METATZE-PREKARIETATEA

1. Metatze-dimentsioari buruzko hurbilketa baten beharra

PGDIk metatze-dimentsioan garatutako pobrezia, prekariedade eta ongizate-gabeziaren adierazleak aurkeztu baino lehen, zerbait gehiago esan beharra dago pobrezia eta prekariedadearen azterketan adierazle horietara jo izanaren arrazoiak direla eta.

2.3 eta 2.4 ataletan aipatutakoa berriz hartuz, kontuan izan behar genuke datu deigarri bat: erabiltzen den metodoa erabiltzen dela, kasu guzti-guztietan, PGDIren metodoan barne, mantentze-pobre gisa sailkatutako etxebizitzaren %50k baino gehiagok ez pobretzat jotzen dute beren burua. Kasurik gehienetan beren diru-sarrerak gizartearen batez bestekoarenak baino askoz txikiagoak direla onartzen duten kolektiboak izan arren, datua aipagarria da eta nabarmendu beharra dago.

Aipaturiko distortsioaren jatorria ezin zaio leporatu, hala ere, PGDIren metodoaren barne-gabeziei. Batetik, kontuan izan behar da errealitatearen norberaren ikuskera baldintzatua dagoela, diru-sarrera errealek behera egin ahala ongizatea lortzeko norberaren eskakizun-mailak ere behera egiten duelako. Horren haritik, bizitzen jarraitzeko edo hilaren amaierara iristeko behar denari buruzko pertzepzioa sistematikoki murrizten da norberaren ongizate-mailan behera egin ahala. Oinarrizko premiak betetzeko gutxieneko diru-sarreraren kasuan, adibidez, batez besteko kopurua 1.011,15 €-koa da mantentze-dimentsioan ongizate-egoeran dauden etxeko pertsonentzat, 708,40 €-koa, berriz, ongizate-gabeziaren egoeran daudenentzat, eta 644,18 €-koa, azkenik, pobrezia-egoeran

bizi direnentzat. Neurri handi batean, goiko hurrengo taldean gutxieneko pobreziaz hartzen dena, gutxieneko ongizate gisa ikusi ohi da beheko hurrengo taldean.

15 taula. Gutxieneko diru-sarreraren adierazle ekonomikoak mantentze-pobreziarekiko kokapen objektiboaren arabera. PGDIren baliokidetasuna. 2008
Familia-etxebizitzetan bizi den biztanleria (Biztanle bakoitzeko, eurotan)

Diru-sarreraren adierazleak	Pobrezia	Ez pobreak-Ongizate-gabezia	Ongizate-egoera	Guztira
Batez besteko diru-sarrera erreala	656,33	942,88	2.223,98	2.025,70
Oinarria: Ongizatea = 100	29,5	42,4	100	91,1
Oinarrizko premiei aurre egiteko gutxieneko beharrezko diru-sarrera	644,18	708,40	1.011,15	964,44
Oinarria: Ongizatea = 100	63,7	70,1	100	95,4
Hilaren amaierara iristeko gutxieneko beharrezko diru-sarrera	723,84	834,63	1.232,21	1.169,77
Oinarria: Ongizatea = 100	58,7	67,7	100	94,9

Iturria: PGDI 2008

Baina, gainera, bakoitzak pobreziaz eta ongizateaz duen pertzepzioa errealitate sozial horien izaera multidimentsioanalak baldintzatua dago. Hori dela eta, atzemandako distortsioa lotua dago, baita ere, beste egitate honekin: diru-sarreraren urritasunak ez dakar ezinbestean pobrezia-egoeran edo prekariedade-egoeran bizitzea. Baliabide-urritasun hori zenbait bitarteko erabiliz ordeztu daiteke denboraldi batez. Errenta gabezia erabatekoa

izanda ere, etxeek zenbait neurri har ditzakete beren premiei aurre egin ahal izateko, denboraldi batez behintzat: aurrezkiatara jo dezakete, kasu batzuetan kredituak eska ditzakete, ondasunak sal ditzakete, edo hirugarrenen laguntza jaso dezakete.

Etxeak kapitalen bat edo baliabide materialak eskuragarri izatea oso garrantzitsua izan daiteke egoera horretan. Kontuan hartutako etxeen oinarri patrimonialaren garrantzia argi eta garbi ikusten da haien barne-ezaugarriak aztertzean. Hala, ikus dezakegunez, bere burua pobretzat jo ez arren PGDIren metodoak pobreen artean sailkatu dituen etxeen %57,3, adibidez, gure gizartean normaltzat edo are handitzat har daitekeen ondare baten jabe da. Ondasun horrek nolabait konpentsatzen ditu diru-sarrera nahikoa lortzeko arazo koiunturalak, eta hori dela eta, etxe horiek ez duten beren egoera ekonomikoa pobrezia terminoetan atzematen.

Hala eta guztiz ere, etxe horiek beroriek beren egoera prekarioaren jakitun izateak (%79,6k adierazten du ez duela ustekabeko gastuei aurre egiteko ahalmenik, eta %76,7k dio arazo handiak dituela aisialdi-beharrei aurre egiteko) garbi uzten du definitutako mantentze-atalaseak benetan eraginkorrak direla ongizate-gabeziaren adierazle gisa erabiltzeko. Emaitza horiek ordea ezin dira automatikoki interpretatu pobrezia terminoetan edo benetako ongizate-gabeziako terminoetan; bai, ordea, arrisku terminoetan. Are gehiago, egoerak luzaro iraunez gero arriskua ezingo dela gainditu ohartarazten dute. Mantentze-dimentsioan, bai pobrezia-arazoek bai prekariedade-arazoek arrisku-arazoak eragiten dituzte batzuetan, baina denboran gehiegi luzatuz gero baino ez dute ekartzen benetako pobrezia edo benetako ongizate-gabezia.

Azaldutako arrazoiak direla eta, mantentze-arazoak aztertzean, PGDIk arrisku terminoetan definitzen ditu pobrezia eta ongizate-gabeziaren adierazleak, eta ez pobrezia biziaren automatikoak definitutako egoera absolutuen terminoetan. Horrek esan nahi du une jakin batean pobrezia-atalasearen edo ongizate-atalasearen azpiko diru-sarrerak izateak ez duela nahitaz berekin ekartzen pobrezia edo bestelako prekariedade-egoeren esperientzia zuzena.

Orain arte aztertutako distortsioaz gainera, bada garrantzizko beste distorsio bat: beren burua pobre samartzat jotzen duten etxeen %38,5 ez daude pobrezia-egoeran edo ongizate-gabeziaren egoeran erortzeko arriskuan, PGDIren metodoaren arabera. Etxe horiekiko hurbilketa zehatz batek agerian uzten duenez, familia horietako gehienak (%81,3) beren oinarrizko premiak betetzen ari dira gaur egun. Hala ere, unean uneko mantentze-premiak estalita egotearen errealitate hori bateragarria da garrantzizko beste arazo batzuekin, ondare-baliabide eskuragarrien eta bizi-baldintzen terminoetan. Hala, etxe horien %42,6k ondare ekonomiko txikia edo oso txikia daukate, eta %62,2k du etxebizitzaren egoerari eta ekipamenduei loturiko gabeziaren bat. Etxe guztien %72 aurkitzen da aipaturiko egoeretakoren batean.

Neurri handian, distorsio horien eragile nagusia da pobrezia, fenomeno sozio-ekonomiko gisa, ez dela diru-sarrera erregular eskuragarriekin soilik loturiko errealitatea, baizik eta baita ere metatutako ondare-mailarekin, metatutako kapital-mailarekin, eta existentzia-baldintza orokorrekin loturikoa. Horregatik, PGDIren diseinu metodologikoan, ondare-baliabideei eta epe ertain eta luzeko bizi-baldintzei loturiko pobrezia-mota bat hartzen da kontuan, metatze-pobrezia, aurreko kapituluan deskribatutako mantentze-pobreziaz guztiz bestelakoa.

2. Hurbilketa kontzeptuala

Gorago esan den bezala, mantentze-pobrezia azterketak ez du bere baitan hartzen pobrezia kontzeptuak berekin dakarren problematika ekonomiko guztia. Pobrezia gainditzeko, ohiko kontsumo-premiei erregularitasunez aurre egiteaz gainera, herritarrek gauza izan behar dute, baita ere, bizi-baldintza egokiak bermatuko dituen bizi-ingurune egokia finkatzeko epe ertain eta luzean. PGDIk kontuan hartzen duen pobrezia bigarren dimentsioa epe ertain eta luzeko kontsumo moduei loturik dauden prekariedade-egoera jakin batzuen azterketan zentratzen da horregatik: mantentze-egoerak ez bezala, dauden

egoeratik nahiko bermez ateratzeko etxeen egoeraren aldaketa koiunturalen mende egoten ez diren prekarietate-egoeren azterketan, hain zuzen.

Pobrezia-mota hori, **metatze pobrezia** deiturikoa, epe ertain eta luzean bizi-maila egokiari eusteko (hau da, behar bezalako etxebizitza bat, gutxieneko biziegokitasun-arauak betetzen dituen izateko) behar diren kontsumo-ondasun iraunkorrak lortzeko ezintasunarekin lotzen da. Epe ertain eta luzeko prekarietate-egoera baten eszenatoki gisa, metatze-pobreziak zerikusia du, baita ere, bizitza normalizatu bat aurrera eramateko gutxienez behar diren ondare-baliabideak pilatzeko etxeek dituzten eragozpenekin²¹.

Metatze-pobreziak prekarietate-egoera diferentziala dakar berekin (egoera global bat, ez espezifikoa), beharrezko kontsumo-ondasun iraunkorrak lortzeko orduan, eta ondare-baliabide eskuragarrien mailan: horrek esan nahi du egoera horretan dagoenaren bizi-baldintzak ez direla aski bizimodu duin bat aurrera eramateko. Pobrezia-mota hori honako honetan nabarmentzen da batez ere: batetik, ondare-baliabideen maila oso-oso txikia izatean; eta, bestetik, bizi-baldintzetan gabezia nabarmenak egotean, hala kualitatiboki nola kuantitatiboki. Gabezia horiek ohiko etxebizitzaren ezaugarriekin dute batez zerikusia (biziegokitasuna, erabilgarri dituen instalazioak, eta ekipamendu-maila), baina baita gizarte modernoan bizitzeko garrantzizkoak diren bestelako kontsumo-ondasun iraunkorrak lortzeko ahalmenearekin ere (automobila, adibidez, edo premia horiei aurre egitea ezinbestekoa denean premia horiek berak beteko dituen beste ibilgailu-mota bat).

Oro har, metatze-pobreziak gure gizartean onuragarriak diren minimoen azpitik dauden bizi-baldintzak erakusten ditu, epe luzeko gizarte-maila baten adierazgarri diren oinarriko aldagaiei dagokienez behintzat (etxebizitza, adibidez). Hori dela eta, pobrezia-mota horrek mantentze-pobreziak baino dimentsio estrukturalagoa izaten du, mantentze-pobreziak izaera koiunturala izaten baitu, funtsean.

Mantentze-dimentsioan gertatzen zen bezala, metatze-dimentsioaren barruan ere, prekarietate-egoera batzuk ez daitezke automatikoki parekatu pobrezia-errealitateekin, pobrezia zentzu hertsian hartuta. Euskal gizartean bezalako batean herritarrek izatea esperoduten ongizate-maila ez izatearen forma partikularrak erakusten dituzte batez ere problematika horiek.

3. Pobreziaren eta prekarietatearen PGDIren adierazleak metatze-dimentsioan

3.1. Esperientziarik eza Europako testuinguruan

Metatze-pobreziaren azterketa ez da erraza, ez baitago PGDIk zehaztutako ikerketa-helburuetan islatutako asmoetara behar beste egokitutako erreferente teoriko-praktikorik. Egun, Ez da Europan estatistikaren praktika gida dezaketen metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen adierazleen erreferentetik. Kontua ez da, mantentze-pobreziaren kasuan bezala, nolabaiteko kontsentsu falta dagoela, erabili beharreko prozedura dela eta. Kontua da metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen adierazle horiek ez direla existitzen, ezta EU-SILC ezarri eta martxan jarri zenez geroztik ere.

Egia da gabezia kontzeptuaren inguruko azterketak egin direla Euroan (metatze-pobreziaren antzeko kontzeptua da, neurri batean). Baina azterketa horietan ez da behar beste hausnartu pobreziaren dimentsioetan sakontzeko premiaz. Izan ere, gabeziaren azterketarekiko hurbilketa gehienetan ez da mantentze-adierazleen eta metatze-adierazleen arteko bereizketa kualitatiboa egiten. Aitzitik, modu bateratuan aztertzen dira adierazle horiek, elkarrengandik argi eta garbi bereizten diren dimentsioak badirela erakusten duten elementu diferentzialak aintzat hartu ere egin gabe.

²¹ Hasieran, Townsend eta Mack eta Lansely-ren metodologiaren azterketak eragin handia izan zuen hurbilketa honetan.

3.2. PGDIren adierazlea

Mantentze-pobrezia neurtzeko PGDIren metodoa ere originala izan arren –ez izanik, ez Europan ez Espainian, behar beste sendotutako kanpo erreferentziarik– metatze-pobreziaren azterketarekiko hurbilketan PGDIren berrikuntza-graduak askoz handiagoa izan behar izan du.

PGDIIn, metatze-pobreziaren azterketa egiteko orduan, etxeen egoera hartzen da kontuan, bizi-kalitatearen adierazle batzuekin alderatuta. Adierazle horiek bi alderdi nagusi hauetan zentratzen dira: etxebizitzaren instalazio eta ekipamenduetan, batetik, eta etxeen ondare-baliabideetan (norberaren etxebizitza, beste ondare-ondasun batzuk, aurrezkiak, eta hamar uzte baino gutxiagoko ibilgailuak), bestetik.

Metatze-pobreziaren azterketarekin zerikusia duten arazoak tratatzeko orduan, ESS-

DEk fenomenoari buruzko hasierako hurbilketa bat eskaini zuen. Egindako azterketa pilotuaren emaitzetatik abiatuta, metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen egoera desberdinak zedarriztatzeko item adierazgarrienak ezarri ziren. Prozesu horretan, alde batera utzi ziren alboko itemak, ahalmen bereizle mugatua zutelako, edota metatze-pobrezia eta metatze-prekarietatea behar bezala kalkulatzeko egindako neurketekin zuzeneko loturarik ez zuten beste adierazle batzuekin zerikusi handiagoa zutelako.

1996. urtean, ESSDEk aurreko operazioan aurreratutakoa antolatu zuen PGDIk. Honako taula honetan, metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietateren adierazlea eraikitzeko orduan handik aurrera aintzat hartu ziren dimentsioak aurkezten dira, haien garapena bermatzeko aldagai espezifikoekin batera:

16. taula. Pobrezia-adierazleak eta prekarietate-adierazleak eraikitze orduan aintzat hartuko dimentsioak**AINTZAT HARTUTAKO DIMENTSIONAK**

Dimentsio mota	Garapenerako aldagai espezifikoak
Etxebizitzaren biziegokitasun-baldintza orokorrak	
Etxebizitzaren erosotasuna	<ul style="list-style-type: none"> • Etxebizitzaren erosotasun-maila ez da inola ere nahikoa, ez eta etxearen kanpoko zein barneko kontserbazio-egoera eta dekorazio-maila ere. • Hemen aipaturiko elementuak aintzat hartuta, behar bezain egokia ez den beste edozein etxebizitza mota.
Etxebizitzaren oinarrizko instalazioak	<ul style="list-style-type: none"> • Ur beroko instalaziorik gabeko etxebizitza • Instalazio elektrikorik gabeko etxebizitza • Komunik gabeko etxebizitza • Bainuontzi edo dutxarik gabeko etxebizitza
Biziegokitasun-baldintzak	<ul style="list-style-type: none"> • Hezetasun-arazoak dituen etxebizitza: itoginak; hezetasuna jotako hormak, zoruak, zimenduak; usteltasunak jota dauden leiho-markoak, zoruak • Pertsonako 20 metro koadro baino gutxiagoko azalera erabilgarria duen etxebizitza • Kanpoko zarata eta kutsadura iristen den etxebizitza • Etxebizitza ilunegia, ez du argi nahikorik
Etxebizitzaren ekipamendua	<p>Oinarrizkoak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hozkailurik gabeko etxebizitza • Sukalderik gabeko etxebizitza (etxetresna) • Arropa-garbigailurik gabeko etxebizitza • Laberik edo mikrouhin laberik gabeko etxebizitza • TB koloredunik gabeko etxebizitza • Telefonorik gabeko etxebizitza (finkoa edo mugikorra) <p>Ez hain oinarrizkoak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontzi-garbigailurik gabeko etxebizitza • Bideorik gabeko etxebizitza • HIFI/konpaktu/musika katerik gabeko etxebizitza • Ordenagailurik gabeko etxebizitza
Ondare-baliabideak	
Ondasun eskuragarriak	<ul style="list-style-type: none"> • Norberaren etxebizitza • Aurrezkiak • Ondare-ondasunak: bigarren egoitza, beste etxebizitza bat, lurra, sotoak, funtsak, etc. • Hamar urte baino gutxiagoko antzintasuna duen ibilgailua, edo hamar urte baino gehiagokoa, egoera horrek ekonomia-arazoekin zerikusirik ez badu

Gorago aipatu den bezala, aldagai horien garrantzi-maila, metatze-errealitate desberdinekiko elementu diskriminatzaile gisa, 1985. urtean egin zen azterketa pilotuan eta 1986ko estatistika-eragiketan bertan (ESSDE) analizatu zen. 2004. urtean, 1996ko PGDI n zehazturiko adierazle-multzoa egokitu egin zen apur bat, azken urteetan euskal gizartean izandako modernizazio-prozesuarekin loturiko adierazle berrietako batzuk (telefono mugikorra, ordenagailua) sartzearekin batera²².

PGDI n diseinaturiko hurbilketaren helburua euskal etxeen batez besteko ondasun eta kapital maila zedarritzea da. Maila hori kontuan hartuta, gabezia erlatiboko egoera batzuk zehatz daitezke, eta metatze pobrezia-aren edota metatze-ongizatearen eskalan kokatu etxeak.

Etxebizitza-arazoak edo ondasun-gabeziak ote dauden zehaztu ondoren, metatze-pobrezia-aren edota metatze-ongizatearen eskalan kokatu behar da etxe bakoitza. Honako hauek dira PGDI n erabilitako kategoriak:

1. Pobrezia (prekarietate handia)

Egoera honetan daudenak oso etxebizitza-arazo larriak dituzte, eta, **aldi berean**, oso ondasun-maila txikia.

2. Prekarietatea (batez bestekoa baino askoz txikiagoa)

Honako egoera hauek hartzen ditu:

- Etxebizitza-arazo oso larriak, eta ondasun-maila txikia edo normala.
- Etxebizitza-arazo larriak, eta ondasun-maila txikia edo oso txikia.
- Etxebizitza-arazo ez hain larriak, eta oso ondasun-maila txikia.

3. Nolabaiteko prekarietatea, baina ongizate-gabeziaren ezaugarri nabarmenik gabe (ongizatea ia-ia)

Honako egoera hauek hartzen ditu:

- Etxebizitza-arazo larriak eta ondasun-maila normala.
- Etxebizitza-arazo ez hain larriak, eta ondasun-maila txikia.
- Etxebizitza-arazorik ez, baina ondasun-maila txikia edo oso txikia.

4. Ongizate-egoera

Etxebizitza-arazorik ez duten (edo arazo ez hain larriak dituzten) eta ondasun-maila normala duten etxeak hartzen ditu.

Etxe batek metatze-ongizatearen eskalan hartzen duen tokiaren eta etxe horrek pobreziaz duen pertzepzioaren artean dagoen loturari buruz 1996. urtean egindako azterketan agerian gelditu zenez, pobrezia-aren presentziari buruzko pertzepzioa guk pobre gisa definitu dugun kategoriarekin lotzen zen neurri handia batean, hau da, azterketan sartutako metatze-aldagaiei dagokienez prekarietate handia erakusteagatik bereizten den kategoriarekin. Aurrerago, egoera hori metatze-pobrezia gisa definitu zen, epe luzean pobrezia-aren presentziaren pertzepzio maioritarioa erakusten duen bakarra izateagatik, EAEn arazo hau duten etxeen artean.

Erabaki horrek indarrean jarraitzen du 2008. urtean. Horren haritik, behatutako errealitatearen eta pobrezia-aren bizipenaren arteko asoziazioa erreferentzia taldean baino ez da nagusi. Kasu horretan, prekarietate handiko arrisku-egoeran (*pobrezia* egoeran, PGDI n arabera, metatze terminoetan) dagoen taldearen %65,6k pobretzat jotzen du egiaz bere burua. Pertzepzio hori handiagoa da mantentze-ongizateko egoeran ez dauden etxeetan, mantentze-ongizateko egoerak metatze-pobrezia-ko arazoak berdintzen baititu. Mantentze-dimentsioaren barruko ongizate-gabeziako egoeran dauden etxeen kasuan, metatze-

²² Esan beharra dago, ordea, metatze-pobrezia-aren neurketarekiko hurbilketak ez direla guztiz berdinak PGDI n eta ESSDEn.

dimentsioaren barruko muturreko prekarietate-egoera horrek jota dauden etheen %78,2k pobretzat dauka bere burua. Mantentze-ongizateko egoeran dauden taldeen artean, pobrezia-aren pertzepzioa %27,4-eraino jaisten da. Horrek garbi erakusten du ongizate-egoerak pobrezia-aren azterketan aintzat hartutako bi dimentsioetako batean sartzen duen konpen-sazio-faktorea²³.

Metatze-pobrezia-aren eta metatze-ongizatearen eskalak mugaturiko beste hiru kategorietan, berriz, herritar gehienek ez dute beren burua pobrezia-ko egoera baten barruan ikusten, nahiz eta batzuetan egoera zailean bizi. Beren metatze-baliabideak EAEko batez bestekoak baino txikiagoak diren etheen kasuan ere, egoera jakin horrekin loturiko pobrezia-aren pertzepzioak etheen %25,3-ri baino ez dio eragiten; portzentaje hori %14-ra jaisten da, ordea, mantentze-dimentsioaren barruko ongizate-gabeziako arriskuaren terminoetan arazorik ez duten etheen artean. Baina are, mantentze-pobrezian, ongizate-gabeziako arrisku-egoeran dauden etheen kasuan ere, pobrezia-aren pertzepzioak minoritarioa izaten jarraitzen du (%43,3).

Metatze-pobrezia-aren PGDIren adierazlearen ezaugarriak hobeto zehaztuz, azpimarratu beharra dago aintzat hartutako pobrezia-egoerak honako zirkunstantzia hauetako batekin loturik daudela ezinbestean:

- a) EAEko etheen batez besteko ondarearen %25etik azpiko ondarea, hamar urte baino gutxiagoko ibilgailua eduki edo ez.
- b) Batez besteko ondarearen % 50etik azpiko ondarea, baldin eta arrazoi ekonomikoak direla medio hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.
- c) Etxebizitza muturreko egoeran egotea, hau da, ur berorik edo instalazio elektrikorik ez izatea, edo bat ere erosotasunik ez izatea.
- d) Etxebizitzaren instalazio edo ekipamenduaren maila oso eskasa dela adierazten duten bestelako egoerak, honako hauek, esaterako:

17. taula. Beren burua pobretzat jotzen duten etheen ehunekoa⁽¹⁾ metatze-pobrezia-aren eta mantentze-pobrezia-ko arrisku-egoeren adierazleen arabera. 2008
(Datua ehunekoetan)

Metatze-prekarietateari buruzko adierazleak	Guztira	Ongizate-gabeziako egoeran erortzeko arriskuan mantentze dimentsioan	Mantentze-prekarietateko egoeran erortzeko arriskurik ez
Prekarietate handia	65,6	78,2	27,4
Batez bestekoa baino askoz handiagoa	25,3	43,3	14,0
Arazoren bat	11,3	29,4	5,9
Ongizate-egoeran	3,8	15,5	1,9
GUZTIRA	7,3	25,2	3,4

Iturria: PGDI 2008

(1): Beren burua oso pobretzat, pobretzat edo pobre samartzat jotzen dutenak sartzen dira. Ongizate-gabeziako adierazleak pobreen kolektiboa hartzen du.

- Komun-ontzirik eta bainu-ontzirik edo dutxarik ez izatea.
- Instalazioen gabeziak nabarmen metatzea, eta horren ondorioz etxebizitzaren erosotasun-maila eskasa izatea.
- Arrazoi ekonomikoak direla-eta, oinarriko ekipamenduei dagozkien gabeziak nabarmen metatzea: hozkailua, sukaldea, garbigailua edo koloretako telebista. Azken hori oinarrikoa ez izanagatik ere, arrazoi ekonomikoak direla medio halakorik ez izateak gabezia-egoera larria adierazten du.

Ikus daitekeenez, beraz, metatze-pobrezia-ko honako gabezi hauetako bat, edo bat baino gehiago dagoela adierazten du du:

- Etxebizitzan oinarrikoak diren instalazioen gabeziak (ur korrantea, komun-ontzia, dutxa, eta abar).
- Gabezia adierazgarriak eta metatuak, etxebizitzako ekipamenduak direla eta.
- Ustekabeko arazo ekonomikoekin aurre egin ahal izateko gutxieneko ondare baten gabezia.

²³ 1996-2008 denboraldi osorako, batez besteko proportzioa %40,2-ra iristen da, goreneko puntua (%70,3) 1996-an ezagutu zuelarik.

Hala ere, esan beharra dago metatze-pobreziaren egoerak aipatutako ondare-arazoetako bat ez ezik, oso etxebizitza-arazo larriak ere badaudela adierazten duela. Metatze-dimentsioan bi arazo motak batera agertzea ezinbesteko baldintza da pobrezia-mota hori badagoea esateko.

4. Gabezia-adierazleak metatze-dimentsioan

Metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen azterketan ikusi dugun bezala, PGDIk instituzionalki finkatutako adierazle bakarra hartzen du kontuan, PGDIren metodoaren aplikaziotik bertatik eratortzen dena. Hala ere, estatistikak gabezia material eta desabantalei buruzko beste adierazle batzuk eskaintzen ditu metatze-dimentsioan. Mantentze-arazoak kasuan gertatzen zen bezala, pobrezia-egoeren eta prekarietate-egoeren barne-ezaugarriak hobeto ezagutzeko eta zehazteko balio dute adierazle horiek.

4.1. Adierazle espezifikoak

PGDIIn aintzat hartzen diren metatze-adierazle espezifikoak pobrezia-adierazleen eta prekarietate-adierazleen eraikuntzan aintzat hartutako dimentsio desberdinen garapen-aldagaiak eratzten dituztenak dira praktikan. Etxebizitzaren bizi-gokitasun-baldintzekin zerikusia duten alderdi guztiak hartzen dituzte barne: instalazioak, ekipamenduak eta erosotasun-maila; baita ondare-baliabideen sistema eratzten dituzten elementu guztiak ere.

4.2. Adierazle sintetikoak

Gabeziari buruzko bi adierazle sintetiko proposatzen dira PGDIIn. Horietako lehenak instalazio eta ekipamendu eskasak dituzten etxebizitzaren arazoari egiten dio erreferentzia; bigarrenak, berriz, ondare-ondasunak lortzea-rekin du zerikusia. Adierazle horiek funtsezkoak dira PGDIIn, estatistikan erabiltzen den metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen adierazlea mugatzeko bitartekoak diren neurrian.

4.2.1. Etxebizitza-arazoan adierazle sintetikoak

Etxebizitzaren instalazio eta ekipamenduekin zerikusia duten garapen-aldagai espezifikoaren tratamendutik abiatuta, eta etxebizitzaren baldintza eta egoera orokorrak kontuan harturik, honako sailkapen hau egiten PGDIIn, etxebizitzako bizi-gokitasun-baldintzei dagokienez:

1. Etxebizitza-arazo oso larriak

Egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Ur beroko instalaziorik ez izatea.
- Instalazio elektrikorik ez izatea.
- Komun-ontzirik eta bainu-ontzirik edo dutxarrik ez izatea.
- Bi gabezia edo gehiago izatea oinarritzko ekipamenduetan.
- “Ez, inoiz ere ez” erantzutea honako galdera honi: zure etxebizitzaren maila eta erosotasuna nahikoak eta haren kontserbazio-egoera, dekorazio-maila eta barneko txukuntasuna egokiak direla esango zenuke? (Etxebizitzaren erosotasunari buruzko galdera).
- Etxebizitzaren instalazioetan bi gabezia edo gehiago daudenean etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.

2. Etxebizitza-arazo larriak

Aurreko kasuak gertatzen ez direlarik, kategoria honek kasu hauetako edozein hartzen du barne:

- Etxebizitzaren instalazioetan gabezia bakarra dagoenean etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.
- Oinarritzko ekipamenduetan gabeziaren bat izatea.
- Hezetasunak, jende-pilaketak, zaratak edota kutsadurak sortzen dituzten arazoekin zerikusia duten bi gabezia edo gehiago.
- Hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduetan hiru gabezia edo gehiago izatea.

3. Hain larriak ez diren etxebizitza-arazoak

Aurreko kasuak gertatzen ez direlarik, kategoria honek kasu hauetako edozein hartzen du barne:

- Etxebizitzaren instalazioetan inolako gabeziarik ageri ez denean, etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.
- Hezetasunak, jende-pilaketak, zaratak edo kutsadurak sortzen dituzten arazoekin zerikusia duen gabezia bat.
- Gabezia bat edo gehiago hain oinarrizkoak ez diren ekipamenduetan.

4. Etxebizitza-arazorik ez

Aurreko hiru kategorietan aipaturiko gabeziak bat ere ez duten kolektiboak.

4.2.2. Ondare-baliabideen adierazle sintetikoa

Etxeen ondare-egoerarekiko hurbilketa biztanle bakoitzeko ondarearen balioaren estimazio batean oinarrituta egiten da. Ondare-ondasun erabilgarriak eta haien balio estimatua kontuan harturik, honako kategorietan sailkatzen dira ondare-baliabideen lortze-mailarekin zerikusia duten egoerak:

1. Oso ondare-maila txikia

Kategoria honek honako bi egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Batez besteko ondarearen %25etik azpiko per capita ondarea.
- Batez besteko ondarearen %50etik azpiko per capita ondarea, arrazoi ekonomikoak direla eta hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.

2. Ondare-maila txikia

Aurreko egoerak gertatzen ez direlarik, talde honek egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Batez besteko ondarearen %50etik azpiko per capita ondarea.

- Batez besteko ondarearen %100etik azpiko per capita ondarea, arrazoi ekonomikoak direla eta hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.

3. Ondare-maila normala

Aurreko kasuetan aintzat hartu ez diren ondare-egoera guztiak hartzen ditu barne.

5. Erabakitzeke dauden arazoak

Nabarmendu beharra dago mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen adierazlea ez bezala, metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen adierazlea gabezia-adierazle sintetikoa dela gehienbat. Adierazle sintetikoa aurreko atalean aintzat hartutako bi gabezia-adierazleak –etxebizitza-arazoena eta ondare-baliabideena– elkarrekin konbinatzean lortzen da. Ondare-baliabideen azterketarekiko hurbilketa, berriz, estatistika-hurbilketa erlatibo batean oinarritzen da, Eurostatek mantentze-pobrezia aztertzeke erabiltzen duenaren antzeko batean. Hori dela eta, txosten honetan bertan egindako kritiketak baten mende egon daiteke.

Ez dugu ahaztu behar, ordea, metatze dimentsioan metodologia zehatz bat sendotzeko ahalegina Europan gai honetan dagoen ikerketa-faltak erabat baldintzatua egon dela. Hori dela eta, PGDIk ez du metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen azterketara hurbiltzeko prozesuan aurre egitea beste asmorik izan, eta epe ertain eta luzeko ohiko ondarea eta kontsumo-ondasunak lortzearekin zerikusia duten dimentsioei dagozkien gabezia erlatiboaren azterketan zentratu da, etxebizitzari dagokion guztian batez ere. Pobrezia eta prekarietate mota desberdinen barne-mailaketa erabilgarritasuna frogatzea eta gertaera sozial hauen azterketan aintzat hartu beharkeko dimentsioen errealitatea bera erakustea da hemen egindako proposamenaren helburu nagusia.

Gogoeta hauen asmoa ez da metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen PGDIren adierazleen balioa erlatibizatzea. Aitzitik,

onartu beharra dago PGDIin sartutako metodoak izaera eragilea duela eta metatze-pobreziaren azterketa egiteko aurrera eramandako ikuspegian koherentzia-elementu nahikoak daudela. Hori dela eta, batetik, metodoak uko egiten die adierazle subjektibo hutsei, errealitate objektibagarrietan oinarritutako adierazleekin lan egitea hobetsiz; bestetik, kontsentzu bidez ezartzen ditu pobrezia-mailak, eta pobreziaren pertzepzioa erabat nagusi denean baino ez ditu sailkatzen herritarrak pobretzat. Metatze-pobreziarekiko hurbilketan berez Europako estatistika-metodoari dagozkion printzipioak erabiltzearen arrazoia da estatistika-hurbilketa erlatiboak, behar bezala doitu, emaitza egokiak eskaini ditzakeela pobrezia eta prekariedade neurtzeko prozesuetan, mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietatearekiko hurbilketari buruzko arazoak aztertzean iradoki zen bezala.

Guztiarekin ere, metatze-pobreziarekiko eta metatze-prekarietatearekiko hurbilketaren metodologiaren garapena hobeki egokitu beharko litzateke etorkizunean PGDIren metodoak inspiratzen dituen printzipio orokorretara, koherentzia-printzipioak hala eskatzen duenez. Helburu horretarako, honako

zeregin hauei ekin beharko litzaieke hurrengo urteetan:

- a) Pobrezia-adierazleak eta prekariedade-adierazleak lortzeko aintzat hartu beharreko itemak era berri eta sakon batean ebaluatzea.
- b) Herritarrek beharrezkotzat jotzen dituzten ondasun eta kapitalen azterketa sakona. Horretarako, ondo ezagutu behar dira beharrezko ondasunak ez ezik, ondasun horiek bete beharreko ezaugarri espezifikoak edo kalitate-eskakizunak ere (estandarrak, bizidunborak, eta abar).
- c) Beharrezko ondasunen kuantifikazioa bat, termino ekonomikoetan.
- d) Ondasun benetan erabilgarrien kuantifikazio bat, termino ekonomikoetan.

Begien bistakoa da asmo horiek betetzeko metodoaren garapenean sakontzeko aukera emango luketen beste ikerketa batzuk egin beharko liratekeela, egun PGDIin aintzat hartzen den item-multzoa eguneratzeko eta, behar izanez gero, zabaltzeko.

III. atala:

BENETAKO POBREZIA

1. Mantentze-arazoen eta metatze-arazoen arteko harremana

Orain arte ikusitakoaren arabera, mantentze-pobreziaren eta metatze-pobreziaren PGDI-ren adierazleak oso ongi egokitzen dira pobreziaren fenomenoaren neurketara eta herritarrek fenomeno horretaz duten pertzepziora. Adierazle horiek aztertzean, ordea, kontuan izan behar da hor aurrean ditugunak arrisku-egoera objektiboak direla, kasuetako bakoitzean erabat finkatutako pobrezia-errealitateak baino gehiago. Garbi frogatuta geratu da, gainera, pobreziaren bi dimentsioak estuki erlazionatuta daudela elkarrekin, eta fenomeno bat eta bakarraren parte direla biak.

Egia esan, metatze-pobreziaren eta mantentze-pobreziaren errealitate biak batera kontuan hartzea lagungarria gertatzen da oso, ongizate kontuetan, errealitate objektiboen eta pertzepzio subjektiboen arteko harremana ulertzeko eta, horren bitartez, pobreziak eta prekarietateak gure gizarteetan duten esanahi errealaz jabetzeko. Zentzu horretan, herritarrez pobrezia-egoerez edo ongizate-gabeziako egoerez duten pertzepzio handiago edo txikiagoarekin estuki erlazionatzen diren gabezi handiago edo txikiagoko egoeren mailaketa ezar daiteke.

Helburu horretarako, hona hemen, mantentze eta metatze dimentsio biak kontuan hartuta, pobreziaren/ongizatearen eskalan etxeek duten lekuarekiko pertzepzio subjektiboa eta egoera objektiboak elkarrekin erlazionatzen dituen laburpen-koadro bat.

18. taula. Pobrezia-egoeren pertzepzio subjektiboa, bai mantentze-egoera bai metatze-egoera kontuan hartzen dituen errealitate objektiboen arabera. 1996-2008 denboraldirako batez bestekoa (Talde bakoitzean arazoa duten etxe-kopurua ehunekotan)

Egoera objektibo mota (mantentzea eta metatzea)	Pertzepzio subjektiboa		
	Gutxienez pobre samarra	Erosotasuna	Etxe-kopurua ehunekotan
Metatze-pobrezia/mantentze-ongizaterik eza	74,7	0,0	1,0
Mantentze-pobrezia/< metatze-batez bestekoa	60,6	0,0	1,4
Metatze-pobrezia/ mantentze-ongizatea	40,2	5,9	0,5
Mantentze-pobrezia/ metatze-ongizatea	31,4	7,2	3,0
Mantentze-ongizaterik eza/< metatze-batez bestekoa	30,3	2,8	3,5
Mantentze-ongizaterik eza/ metatze-ongizatea	13,3	17,6	16,2
Mantentze-ongizatea/< metatze-batez bestekoa	13,3	19,9	5,7
Ongizatea edo ia ongizatea bi dimentsioetan	1,9	58,0	68,7

Iturria: PGDI 2008

Nabarmendu beharreko funtsezko ondorioa da etxeek mantentze eta metatze aldagaiekiko duten posizioa modu bateratutan kontuan hartzeak aukera ematen duela haiek objektiboki sailkatzeko gabezia-maila handienetik txikienerainoko eskala batean. Mailaketa hori, gainera, estuki erlazionatuta dago pobreziaren bizipenaren pertzepzio-maila subjektibo handiago edo txikiago batekin.

Maila honetan, hiru egoera bereiz daitezke, zein baino zein desberdinagoak. Lehenik eta

behin, pobreziaren pertzepzio subjektibo maioritario batekin lotutako errealitateak fenomenoaren bi dimentsioetakoren baten presentzia objektiboarekin elkartzen dira, baldin eta beste dimentsioan pobrezia-egoera edo ongizate-gabeziako egoera bat ere ematen bada. Beste muturrean ongizate-eskalako goiko mailetan dauden etxeak kokatzen dira, bai metatze-dimentsioan bai mantentze-dimentsioan. Kasu horietan erosotasunaren eta bizimodu erosoa pertzepzioa gailentzen da beste guztien gainetik.

Sailkapen-eskala objektiboaren erdiko egoerak beren posizionamendu subjektiboarengatik nabarmentzen dira, sailkapeneko bi muturretatik urrun baitaude. Tarteko egoera horietan artean, batez bestekoaren azpitik dagoen taldea da nagusi. Taldeak ez du zerikusirik ez pobrezia nagusi den egoera subjektiboekin ez erosotasun edo ongizate osoko egoerekin.

- Aurreko biak baino heterogeneoagoa da ordea talde hau, eta pobreziaren pertzepzioa duten etxeen kopurua askoz handiagoa da bertan. Pertzepzio hori hiru zirkunstantzia jakinetan ematen da:
- Mantentze-ongizaterik ezako egoera bat batez bestekoaren azpitik nabarmen dagoen metatze-posizio batekin elkartzen denean (etxeen %30,3-k pobretzat jotzen dute beren burua).
- Metatze-ongizateko egoera bat mantentze-pobreziako errealitate bati lotzen zaionean (etxeen % 31,4-k pobretzat jotzen dute beren burua).
- Mantentze-ongizateko egoera bat metatze-pobreziako errealitate bati lotzen zaionean (etxeen %40,2-k pobretzat jotzen dute bere burua).

Dena dela, bi gauza nabarmendu behar dira. Batetik, ongizate-egoerak aintzat hartutako dimentsio horietakoren batean presentzia izateak garbi erakusten duenez, gehiengoak ez duela pobrezian bizi izanaren pertzepzioa; bestetik, ongizate-egoerara bere dimentsio guztietan iristeak –hau da, ongizate osoko egoeretara iristeak– eta ez beste ezerk dakarrela erosotasunaren eta bizimodu erosoa pertzepzioa nagusi izatea.

2. Benetako pobreziaren PGDIren adierazleak

Orain arte aipatutako datuetatik ondorioztatzen denez, pobreziaren eta prekarietatearen azterketari ekiteko unean, kontuan izan behar da badirela konpentsazio-elementu batzuk pobrezia-dimentsio bateko edo besteko arrisku-egoera bat benetako pobrezia-egoeraren mendeko errealitate bihurtzea eragotzen dutenak. PGDIren datuek erakusten dutenez, fenomenoaren bi dimentsioetako bateko ongizate-egoera batek pobrezia-arriskuko egoera baten presentzia berdin dezake beste dimentsioan, gutxieneko ongizate-mailara iristeko terminoetan. Hori mantentze-pobreziako arrisku-egoeretan gertatzen da batez ere, pobrezia-mota horren osagai koiuntural nabarmena dela eta. Kasu horretan, ez da ahaztu behar badirela baliabide batzuk oinarritzko premien estaldurari aurre egiteko ohiko diru-sarreraren ordez erabil daitezkeenak, denboraldi batez behintzat.

Hori dela eta, arrisku-adierazleak ez ezik –Europar ikerketa aplikatua gehien erabiltzen direnak dira– *benetako pobrezia* gisa defini genitzakeen adierazle erlatiboak izatea ere komeni da, hau da, oinarritzko premiak behar bezala estalita ez dituzten egoera errealekin –eta ez soilik arrisku-egoerekin– zerikusia dutenak. **Benetako pobreziak** zirkunstantzia jakin batzuk adierazten ditu. Zirkunstantzia horietan, hain zuzen, pobreziaren dimentsio batean edo bestean agertzen diren oinarritzko premiek behar bezalako estaldura izateko arrisku-egoerak ez dira behar bezala konpentsatu herritarren eguneroko bizitzan.

Horretarako, kontuan izan behar da pobreziaren bizipena kasu espezifiko batzuetan baino ez dela izaten herritar gehiengoaren bizipena. Hori hala gertatzen da pobrezia bi dimentsioetan agertzen denean –bai mantentze-dimentsioan bai metatze-dimentsioan–, edo, bakar batean agerturik, horren dimentsio osagarrian ongizate osoko egoera batek konpentsatzen ez badu.

Orain arte aipaturiko aspektuak kontuan harturik, PGDIk benetako pobreziaren bi adierazle mota eskaintzen ditu: bata, erabat objektiboa; bestean, informazio objektiboak

kontuan hartzen ditu, egoera jakin batzuetan, interesatuek beraiek egoeraz duten pertzepzioa.

2.1. Benetako pobrezia adierazle objektiboa

Perspektiba historiko batean, posible da zehaztea bai zein diren pobrezia eta prekaritatearen bi dimentsioen (mantentzea eta metatzea) gurutzaketaren ondoriozko egoera espezifikoak, bai egoera horietatik zeinetan nagusituko den, epe luzean, egoera horiek pobrezia benetako bizipena dakartelako iritziari buruzko akordio maioritarioa. Helburu horretarako, mantentze-pobrezia/ongizatearen eskalako hiru posizioak (pobrezia, ongizaterik eza, ongizatea) eta metatze-pobrezia/ongizatearen eskalako lau posizioak (pobrezia, batez bestekoaren azpitik nabarmen, ongizatea ia-ia eta ongizatea) parez pare jartzen dira. Ondoren, gehien pobrezia-pertzepzio subjektiboak konbinazio posible guztietatik zeinetan irauten duen epe luzera aztertuko da, eraginpean hartutako etxeen artean.

Premisa horietatik abiatuta, PGDIk adierazle hertsiki objektibo bat aurkezten du, zeinak, arrisku-egoerez haratago, erkidegoan diren benetako pobrezia-egoeren inpaktuaren kalkulura hurbiltzeko aukera ematen baitigu. Honela definitzen da PGDI benetako pobrezia adierazle objektiboa:

metatze-pobreziaak jota dauden etxeen ehunekoak, edo mantentze-pobrezia arazoak dituztenena, metatze-dimentsioan ongizate edo ia ongizateko egoera batek konpensatuta ez baldin badaude.

Kasu horretan *benetako pobre* gisa hartzen dira metatze-pobreziaak jota dauden pertsona guztiak, eta baita mantentze-pobrezia arrisku-egoeran bizi diren pertsonak ere, arrisku-egoera hori metatze-dimentsioaren ongizate edo ia ongizate-egoera bati lotzen ez baldin bazaio. Egiaztatuta dago egoera horietan –eta horietan baino ez– nagusitzen dela, epe luzean, pobrezia markatutako bizitza baten pertzepzioa.

2.2. Benetako pobrezia objektiboaren adierazlea, zirkunstantzia berezietara egokitua

PGDIk benetako pobrezia adierazle alternatibo bat eskaintzen du. Adierazle horrek kontuan izaten ditu, zirkunstantzia berezietan, aintzat hartutako etxeen pertzepzio subjektiboak. Hala, beraz, benetako pobrezia objektiboaren adierazlea pertzepzio subjektiboaren arabera egokitzen da sailkapen objektiboaren beraren eta etxeak pobrezia/ongizatearen eskalako posizioaz duen pertzepzioaren artean kontraesan nabarmena dagoela iradoki lezaketen zirkunstantzietan.

Horretarako, egokitu egin behar da *benetako pobrezia* objektiboaren adierazlea, sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko distorsioak asignazio objektiboaren ontasuna zalantzan jartzen dituen egoerak ere kontuan hartuak izan ahal daitezen. Hauek dira egokitzapena egiteko kontuan hartzen diren elementuak:

- Ez pobretzat jotzen dira metatze-pobrezia-egoera baten eraginpean egonik, egun mantentze-pobrezia ongizate-baldintzetan bizi direna, etxe horretako egoera ekonomikoa eroso dela erabakitzen bada.
- Pobretzat jotzen dira mantentze-pobrezia-egoera baten eraginpean dauden lagunak, metatze-pobrezia arabera ongizateko edo ia-ia ongizateko egoeran egonagatik ere, baldin eta beren burua pobretzat edo oso pobretzat jotzen badute, edo, beren burua nahiko pobretzat jo arren, oinarritzko premiei aurre egiteko beharrezkotzat jotzen duten gutxienekoa baino diru-sarrera txikiagoak badituzte.
- Pobretzat jotzen dira, halaber, mantentze-pobrezia dagokionez ongizaterik ez duten lagunak –baina pobreak ez direnak–, edo metatze-pobrezia dagokionez estatus-egoera garbian daudenak –baina pobreak ez direnak–, baldin eta beren burua pobretzat jotzen badute eta eskura dituzten diru-sarrerak oinarritzko premiei aurre egiteko gutxienekotzat jotzen dutena baino txikiagoak badira.

Errealitatean, adierazle honek eskaintzen dituen datuak adierazle hertsiki objektiboak

eskaintzen dituenaren antzekoak dira. Adierazle objektibo egokituak badu ordea abantaila bat: informazio objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko distortsioak direla eta, baliabide erabilgarriak gutxietsiak izan direla (datuak ezkutatu direlako, edo beste edozein egoera berezirengatik) adieraz litzaketen zirkunstantzia batzuk ezabatzen ditu pobrezia eraginpean bizi diren taldeetatik. Aitzitik, zenbait momentutan adierazle objektiboek antzeman ez ditzaketen eta bereziki larriak diren zenbait egoera ikusteko aukera ematen du.

IV. atala:

EZKUTUKO POBREZIA ETA PREKARIETATEA

1. Alderdi orokorrak

Pobreziari buruzko azterketak osatutako etxetan zentratzen dira gehienbat. Dena dela, ekonomia-baliabide nahikorik ez duten pertsona, talde, edo kolektibo sozial batzuen pobrezia-arazoen eta prekaritate-arazoen bizitza independentea lortzeko zailtasunekin dute zerikusia. 1980 eta 2000 urte bitarteko testuinguru sozioekonomikoan –garai horretan, familia edo etxebizitza mantentzeko erantzukizunik ez zuten pertsonen erasaten zuten batez ere langabezi masiboak– eskukotasun ekonomikoa lortzeko arazo horiek azterketarako erreferentzia-elementu garrantzitsuak izan ziren Euskadiko pobreziari buruzko azterketen eta estatistiken hasierafasean. Problematika hori aintzat hartu izan ez balitz, ezinezkoa izango zatekeen pobrezia-aren benetako eragina neurtzea. Horregatik guztiagatik, PGDIk arreta berezia eskaintzen dio ezkutuko pobrezia delakoaren azterketari.

Metodologiari dagokionez, aipaturiko arazo horren kezka ezkutuko pobrezia-arazoen neurketa zuzena egiteko beharra ekarri zuen berekin. 1986an, ESSDEren berrikuntzetako bat *ezkutuko pobrezia-moduak* deritzenen azterketa bultzatzea izan zen, hain zuzen. Helburu horretarako, galdetegi espezifiko bat prestatu zen unitate eta pertsona potentzialki independenteentzat, informazioa biltzeko prozedura bat, PGDIk gerora ere erabili izan duena.

Bere garaian, ESSDEk honela definitu zituen ezkutuko pobrezia arazoak: familia-unitate potentzialki independenteen familia independente bat eratzea erabakiz gero pobrezia-aren bizipena ekarriko lieketen zirkunstantziak.

Bere ondorioetan, azterketak iradokitzen zuen nolabaiteko lotura egon zitekeela ezkutuko pobreziaren eta krisi demografikoaren artean, krisi demografikoa ezkontza-tasa txikiak eragina izan, edo ugalkortasun-tasa txikiak eragina izan. Hori dela eta, gazteen artean benetako pobrezia kontrolatzeko hiru mekanismo azpimarratzen zituen, kontuan hartzeko moduko ondorioak zituztenak prozesu demografikoetan: ezkongabetasunaren luzapena, gurasoen etxetik irteteko adinaren atzerapena, are ezkonduetako gazte batzuen kasuan ere, eta jaiotza-kontrola.

1996ko PGDIIn, arazo horiei buruzko azterketa gehiago egitea erabaki zen, etxe independente bat izateko nahia badagoela kontua hartuta, horretarako behar adina baliabide ekonomiko ez izateak nahia gauzatzea eragozten badu ere. 1996ko ikerketak agerian utzi zuen berriro arazoak bere hartan jarraitzen zuela, bai pobreziari dagokionez bai gainerako prekaritate-egoerei dagokienez. Hori dela eta, 2000, 2004 eta 2008 urteetako ikerketetan, PGDIk berriro sakondu zuen gai horren azterketan.

2004. urtetik aurrera, ordea, zabaldu egin zen ezkutuko pobreziaren eta prekaritatearen azterketarekiko hurbilketa-aren ikuspegia. Hauek dira azterketan sartutako bi ikerketalerro berriak: batetik, etxeko baliabideen barne-banaketa, eta, bestetik, pertsona bakoitzari dagozkion batez besteko diru-sarrerekin loturiko bai pobrezia-arrisku potentziala bai prekaritate-arrisku potentziala.

Laburbilduz, PGDIko ezkutuko pobreziaren azterketarekiko azken hurbilketan, hau izan da helburu nagusia berriro: egun bizi diren

etxetik independizatzeko prozesua aurrera eramanez gero, pobrezia-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginpean biziko ziren pertsonak detektatzea. Dena dela, helburu horren osagarri, adierazle berri batzuk sartu dira: mantentze-pobrezia-aren banakako adierazleak, batetik, eta etxeko baliabide erabilgarrien bidezko banaketarik ezarekin lotutako adierazleak, bestetik.

2. Ezkutuko pobrezia-aren eta prekariedade-aren PGDIren adierazleak

PGDIk ezkutuko pobrezia-aren eta prekariedade-aren azterketarekin lotuta dauden hiru adierazle-mota eskaintzen ditu egun.

2.1. Mantentze-pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren adierazle indibiduala

Zenbait autorek iradoki dute ikuspegi indibidual huts batetik hurbiltzea pobrezia-aren eta prekariedade ekonomikoaren azterketara, eta, horretarako, pertsona bakoitzaren diru-sarrera pertsonalen arabera neurtzea pobrezia-ongizate eskalan pertsona horri legokiokeen posizioa, etxeko gainerako kideen diru-sarrerak alde batera utzita.

Hori dela eta, PGDIIn, mantentze-pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren arrisku-egoera indibidualen presentzia zehazteko, hurbiltzea metodologiko orokorrean bakarrik bizi diren pertsonen dagozkien pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren atalaseak aplikatzen zaizkio bizilekua EAEn duen pertsona bakoitzari, diru-sarrerak pertsonalak soilik kontuan harturik. Hurbiltzea horretan bezala, kontuan hartzen da erreferentzia-pertsonaren adin-taldea (45 urtez azpikoak, 45-64 urte bitartekoak, eta 65 urtez gorakoak)²⁴.

Zentzu hertsian, 25 urtez gorako edo ikasleak ez diren 25 urtez azpiko EAeko herritarrentzat bizimodu independente batera bakarrik iristeak dakarren arrisku-maila indibiduala erakusten du adierazleak. Arriskua mantentze-pobrezia potentzialaren eta/edo mantentze-pobrezia potentzialik ezaren terminoetan neurtzen da.

Adierazlea interesgarria da pertsona bakoitzak pobrezia/ongizate eskalan hartzen duen posizioa neurtzeko, etxebizitza berez den konpentsazio-elementua –edo zama-elementua– alde batera utzita. Hori dela eta, normalean erabiltzen den ikuspegi indibidualetik eratortzen dena baino hurbilketa zuzenagoa eskaintzen die arrisku-talde indibiduali. Arrisku-talde indibidualetan, etxeko diru-sarrera erabilgarriak proportzionalki banatzen dira –hartutako baliokidetasun-ereduaren arabera– bertan bizi diren kideen artean. Horrek, errealitatean, pertsona bakoitzari bera bizi den etxeko pobrezia/ongizate eskalan dagozkion posizio orokorra izendatzea dakar.

Hala ere, esan beharra dago ez zaiola inola ere balio absoluturik eman behar adierazle horri, balio orientagarria eta konparatiboa baizik. Ez da ahaztu behar produkzio-sisteman sartzeko moduei eta diru-sarrerak lortzeko mekanismo-etara iristeko bideei eragiten dieten erabaki indibidualak asko zentzuzkoak bihurtzen direla erabaki partekatuen testuinguru batean. Elkarrekin bizitzeko erabakia, berriz, ezin dudatzeko errealitatea da kasurik gehienetan, ez zirkunstantziarik ezarria, eta hori dela eta, hemen proposatutako ikuspegitik eratortzen diren arrisku-egoera indibidualak ariketa teoriko hutsa dira, azken batean. Horregatik guztiatik, adierazleak eskaintzen dituen datuek ez dituzte, zentzu hertsian, ez pobrezia edo prekariedade potentzialeko errealitateak, ez ezkutuko pobrezia-errealitateak edo prekariedade-errealitateak islatzen beti. Erreferentzia-adierazleak erakutsi nahi duena da, batez ere, zein diren abiapuntu-egoera potentzialki prekariedade-aren dauden taldeak.

²⁴ Prozedura hori koherentea da PGDIren hurbiltetari dagokionez. Hala ere, adineko pertsonen kasuan, hau da, adin-taldeko pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren atalaseek etxebizitza-gastuen garrantzia gutxitzea islatzen duten kasuetan, litekeena da adin-taldeko atalase-sistemaren aplikazioak aztertutako pobrezia indibidualaren eragina gutxiesten modu batean edo bestean. Atalase bakarrak aplikatzeak, ordea, ez luke, ezta ere, arazoa konponduko. Izan ere, gastuen murrizketak zerikusi handia du adin batekoen eta bestekoen bizimoduaren dauden desberdintasunekin.

2.2. Desoreka-adierazlea baliabideen barnebanaketan

Pobrezia eta prekarietatearen azterketarekiko hurbilketa estatistikoek ez dituzte kontuan hartzen etxeen barruko baliabideen banaketan sor daitezkeen genero-desberdintasunak, edo beste aldagai batzuekin lotutako gorabeherak. Gabezia hori neurri batean konpon-tzen saiatzeko, galdera bat egiten da lehen aldiz 2004ko PGDI-n, baliabideetara modu ez-partekatuan iristeak sortzen dituen arazo-en eraginaren estimaziora hurbiltzeko.

Berrikuntza emakumearen problematikan zentratzen da. Gaiari helduekin, bikotekidearekin bizi diren emakumei buruzko erantzunak hartzen diren kontuan. Emakume horiek etxeko talde nagusiari atxikita daude, eta informatzaile zuzenak dira galdeketa prozesuan. Kasu horietan, interesatuei galdetzen zaie ea beren bikoteak erabiltzen dituzten baldintza berdinetan erabil ditzaketen beraiek etxeko baliabideak.

2.3. Independizazio-arazoan adierazleak

PGDIko ezkutuko pobrezia eta prekarietatearen azterketarako ikuspuntu originala independizazio-arazoekin loturik dago. Kasu horretan, ezkutuko pobrezia eta prekarietateak independizazio-prozesuen blokeoaren ondorioz estalita geratzen diren pobrezia eta ongizate-gabeziako errealitate potentzialei egiten die erreferentzia, blokeo horren helburuetako bat pobrezia edo ongizate gabeziako egoeren bizipenak saihestea delarik, hain zuzen.

Ezkutuko pobrezia eta prekarietate mota horrekiko hurbilketa egiteko, PGDIk azken galdera bat sartzen du, eta galdetzen du ea etxeko norbaitek etxe independente batean bizi nahiko lukeen, eta ea ezin duen horrela bizitzea lortu baliabide ekonomiko nahikorik ez duelako. Erreferentzia-taldeari galdetegi osagarri bat aplikatzen zaio orduan, detekta-

tutako arazoarekin zerikusia duten zirkuntantziak neurtzera zuzendua²⁵.

Nahiz eta independizazioari buruzko galdetegiak detektatutako egoerak modu zabalago batean aztertzeko aukera eskaini, ezkutuko pobrezia eta prekarietatearen adierazleen tratamendua, errealitatean, etxe independente sortzeko behar adinako diru-sarrerarik ez dutela dioten pertsonengan zentratzen da, horretarako beharrezkoak diren baliabide ekonomiko pertsonalak izanez gero, urtebeteko epean etxe propioa sortuko luketela (ziur asko edo erabat ziur) diotenengan batez ere. Kasu horretan, etxe berria sortzeko ahalmena izan dezaketen pertsonen diru-sarrera erabilgarrien arabera neurtzen da pobrezia-egoera edo ongizate-gabeziako egoera baten presentzia. Hala, PGDIren metodoaren arabera orokorki finkatutako atalase-sisteman oinarritu hartuta kalkulaturako mantentze-adierazleak eskaintzen dira.

Gainera, osagarri moduan, metatze-dimentsioarekin zerikusia duten adierazleak eskaintzen dira, batez ere etxebizitza propioa lortzeko arazoari dagokionez, ekipamendu-maila eta aurrezkiak erabiltzeko aukera kontuan harturik, hala behar izanez gero.

²⁵ Independizazio-arazoak neurtzeko galdetegia 18-38 urte bitarteko pertsona-lagin batez osatutako kontrol-talde bati ere aplikatzen zaio. Pertsona horiek inkesta orokorrean etxeokoe potentzialki independente gisa definitu ez dituzten pertsona landunak behar duten izan.

2

Bigarren zatia:
pobretasun eta
prekarietate
adierazleen bilakaera

Atariko gogoetak

Azterketaren lehen zatian, PGDI bereizten duten ezaugarri metodologikoak aurkezten dira, pobretasunaren eta prekarietatearen azterketaren hurbilketari dagokionez. Txostenaren ardatz nagusia den bigarren zati honetan, berriz, PGDI metodoaren aplikaziotik eratortzen diren emaitza nagusiak aztertuko dira, Eurostaten metodoari dagozkion emaitzekin konparatuz, hala behar denean. EAEko pobretasunak eta prekarietateak azken urteotan izan duten bilakaeraren azterketara bideratua bereziki, ikerketaren zati hau era honetan garatuko da:

1. Lehen kapituluan, PGDIren emaitzei buruzko aurkezpen orokor baten aurrerape-na egiten da, bi puntu nabarmenduz bereziki: 2008ko egoera, batetik, eta azkeneko hogeitun urtean zenbait adierazle izan duten bilakaera, bestetik. Ikerketak gabeziaren adierazle nagusiak ez ezik, pobretasunaren eta prekarietatearen adierazleak ere aztertzen ditu, bere bi dimentsioetan: hau da, mantentze-dimentsioan eta metatze-dimentsioan. Bestalde, benetako pobretasunaren adierazleei buruzko informazio sintetikoa ere sartu da.}
2. Bigarren kapituluan, pobretasunaren eta prekarietatearen arrisku-egoerei buruzko azterketa zehatza eskaintzen da, eta aintzat hartzen dira, halaber, gertaera horien barne-banaketarekin zerikusia duten alderdiak. Arrisku-taldeak zehatz-mehatz ezaugarritzeko, aldagai demografiko desberdinak hartzen dira kontuan, bai etxebizitzaren ezaugarri orokorrekin zerikusia dutenak (familia-talde mota, etxean adingabeko seme-alabarik izan edo ez), bai etxeko pertsona nagusiarekin zerikusia dutenak (sexua, adina, nazionalitatea). Oro-
- bat aztertzen dira lanarekin zerikusia duten alderdi batzuk, hala nola ikasketa-maila eta lanbidearen ezaugarriak. Testuinguru horren barruan, etxeko pertsona nagusiari eta biztanleria okupatuaren ezaugarri orokorrei buruzko alderdiak hartzen dira kontuan. Jarraian, okupazio eta langabeziari buruzko informazio guztia kontuan izan nahi duen hurbilketa labur bat ere sartzen da.
- Aipaturiko aldagai demografiko eta okupazionalak abiatuta, aldagai soziodemografiko batzuk taxutzen dira, pobretasun-arriskuaren eta prekarietate-arriskuaren aurrean biztanleriak bizi duen egoerari buruzko erabateko ikuspegia eskaintzeko. Kapitulu horretan orobat hartzen dira kontuan pobretasunaren eta prekarietatearen inplikazio territorialak, eta, gainera, EAEko lurralde historiko eta eskualde guztiei buruzko datuak eskaintzen dira.
- Aurrekoan bezala, 2008ko egoera ez ezik bilakaera-alderdi aipagarrienak ere aztertzen dira bigarren kapitulu honetan.
3. Hirugarren kapituluan pobretasunaren eta prekarietatearen determinante ekonomiko nagusiei buruzko datuak eskaintzen dira. Horretarako, diru-sarreraren iturriari, transferentzia sozialen eraginari, eta etxebizitza eskuratzeko eta mantentzeko arazoei buruzko alderdiak hartzen dira kontuan.
4. Laugarren kapituluak, berriz, ezkutuko pobretasunaren azterketarekin lotuta dauden alderdi batzuei heltzen die. Mantentze-pobretasunaren arrisku-mailari buruzko datuak aurkezten dira, pobretasun-mota horrek honako gai hauekin zerikusia duen

kasuetarako: diru-sarrera pertsonalak, baliabide horien barne-banaketan dauden desorekak, eta bizimodu independentea izateko behar adinako diru-sarrerarik ez dutela adierazten duten taldeetan antzemandako independizazio-arazoak.

5. Txostenaren bigarren zatia Euskadik egun Europako testuinguruan duen egoerari buruzko kapitulu batekin amaitzen da. Kapitulu hori txostenaren azken zatiaren aurrean dago, eta azken zatia txostenak eskainitako emaitza nagusiei buruzko eztabaidan zentratua dago.

Esan beharra dago ikerketaren bigarren zati honetan aurkezten den informazioa 2008. urtean zeuden pobretasunaren eta prekarietatearen atalaseei egokitutako datuei dagokiela. Hartutako ikuspuntuaren izaera ebolutiboa dela eta, oinarri-oinarritzkoa da ahalik eta informaziorik homogenea erabiltzea. Homogeneizazio-premia begien bistakoa da honako bi arrazoi hauengatik. Lehenik eta behin, PGDIren aplikazioan zehar, emaitzei eragin dieten, arin bada ere, doikuntza metodologikoak sartu dira. Errealitate honek PGDIren lehen operazioetan atalasea bi alditan kalkulatzeko prozesua baztertu izanari egiten dio erreferentzia batez ere. Bestalde, 1996ko ESSDeren bilakaera, PGDIren antzeko premisetan oinarrituta badago ere, funtsezko desberdintasun batzuegatik nabarmentzen da, hala atalaseen kalkuluan aintzat hartu beharreko adin-taldeen definizioan, nola metatze-pobretasunaren azterketari hurbiltzeko moduan.

Bigarrenik, nahiz eta datuek agerian ipini epe ertain eta luzeko pobretasun-atalasearen eta prekarietate-atalaseen izaera batez ere egonkorra, erkagarriak diren errealitateekin erlazionatuz, beraz, badira pertzepzio sozialetan

eragina duten izaera koiunturaleko prozesu puntual batzuk aintzat hartu beharrekoak. Honako eragile koiuntural hauek aipa daitezke, adibide gisa: 1996ko krisi ekonomikoarekin lotutakoak, 2004an euroaren sarrerarekin lotutakoak, eta 2008an hazkundearen mantsoztearekin eta norberaren jabetzako etxebizitzarako sarbidea lortzeko –edo etxebizitzarako sarbidea berritzeko– prozesu masiboarekin lotutakoak.

Epe luzeko hurbilketa erkatu batean behar-beharrezkoa da aipatutako baldintzak gaintzea. Abian jarritako doikuntza-prozesua 2008ko mantentze-pobretasunaren eta mantentze-prekarietatearen atalaseak PGDI eta ESSDeren aurreko operazioei aplikatzean oinarritu da. Honako bi aldagai hartu dira kontuan doikuntza-faktore gisa: ongizate-maila orokorra lortzeko batez besteko kostuan izan diren aldatetarik, batetik, eta alokairu-kostu diferentzialak eta, okupatutako etxebizitzan, amortizazio-kostuak izateak edo ez izateak ongizate-maila horietan duen eragina, bestetik. Doikuntza horrek kontuan izan du, halaber, 1986ko ESSDeren metatze-pobretasunaren adierazleen estimazioaren egokitzen-mekanismo bat sartzeko beharra, PGDIren hurbilketarekin erkatu ahal izateko. Doikuntza-adierazleak lortzeko erabilitako metodoa zehatz-mehatz deskribatzen da bigarren eranskinean.

Esan beharra dago, azkenik, txostenaren zati honetan egiten den azterketa ebolutiboa PGDI aplikatutako aldian oinarritzen dela batez ere, hau da, 1996-2008 bitarteko aldian. Hala ere, beharrezkoa zela pentsatu denean, eta ahal izan bada behintzat, kontuan hartu dira, baita ere, 1986ko ESSDeren emaitzak.

I. atala:

POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ERAGINA

1. Arazoak mantentze-dimentsioan

1.1. Gabezia-adierazleak

2008. urtean, euskal herritarren zati handi batek, biztanleriaren %20-30ak, arazoak ditu ongizatea lortzearekin zerikusia duten baldintzei behar bezala aurre egiteko.

Arazo horiek zerikusia dute, alde batetik, herritarren aisialdia eta astialdia gure gizartean espero den modukoa izatearekin. Herritarren %33a behar horiei aurre egiteko zailtasunak dituzten etxeetan bizi da: horietatik %22,9k ahalik eta gehien neurtuz asetzen ditu behar horiek, eta gainerako %10,1ek ez ditu inola ere asetzen. Arrazoi ekonomikoak direla eta, azkeneko hamabost egunetan aisialdiko ateraldi bat ere egin ez duten etxeetako biztanleak %15,3a dira, eta arrazoi berorengatik astebeteko oporraldirik ere egin ez dutenak %20,3a.

Gabezia horiek, bestalde, ustekabeko gastu handi samarrak izateko posibilitateak sortzen duen segurtasunik ezarekin dute zerikusia. Horiek horrela, herritarren %34,8a gastu horiei aurreko egiteko behar adinako baliabiderik ez dutela adierazten duten etxeetan bizi da.

Aipagarria da, baita ere, nahiz eta kopuruz aurrekoak baino askoz gutxiago izan, herritarren %11,4a beren ohiko betebeharrak eta gastuei behar bezala aurre egiteko zailtasunak dituzten etxeetan bizi dela. Aisialdirako gastuak murriztu behar izan dituzten etxeetako pertsona-kopurua ere antzekoa da: biztanleria osoaren %10,2a. Herritarren %8,1ek oinarrizko gastuak murriztu behar izan ditu azkeneko urtean.

Kontuan hartzekoa da ere oinarrizko premiak asetzeko arazo larriak izaten jarraitzen duen euskal herritarren kopurua, biztanleria osoaren %3aren eta %5aren artean baitago. Hauek dira arazo nagusiak:

- Elikadura-arazo larriek edo oso larriek eragin handia izaten jarraitzen dute. Euskal herritarren %5,7ak FSS eskalan zehaztuta dauden elikadura-segurtasunik ezaren inguruko arazoetako bat izan du azkeneko hamabi hilabeteetan.
- Euskal herritarren %3,7a arazo ekonomikoak direla-eta azkeneko hamabi hilabeteetan bigarren eskuko jantziz hornitu direla adierazi duten etxeetan bizi da.
- Arrazoi beroriengatik, euskal herritarren 4,1ek azkeneko neguan, egun batzuetan, hotzak egon dela adierazi du.
- Oro har, egun oinarrizko gastuei aurre egin ezin diotela adierazi duten etxeetan bizi diren herritarrek biztanleria osoaren %3,1a dira.

Aipatutako arazoei dagokionez, esan beharra dago herritarren %6,4a hirugarrengoei laguntza ekonomikoa eskatu behar izan dieten etxeetan bizi dela. Horietatik %5,1ek lagun, auzo edo ahaideengana jo du laguntza eske, eta %3,5ek, berriz, instituzio publiko edo pribatuetara. Beste %4,7ak bere aurrezkien zati handi bat erabili behar izan du eta %3,2ak ohiz kanpoko kredituak eskatu behar izan ditu.

Datuok erakusten dituzten zailtasunak gorabehera, prekarietatearen eta pobretasuna ekonomikoaren ondorio larrien eraginpean dagoen biztanle-portzentajea askoz txikiagoa da 2008. urtean:

- Elikadura-arazorik larrienek, gosearen per-
tezpzioarekin lotutakoek, biztanleriaren
%2,1ean bakarrik izan zuten eragina aurreko
hamabi hilabeteetan; proportzio hori guztiz
koherentea da EU-SILC-en prekariedade-
razlearen mailan: biztanleria egoiliarren
%2,3a.
- Ordaindu gabeko ordainketek edo ordainke-
ta-atzerapenek biztanleriaren %2,9an izan

zuten eragina denbora-bitarte horretan, eta
ur, argi, telefono eta abarren hornidura-ete-
nekin zerikusia duten gertakariak, berriz,
biztanleen %1,6an. Ez ohiko neurriak hartu
behar izan dituzten etxeetako pertsonen
proportzioa (jabetzak saldu, etxebizitzaz edo
eskolaz aldatu) %0,3ra mugatzen da. Onda-
sunak bahitu dizkietenen proportzioa ere
%0,3koa da.

19. taula. Mantentze-dimentsioko gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera. 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (arazo horren eraginpean dagoen pertsona-kopurua ehunekotan)

GABEZIA-ADIERAZLE ESPEZIFIKOAK	1986	1996	2000	2004	2008
Ohiko betebeharrak betetzeko eta ohiko gastuei aurreko egiteko zailtasunak	—	9,3	9,2	13,1	11,4
Oinarrizko gastuak murriztu beharra	28,8	7,0	6,3	9,1	8,1
Egun ezin aurre egin oinarrizko gastuei	—	3,6	6,9	5,4	3,1
Elikagaiak eskuratzeko arazoak (azkeneko 12 hilabeteetan)					
<i>FSS adierazleak</i>					
Elikadura-arazo larriak	—	ND	2,4	2,5	3,5
Elikadura-arazo oso larriak	—	ND	1,1	2,7	2,1
FSS segurtasun-gabeziaren arazoak guztira	—	ND	3,5	5,2	5,7
<i>EU-SILC adierazleak</i>					
Gutxienez bi egunean behin proteinarik jateko aukerarik ez	—	ND	ND	3,4	2,3
Arazo larriak: Ohiko betebeharrak eta gastuen estaldura					
Ordaindu gabeko ordainketak edo ordainketa-atzerapenak	2,6	2,0	2,3	2,7	2,9
Argi-hornidura, ur-hornidura edota telefonoa etetea	2,6	0,8	1,1	1,1	1,6
Ondasun-bahimendua	—	0,2	0,6	0,3	0,3
Jabegoak saldu eta etxez edo eskolaz aldatu beharra	3,4	0,6	0,6	0,5	0,3
Iraupeneko bizi-mailekin lotutako beste arazo batzuk					
Bigarren eskuko arropak erabiltzera jo beharra (azkeneko 12 hilabeteetan)	—	5,1	3,7	5,8	3,7
Azken neguan egun batzuetan hotzak egotea	—	4,2	5,3	5,5	4,1
Aisialdia izateko arazoak					
Aisia-beharrak asetzeko ezintasuna	—	8,3	8,4	10,5	10,1
Ahalik eta gehien neurtu beharra, beharrok aseko badituzte	—	23,4	18,4	20,6	22,9
Aisialdia izateko arazoak guztira	—	31,7	26,8	31,0	33,0
Arazo ekonomikoak direla-eta oporrik ez hartzea	—	27,8	19,4	19,7	20,3
Arazo ekonomikoak direla-eta aisialdiko ateraldirik ez egitea	—	20,8	11,2	9,9	15,3
Aisia eta astialdiko gastuak murriztea	27,0	8,3	7,8	11,3	10,2
Ustekabeko gastuei aurre egiteko ahalmena	—	ND	ND	39,5	34,8
Laguntza eskaera	11,6	4,3	4,6	7,1	6,4
Laguntza eskatzea lagun, auzo edo ahaideei	—	3,3	3,7	4,7	5,1
Laguntza eskatzea erakunde publiko edo pribatuei	—	2,1	2,2	4,0	3,5
Norberaren aurrezki zati handi bat erabili behar izatea	—	3,3	3,8	5,4	4,7
Ohiz kanpoko kredituetara jo beharra	—	0,9	1,6	2,5	3,2
Zorrik izateko arriskua	—	1,6	1,1	1,3	1,4

Orain arte aintzat hartutako adierazle espezi-fikoetan islatutako joerak orokortuz, PGDIk erabiltzen duen gabezia-adierazle sintetikoaren datuen arabera, 2008. urtean euskal herritarren %2,5a prekarietaterik larrieneko egoeran bizi da, %12,4a prekariedadegoeran oinarritzko alderdian, eta %6,7a prekariedadegoeran hain oinarritzkoak ez diren alderdian. Guztira, herritarren %21,6a prekariedadegoeran baten eraginpean dago, mantentze-dimentsioari dagokionez, eta biztanleen %20,1a hain egoera prekarioan bizi ez bada ere, goian aipatutako zailtasun batzuk ditu oraindik ere.

20. taula. Mantentze-dimentsioko gabezia-adierazleen bilakaera. 1996-2008. Gabezia-adierazle sintetikoa. Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (Ehuneko bertikalak)

Gabezia-mailak	1996	2000	2004	2008
Oso prekarioa	1,5	1,5	2,6	2,5
Prekarioa (oinarritzko alorretan)	15,3	11,9	14,8	12,4
Prekarioa (hain oinarritzkoak ez diren alorretan)	10,6	5,7	3,2	6,7
Ez hain prekarioa	22,9	17,9	20,1	20,1
Ez prekarioa	49,7	63,0	59,2	58,3
Guztira	100	100	100	100

Bilakaera datuek erakusten dutenez, gabezia-adierazle espezifikoek hobera egin zuten nabarmen 1986-2000 bitarteko urteetan, behera egin baitzuen gastuak murrizteko beharra zuten etxeetako pertsonen proportzioa. Egoera horretan zegoen biztanleriaren ehunekoak %28,8tik %6,3ra egin zuen behera oinarritzko gastuei dagokionez, eta %27tik %7,8ra, berriz, aisiaz eta astialdiaz gozatzeko gastuei dagokionez.

Denbora-bitarte horretan behera egin zuen nabarmen mantentze-dimentsioko arazo larrien eraginpean zeuden etxeetako pertsonen ehunekoa. Argi, ur edo telefonoaren horniduran etenak pairatu zituzten pertsonen ehunekoak, adibidez, %2,6tik %1,1ra egin zuen behera 1986-2000 bitartean, eta jabetzak salduz, etxetz aldatuz edo seme-alabak eskolaz aldatuz desmetatze-prozesuak pairatu zituztenen ehunekoak, berriz, %3,4tik

%0,6ra. Asko murriztu zen, baita ere, laguntza eske beste pertsona batzuegana edo erakundeetara jo behar izan zuten etxeen ehuneko ere: %11,6tik %4,6ra, hain zuzen. Zorrak izateko arriskuak ere behera egin zuten, 1996ko %1,6tik 2000ko %1,1era.

Aurrerabidea 1986-1996 bitarteko hamarraldian gertatu zen batez ere. 1996-2000 bitartean, berriz, hobekuntzak ez ziren hain nabarmenak izan; are gehiago, adierazle batzuen mailak hobera beharrean okerrera egin zuten, gutxi bada ere. 2000-2000 bitarteko urteetan, berriz, egoerak okerrera egin zuen nabarmen: oinarritzko premiak asetzeko arazoak zituzten etxeetako pertsonen ehunekoak gora egin zuten, eta, gainera, 1996-2000 bitartean aurreikusitako ziren joera negatiboetako batzuk indartu antzemandako arazoak egin ziren orduan.

Izan ere, 2000 eta 2004 bitarteko urteetan %9,2tik %13,1era handitu zen ohiko beharrei eta gastuei aurre egiteko arazoak zituzten pertsonen proportzioa. Halaber, %6,3tik %9,1era handitu zen oinarritzko gastuak murriztu behar izan zituzten etxeetako pertsonen proportzioa, eta %7,8tik %11,3ra, berriz, aisia izateko eta astialdiaz gozatzeko aukerarekin zerikusia zuten gastuak murriztu behar izan zituztenena.

Ongizate osoa lortzearekin zerikusi zuzena duten adierazleetako batzuek okerrera egin zuten, halaber, urte horietan. Aisia-beharrei aurre egiteko arazoak zituen biztanleriaren zatia %26,8tik %31ra handitu zen, eta behar horiek erabat ase gabe zeudela adierazten duen adierazlea, berriz, %10,5era iritsi zen 2004an, %8,5a inguru izanik 1996an eta 2000an. Hala ere, adierazle espezifiko batzuek bere hartan gelditzeko edo behera egiteko joera erakutsi zuten 200-2004 bitarteko urteetan, aurreko urteetan agerian ipinitako joera positiboa indartuz edo areagotuz. Horren haritik, hobera egiten dute nabarmen oporrak gozatzearekin eta aisialdiko ateraldiak egitearekin zerikusia duten adierazleek: arrazoi ekonomikoak direla eta oporrak hartzen ez duten pertsonen ehunekoa %27,8koa da 1996an, %19ko 2000an eta %20ko 2004an, eta aisialdiko ateraldirik egiten ez dutenena, berriz, %20,8koa 1996an eta %9,9koa 2004an.

Ongizatearekin lotutako adierazleen bilakaera ona hain nabaria izan ez zen bezala, oinarritz-

ko premiak asetzearekin zerikusia duten adierazleen joera negatiboa oso nabarmena izan zen. Elikadura-arazoek, adibidez, goranzko joera nabarmena erakutsi zuten 2000-2004 bitartean. Inkesta egin aurreko hamabi hilabeteetan, herritarren %5,2ak egin behar izan zion aurre elikadura eskuratzeko segurtasun-gabeziako arazoren bati, 2000an (%3,5) baino askoz gehiagok, alegia. Gorakadarik handiena, gainera, elikadura eskuratzeko arazo oso larriak zituztenen artean eman zen: egoitza EAEn duten herritarren %1,1a izatetik %2,7a izatera igaro baitziren.

Beste adierazle batzuek oinarrizko premien estaldura-mailak 2000-2004 bitartean izan zuen gainbehera erakusten dute. Hala, gora egin zuen bigarren eskuko jantziak erabiltzeko joerak (%3,7tik %5,8ra), eta gora egin zuen, halaber, hotzaren pertzepzioak, arazo ekonomikoak direla eta (%5,3tik %5,5ra, 1996ko %4,2aren gaineratik). Nahiz eta oso gorakada deigarria ez izan, zorrak egiteko arriskuak ere gora egin zuen: %1,1etik %1,3ra, hain zuzen.

Hala ere, nahiz eta egoerak, oro har, okerrera egin, hornidura-etenak edo ondasunen bahimendua pairatu zuten pertsonen ehunekoak, edota desmetatze-prozesuetara jo behar izan zutenenak ez zuzen gora egin. Dena dela, 1996 eta 2004 bitartean, ordaindu gabeko ordainketei edo ordainketa-atzerapenei aurre egin beharrean direnen ehunekoak gora egin zuten: %2tik %2,7ra, hain zuzen.

Egoeraren gainbeheraren ezaugarrietako bat dirua eskuratzeko ez ohiko bideetara jotzeko beharra da. Hala, 1996 eta 200 bitartean, %3,3tik %5,4ra egin zuen gora beren aurrezkieen zati handi bat baliatu behar izan zuten etxeetako pertsonen ehunekoak; %0,9tik %2,5era, kreditu berezietara jo behar izan zutenenak; eta %4,3tik %7,1era, berriz, hirugarrenen laguntza eskatu behar izan zutenenak. Gorakadarik nabarmenena laguntza eske erakundeetara jo zutenen artean eman zen ordea: herritarren %2,1a baitzen 1996an, eta %4a, berriz, 2004an. Laguntza eske lagun, auzo edo ahaideengana jo zutenak, berriz, herritarren %3,3a ziren 1996n, eta %4,7a, berriz, 2004an. Gorakadarik handiena 2000 eta 2004 bitarteko lau urteetan izan zen, baina okerrera joera hori 1996 eta 2000 bitarteko urteetan nabarmendu zen jada.

Aintzat hartutako doikuntza-neurrien ondorio positiboa deigarria da, kontuan izanez gero, adierazle ia guztien bilakaera negatiboa gorabehera, oinarrizko premiak asetzeko ezintasuna adierazi zuten etxeetako pertsonen ehunekoak behera egin zuela 2000 eta 2004 bitartean: %6,9tik %5,4ra, hain zuzen. Hala ere, datuok gorakada nabarmena erakuste dute, 1996. urteko %3,6rekin alderatuz gero.

2004. urteko okerragotzearekin gorena iritsi zuen bilakaeraren ilun-argiak 2004-2008 bitarteko lau urteetan aienatuko ziren, neurri batean. Bitarte horretan indartu ziren, adibidez, aurreko urteetan antzemandako arazoak, aisialdi-baliabideak eskuratzeko orduan. Bere aisialdi-beharrak betetzen ez dituzten, edo ahalik eta gehien neurtuz baino betetzen ez dituzten etxeetako herritarren ehunekoak gorena jo zuen 2008. urtean (%33), eta aise gainditu zituen 2000ko eta 2004ko mailak, gabezia ekonomikoak direla eta oporrez edo asteko ateraldiez gozatzeko ezintasunaren inguruko arazoei dagokienez (herritarren %20,3a eta %15,3a, hurrenez hurren).

Nahiz eta 2004. urteko mailara iritsi ez, kanpoko laguntzetara eta aurrezkiatar jo beharrean suertatu ziren pertsonen ehunekoak 1996-2000 bitartekoa baino askoz handiagoa izan zen: arazo horren eraginpean zeuden herritarren %6,4a eta %4,7a. Kreditu berezietara jotzeko beharrak 2008. urtean jo zuen goiena: herritarren %3,2ari eragiten baitzion, zorrak izateko arriskupean zeudenak %1,4a zirela. Ordaindu gabeen ehunekoak ere gorena jo zuen urte horretan bertan: %2,9.

Hala ere, kanpoko laguntzei, aurrezkiei, edota zorduntzei esker, neurri batean behintzat, oinarrizko premien estaldurarekin zerikusia zuten adierazle gehienek hobera egin zuten denbora-bitarte horretan. 1996-2000 bitarteko aldiarekin konparatuta ehunekoak handiagoak badira ere, 2004. urtearekin alderatuta behera egiten du oinarrizko betebeharrak eta ohiko gastuei aurreko egiteko zailtasunak dituzten etxeetako pertsonen kopurua, edota oinarrizko edo aisialdiko gastuak murrizteko beharra dutenena ere: %13,1etik %11,4ra; %9,1etik %8,1era; eta %11,3tik %10,2ra, hurrenez hurren. Hobekuntza hori are nabarmenagoa da adierazlerik oinarrizkoenak hartuz gero kontuan, 2008koak baitira 1986-2008 bitarteko aldiko daturik kaskarrenak. Oina-

rrizko gastuei aurre egin ezin dieten etxeetako pertsonen ehunekoa, adibidez, 1996-2000 bitartean %3,6tik %6,9ra handitu eta 2004an %5,4an eutsi ondoren, 2008. urtean %3,1eraino murriztu zen. Elikadura eskuratzeko segurtasun-gabeziak baizik ez ditu gezurtzen premia oinarrizkoenekin zerikusia duten zailtasunen euste hori: FSS adierazlea %3,5ekoa baitzen 2000an, %5,2koa 2004an eta %5,7koa 2008an. Hala ere, segurtasun-gabezia mota larrienean behera egiten dute, 2004an ikusitakoarekin alderatuta behintzat.

Gabezia-adierazle sintetikoaren bilakaerak adierazle espezifikoek erakusten dituzten joera guztiak berresten ditu, 2000-2004 bitartean egoera orokorrak izan zuen gainbehera nabarmena bereziki. Hala, oso egoera prekarioan bizi zen biztanleriaren ehunekoa, 1996 eta 2000 bitartean %1,5 inguruko mailetan eutsi ondoren, %2,6raino handitu zen 2004an. Oinarrizko gauzetan prekariedade-arazoak zituzten etxeetako pertsonen ehunekoak ere, 1996-2000 bitartean %16,8tik %13,5era murriztu ondoren, gora egin zuen 2004an, %17,4ra iritsi zen. 2008. urtean oinarrizko arazoan eraginpean dauden pertsonen garrantzia %14,9ra murriztu bazen ere, zifra 2000. urteko %13,5a baino handiagoa da oraindik ere. Gainera, oso egoera prekarioan bizi diren herritarren ehunekoak ere bere hartan jarraitzen du (%2,5), hamarren bat baino ez baita murriztu 2004. urteaz geroztik. Ongizateari dagokionez, berriz, 2008. urtean asko murrizten da etxebizitza ez prekarioetan bizi diren herritarren garrantzia, 2000-2004 bitartean aurreikusitako beheranzko joerari eutsiz. Hala, egoera horretan bizi direnen proportzioa 2000ko %63tik eta 2004ko %59,2tik 2008ko %58,3raino murriztu joan da.

1.2. Pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorrak

1.2.1. Pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren tasak

Pobretasunaren eta prekariedadearen adierazleak sakonki aztertuz, biztanleria osoa erreferentziatuz harturik, PGDIren metodotik eratorritako datuek erakusten dute mantentze-pobretasunaren arriskuak %4,1eko eragina izan zuela 2008. urtean. Arriskua %14,6raino handitzen da, ongizate-gabeziako

arazoei dagokienez. Zifra hori medianaren %60an oinarritzen den Eurostat metodoaren adierazleak ematen duenaren oso antzekoa da: %14,8. Aldiz, %40aren adierazlea erabiliz gero, zifra %3,1era jaisten da, PGDI adierazlea baino puntu bat beherago, baina gainerako neurketa-metodoek eskaintzen dituzten emaitzekin nolabaiteko konbergentzia erakusten duen norabidean.

21. taula. Mantentze-dimentsioko pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren erortzeko arriskuaren adierazleak. 2008. Etxeak eta familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Adierazleak	Etxeak	Eragina (%)	Biztanleria	Eragina (%)
PGDIren metodoa				
Ongizate-gabezia	141.605	17,8	313.215	14,6
Pobretasuna	36.955	4,6	88.643	4,1
Eurostat/EB metodoa				
Pobretasuna erlatiboa/ Diru-sarrera txikiak %60	137.007	17,2	318.161	14,8
Pobretasuna %40	23.753	3,0	66.540	3,1

Oharra: Pobretasuna erlatiboaren eta/edo ongizate-gabeziaren adierazleek pobreen kolektiboa hartzen dute barne.

Ongizatearekin zerikusia duten gabezia-adierazleak erakusten dituzten epe luzerako bilakaera-joerak berretsita geratzen dira, oro har, mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziaren adierazleen bilakaera kontuan hartzean. Ongizate-gabeziaren arrisku-tasak asko beheratu dira 1986 eta 1996 bitartean: %43,8tik %35,4ra, hain zuzen. Beheraldi handiena 1996-2000 bitarteko lau urteetan gertatu zen. Azken urte horretan, arrisku-tasa %24,5ekoa zen. 2004. urtean %24,3an egonkortu ondoren, arrisku-tasa murrizteko prozesua abian jarri zen berriro azken lau urteko epean. Hala, mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziaren tasa %14,6raino murriztu zen 2008an.

PGDI adierazle doituak orobat adierazten du pobretasun-tasaren beheratze nabarmen eta etengabea 1996 eta 2008 artean. Tasa doituak, %9,3koa 1996an, %6,3ra murriztu zen 2000an, %6,1era 2004an, eta %4,1era 2008an. Datuek erakusten dutenez, baina, 1986 eta 1996 bitartean mantentze-pobretasunaren eragina ez zen murriztu, nabarmen handitu baizik: %5,7tik %9,3ra. Aipatutako

bilakaerak, gainera, ezin du ezkutatu 2004 eta 2008 bitartean, doitu gabeko terminoetan, izan den gorakada txikia, %3,5etik %4,1era handitu baita arrisku-maila.

Bereziki pobretasun-adierazleei dagokienez, aipatutako bilakaera hori gabezia-adierazleen bilakaerak berak gezurtatzen du neurri batean. Alde batetik, eskura ditugun gabezia-adierazle espezifikoei adierazten dutenez, 1986-1996 bitartean egoerak hobera egin zuen, eta horrek esplikatuko luke zergatik den 1996ko doitu gabeko pobretasun-tasa doitutakoa baino askoz txikiagoa (%4a eta %9,3a, hurrenez hurren), nahiz eta, aurrerago ikusiko dugun bezala, hobekuntza hori hamarraldi horretan izandako bilakaera positiboarekin lotuta egon, neurri handi batean. Bestetik, 2000-2004 aldiko pobretasunari buruzko datuak erakusten dutenez, urte horietan egoerak okerrera egin arren, herritarrek lehen aipatutako konpentsazio-mekanismo horiek eskuratzeko aukera izan zuten –aurrezkoa, familiaren laguntza, instituzioen laguntza–, eta horrek, praktikan, indargabetu egin zuen gainbeheraldia, pobretasun-tasen mailaren beharrezko joera indartuz.

2004 eta 2008 artean, azkenik, oinarritzko gabezien neurketarekin lotutako gabezia-adierazleen hobekuntzak lehenago esandakoarekin kontraesanean zegoela emango luke, doitu gabeko pobretasun-tasak izandako hazkunde ikusita. Doitutako adierazleak kontuan hartzean berretsita geratu da, ordea, pobretasun-adierazleen aldeko bilakaera azken aldian.

Oro har, datuek erakusten dutenez, epe luzeko bilakaera oso positiboa da, bai pobretasunaren tasari dagokionez, bai ongizate-gabeziaren tasari dagokienez. Ongizate-gabeziaren adierazlearen kasuan, ordea, gainbehera askoz nabarmenagoa izango zen. Izan ere, 1996-2000 eta 2004-2008 bitarteko urteetan ongizate-gabeziako arazok behera egin zuten nabarmen, baina gainbehera horrek zerikusia du, baita ere, 1986 eta 1996 bitartean eta, neurri txikiagoan, 2000 eta 2008 bitartean pobretasun-arriskuak izandako goranzko presioarekin.

PGDIk erakusten duen ongizate-gabeziaren tasen epe luzeko beharrezko joeraren aurrean, Eurostaten metodoek, berriz, zifren halako egonkortze bat erakusten dute ia aldi horretan guztian. Ongizate-gabezia edo diru-sarrera txikien adierazlea puntu eta erdi handitu zen 1986 eta 2000 bitartean: %15,6a (1986), %16,7a (1996) eta %17,1a (2000). Goranzko joera hori hautsi egin zen aurrerago, eta tasa horiek %16,5era eta %14,8ra jaitsi ziren 2004 eta 2008. urteetan, hurrenez hurren, 1986ko maila baino zortzi hamarren gutxiago. Oro har, baina, pobretasunaren edo diru-sarrera txikien tasak %15aren eta %17aren artean kokatutako tarte baten inguruan eutsi zion modu egonkor batean.

Eurostaten %40aren adierazleak joera hori bera erakusten du. Gauzak horrela, tasak %3,3tik %4,8ra igaro ziren 1986 eta 2000 urte bitartean, %3,7raino murriztu ziren 2004an, eta %3,1eraino 2004an. Horrenbestez, 1996. urtekoaren antzeko zifra batean gelditu ziren.

22. taula. Pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazleen bilakaera. PGDI adierazleak. 1986-2008. 2008. urteko atalaseei doitutako datu orokorrak. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (eragina ehunekoetan)

Doitu gabeko adierazle orokorrak	1986	1996	2000	2004	2008
PGDIren metodoa (ongizate-gabezia)	31,5	28,3	20,9	19,8	14,6
PGDIren metodoa (pobretasuna)	4,5	4,0	3,6	3,5	4,1
Doitutako adierazle orokorrak	1986	1996	2000	2004	2008
PGDIren metodoa (ongizate-gabezia)	43,8	35,4	24,5	24,3	14,6
PGDIren metodoa (pobretasuna)	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1

Oharra: Diru-sarrera txikien, pobretasuna erlatiboaren eta/edo ongizate-gabeziaren adierazleak pobreak hartzen dituzte barne. Doitu gabeko datuak berriro kalkulatu dira 1986-2000 aldirako, 2004tik aurrera sartutako aldaketetara doitzeko.

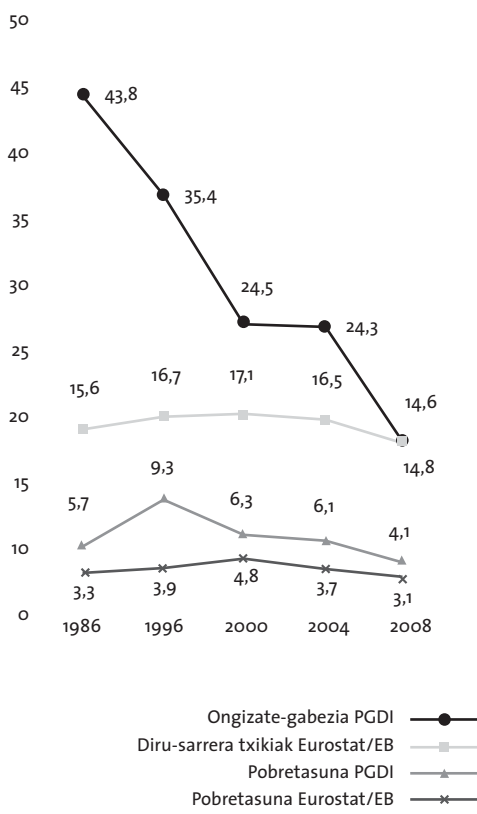
23. taula. Pobretasun-arriskuaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorraren bilakaera. Eurostaten adierazleak 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (Eragin-mailak ehunekoetan)

Adierazleak	1986	1996	2000	2004	2008
Eurostat/EB metodoa (diru-sarrera txikiak)	15,6	16,7	17,1	16,5	14,8
Eurostat/EB metodoa (pobretasuna)	3,3	3,9	4,8	3,7	3,1

Oharra: Diru-sarrera txikien, pobretasun erlatiboaren eta/edo ongizate-gabeziaren adierazleak pobreen kolektiboan hartzen dute barnean.

2. grafikoa. Mantentze-prekarietatea: 1986-2008 bitarteko pobretasun-arriskuaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorren bilakaera. PGDI eta Eurostaten adierazleak
(Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunengan izandako eragina ehunekotan)

Oharra: PGDI adierazle doituak

1.2.2. Distantziaren eta desberdintasunaren adierazleak

Aurreko atalean aurkeztutako emaitzek aukera ematen digute oro har aztertzeko pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren tasen bilakaera. Mantentze-prekarietatearen azterketa ez da mugatzen fenomenoaren eragin orokorra aintzat hartuz. Horretaz gainera, kontuan hartu behar ditu beste adierazle batzuk ere, diru-sarrera erabilgarrien eta pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren adierazleen artean

dagoen distantzia neurtzen dituztenak bereziki. Atal honetan aurkeztzen diren koadroetan, aintzat hartutako egoera desberdinen eragintasari dagozkion emaitza zehatzak eskaintzen dira –mantentze-dimentsioko pobretasuna eta ongizate-gabezia–, eta baita baliabide erabilgarrien eta ezarritako pobretasun eta ongizate-gabeziaren atalaseen artean dagoen distantziari dagozkionak ere –Sen adierazlea–. Orobat eskaintzen dira arrisku-taldeen arteko barne-gorabeherak neurtzen dituzten adierazle konplexuagoen emaitzak, hala nola FGT edo Hagenars adierazleek neurtzen dituztenak. Bereziki interesgarria da FGT (2) adierazlea. Adierazle horrek aukera ematen du kalkulatzeko nolako eragina izango luketen biztanleria osoan pobretasun eta ongizate-gabeziako egoera-arriskuan erortzeko dauden pertsonak, baldin eta oinarritzko premien inguruan egun dagoen desoreka diru-sarrerarik gabeko pertsona baliokideen terminoetan kalkulatu balitz.

Prekarietate-egoeran dauden etxebizitzien errenta erabilgarriaren eta pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren atalaseen artean dagoen diferentzia neurtzen du Sen adierazleak. Pobretasun-arriskuan erortzeko dauden kolektiboan kasuan, diru-sarrera erabilgarriek %19,9ko distantzia erakusten dute, pobretasun-atalaseari dagokionez (%43,6koa, berriz, ongizate-gabeziaren atalaseari dagokionez). Pobretasun-arriskuan erortzeko dauden etxebizitzek pobretasun-arriskua gainditzeko behar diren diru-sarreraren %80,1a dute, eta gure gizartean espero izatekoa den gutxieneko ongizate-mailara hurbiltzeko behar diren %56,4a. Ongizate-atalaseari dagokionez, pobreak ez diren baina ongizate-gabeziako egoeran erortzeko arriskuan dauden etxeei eragiten dien desoreka %22,4ra iristen da.

FGT edo Hagenars adierazleek, berriz, oso maila txikia erakusten dute 2008. urtean. Horrek esan nahi du EAEn, pobretasun-atalasearainoko tartea erlatiboki txiki dela arazo horren eraginpean bizi diren etxe eta pertsona gehienentzat, eta barne-desoreka erlatiboki txiki bat dagoela arrisku-taldeen artean. FGT (2) adierazlea erreferentzia-adierazle nagusitzat harturik, EAeko egoera hau da: metatze-pobretasunak biztanleria osoan duen intzidentzia %0,82koa baino ez da, 2004. urtean termino ez-doituatan zegoena (%0,94) baino txikiagoa.

24. taula. Prekarietate-egoera desberdinen intentsitatearen eta barne-desorekaren adierazleak. Sen, FGT eta Hageaars adierazleak. 2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (Datuak ehunekoetan)

PGDIren adierazleak	PGDI metodoa	
	Pobretasun arriskua	Ongizate-gabeziako arriskua
H = Tasa orokorra q/n	4,1	14,6
I = Sen adierazlea (income poverty gap)	19,89	22,44
FGT (2) HI	0,82	3,27
FGT (3) HI	0,36	1,36
FGT (4) HI	0,26	0,88
Hageaarsen adierazlea	0,20	0,57

Epe erdi eta luzera, FGT (2) adierazlearen beheranzko joera nabarmentzen da batez ere. Pobretasunaren adierazleari dagokionez, adierazle doitua 1996ko %2,25etik, 2000ko %1,62ra, 2004ko %1,51era eta 2008ko %0,82ra jaitsi zen. Azken balio hori 1986an erregistratutako maila (%1,52) baino nabarmen txikiagoa da lehen aldiz.

Ongizate-gabeziako adierazleei dagokienez, beherakada nabarmena izan da FGT (2) adierazleetan, 1986tik aurrera. Izan ere, adierazlea azken urte horretako %11,80tik, 1996ko %10,07ra, 2000 eta 2004ko %6,50 ingurura eta 2008ko %3,27ra jaitsi da.

Bilakaera horretan zehar datu bereziki adierazgarria da Sen adierazleek 2008. urtean izandako beherakada nabarmena. Izan ere, beherakada horrek haustura nabarmena adierazten du 1996-2004 bitarteko zifrekiko, urte horietako zifrak beren egonkortasunagatik bereizi baitziren batez ere. Nabarmendu beharreko beste datu bat da FGT (2) adierazleak nabarmen beheratu zirela 2004-2008 bitarteko aldirian, eta aldi horretan baino ez, berritik eratutako etxe edo familien kopuruak gorakada nabarmena egin zuen garai batean. 1986 eta 1996 bitartean, berritik eratutako etxe edo familien kopuruak gorakada pobretasun-adierazleak izandako gorakada nabarmenari lotzen zaio; ongizate-gabeziaren adierazlea izan zen beheranzko joerari eutsi zion adierazle bakarra. Etxe-kopuruari dagokionez,

1996 eta 2000 urte bitartean izan zen egonkortzearen ondoren, 2000 eta 2004 bitartean nabarmen gora egin zuen berrito kopuru horrek. Kasu horretan, hazkunde demografikoa FGT (2) adierazleen egonkortze nabarmenari lotzen zaio, hala pobretasunari dagokionez nola ongizate-gabeziari dagokionez.

Beraz, nahiz eta 1986-1996 bitarteko hamarraldian eta 2000-2004 bitarteko laurtekoan arrisku-mailek goranzko joera erakutsi, eta nahiz eta, aldi berean, etxe berrien kopuru handi bat eratu, bi aldi horietako lehenengotan pobretasun-adierazleak gora egin zuen nabarmen –kontuan izan behar da garai horretan langabezia-tasa ere handia zela–; bigarren aldirian, berriz, bertan behera gelditu ziren 1996-2000 bitartean egindako aurrerapenak –kontuan izan behar da garai hori etxebizitzak lortzeko zailtasunengatik nabarmendu zela batez ere–. 2004 eta 2008 bitartean bakarrik izan zen posible herritarrek bizitza independentea lortzeko prozesuan aurrera egitea eta, aldi berean, FGT (2) eta ongizate-gabeziako adierazleak nabarmen erortzea.

25. taula. Mantentze-pobretasunaren eraginarekin lotutako estatistika-adierazleak. 1986-2008.

Pobretasun-tasa, Sen adierazlea, FGT (2) adierazlea eta pobretasun-atalasera iristeko baliabiderik ez duten pertsona baliokideak

Urtea	Pobretasun-tasa	Atalaserira iristeko distantzia Sen adierazlea	FGT (2) HI adierazlea	Baliabiderik ez duten pertsona baliokideak	Etxeen oinarria
1986	5,7	26,4	1,52	32.312	594.550
1996	9,3	24,2	2,25	47.837	674.954
2000	6,3	25,7	1,62	33.504	688.227
2004	6,1	24,8	1,51	31.382	742.753
2008	4,1	19,9	0,82	17.627	797.372

Oharra: Doitutako adierazleak.

26. taula. Mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziako egoeren eraginarekin lotutako estatistika-adierazleak. 1986-2008.

Ongizate-gabeziako tasa, Sen adierazlea, FGT (2) adierazlea eta ongizate-atalasera iristeko baliabiderik ez duten pertsona baliokideak

Urtea	Ongizate-gabeziako tasa	Atalaserako tartea Sen adierazlea	FGT (2) HI adierazlea	Baliabiderik ez duten p ertsona baliokideak	Etxe- oinarria
1986	43,8	26,9	11,80	251.254	594.550
1996	35,4	28,4	10,07	213.543	674.954
2000	24,5	26,7	6,54	135.304	688.227
2004	24,3	26,9	6,53	136.060	742.753
2008	14,6	22,4	3,27	70.271	797.372

Oharra: Doitutako adierazleak.

2. Arazoak metatze-dimentsioan**2.1. Gabezia-adierazleak****2.1.1. Ondare-baliabideak lortzeko zailtasunak**

Hona euskal biztanleriaren ezaugarri deigarrienetako bat da: etxebizitza alde batera utzita, ondare-baliabideak lortzeko zailtasunak dituela oraindik ere.

Hauek dira horri buruzko daturik deigarrienak:

- Biztanleen %73,4a ondare-baliabide osagarriak ez duten etxeetan bizi da; hau da, ez bigarren egoitzarik, ez beste etxebizitzarik, ez lurrik eta abarrik ez duten etxeetan.

- Biztanleen %51,9ak ez du aurrezki handirik (1986. urteko 250.000 pezetan baliokidea), eta biztanleen %28,5ek ez du aurrezki batere.

- Nahiz eta etxebizitza jabetzan dutenak izan nagusi, biztanleen %41,7ak ez du hipoteka ordaintzea bukatu, edo aldizkako ordainketak egin behar ditu errentan hartua duen etxebizitzagatik edo egoera horrekin parekatuta dauden beste egoera batzuegatik.

- Biztanleen %14,8a arrazoi ekonomikoak direla-eta hamar urte baino gutxiagoko ibilgailua ez duten etxeetan bizi da.

Datu horiek ikusita, ez da hain harrigarria gertatzen egiaztatzea biztanleen %12,9a oso

ondare-maila txikia duten etxeetan bizi dela eta biztanleen beste %13,3a ondare maila txikia duten etxeetan. Gainerako %73,9ak ondare-maila normala edo normala baino handiagoa du, EAE barruan.

27. taula. Gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera (metatzea). Ondare-baliabideak lortzeko zailtasunak. 1986-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrek (arazo hori duen pertsona-kopurua ehunekotan)

Gabezia-adierazleak	1986	1996	2000	2004	2008
Adierazle espezifikoak					
Erabat ordaindu gabeko jabetza, errenta, eta horien parekoak.	31,2	23,5	26,7	34,0	41,7
1986ko 250.000 pezetaren baliokidea dena baino gehiagoko aurrezkirik gabe (1)	46,7	59,7	45,9	52,8	51,9
Aurrezkirik gabe	ND	42,7	29,8	33,8	28,5
Hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik gabe	51,9	37,2	39,3	38,8	38,7
Hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik gabe (arrazoi ekonomikoak direla eta)	ND	16,2	14,8	14,5	14,8
Bestelako ondare-baliabiderik gabe	ND	78,6	71,7	77,5	73,4
Adierazle sintetikoa					
Oso ondare txikia	ND	12,3	13,5	15,3	12,9
Ondare txikia	ND	11,2	14,9	12,1	13,3
Ondare normala edo normala baino handiagoa	ND	76,5	71,6	72,7	73,9

(1) Erreferentzia-urte bakoitzeko aurrezki baliokidearen datua mantentze-pobretasunari buruzko datuen estandarizazioan erabilitako doikuntza-adierazle orokorretatik abiatuta kalkulatzen da (ikus 2. eranskina).

Bilakaeraren datuek guk hemen egindako go-goetako batzuk osatzeko aukera ematen dute. 1986 eta 1996 bitartean, ondare-gabeziaren adierazle batzuek behera egin zuten nabarmen. Hori dela eta, gutxienez ibilgailu bat ere ez duten etxebizitzaren ehunekoak ere behera egin zuten nabarmen: %51,9tik %37,2ra. Behera egin zuten, halaber, bizi diren etxebizitzagatik errenta ordaindu behar duten edo, etxebizitza jabetzan izanda, hipoteka erabat ordainduta ez duten etxeen ehunekoak: %31,2tik %23,5era, hain zuzen. Dena dela, urte horietan, aldeko prozesu hori desmetatze-prozesuetara lotua dago, familia-aurrezki terminoetan. Hala, beren aurrezkiak 1986ko 250.000 pezetaren baliokide izatera iristen ez diren etxeetako pertsonen ehunekoak gora egin zuten 1986 eta 1996 artean: %59,7tik %46,7ra.

1996 eta 2000 bitartean, ordea, behera egin zuten nabarmen aurrezkirik gabeko eta 1986. urteko 250.000 pezetaren baliokidea baino gutxiagoko aurrezkiak zituzten etxeen ehunekoak: %42,7tik %29,8ra eta %59,7tik %45,9ra, hurrenez hurren. Behera egin zuten, halaber, ondare-ondasun osagarririk batere gabeko etxeen ehunekoak, %78,6tik %71,7ra. Beherakada txikiagoa izan zuten, aldiz, 10 urte baino gutxiagoko ibilgailu bat gutxienez ez izatearen arrazoi ekonomikoak zela adierazten zuten etxeen ehunekoak: %16,2tik %14,8ra. Aldi horretan gora egin zuten adierazle bakarra, gorakada txikia izan bazen ere, errenta, amortizazioak edo interesak ordaintzen ari ziren etxeen ehunekoak izan zen: %23,5etik %26,7ra.

1996-2000 bitarteko laurtekoaren bilakaera positiboaren aurrean, 2000-2004 bitarteko bilakaerak ondarearen adierazlearen gainbehera erlatiboki orokorra erakusten du. Alde batetik, gora egiten zuten nabarmen errenta eta hipoteka ordaindu beharra zuten etxeetako pertsonen ehunekoak, %34ko mailara iritsi arte. Nabarmen gora egiten zuten, halaber, aurrezkirik gabeko etxeetako pertsonen ehunekoak, eta baita 1986. urteko 250.000 pezetaren baliokidea baino gutxiagoko aurrezkiak zituzten ere: %29,8tik %33,8ra eta %45,9tik %52,8ra, hurrenez hurren. Ibilgailua eskuratzeko kasuan bakarrik erakusten dute zifrek adierazlearen egonkortze bat, are hobekuntza txiki bat ere: Arrazoi ekonomikoak direla eta 10 urte baino gutxiagoko ibilgailua ez duten etxeetako pertsonen ehunekoak %14,8tik %14,5era egin zuten behera lau urteko epean.

2004-2008 bitarteko aldirako eskura ditugun datuek ez dute halako hobekuntza nabarmenik erakusten euskal etxeen ondare-mailan. Adibidez, gora egiten jarraitu zuten beren etxebizitza ordaintzen bukatu ez zuten edota etxebizitzagatik errenta ordaindu behar zuten etxeetako pertsonen ehunekoak: 2004ko %34tik 2008ko %41,7ra, hain zuzen (1986-2008 bitarteko aldiko ehunekorik handiena). Hala ere, behera egin zuten, gutxi bada ere, beste ondare-ondasunik ez zuten etxeetako pertsonen ehunekoak (%73,4tik %77,5era), eta baita, pixka bat gehiago, aurrezkirik gabeko etxeetako pertsonen ehunekoak. Kasu horretan, 2008ko %28,5a 1996-2008 bitarteko aldiko gutxieneko historikotzat har daiteke.

Ondare-arazoen adierazle sintetikoaren lehen datuak 1996koak dira. Daturik deigarriena oso maila txikiko ondare-egoeren etengabeko hazkundea da. Oso ondasun gutxi dituzten etxeetan bizi diren herritarren ehunekoa 1996ko %12,3tik 2000ko %13,5era eta 2004ko %15,3ra igaro zen. 1996 eta 2000 bitartean, gora egin zuen, halaber, ondasun gutxi edo oso gutxi dituzten etxeen mende bizi diren pertsonen ehunekoa, %23,5etik %28,4ra, hain zuzen. 2004-2008 bitarteko aldian, adierazle biek egin zuten hobera: %26,1ra jaitsi zen ondasun gutxi edo oso gutxi zituzten etxeetako pertsonen ehunekoa, eta %12,9ra oso ondasun gutxi zituzten etxeetan bizi zirena. Zifra horiek urte jakin batean baino ez ziren hobetu: 1996an, hain zuzen. Ondare-egoera apal edo oso apalen kasuan, 2004an hasi zen hobekuntza antzematen, %28,4tik %27,3ra jaitsi zelarik tasa.

Nolanahi ere, zifra horiek garbi erakusten dute biztanleriaren zati handi batek ondasun-maila txikia edo oso txikia duela. Horrek azaltzen du zergatik den hain handia oraindik balizko ustekabeko gastuei aurre egin behar izanez gero segurtasun-gabezia erakusten duen etxe-kopurua.

2.1.2. Etxebizitzako instalazioak, biziegokitasun-baldintzak eta ekipamendua

Ondasunen alorrean gertatzen denaren aldean, etxebizitzetarako instalazio, ekipamendu eta biziegokitasun-baldintza egokiak eskuratzeko orduan euskal herritarren gabeziak ez dira hain deigarriak. Hauek dira horri buruzko daturik aipagarrienak:

- Etxebizitza batean dauden instalazioak kontua harturik, oinarrizko instalazioen gabeziak –ur beroko instalazioa, instalazio elektrikoa, komun-ontzia edo o bainu-ontzia eta dutxa– EAEko biztanleriaren %0,5ari edo gutxiagori eragiten die. Biztanleriaren %5,5 eta %7,5 arteko batek, berriz, hezetasunarekin edo argiztapen-faltarekin zerikusia duten arazoak ditu etxebizitzan. Gainera, biztanleriaren %11k zaratak edo kutsadurak eragindako arazoak ditu. Gehien zabaldua dagoen gabeziak etxebizitzaren azalera urriari egiten dio erreferentzia: 20 metro koadro erabilgarri baino gutxiago pertsona bakoitzeko. Kasu horretan, arazoak euskal

herritarren %15ari eragiten dio. Oro har, biztanleriaren %6,5a biziegokitasun-arazo nabarmenak dituzten etxebizitzetan bizi da.

- Ekipamenduak direla eta, arazo ekonomikoetan oinarritutako gabeziek biztanleriaren %1ari edo gutxiagori eragiten diete oinarrizko ekipamenduak eskuratzeko orduan, hau da, hozkailua, sukaldea, garbigailua, labea/mikrouhin labea edo koloretako telebista eskuratzeko orduan.

Gabezia-maila deigarriagoa da hain oinarrizkoak ez diren ekipamenduak eskuratzeari dagokionez. Arazo ekonomikoei lepora dakizkiekeen gabeziek biztanleriaren %3ari eragiten diote, bideoa eskuratzeko ahalmenari dagokionez, %4,1ari, musika-katearen kasuan, eta %5,7ari, ordenagailuaren kasuan. Biztanleriaren %8ak ez du ontzi-garbigailurik, arazo ekonomikoak direla eta. Hori da mailarik goiena, aintzat hartutako adierazleen artean.

Etxebizitzako instalazio eta ekipamendu-arazoen adierazle sintetikoaren arabera, etxebizitzako arazo larriek biztanleria osoaren %1,5ari eragiten diote, eta pertsonen %9,5ak oso arazo larriak dituzte. Biztanleen %89ak ez du etxebizitza-arazorik, edota, baldin baditu, ez dira hain arazo larriak.

28. taula. Gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera (metatzea). Etxebizitzako instalazioak, biziegokitasun-baldintzak eta ekipamendua 1986-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (arazo horien eraginpean dauden pertsonen proportzioa ehunekotan)

GABEZIA-ADIERAZLEAK	1986	1996	2000	2004	2008
Etxebizitzaren biziegokitasun-baldintza orokorrak					
<i>Euskadiko pobretasunari buruzko 25 urteko ikerketa</i>					
Ur beroko instalaziorik gabe	3,6	0,6	0,3	0,9	0,1
Instalazio elektrikorik gabe	—	0,0	0,0	0,2	0,0
Bainu-ontzi edo dutxarik gabe	4,7	0,4	0,3	0,9	0,4
Komun-ontzi edo bainu-ontzi/dutxarik gabe	—	0,4	0,3	0,9	0,4
Biziegokitasun-baldintzak					
Hezetasun-arazoak dituzten etxebizitzak	29,9	5,1	8,9	9,6	7,7
20 metro koadro baino gutxiagoko azalera pertsona bakoitzeko	44,1	32,5	28,5	21,3	15,0
Zaratak/kutsadura jasateko arriskua	—	20,2	20,2	16,0	11,0
Argiztatu gabe, argi nahikorik gabe	—	—	—	8,8	5,7
Adierazle sintetikoak					
Etxebizitzak ez ditu gutxieneko baldintzak betetzen edo ez behar bezala eta bi gabezia ditu instalazioetan	—	3,4	3,9	2,9	1,1
Etxebizitzak ez ditu behar bezala betetzen baldintzak eta gabezia bat du oinarritzko instalazioetan	—	3,5	2,2	2,2	1,5
Etxebizitzak gutxieneko baldintzak betetzen ditu baina bi gabezia edo gehiago ditu instalazioetan	—	7,5	8,1	5,7	3,9
Biziegokitasun-arazo nabarmenak dituzten etxebizitza guztiak	—	14,4	14,2	10,9	6,5
Etxebizitzaren ekipamenduak					
Adierazle espezifikoak (oinarritzko ekipamenduak)					
Hozkailua	59,2	0,1	0,1	0,8 (0,8)	0,1 (0,1)
Sukaldea	5,8	0,1	0,1	0,0 (0,0)	0,0 (0,0)
Arropa-garbigailua	6,0	0,6	0,3	0,3 (0,2)	0,1 (0,1)
Labea/mikrouhin-labea	—	4,6	5,2	5,1 (2,1)	1,8 (0,7)
Koloretako TB	26,4	0,7	0,4	1,2 (0,8)	0,4 (0,1)
Adierazle espezifikoak (haina oinarritzko ez diren ekipamenduak)					
Ontzi-garbigailua	86,9	76,8	69,7	55,4 (11,5)	47,6 (8,0)
Bideoa	—	31,2	21,2	16,6 (4,3)	14,1 (3,0)
HIFI/Musika-katea	81,3	31,7	26,1	22,9 (7,1)	25,0 (4,1)
Ordenagailua	—	—	—	41,1 (9,7)	33,1 (5,7)
Adierazle sintetikoak					
Bi gabezia edo gehiago oinarritzko instalazioetan	—	0,4	0,2	0,9	0,1
Gabezia bat oinarritzko instalazioetan	—	2,2	1,7	2,1	1,1
Hiru gabezia edo gehiago hain oinarritzko ez diren instalazioetan	—	12,9	6,5	9,4	5,0
Arazo nabarmenak dituzten etxebizitza guztiak	—	15,4	8,4	12,4	6,2
Etxebizitza-arazoan adierazle sintetikoa					
Oso larriak	—	3,7	4,2	3,5	1,5
Larriak	—	16,1	12,5	14,7	9,5
Ez hain larriak	—	38,2	36,3	31,0	25,8
Arazorik gabe	—	42,0	47,0	50,9	63,3

Oharra: Arrazoi ekonomikoekin lotutako ekipamendu-gabeziei buruzko datuak eskaintzen dira (parentesi artean) 2000 eta 2008 urteetarako.

Aintzat hartutako adierazleen bilakaera azterterakoan, aipatu beharreko lehen gauza da hobekuntza nabarmen eta orokorra atzeman dela 1986 eta 1996 bitartean, instalazioen kalitate-adierazleetan eta etxebizitzaren bizi-gokitasun-baldintzetan. Hain nabarmena ez izanik ere, behar baino txikiagoak diren etxebizitzetan bizi den herritarren ehunekoak ere behera egin du: %44,1etik %32,5era.

Geroko bilakaerak indartu egin zuen, oro har, oso egoera larrien geldialdia, eta, hori dela eta, 2004tik 2008ra bitarteko lau urteetan aurrerapen nabarmenak egin ziren. Hala, gutxieneko bizi-gokitasun-baldintzak betetzen ez dituzten edo behar bezala betetzen ez dituzten etxebizitzaren adierazleak 1996 eta 2004 bitartean %3aren eta %4aren artean mantendu ziren bitartean, handik aurrera behera egin zuen nabarmen, egungo %1,1eraino. Oro har, bizi-gokitasun-arazoak dituzten etxebizitzetan bizi diren pertsonen ehunekoa behera eginez joan da 1996 eta 2008 bitartean: %14koa izan zen 1996an eta 2000an, %10,9koa 2004an, eta %6,5koa 2008an. Behera egin du, halaber, bertan bizi direnek behar baino txikiagozat jotzen dituzten etxebizitzaren ehunekoa, 2008ko %15era iristeraino. Behera egin duen bezala, nabarmen, zarrata eta kutsadura jasateko arriskua duten pertsonen ehunekoak: %20,2a 1996an eta 2000an, %16a 2004an, eta %11a 2008an. Hezetasun-arazoak dituzten etxebizitzetan bizi diren pertsonen kopuruak urte askoan gora egin bazuen ere, 2008an behera egiten hasi zen: %5,1 (1996), %8,9 (2000), %9,6 (2004), %7,7 (2008).

Ekipamenduei buruzko datuen bilakaera ere 1986 eta 1996 bitartean atzemandako aurrerapen kualitatiboagatik nabarmentzen da, behera egin baitzuten oinarritzko ekipamenduak eskuratzeko gabezia-adierazleak, nabarmen behera, gainera. Hozkailuaren²⁶ kasua alde batera utzirik, 1986 eta 1996 artean %26,4tik %0,7ra jaitsi zen koloretako TBrik gabeko etxeetako pertsonen ehunekoa. Sukaldeko etxetresna elektrikorik eta arropa-garbigailurik gabeko etxebizitzaren ehunekoa, berriz, %6 ingurutik %0,5 ingurura jaitsi zen. Hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduei dagokienez

ere beherakada nabaria izan da: musika-katerik gabeko etxebizitzetan bizi diren pertsonen ehunekoak, adibidez, %81,3tik %31,7ra jaitsi zen aintzat hartuko denbora-tarte horretan.

1996-2004 bitarteko aldiko joerek hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduekin lotuta dauden gabezia-mailen beherakada progresiboa erakutsi zuten. Honako hau da gabeziaren bat zuten etxebizitzetan bizi ziren pertsonen ehunekoaren urte horietako bilakaera: ontzi-garbigailurik ez zutenak %76,8tik %55,4ra jaitsi ziren, bideorik ez zutenak %31,2tik %16,6ra, eta musika-katerik ez zutenak %31,7tik %22,9ra. Oinarritzko alderdien adierazleei dagokienez, zifrek 1996an lortutako maila txikiak berretsi zituzten. Hala ere, deigarria izan zen 2000-2004 bitartean oinarritzko ekipamenduetan gabeziak zituzten herritarren ehunekoaren gorakada, txikia bada ere: %2tik %3ra igo baitzen gutxienez oinarritzko gabezia bat zuten etxebizitzaren ehunekoa. Lau urte horietan zehar gora egin zuen, halaber, hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduetan hiru gabezia edo gehiago zituzten etxebizitzaren ehunekoa: %6,5etik %9,4ra, hain zuzen.

Azkeneko urte hauetan ere aurrerapen nabariak izan dira. Hala, 2004 eta 2008. urteen artean %0,9tik %0,1era jaitsi da oinarritzko ekipamenduetan bi gabezia edo gehiago dituzten etxebizitzetan bizi diren pertsonen ehunekoa, eta %2,1etik %1,1era, berriz, ekipamendu mota horiek eskuratzeko gabezia-arazoak dituztenena. Oinarritzko ekipamenduei buruzko gabezia-arazoak %1etik behera jaitsi dira kasu guztietan, eta hain oinarritzkoak ez diren ekipamenduei buruzkoak ere minimo historikoetara iristen dira.

1996tik aurrera PGDIk etxebizitza-arazoei buruzko adierazle sintetiko bat eskaini zuen, eta horrek aukera eman zuen behar bezalako etxebizitza eskuratzearekin zerikusia duten gabezia-adierazle espezifikokoak modu globalean aztertzeko. Gabezia-adierazleei dagokienez 1986an atzemandako hobekuntzaren ondoren, arazo oso larrien adierazlea %3,7ra jaitsi zen 1996an. Adierazle hori %4,3raino igo zen 2000an, %3,5era jaitsi 2004an, eta %1,5era 2008an. Azkeneko hori da, aztertutako

²⁶ Kasu honetan, datuak ez dira konparagarriak, hertsiki-hertsian. 1986an, datu-bilketak gero erlatibizatu egin zen kalitate-maila jakin batera egiten zion erreferentzia.

aldian, adierazle honek erakutsitako mailarik txikiena.

Arazo larriak eta oso larriak elkarrekin kontuan harturik, adierazle bateratua %19,7tik %16,7ra jaitsi zen 1996 eta 2000. urteen artean, baina 2000. urtean gora egiten hasi zen berriro, 2004an %18,1era iristeraino. 2004 eta 2008 bitartean, ordea, egoerak hobera egin zuen nabarmen, eta adierazlea minimo historiko batera iritsi zen: %11. Eskalako beste muturrean, berriz, inolako etxebizitza-arazorik ez zuten etxeetako pertsonen ehunekoak gora egin zuen modu jarraikian. Ehuneko hori 1996ko %42tik 2004ko %50,9ra eta 2008ko %63,3ra igaro zen. Beraz, euskal herritarren bizi-egoeraren baldintzen hobekuntza 2008an atzemandako egoeraren ezaugarri bereizgarria da.

2.2. Pobretasunaren eta prekaritatearen adierazle orokorrak

Lehen esan dugun bezala, PGDI metodoak lau posizio bereizten ditu pobretasun/ongizatearen eskalan, metatze-dimentsioaren barruan. Lehen posizioa muturreko prekaritate diferentzial batekin dago lotua, eta 14.395 pertsoneri eragiten die egun; hau da, biztanleria osoaren %0,7ari. Hori da pobretasun-egoeran erortzeko arriskuan dagoen kolektiboa, zentzu hertsian hartuta.

Bigarren taldean prekaritate-egoerak hain deigarriak ez diren etxeak daude. Dena dela, etxe horien metatze-maila euskal etxeen batez bestekoa baino askoz txikiagoa da. Guztira, 216.769 pertsona daude egoera horretan. Hau da, biztanleria osoaren %10,1a.

Hirugarren taldean atzemandako prekaritate-zantzuak ez dira hain nabarmenak. Nahiz eta euskal etxe gehienetan dutena baino metatze-maila txikiagoa izan, edo, gutxienez, elementu problematiko bat edo beste izan metatze-dimentsioan, egoera ia ongizateko egoera da; EAEko biztanleriaren %20,3a dago egoera horretan. Ongizate-egoeraz bere zentzurik hertsienean gozatzen duten biztanleria (%69) gehituta, egoera horretan dagoen biztanle-kopuruak Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleria osoaren %89,3a hartzen du.

Metatze-dimentsioko pobretasunaren eta prekaritatearen datuen bilakaerak erabat berresten du 1986 eta 1996 bitartean izandako aldaketa, gabezia-adierazle batzuek eta besteek aurreratua. Aldaketa horrek bi ondorio nagusi izan zituen: batetik, pobretasun-egoeran erortzeko arriskuak behera egin zuen nabarmen, %5,6tik %1,8ra igaro baitzen denbora bitarte horretan; bestetik, batez bestekoa baino askoz txikiagoko metatze-mailek ezaugarritutako egoerek ere behera egin zuten. Pobreen kolektiboa barne hartuta, tasa %17,8tik %15,3ra jaitsi zen hamar urteko bitarte horretan. Pobretasunaren jarraipenari dagokionez bereziki, atzemandako aldaketa hori oinarritzailea da. Metatze-dimentsioaren egoeran izandako hobekuntzak gabeziaren presentziaren pertzepzio sozialak behera egitea ekarri zuen ondorioz, are etxe eratu berrien kopuruaren goranzko joerak mantentze-pobretasunaren arrisku diferentzialen hazkunde objektiboa ekarri zuen testuinguru batean ere.

1986 eta 1996 bitartean abiatutako prozesuaren bigarren adierazpena –prekaritate-erik handieneko errealitateek behera egitearekin eta ia ongizateko egoerak sortzearekin lotua– ongizate osoko egoeran zeuden etxeen hazkunde deigarria izan zen: 1986ko %45,2tik 1996ko %64,1era.

Aitzitik, hurrengo urteetako bilakaeraren ezaugarri nagusia, batez ere 1996 eta 2004 urte artekoa, adierazle mailaren egonkortasuna izan zen. Hala, batez bestekoa baino askoz metatze-maila txikiagoa izateagatik bereizten ziren egoeren eraginak %15 ingurukoa izaten jarraitu zuen 1996 eta 2000. urteen artean. Pobretasun-egoeren kasuan, 1996 eta 2000. urteen artean tasek gora egin zuten pixka bat: %1,8tik %2,6ra, hain zuzen. Tasak,

29. taula. Metatze-dimentsioko pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren erortzeko arriskuaren adierazleak. 2008. Etxeak eta familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Adierazleak	Etxeak	Eragina (%)	Biztanleria	Eragina (%)
Pobrea	4.126	0,5	14.395	0,7
Batez bestekoa baino askoz txikiagoa	67.749	8,5	216.769	10,1
Nolabaiteko prekaritatea, ia ongizatea	144.480	18,1	436.202	20,3
Ongizate-egoeran	581.018	72,9	1.484.419	69,0
GUZTIRA	797.372	100	2.151.785	100

gero, behera egin zuen apur bat, 2004. urteko %2,2ra iristeraino.

2004 eta 2008. urteen arteko bilakaerak garrantzizko aurrerapenak ekarri zituen pobretasunaren eta prekariedadearen aurkako borrokan. Metatze-dimentsioari dagokionez, prekariedade-tasa %15,4tik %10,7ra jaitsi zen,

eta pobretasunarena, berriz, %2,2tik %0,7ra. Hau da, 1986-2008 bitarteko aldiko mailarik txikienera jaitsi zen. Eskalaren goiko aldean, metatze-dimentsioan ongizate osoko egoeran zeuden etxeetako herritarren ehunekoak ere gora egin zuen 1996-2004 aldean: %85 ingururitik 2008ko %89,3ra.

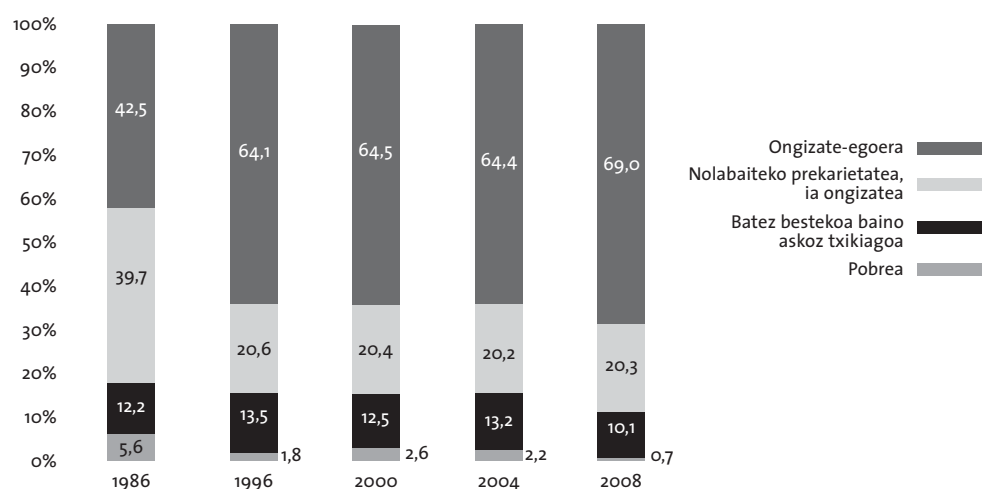
30. taula. Metatze-prekariedadea: pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazle orokorren bilakaera. 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Metatze-pobretasuna	1986	1996	2000	2004	2008
Pobrea	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7
Batez bestekoa baino askoz txikiagoa	12,2	13,5	12,5	13,2	10,1
Nolabaiteko prekariedadea, ia ongizatea	39,7	20,6	20,4	20,2	20,3
Ongizate-egoeran	42,5	64,1	64,5	64,4	69,0

3. grafikoa. Metatze-prekariedadea: pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazle orokorren bilakaera. 1986-2008

(familia-etxebizitzetan bizi den biztanlerian duen eragina, ehunekotan adierazia)

3. Pobretasun errealaren eragine- kiko hurbilketa

3.1. Pobretasun-errealitate desberdinen era- gin bateratua

Aztertzen ari garen gabezi guztiak batera hartuta, datu hau baieztatzen da: EAEn 39.737 etxe daude aintzat hartutako arrisku-egoera arrisku-egoera baten eraginpean (mantentze-dimentsioan edo metatze-dimentsioan). Horrek esan nahi du 100.250 pertsona bizi direla arazo horien eraginpean; biztanleria osoaren %4,7.

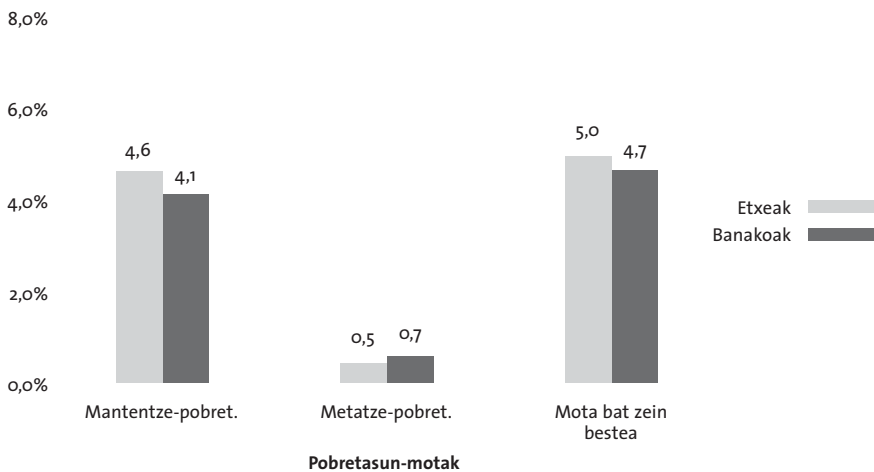
3.2. Pobretasun-arriskua eta prekariedade erreala

Orain arte aintzat hartutako mantentze-pobretasunaren eta metatze-pobretasunaren egoerek pobretasun-errealitate objektiboak eta potentzialak eratzten dituzte inolako zalantzarik gabe. Lehenago esan dugun bezala, ordea, kasu askotan arrisku-egoerak adierazten dituzte. Beraz, aintzat hartu beharra dago arrisku-egoera horiek benetako pobretasunaren arazo bihurtzen diren neurria. Bere garaian esan bezala, ondorio horietarako, txosten honetan benetako pobretasunaren adierazle objektibo doitu erabiltzen da. Adierazle hori da hobekien egokitzen dena arrisku-egoera guztien baterako eraginaren epe luzerako azterketara²⁷.

2008. urtean, benetako pobretasunak euskal herritarren %3,2ari eragiten dio. Pobretasunaren bi dimentsioetako baten eragin bateratua baino txikiagoa da (%4,7), beraz, eragin hori. Benetako pobretasunaren tasa, beraz, beren burua pobretzat edo oso pobretzat jotzen duten etxeetako pertsonen ehunekoak (%2,1) baino handiagoa da egun, baina beren burua gutxienez pobretzat jotzen duten etxeena (%6,5) baino askoz txikiagoa.

Pobretasun/ongizatearen eskalako posizioak modu zabalagoan harturik, posible da ere mantentze-dimentsioaren eta metatze-dimentsioaren ikuspuntu bateratutik ongizateko errealitate bat osotara indartu ez den harako egoera haietara hurbiltzea. Kasu horietan ez da ongizate osoko egoerarik sortzen, mantentze-dimentsioko ongizate errealitate gisa edo metatze-dimentsioko ongizate edo ia ongizate-errealitate gisa ulertua, baina ezta benetako pobretasun errealitatearik ere²⁸.

4. grafikoa. Mantentze-pobretasunaren eta metatze-pobretasunaren arrisku-egoerek Euskadiko Autonomia Erkidegoan duten eragina. 2008 (Datuak ehunekoetan)

²⁷ Adierazle zuzenduak abantaila bat du, txosten honen atal metodologikoan adierazten den bezala: alegia, aukera ematen duela saillapen objektiboaren eta arazoak zuzenean eragiten dion biztanleriak egoeraz duen pertzepzioaren arteko lotura aintzat hartzea behartzen duten egoera berezi batzuetara egokitzeko.

²⁸ Hemendik aurrera, kolektibo hori aipatzean, prekariedade-egoeran dagoen biztanleria-talde gisa aipatuko da, hau da, ongizate osoko egoera lortu ezin duen biztanleria-talde gisa. Esan beharra dago, hala ere, oso kolektibo heterogeneoa dela: pertsona batzuk pobretasun errealitateetatik gertu daude eta beste batzuk, berriz, ongizate osoko egoeretatik gertu.

Puntu honetan, esan beharra dago, PGDIk sakon aztertutako pobretasun-egoeraren eraginpean bizi den biztanleriaren ezaugarri errealeak, baina ez diola hainbeste arreta eskaini ongizate osoko eta ongizate-gabeziako egoeren arteko muga erreala zer puntutan dagoen zehazteari. Europan, metatze-pobretasunaren azterketari buruzko hurbilketa estatistiko egokia egiteko erreferentziarik ia batere ez egoteak dituen mugei zor zaio hori neurri handi batean.

Ongizate osoko egoerara iristen ez den kolektiboari buruzko datuak testuinguru horretan baloratu behar dira, Europan gutxi ezauguru eta aztertu den errealitate batekiko hurbiltasun-adierazleak islatuz.

Hori kontuan izanik, benetako pobretasunaren eraginpean bizi diren pertsonen (%32) beste muturrean, biztanleriaren %78,9 hemen zehaztu den ongizate osoarekin pareka daitekeen egoeran dago ia. Tarteko posizio batean, biztanleriaren %17,9, pobretasuna benetan bizi gabea artean, euskal gizartearen espero izatekoak diren ongizate-mailekiko urruntasun gehiago edo gutxiagoko posizioan aurkitzen da.

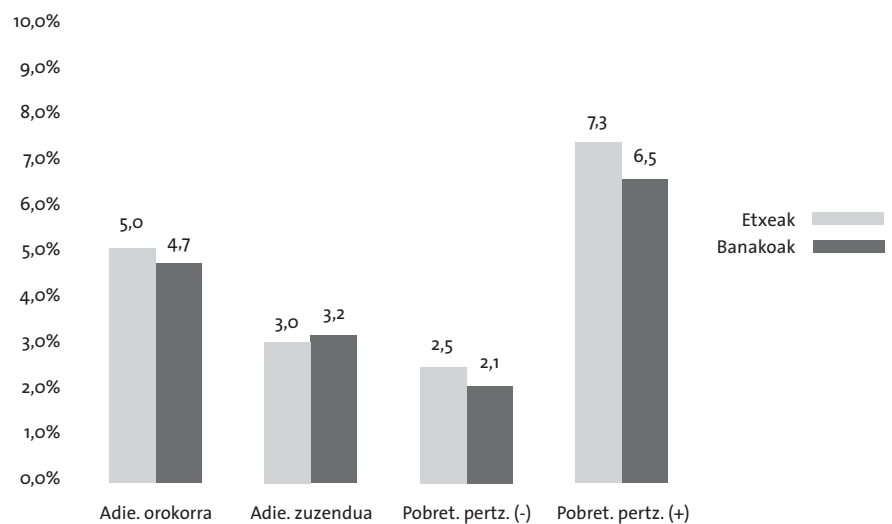
31. taula. Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak 2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Adierazleak	%
Benetako pobretasuna	3,2
Ez benetako pobretasuna, ez ongizate osoa	17,9
Ez benetako pobretasuna, ez ongizate osoa	21,1
Ongizate osoa	78,9
Guztira	100

Benetako pobretasunaren bilakaerari buruzko daturik garrantzitsuenak, eta, beraz, txosten honetan aurkeztutako bilakaeraren datu multzoari buruzkoa, hau da: benetako pobretasunaren eraginak behera egin du etengabe 1986tik aurrera, hala termino doitueta nola ez doitueta. Mantentze-pobretasunean erortzeko arriskuaren gorakada nabarmena gora-behera, pobretasunaren aurkako borrokan bada une erabakigarri bat, 1986-1996 bitarteko aldia, zeinean tasa doitueta %8,3tik %5,8era jaitsi baitzen. Joerak bere horretan jarraitu zuen 1996 eta 2000 bitartean, eta tasa %5,8tik %4,4ra murriztu zen. 2000-2004 bitarteko lau urteetako bilakaera ere ona izan zen arren, gainbeheraren erritmoa nabarmen geldotu zen, %4,2ko maila iristeraino. Handik aurrera, ordea, erritmo hori areagotu egin zen, eta 2008an bere minimo historikora iritsi zen: %3,2.

Benetako pobretasunaren tasaren murrizte-prozesuaren azpian dauden faktoreak aintzat hartzean, garbi ikusten dugu 1986-1996 bitarteko hobekuntza nabarmenak zerikusirik handia izan zuela metatze-pobretasunaren adierazlea-

5. grafikoa. Pobretasunaren benetako eragina Euskadiko Autonomia Erkidegoan. Adierazle orokorra, adierazle zuzenduak eta etxeen auto-pertzepzioa 2008. Etxeak eta familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (datuak ehunekotan)

Adierazle orokorra: metatze-pobretasunean edo mantentze-pobretasunean erortzeko arriskuan dauden etxeak.
 Adierazle zuzendua: metatze-pobretasunaren eraginpean edo, mantentze-pobretasunaren eraginpean izaki, metatze-dimentsioaren ongizateko edo ia ongizateko egoera batengatik konpentsaziorik ez duten etxeen ehunekoa, pertzepzio subjektiboen arabera doitueta.
 Pobretasunaren pertzepzioa (-): beren burua pobretzat edo oso pobretzat jotzen duten etxeen ehunekoa.
 Pobretasunaren pertzepzioa (+): beren burua gutxienez pobretzat jotzen duten etxeen ehunekoa.

ren beherakadarekin, %5,6tik %1,8ra jaitsi baitzen, mantentze-pobretasunean erortzeko arriskuak gora egin zuen garai batean, %5,7tik %9,3ra, hain zuzen. 1996 eta 2000 bitartean, berriz, mantentze-pobretasunean erortzeko arrisku-maila murriztu izanak -%9,3tik %6,3ra igaro zen tasa- eragin zuen zifrak erortzen jarraitzea, metatze-dimentsioaren pobretasun-tasa %1,8tik %2,6ra igo zelarik.

2000 eta 2004 bitartean, pobretasun-egoera desberdinen eraginak oso beherakada arina izan zuen; horrek esan nahi du benetako pobretasunaren tasa egonkortu egin zela ia. 2004 eta 2008 bitartean, bi arrazoiri zor izan zitzaion benetako pobretasunaren zifrek berriro behera egin izana: batetik, mantentze-pobretasunean erortzeko arrisku-tasen beherakadaren susperraldiari -%6,1tik %4,1era,

termino doitueta; eta, bestetik, metatze-pobretasunaren tasaren beherakada nabarmenari. 1996 eta 2004 bitartean %2aren eta %2,5aren artean iraun ondoren, 2008an %1tik behera jaitsi zen lehen aldiz, %0,7ko mailaraino.

32. taula. Benetako pobretasunaren tasen bilakaera. Datu errealak eta doituak. 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

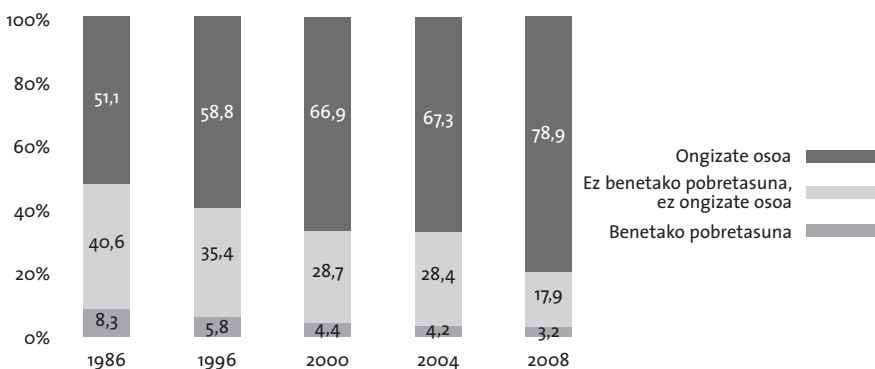
Adierazlea	1986	1996	2000	2004	2008
Adierazle orokorra	7,8	3,7	3,4	3,5	3,2
Adierazle doituak: 2008ko atalaseak	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2
Adierazle elkartuak	1986	1996	2000	2004	2008
Metatze-pobretasuna	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7
Mantentze-pobretasuna (adierazle doituak)	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1

33. taula. Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak. 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Adierazleak	1986	1996	2000	2004	2008
Benetako pobretasuna	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2
Ez benetako pobretasuna, ez ongizate osoa	40,6	35,4	28,7	28,4	17,9
Ez ongizate osoa	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1
Ongizate osoa	51,1	58,8	66,9	67,3	78,9
Guztira	100	100	100	100	100

6. grafikoa. Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak (1986-2008). Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (eragin-mailak ehunekotan)

Ongizate osoko errealitate batera iristeko ezintasunagatik ezaugarritutako egoeren multzoari dagokionez, datu doituak garbi uzten dute zifrek beherakada nabarmena egin zutela, 1986ko %48,9tik egungo %21,1eraino. Kasu horretan, beherakadaren zatirik handiena bi aldiri dagokio. 1986rako hasia zen joera indartuz bada ere, prekarietatearen tasa doituak nabarmen behera egin zuen lehen aldia 1996-2000 bitarteko lau urteak izan ziren, zifrak %41,2tik %33,1era jaitsi baitziren. 2002-2004 bitarteko aldiaren bilakaerak, ordea, aurreko joera hori hautsi zuen, eta adierazleak %32,7an eutsi zion. 2004 eta 2008 bitartean, egoerak beherako bideari hartu zion berriro. Prekarietate-tasak inoizko beherakadarik handiena egin zuen orduan: %32,7tik %21,1era, hain zuzen.

EAEko biztanleriak azkeneko hogeita bost urteotan ongizate-gizarte bateranzko bidean nabarmen aurrera egin duela begien bistakoa da. Ongizate osoko egoeran bizi diren pertsonak biztanleria osoaren %51,1a ziren 1986an, %58,8a 1996an, %67a inguru 2000an eta 2004an, eta %78,9a 2008an.

Pertzepzio subjektiboko datuen bilakaerak adierazle objektiboek erakutsitako joerak baieztatzen ditu, oro har. Bi gertaera garrantzitsu nabarmen dira. Batetik, hautemandako pobretasunaren terminoetan ikusten denez, eten nagusia 1986-1996 aldian gertatu zen. Hala, beren burua pobretzat edo oso pobretzat ikusten duten pertsonen ehunekoa %17,6tik %2,1ra igaro zen hamarraldi horren barruan. Nahiz eta handik aurrera zifrek aurrena gora, 2004. urtean %3,2an kokatzeraino, eta gero behera egin arren, 2008ko %2,1eraino, kontua da adierazlea %2aren eta %3aren artean mantendu zela 1996 eta 2008 bitartean. 1986 eta 1996 bitarteko pobretasun-adierazleen hobekuntza metatze-dimentsioarekin lotzean, gauza bat nabarmendu beharra dago: alegia, etxeentzat beharrezkoak diren kontsumo-ondasun iraunkor batzuk lortzeko erraztasun handiagoak izateak pobretasunaren aurkako borrokan izan zuen garrantzia, Europako merkatu komunerako sarbidea izandako lehen uneetan.

Nabarmendu beharreko beste elementu ba da hautemandako pobretasun-adierazleak, etxe pobre edo oso pobreetako herritarrei buruzkoak gutxienez, benetako pobretasunaren adie-

34. taula. Benetako pobretasunaren adierazleak. Pertzepzio subjektiboa. 1986-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datu absolutuak eta eragin-mailak ehunekotan)

Adierazle orokorrak	1986	1996	2000	2004	2008
Pobreak edo oso pobreak	17,6	2,1	2,2	3,2	2,1
Nahiko pobreak gutxienez.	(72,8)	7,8	6,5	7,6	6,5

Oharra: Nahiko pobreak gutxienez kolektiborako 1986ko zifra ez da konparagarria era hertsian.

razle objektiboak baino txikiagoak direla 1996tik aurrera, nahiz eta bi adierazleek nolabaiteko konbergentzia izan 2004an.

II. atala:

POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ARRISKUA ETA BANAKETA

Kapitulu honetan, pobretasunaren eta ongizate-egoeretara iristea eragozten duten beste prekariedade-mota batzuen eraginpean dauden biztanleen ezaugarrietan atzemandako aldaketa historikoak aztertzen dira. Helburu horretarako, pobretasun eta prekariedade mota desberdinek izandako eraginaren eta banaketaren bilakaeraren azterketa egingo da, 2008ko demografia-egiturara eta beharretara doitutako PGDI datuak erabiliz. Bigarren eranskinean zehazten da nolako prozedura aplikatu den doikuntza hori egiteko.

Arrisku taldeei buruzko azterketa pobretasun eta prekariedade tasetan oinarritzen da. Txosten honek eduki batez ere jendarteratzailea duela kontuan izanik, ez da gure asmoa alderdi konplexuetan sakontzea, hala nola FGT (2) edo Hagennaars bezalako epe ertain eta luzeko estatistika-datuaren azterketarekin zerikusia dutenetan.

Nahiz eta mantentze- eta metatze-pobretasunean erortzeko arrisku-tasak ere kontuan hartuak izan, azterlanaren elementu zentrala benetako pobretasunaren tasen eta benetako prekariedade-tasen azterka da. Adierazle horiek aztertzean gogoan izan behar dira txostenaren aurreko kapituluetan egindako zehaztapenak. Hori bereziki garrantzitsua da prekariedade-adierazleari dagokionez. Adierazle horrek errealitate sozial ezberdinei egiten die erreferentzia, eta geroagoko garapena eta zehaztapena beharko ditu, pobretasunaren eta metatze-prekariedadearen azterketari ekingo dioten metodoak Europan behin indartu ondoren.

Horiek dira kapitulu honetan aztertuko diren gaiak, etxeen eta haien osagarrien aldagai demografiko nagusiak kontuan harturik. Ondorio horretarako, bi bloke tematiko nagu-

siren inguruan antolatuko da kapitulua. Lehen blokea alderdi demografikoetan zentratuko da, eta etxeko pertsona nagusiaren ezaugarri pertsonalen arabera aztertuko dira alderdi horiek. Aldagai hauek hartuko dira kontuan: familia-taldearen mota, etxean adingabeak egotea edo ez egotea, eta etxeko pertsona nagusiaren ezaugarri espezifiko batzuk, hala nola sexua, adina edo herritartasuna.

Bigarren blokean, berriz, lanbidearekin zerikusia duten alderdiak aztertuko dira. Baita hezkuntzarekin zerikusia dutenak ere, hala nola pertsona nagusiaren ikasketa-maila, edota jarduerarekin duen harremana. Etxeko pertsona nagusiaren lanbide-egoeraz gainera, biztanleria landunaren ezaugarri buruzko alderdiak ere hartuko dira kontuan. Jardueraren eta etxeko beste kide guztien lanbidearen aurrean hartutako posizioarekiko hurbilketa bat ere egingo da.

Bi bloke horien osagarri, hurbilketa tipologiko bat egingo da, etxeen demografia- eta lanbide-ezaugarri nagusiak sintetizatze asmoz, haien arrisku-maila eta pobretasun-eta prekariedade-arazoan banaketan duten parte hartzea kontrastatzeko.

Azkenean, benetako pobretasunaren eta prekariedadearen eragina aztertuko da, Lurralde Historikoaren ikuspuntutik ez ezik EAEko eskualde desberdinenetik ere begiratuta.

1. Alderdi demografikoak

1.1. Familia-taldearen mota

1.1.1. Pobretasun- eta prekariedade-arazoaren eragina

Familia-taldea zer motatakoa den, bi arrisku-talde nagusi bereizten dira EAEn. Lehenak etxeko ezein familia-taldetan sartzen ez diren pertsonen egiten dio erreferentzia. Kolektibo hori pobretasun-tasa eta prekariedade-tasa handiengatik nabarmendu da tradizionalki. 2008an, pertsona horien %38,4k ez zuen oraindik ongizate osoko mailetara iristerik izan. Benetako pobretasunaren tasa (%4,2), baina, ez da gehiegi urruntzen batez besteko mailetatik, eta 2004. urtean iritsitako harako %8,8 hura baino askoz txikiagoa da dagoeneko.

Bigarren arrisku-maila gurasobakarrek famulietan bizi diren pertsonen osatzen dutena da. Nahiz eta prekariedade-tasa etxean familia-talderik ez duten pertsonen dagokiena baino txikiagoa izan (%34,4), kolektibo horren benetako pobretasunaren tasa oso handia da oraindik ere, eta %10eko mailatik gora dago oraindik ere (%10,1). Lagun bakarrek etxetan bezala, gurasobakarrek famulietako pertsonen ere parte hartu zuten, hala ere, tasen beherakadaren prozesuan, 2004-2008 bitarteko lau urteetan zehar, %16,4tik %10,era jaitzi baitziren, adibidez, benetako pobretasunaren mailak. Aintzat harturiko bi talde horietan, prozesu horrek hautsi egin zuen 2004. urtea arte markatutako ibilbidea, pobretasun-tasa eta prekariedade-tasa handi-

koa, zeina epe luzean erlatiboki egonkorra izatez gainera, goranzko joera nabaria erakutsi baitzuen aldi jakin batzuetan.

Benetako pobretasunaren tasen duela gutxiko beherakada faktore bereberekin lotua dago talde bietan, metatze-arazoaren murrizketa nabarmenarekin batez ere. Familia gurasobakarren kasuan, 1986 eta 2004 bitartean etengabe handitzen joan ondoren (%3,2 1996an, %4,8 2000an, eta %10,4 2004an), 2008. urtean, bat-batean, behera egin zuen nabarmen, eta ordu arteko tasarik txikienera iritsi zen: %2,6. Familia-talde batean ez dauden pertsonen kasuan, 1996-2004 bitarteko %2,3ko tasa %0,6ko tasa bihurtu zen 2008an.

Mantentze-pobretasunaren mailetan duela gutxi atzemandako beherakadak handiak badira ere, dimentsio horretako arrisku-tasek marka uzten jarraitzen dute 2008an, azterketan aintzat hartutako pertsonen artean: tasa hori %7,9koa da familia-talderik ez dagoen kasuan, eta %11,9koa familia gurasobakarrek lotuta dauden pertsonen kasuan.

Aintzat hartutako bi arrisku-taldeen aurrean, arazoaren eraginak behera egiten du nabarmen bikote baten edo senar-emazte batzuen mendean bizi diren pertsonen kasuan, familia horretan seme-alabarik izan edo ez. Prekariedade-tasak, kasu horietan, %17aren eta %19aren artean daude, eta benetako pobretasunaren zifrak, berriz, %1,5aren eta %2,5aren artean. Epe luzerako joerak erakusten dutenez, kolektibo horien artean, oro har, pobretasun-tasak eta prekariedade-tasak behera egiten ari dira nabarmen.

35. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, familia-talde motaren arabera. 1996-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Taldea	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Talderik ez	10,8	16,7	15,5	7,9	2,3	2,8	2,1	0,6	7,2	7,0	8,8	4,2	52,2	53,8	49,5	38,4
Bikotea/seme-alabarik ez	8,7	6,1	5,1	3,3	1,5	1,7	1,1	0,3	2,9	2,9	2,4	1,5	41,4	27,2	28,7	19,3
Bikotea/seme-alabak bai	7,8	4,6	3,9	2,8	1,7	2,5	1,3	0,5	5,4	3,8	2,4	2,6	39,5	31,6	29,1	17,4
Gurasobakarra	23,1	10,0	15,0	11,9	3,2	4,8	10,4	2,6	13,0	7,6	16,4	10,1	47,9	35,9	50,4	34,3
Bestelakoa	—	14,9	3,0	4,4	—	0,0	1,0	0,0	—	9,3	2,5	4,4	—	35,9	26,7	24,3
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

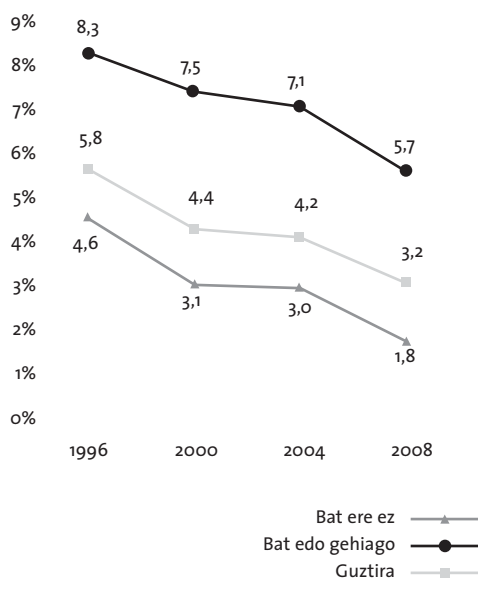
Pertsona adingabeak dauden etxeetan bizi diren pertsonen benetako pobretasunaren beherakada ez da nahikoa, ordea. Are gehiago, adingabeak ez dituzten etxeetan bizi diren pertsonena baino erlatiboki txikixeagoa da: azken horietan %3tik %1,8ra jaitsi da azkeneko lau urteetan. Zirkunstantzia hori ezin zaio egotzi metatze-pobretasunaren bilakaerari. Izan ere, adierazle horrek %1,3ko tasa

eman du, 2000 eta 2004. urteetan %4,5 ingurura jasoarazi zuen gorakadaren ondoren. 1996ko %12,6ko mailatik izandako bilakaera positiboa alde batera utzirik, mantentze-pobretasunaren zifra erlatiboki altuetan (%6koak 2008an) bilatu beharko litzateke 14 urtetik beherakoak dauden etxeetan bizi diren pertsonen benetako pobretasun diferentzialaren sorburua.

37. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoek kopuruaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

14 urtetik beherakoek kopurua	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Bat ere ez	7,8	5,4	5,1	3,1	1,4	1,8	1,3	0,3	4,6	3,1	3,0	1,8	39,4	30,2	29,0	17,6
Bat edo gehiago	12,6	8,5	8,4	6,0	2,8	4,5	4,4	1,3	8,3	7,5	7,1	5,7	44,9	40,3	41,4	27,6
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

7. grafikoa. Benetako pobretasun egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14 urtetik beherakoek kopuruaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (eragin-mailak ehunekotan)

1.2.2. Pobretasun-arazoek eta prekariedade-arazoek banaketa

Orain arte azaldutakoaren kaltetan izan gabe, EAeko oraintsuko demografia-egituran adingabe seme-alabarik ez dituzten familien nagusitasuna ikusita, pobretasun-egoeran eta prekariedade-egoeran dauden pertsona gehien-gehienak adingabe seme-alabarik ez dagoen etxeetan bizi izan dira tradizionalki.

Hala ere, prekariedade diferentzial batek markatuta dagoen testuinguru batean, eta zeinean seme-alabak dituzten etxeen garrantziak gorantz egin baitu azkeneko urteetan, etxe horietan bizi diren pertsonen garrantziak gora egin du etengabe pobretasun-arazoek eta prekariedade-arazoek eraginpean bizi diren taldeen barruan. Azken kasu horretan, ongizate-gabeziaren egoeran dauden ehunekoa 1996 eta 2008 bitartean %34,7tik %37,8ra igo ondoren, proportzio hori %45,5eraino igo zen 2008an.

Hala ere, benetako pobretasuna egoeren kasuan da inon baino deigarriagoa goranzko joera hori. 1996an %45,8 inguruan zeuden mailetatik abiatuta, 14 urtetik beherakoak zeuden etxeetan bizi ziren pertsonen ekarpenak gehiengo lortu zuen 2004. urtean, eta bere goren mailara iritsi zen 2008an: %63,2.

38. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren banaketaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoen kopuruaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

14 urtetik beherako adingabeen kopurua	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Bat ere ez	56,8	61,5	58,9	49,5	52,4	50,5	40,2	30,5	54,2	51,0	49,8	36,8	65,3	65,4	62,2	54,5
Bat edo gehiago	43,2	38,5	41,1	50,5	47,6	49,5	59,8	69,5	45,8	49,0	50,2	63,2	34,7	34,6	37,8	45,5
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bilakaera hori bereziki deigarria da metatze-pobretasuneko arazoei dagokionez, horietako gehienak seme-alabak dituzten etxeetan biltzen baitira, %50 baino txikiagoko zifrekin 2000. urtea arte, baina zeinak %59,8ra iristen baitira 2004an, eta %69,5era 2008an. Mantentze-pobretasuneko egoeretan dauden seme-alabak dituzten etxeen parte hartzeak ere goranzko joera erakusten du, hala eta guztiz ere, eta 2008an %50 maila gainditu du lehenengoz.

1.2.3. Haur-pobretasuna

Pobretasuna eta prekariedadeak 14 urtetik beherakoak dauden etxeetan eragin handiagoa izateak adin horretatik behera daudenen multzoan arrisku-egoera handiagoa izatea dakar. Ongizatera iristeko zailtasunak zituzten hamalau urteko edo gehiagoko pertsonak biztanleriaren %20,1a baziren, 2008an ehuneko hori %27,5era igo zen 14 urtetik beherakoen artean. Ildo horretan, 14 urtetik beherakoen benetako pobretasunaren tasa gainerako biztanleriari dagokiona halako bi da ia-ia: %5,4a, batzuentzat, eta %2,8a, besteentzat.

Epe luzera begira joera beheranzkoa bada ere, diferentzialik handiena mantentze-pobretasunari dagokio: %6,1ekoa haurren artean, eta %3,8koa hamalau urtetik gorakoen artean. Aldea askoz txikiagoa da, ordea, metatze-pobretasunari dagokionez: %1ekoa eta %0,6koa, hurrenez hurren. Azken urteetan atzemandako prozesu positiboenetako batek zerikusia du, hain zuzen, metatze-pobretasunak haurren artean egindako beherakadarekin. 1996 eta 2004 bitartean %2,8tik %4,9ra etengabe handitu ondoren, tasa hori %1era murriztu zen 2008. urtean.

2004 eta 2008 bitartean atzemandako joera-aldaketa berdina atzeman zen prekariedade-zifretan ere. 1996 eta 2004 bitartean %40 inguruan eutsi ondoren, tasa hori %41,5etik %27,5era jaitsi zen erreferentziako lau urte horietan, hamalau urtetik gorako biztanleen artean erregistratutakoa baino intentsitate askoz handiagoarekin. Azken kasu horretan, baina, 2004 eta 2008 bitartean erregistratutako beherakada, %31,5etik %20,1era, 1996ko %40,8tik hasitakoaren jarraipena baino ez zen.

Azken joerek garbi erakusten dutenez, 2004 eta 2008 bitartean haurrek indarrez heldu diote EAeko gainerako biztanleek urte batzuk lehenagotik hasitako bilakaera positiboari.

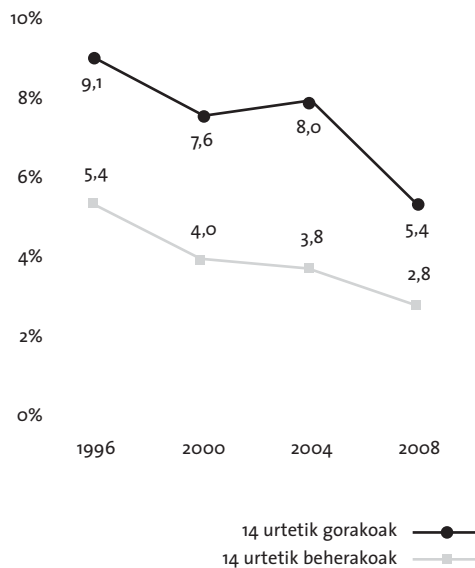
39. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoen artean. 1996-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Egoera	14 urtetik beherakoak				14 urtetik gorakoak			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Mantentze-pobretasuna	14,2	9,1	8,9	6,1	8,7	6,0	5,7	3,8
Metatze-pobretasuna	2,8	4,6	4,9	1,0	1,7	2,3	1,9	0,6
Benetako pobretasuna	9,1	7,6	8,0	5,4	5,4	4,0	3,8	2,8
Ez ongizate osoa	43,9	39,6	41,5	27,5	40,8	32,4	31,5	20,1

8. grafikoa. Haur-pobretasuna: benetako pobretasunaren tasen bilakaera hamalau urtetik beherako eta gorako biztanleen artean. 1996-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (eragin-mailak ehunekotan)

1.3. Pertsona nagusiaren sexua

1.3.1. Pobretasun-arazoan eta prekariedade-arazoan eragina

Emakume bat buru duten etxeetako pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eragin diferentziala aipatu beharreko elementu garrantzitsua da oraindik ere 2008. urtean. Ildo horretan, emakumea buru duten etxeetako pertsonen prekariedade-tasa eta pobretasun-tasa pertsona nagusia gizona duten etxeetako pertsonena halako bi da, gutxi gorabehera: %34,7koa eta %18,5koa, kasu batean, eta %6,4koa eta %2,5koa, bestean.

Hala ere, datu horiek ez digute ahaztarazi behar azkeneko lau urtean izandako joera-

aldaketa. Ordu arte, gizonen eta emakumeen etxeen arteko diferentzialak gora egin zuen etengabe, 2004. urtean erregistratutako maila-desberdintasunera iritsi arte: pobretasun-tasa eta prekariedade-tasa %14,2koa eta %50,9koa ziren emakumea buru zuten etxeetan, eta %2,6koa eta %29,6koa baino ez gizon baten mendeko pertsonen artean. Hala, 1996 eta 2004 bitartean gizona buru zuten etxeetan tasek izandako beherakada etengabe eta nabariaren aldean, zifrek apenas islatzen zuten aurrerapenik bi urte horien artean emakumea buru zuten etxeen kasuan.

2004 eta 2008 bitartean emakumea buru duten etxeetan bizi diren pertsonen egoerak izandako hobekuntza garrantzitsua nabaria da bai mantentze-dimentsioko pobretasun-tasetan bai metatze-dimentsioko pobretasun-tasetan: mantentze-pobretasunean erortzeko arriskua %16,2tik %8,2ra jaitsi zen, eta metatze-arazoan eragina, berriz, %7,5etik %1,4ra. Aldaketa horrek hautsi egin zuen ordu arteko bilakaera negatiboa. Bilakaera horrek bi ezauzgarri nagusi zituen. Lehena 1986 eta 1996 bitartean mantentze-pobretasunean erortzeko arriskuak izandako hazkundeak eta ondorengo beherakada apalak (neurri handi batean 2000 eta 2004 bitartean erregistratutako goranzko joerari egotzi dakiokena) emakume baten mendeko pertsonetan izandako eragin diferentzialarekin lotzen da. Horren ondorioz, gizonen kasuan 2004ko arrisku-tasa 1986koa baino txikiagoa zen bitartean (%4,4koa eta %5ekoa, hurrenez hurren), emakumeena handiagoa zen (%16,2koa eta %13,6koa).

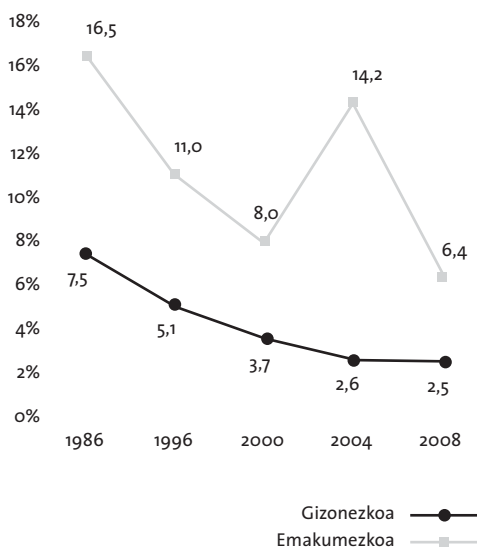
Bigarren elementua hau da: 1996tik aurrera metatze-pobretasunaren tasek izan zuten goranzko joera 2004an indartu zela emakumeen artean, %2,9tik %7,5era igaroz. Aitzitik, gizonen mendeko etxeen kasuan, 2000 eta 2004 bitartean tasak behera egin eta %1,3an kokatu zen, 1986tik erregistratutako mailarik apalenean.

40. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Sexua	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
Gizonezkoa	5,0	8,0	4,9	4,4	3,3	5,1	1,7	2,2	1,3	0,5	7,5	5,1	3,7	2,6	2,5	48,3	39,7	30,9	29,6	18,5
Emakumezkoa	13,6	19,1	14,2	16,2	8,2	10,7	2,9	4,5	7,5	1,4	16,5	11,0	8,0	14,2	6,4	55,2	52,0	45,3	50,9	34,7
GUZTIRA	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1

9. grafikoa. Benetako pobretasun egoeren eraginaren bilakaera, etxeko pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren lagunak (eragin-mailak ehunekotan)

1.3.2. Pobretasun-arazoaren eta prekariedade-arazoaren banaketa

Emakumea buru duten etxeen garrantziak gora egin zuen 1986ko %8,3tik 1996ko %11,9ra aurrean, eta 2000 eta 2004 bitarteko %14-15 ingurura gero. Horrek etxe horien pobretasun-diferentziala areagotu eta nabarmen handitzen du haien parte hartzea pobretasun-egoeretan 2004 arte. Emakumezkoak buru ziren etxeen ehunekoa %16,5koa zen 1986an eta %47,8koa 2004an. Hazkunde hori guztiz nabaria da bai mantentze-dimentsioan (%19,5etik %38,2ra) bai metatze-dimentsioan (%15,8tik %48,4ra).

Emakumea buru zuten etxeen presentzia biztanleria osoaren %16,1eraino handitzen jarraitu arren, 2004 eta 2008 bitartean gertatutako aldaketak (emakumea buru zuten etxeen pobretasun-tasak behera egin zuen eta gizonea buru zuten etxeena apur bat egonkortu) hautsi egin zuen 2004 arte hain nabaria izan zen prozesu hori. Pobretasun-egoeretan emakume baten mendean zeuden pertsonen parte hartzea %47,8tik %32,6ra jaitsi zen hala ere, 1986-2000 bitartean baino gehiago.

Hain deigarria izan ez bazen ere, 2004 arte nabaria izan zen prekariedade-arazoetan emakume baten mendean zeuden pertsonen parte hartzearen handitzea: arazo baten eraginpean zeuden pertsona guztien %9,3tik %22,2ra. Azken aldiko bilakaerak ez dakar kasu honetan inolako joera-aldaketarik, eta emakume bat buru zuten etxeen mendean zeuden pertsonen parte hartzea %26,4raino handitu zen 2008an.

41. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Sexua	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
Gizonezkoa	80,5	75,6	66,3	61,8	68,0	84,2	81,4	73,7	51,6	66,7	83,5	77,4	72,6	52,2	67,4	90,7	85,0	79,5	77,8	73,6
Emakum.	19,5	24,4	33,7	38,2	32,0	15,8	18,6	26,3	48,4	33,3	16,5	22,6	27,4	47,8	32,6	9,3	15,0	20,5	22,2	26,4
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1.4. Pertsona nagusiaren adina

1.4.1. Pobretasun-arazoan eta prekariedade-arazoan eragina

2008an, 45 urtetik beherako pertsonak buru dituzten etxeetan bizi diren herritarrek izan dituzte prekariedade-arazo nagusiak. Horietatik %28,5a ez da gizarte honetan espero izatekoak diren ongizate-mailetara iristen. 45 eta 55 urte bitarteko pertsonak buru dituzten etxeetan bizi direnen artean, arazo horren eraginpean dauden ehunekoak %17,5koa da. Ehunekorik txikiena 55 eta 64 urte bitarteko pertsonak buru dituzten etxeetan bizi direnen artean ematen da: %13,1. Pertsona nagusia 65 urtetik gorakoa den etxeen kasuan, arazoak dituztenen kopuruak gora egiten du batez bestekoaren inguruko zifretaraino: etxe horietan bizi direnenen %21,3a prekariedade-egoeran bizi da.

Azaldutako egoerak zeharo kontrastatzen du 1986an ikusitakoarekin. Urte horretan, arazo nagusiak, industriaren birmoldatze prozesuaren ondoriozkoak zalantzarik gabe, 45 eta 54 urte bitarteko pertsonen mendeko etxeetan antzematen ziren: biztanleriaren %58,5a egoera prekarioan bizi zen orduan. Zifra horiek, gainera, %45tik gorakoak ziren 55 eta 64 urte arteko pertsonak buru zituzten etxeetan bizi ziren herritarren artean, hau da, bai 45 urtetik beherako herritarren artean bai 65 urtetik gorako pertsonak buru zituzten etxeetan bizi ziren herritarren artean erregistratutako zifrak baino zertxobait handiagoak.

Azkeneko hogeita bost urteotan atzemandako aldaketa 45 urtetik gorako pertsonak buru dituzten etxeen tasen beherakada deigarri eta ia jarraitu batekin loturik dago... Aldaketa horrek, gainera, gazteenen posizioaren hondatze erlatibo batekin kontrastatzen du. Herritar horien egoerak okerrera egiteko

bidean emandako lehen urratsa 1986 eta 1996 bitartean 35 urtetik beherako etxeetan bizi ziren pertsonen artean prekariedade-tasak izandako hazkundera izan zen. Hala ere, 1996an, 35 eta 44 urte bitarteko pertsona baten mendean zeuden herritarren ongizate-gabeziaren tasek 45 eta 64 urte bitarteko mendean zeudenekin baino txikiagoak izaten jarraitzen zuten, artean ere.

Hurrengo urratsa 2000-2004 bitarteko aldiari dagokio. 1996 eta 2000 arteko tasen hobe-kuntza orokorra 2000 eta 2004 artean izandako goranzko joerak orekatu zuen orduan 45 urtetik beherako kasuan (%41,3tik %42ra 35 urtetik beherako etxeetan, eta %35,5tik %41era 35-44 urte bitarteko pertsonen etxeetan). Goranzko joera horrek 45 urtetik gorako etxeetan izandako beherakadekin kontrastatzen du.

1966 eta 2004 bitartean gertatutakoa erabakigarria da, nolana ere, 2008. urtean 45 urtetik beherako etxeetan bizi ziren pertsonen artean alde nabarmenak azaltzeko: denbora-bitarte horretan tasak 15 eta 30 puntu artean erori ziren 45 urtetik gorako etxeetan, eta 3-5 bat puntu baino ez adin horretatik beherako etxeetan zeuden pertsonen artean. 2004 eta 2008 artean atzemandako bilakaerak erakusten duenez, egoerak hobera egin zuen 45 urtetik beherako mendeko etxeetan bizi ziren herritarren artean, eta tasa hori orduko %41-42tik egungo %28-29ra jaitsi zen.

Benetako pobretasunaren datuek are garbiago erakusten dute 45 urtetik beherako pertsona baten mendeko herritarren egoerak nola egin duen okerrera azkeneko hogeita bost urteotan. 1986an benetako pobretasunaren tasa %6-6,5 ingurukoa bazen –urte horretako batez bestekoa baino txikiagoa, alegia– 2008an tasa hori %9,8koa zen 35 urtetik beherako etxeetan, eta %6,1ekoa etxeoko per-

42. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaerapertsona nagusiaren adinaren arabera. 1986-2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Adina	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
35 urtetik beherakoak	6,4	15,9	16,1	12,6	10,6	4,1	0,6	10,5	7,6	1,3	5,9	8,7	14,3	16,1	9,8	45,0	46,0	41,3	42,0	28,8
35-44 urte bitartekoak	6,0	13,3	7,1	10,4	6,1	2,2	2,7	1,9	3,2	1,6	6,4	8,1	4,5	5,2	6,1	46,0	38,7	35,5	41,0	27,8
45-54 urte bitartekoak	5,9	6,9	3,6	3,1	2,6	7,0	2,2	1,7	0,7	0,2	10,1	5,7	2,5	2,2	1,1	58,5	44,8	31,2	30,6	17,5
55-64 urte bitartekoak	4,9	10,1	6,4	4,8	2,9	5,7	0,7	2,3	1,2	0,2	8,1	4,6	4,4	1,7	1,3	46,4	46,1	30,9	28,8	13,1
65 urtetik gorakoak	5,8	5,0	5,7	3,2	2,3	9,0	2,2	2,3	1,2	0,4	9,8	3,7	3,7	2,1	1,3	41,1	31,8	33,0	25,8	21,3
GUZTIRA	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1

tsona nagusia 35-44 urte bitarteko pertsona bat zenean. Tasa horiek 45 urtetik gorakoek etxeetako %1aren hurbileko zifrekin kontrastatzen dute. Beren pobretasun-tasa gainerako gazteena baino askoz handiagoa izateagatik nabarmentzen ziren etxe horiek 1986an, %8aren eta %10 bitartekoak.

35 urtetik beherakoek etxeetako pertsonen egoeraren okerragotzea benetako pobretasunaren tasek 1986tik aurrera izandako hazkunde nabarmen eta jarraitu batekin lotua dago. Hona hemen tasa horien bilakaera: %5,9 1986an, %8,7 1996an, %14,3 2000an, eta %16,1 2004an. Azken urte horretatik aurrera, ordea, tasak behera egiten hasi ziren, egungo %9,8ra iritsi arte. Pertsona gazteen mendeko etxeek 2004. urtea arte egindako gainbehera ez zen hain nabarmena izan 35 eta 44 urte bitarteko pertsonen mendeko herritarren artean: etxe horietako pobretasun-tasa %5,2koa zen 2004an, 1986ko %6,4 baino apur bat txikiagoa. Gainerako etxeetan ez bezala, ordea, pobretasun-tasak gora egin zuen 2004 eta 2008 artean biztanleria-talde horretan, %5,2tik %6,1era.

Metatze-dimentsioko arazoek gainbehera orokorrak markatutako testuinguru batean, 45 urtetik beherako pertsona baten mende dauden pertsonen pobretasun-tasa handiak 2008an oraindik ere oso handiak diren mantentze-dimentsioko pobretasun-tasekin loturik daude batez ere: %10,6a 35 urtetik beherako pertsonen etxeetan, eta %6,1a 35 eta 44 urte bitarteko pertsonen etxeetan.

1.4.2. Pobretasun-arazoek eta prekarietate-arazoek banaketa

Pobretasunaren eragin diferentziala deigarria da gazteak buru dituzten familietan bizi diren pertsonen artean, 1986 eta 2008 artean haien demografia-garrantziak gora egin ez arren. Hala, jabeak 45 urte baino gutxiago dituen etxeetan bizi den biztanleria benetako pobretasun egoeran dauden pertsona guztien %25,9a izatetik %73,9a izatera igaro da 1986 eta 2008 bitartean. Alde nabarmena da mantentze-dimentsioan (%36,7tik %58,2ra), baina are gehiago metatze-dimentsioan: talde horrek pobretasun-egoera guztien %18,1a biltzen zituen 1986an eta %74,4a bildu ditu aurretik, 2008an.

45 urtetik beherako pertsonak buru dituzten etxeetan bizi diren pertsonen pisu erlatiboa handitzea orobat atzeman daiteke prekarietate-egoeren multzoan ere. Kasu horretan, kolektibo horren parte hartzea %32,1etik %44,2ra igaro da 1986 eta 2008 bitartean. Hala ere, prekarietate-arazo gehienak 45 urtetik gorako pertsonen mendeko etxeetan bizi diren pertsonetan daude bilduta: %55,8. Dena dela, ehuneko hori 1986-2000 bitartekoa baino txikiagoa da: %68-72.

1986. urtearekin alderatuta, 45 urtetik gorakoek etxeetan bizi diren pertsonen artean gora egin du 65 urtetik gorakoek mende dauden herritarren pisu erlatiboaren garrantzia. Horrek biztanleria osoaren %24,3a hartzen zuen 2008an, eta %11,9a baino ez 1986an (45 eta 64 urte

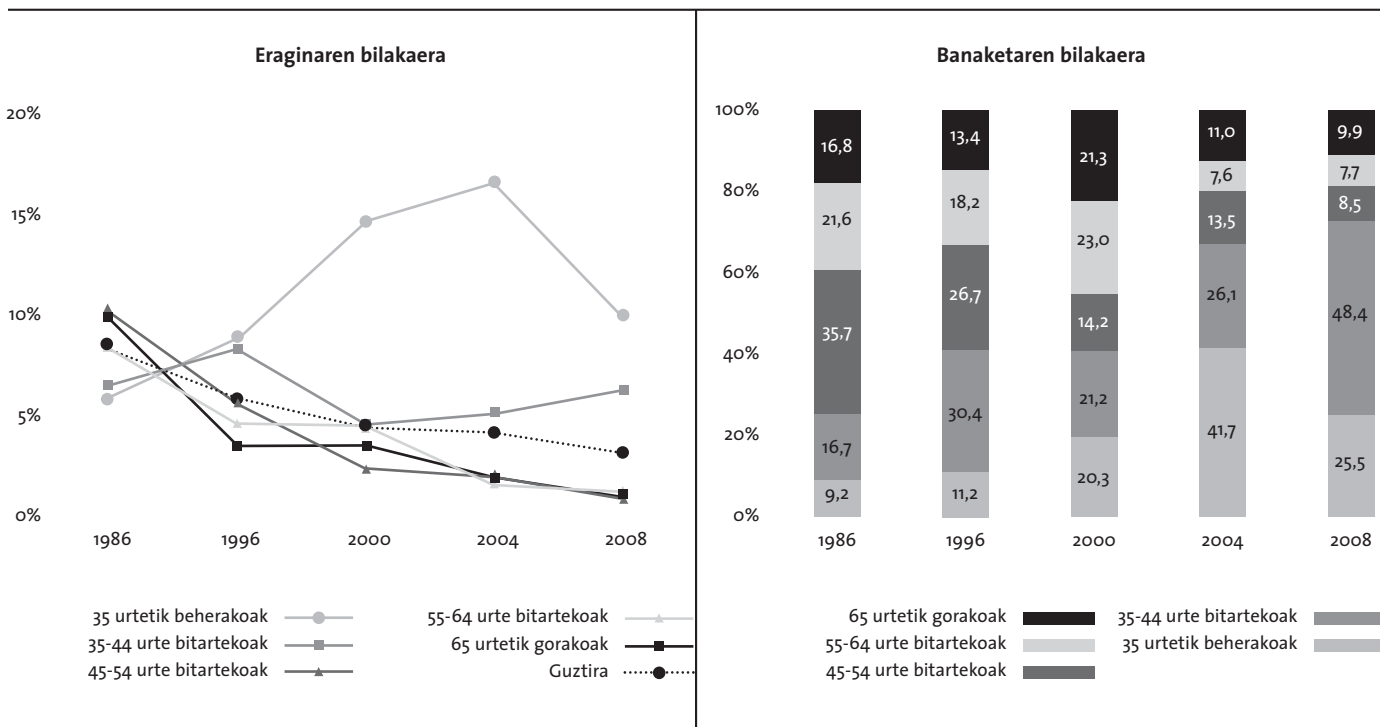
bitarteko pertsona bat buru duten etxeetan bizi diren pertsonen dagokienez, zifra horiek %31,5 eta %56 dira, hurrenez hurren). Errealitate hori ez dago hain lotua adinekoenen artean ongiza-

te-gabeziako tasak izandako gainbeherarekin, nola demografia-egituraren hartzeko ari den garrantzi gero eta handiagoarekin (%14,2koa izan zen 1986an, eta %24koa da gaur egun).

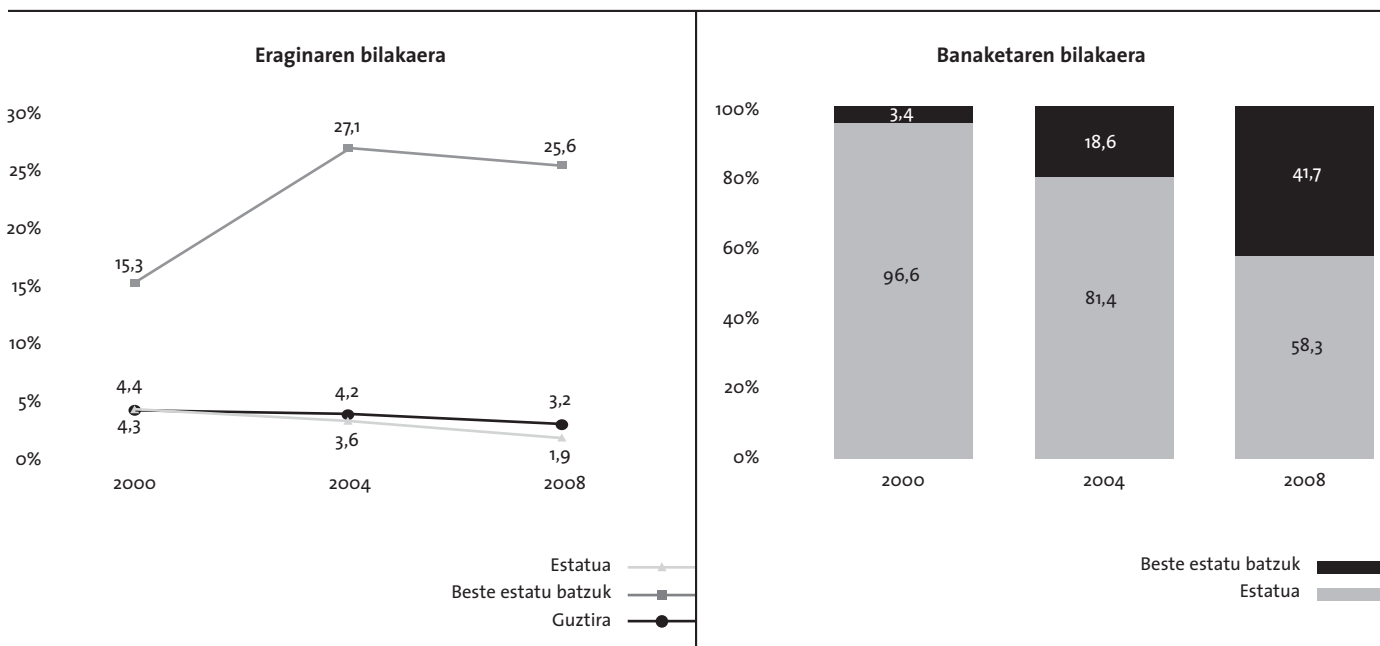
43. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren adinaren arabera. 1986-2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Adina	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
35 urtetik beherakoak	14,4	12,8	15,8	22,9	21,3	9,6	2,4	25,5	37,8	15,9	9,2	11,2	20,3	41,7	25,5	11,9	8,4	7,7	14,1	11,3
35-44 urte bitartekoak	22,4	31,0	23,4	36,7	36,9	8,5	31,5	15,3	30,6	58,5	16,7	30,4	21,2	26,1	48,4	20,2	20,3	22,2	26,7	33,0
45-54 urte bitartekoak	30,3	20,2	14,4	13,3	15,1	36,8	32,1	16,3	8,5	5,6	35,7	26,7	14,2	13,5	8,5	35,1	29,5	23,5	24,5	19,5
55-64 urte bitartekoak	18,7	24,9	23,1	15,5	13,5	22,4	8,6	20,4	10,9	6,2	21,6	18,2	23,0	7,6	7,7	20,9	25,7	21,3	17,3	12,0
65 urtetik gorakoak	14,3	11,1	23,2	11,7	13,2	22,8	25,4	22,4	12,2	13,9	16,8	13,4	21,3	11,0	9,9	11,9	16,1	25,3	17,3	24,3
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

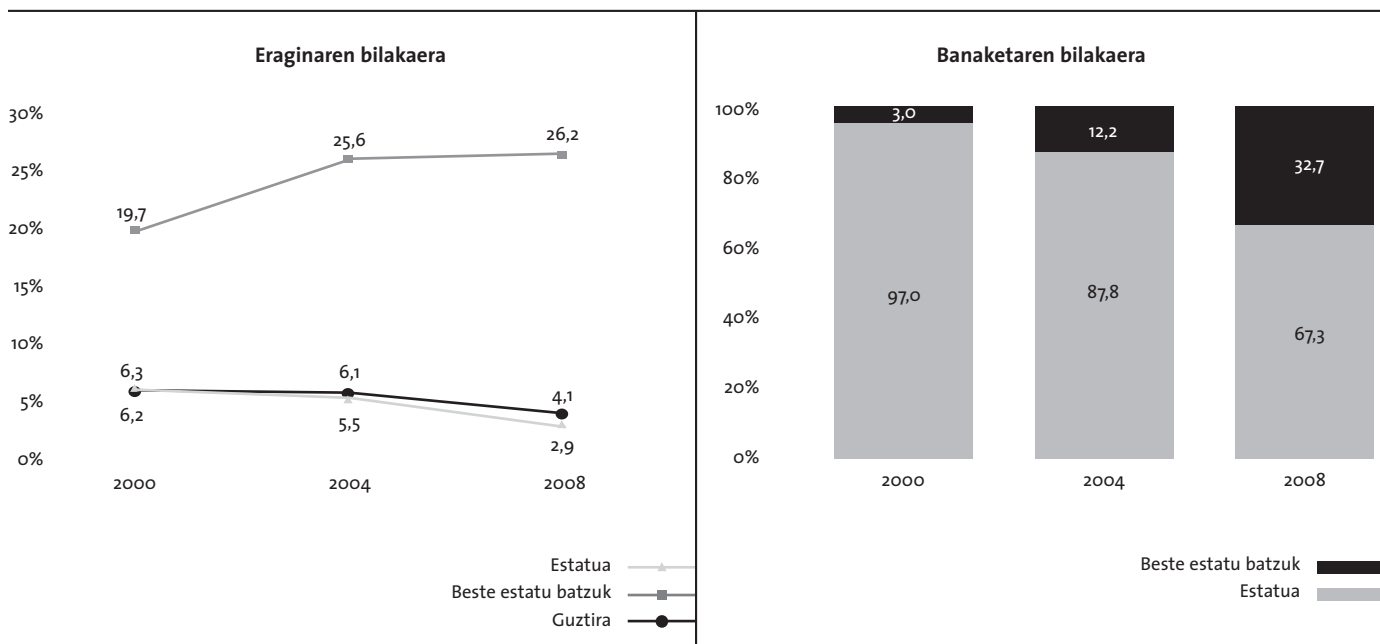
10. grafikoa. Benetako pobretasuna pertsona nagusiaren adinaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehunekoak) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 1986-2008

11. grafikoa. Benetako pobretasuna pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehuneko) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 2000-2008

12. grafikoa. Mantentze-pobretasuna pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehuneko) eta biztanleria prekarioaren banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 2000-2008

2. Lanbideari dagozkion alderdiak

2.1. Pertsona nagusiaren ikasketa-maila

2.1.1. Pobretasun-arazoen eta prekariedade-azazoen eragina

2008an, pobretasunaren eta prekariedadearen eraginak gorantz egiten jarraitzen du, ikasketak mailak behera egin ahala. Joera hori oso nabaria da prekariedade-arazoei dagokienez. Hala, tasa %11,3koa baino ez da ikasketak kualifikatuak dituen pertsona baten mendean bizi diren herritarren artean; %24,2ra igotzen da bigarren mailako eta LH I mailako ikasketak dituztenen kasuan, eta %25,3ra lehen mailako ikasketak dituztenen kasuan. Tasak goiena jotzen du ikasketarik gabeko pertsona baten mendean bizi diren herritarren artean: %38,1. Benetako pobretasunaren datuek era garbi erakusten dituzte diferentzia horiek: %0,5a ikasketak kualifikatuak kasuan; eta batez bestekoa baino zifra handiagoak lehen edo bigarren mailako ikasketak ez kualifikatuak dituzten pertsonen mendeko etxeetan. Kasu horretan, baina, desoreka batzuk antzematen dira, ikasketak mailak behera egin ahala arazo-mailak behera egiteko duen joerari dagokionez: alde batetik, zifra %2,5koa baino ez da ikasketarik gabeko tituludun baten kasuan, eta %4,5koa lehen mailako ikasketak dituen pertsona baten kasuan; bestalde, zifrarik handiena LH I mailako ikasketak edo bigarren mailako ikasketak ez-profesionalak dituen tituludun baten mendeko pertsonen dagokien: %4,7

Azken urteotako bilakaerak beste ezaugarri garrantzitsu bat du: pobretasunean eta prekariedadearen erortzeko arriskuaren bilakaera ona izatea alegia ikasketarik gabeko pertsonen etxeetan bizi diren biztanleen artean. Gauzak horrela, prekariedade-tasa %50etik behera jaisten da 2008an lehenengoz, %38,1ean kokatzeraino. Gauza bera gertatu da benetako pobretasunaren kasuan: 2004an goia joa zuenetik, %21,9arekin, 2008ko %2,5eraino jaitsi da. Beherakada bereziki deigarria da metatze-dimentsioari dagokionez, tasa %19,6tik %0,4ra jaitsi baita. Baina garrantzitsua da ere mantentze-dimentsioan, mailarik txikienera iritsi baitzen 2008an: %3,7ra, hain zuzen.

Joera hori antzekoa da tituludun kualifikatuak kasuan. Aldiz, hain ikasketak kualifika-

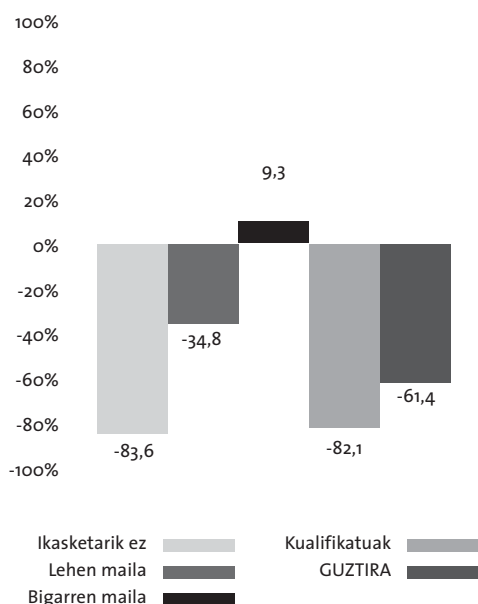
tuak ez dituzten pertsonen mendeko etxeetan bizi diren biztanleen kasuan, bilakaera ez da hain ona. Lehen mailako ikasketak dituen pertsona nagusi baten kasuan, 2004 eta 2008 bitartean hautsi egin da benetako pobretasunaren mailetan ordu arte atzemandako beheranzko joera, eta tasak %4,5etik hurbil daude. LH I mailako ikasketak edo bigarren mailako ikasketak ez profesionalak dituzten pertsona nagusiei dagokienez, 2008. urtean maximo historiko bat lortu da, %4,7koa, 1996ko %2,9an hasitako goranzko joera leuna baino etengabea burutuz. 1996an hasitako beheranzko joera gorabehera, batez ere lehen mailako ikasketak dituzten tituludunei dagokionez, erregistro horiek 1986koan antzekoak edo apur bat handiagoak dira.

Tarteko ikasketak dituzten tituludunen etxeetan, berriz, 2004-2008 bitarteko aldiak aldaketa positibo batzuk erakusten ditu. Horieta-ko bat prekariedade-tasen beherakada nabaria da, era horretan 2000 eta 2004 bitartean erregistratutako egonkortze-prozesua gaindituz. Beherakada hori bereziki adierazgarria da LH I ikasketak mailak edo bigarren mailako ikasketak ez profesionalak dituzten tituludunen mendeko pertsonen artean. 1986 eta 2004. urtean artean beti %30tik %40ra bitarteko mailari eutsi ondoren, tasa %24,2raino jaitsi da 2008an. Metatze-pobretasunaren tasen beherakadak bere horretan eustea ere beste datu positibo bat da. Beherakada 2000. urtetik aurrera hasi zen, eta %0,6 eta %1,1 arteko zifretara iritsi zen 2008an.

46. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera. 1986-2008. Biztanleria (ehunekotan)

	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa									
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008					
Ikasketak																									
Ikasketarik ez	8,6	18,1	10,9	6,9	3,7	10,6	7,9	5,8	19,6	0,4	15,2	18,5	13,8	21,9	2,5	64,1	62,1	49,2	56,4	38,1					
Lehen mailakoak	5,6	11,2	8,2	7,4	5,5	5,0	2,1	3,3	1,6	1,1	6,9	6,9	5,5	4,4	4,5	52,9	47,9	39,8	38,9	25,3					
Bigarren mailakoak/LH I.	4,5	7,0	4,6	7,4	5,7	2,6	0,7	2,6	1,5	0,6	4,3	2,9	4,2	4,4	4,7	35,3	38,8	32,8	33,0	24,2					
Kualifikatuak	2,4	4,0	2,5	3,3	1,2	0,8	0,5	0,5	1,2	0,1	2,8	1,9	0,9	1,5	0,5	23,4	21,0	16,8	19,9	11,3					
GUZTIRA	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1					

13. grafikoa. Benetako pobretasun tasen bariazio proportzionala pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera
(Bariazioa ehunekotan 1986 eta 2008 bitartean)

2.1.2. Pobretasun-arazoaren eta prekariedade-arazoaren banaketa

Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren barne-banaketan eragina duten faktoreen artean aipatzekoak da bai gero eta biztanle gehiagok maila handiagoko ikasketak lortzeko prozesua bai erdiko mailako ikasketak dituzten kolektiboaren posizioaren okerragotze erlatiboa. Horrek esan nahi du, batetik, ikasketarik gabeko pertsona baten mendeko etxetan bizi diren herritarrek pisua galdu dutela kolektibo pobre eta prekariearen banaketan. 1986an herritar horiek benetako pobretasunaren eraginpean bizi ziren biztanle guztien %52,9 biltzen bazuten, egun %2,7 baino ez dute biltzen. Kolektibo horren pisuaren beherakada prekariedade-arazokiko erlazioaren antzematen da: arazo horien ehunekoa %37,6tik %6,4ra jaitsi da 1986 eta 2008 bitartean. Prozesu horrek 1986 eta 1996 bitartean hartu du parte batez ere, eta oso lotua dago 1986 eta 2008 bitartean ikasketarik gabeko pertsona bat buru duten etxeetan bizi izan diren pertsonen pisu demografikoaren beherakada nabarmenarekin, %28,7tik %5era igaroz.

Garrantzizko bigarren aldaketa da tarteko mailako ikasketak dituzten pertsonen pobretasun-egoeran dauden kolektiboaren artean duten pisu gero eta handiagoa. Lehen mailako ikasketak dituen tituludun baten kasuan, benetako pobretasunaren zifrei egiten dien ekarpena 1986ko %35,3tik 2008ko %68,6ra igaroda; LH I mailako ikasketak edo bigarren mailako ikasketak ez-profesionalak dituen tituludun baten kasuan, prozesua aurrekoa bezain

47. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoera desberdinen banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera. 1986-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Ikasketak	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
Ikasketarik ez	42,8	9,7	6,4	4,9	3,2	54,3	21,4	8,4	38,2	1,9	52,9	16,0	11,7	22,4	2,7	37,6	7,5	5,5	7,5	6,4
Lehen mailakoak	41,0	69,7	72,7	57,7	65,1	37,7	66,6	72,1	33,6	77,7	35,3	69,1	69,6	48,9	68,6	45,6	67,3	67,1	56,5	57,9
Bigarren mailakoak/LHI.	9,0	10,9	10,4	20,1	22,5	5,4	5,5	14,6	11,2	14,5	5,9	7,3	13,5	17,2	24,1	8,3	13,6	14,1	16,7	18,8
Kualifikatuak	7,3	9,6	10,5	17,3	9,2	2,6	6,6	4,9	16,9	6,0	5,9	7,6	5,2	11,5	4,6	8,4	11,5	13,4	19,3	16,9
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

intentsua da erlatiboki, eta haren ekarpena 1986ko %5,9tik 2008ko %24,1era igaro da.

Egoera prekarioan dauden kolektiboak kualifikatzeko prozesu horrek bere baitan hartzen ditu, baita ere, ikasketa kualifikatuak dituen tituludun baten mende dauden pertsonak ere, eta esan beharra dago pertsona horien pisuak gora egin duela nabarmen: 1986ko %5,9tik 2004ko %11,5era, benetako pobretasunari dagokionez, eta %8,4tik %19,3ra, prekarietate-egoerei dagokionez. 2004-2008 bitarteko tasen beharakada nabarmenak ordea murriztu egiten du kolektibo horretan ekarpen hori: %4,6ra, pobretasunaren dimentsioan, eta %16,9ra, prekarietatearen dimentsioan.

2.2. Jarduerari dagozkion alderdiak

2.2.1. Pertsona nagusiaren jardura

2.2.1.1. Pobretasun-arazoan eta prekarietate-arazoan eragina

Pobretasun-arazoak eta prekarietate-arazoak okupazio-ezarekin eta, modu espezifikogoa, langabeziarekin lotuta dauden errealitateak dira. Hala, landunen etxeetan bizi diren pertsonen %17,6ak arazoak izan ditu 2008an ongizate osoko egoeretara iristeko. Proporzio hori %24,3koa da, pertsona nagusia ez-aktiboa denean, eta %77,4koa pertsona nagusia langabezian dagoenean.

Joera horiek antzekoak dira pobretasun-mailak bakarrik aintzat hartzen direnean, baina kasu horretan gehiago nabarmentzen da lana

duen biztanleriaren egoera ona. Hala, landun bat buru duen etxe batean bizi diren pertsonen %1,5a baino ez dago benetako pobretasun-egoeran, baina zifra hori %3,7ra igotzen da pertsona ez-aktibo bat buru duten etxeetan bizi diren pertsonen kasuan, eta %44,8ra pertsona nagusia langabezian dagoen etxe batean bizi diren pertsonen kasuan.

Benetako pobretasunaren mailetan, langabe baten mende dauden pertsonen kalterako dagoen diferentziala mantentze-pobretasun-erortzeko arriskuarekin bakarrik lotzen da 2008an: arrisku-tasa %46,8 da langabetuen etxeetan, %4,6koa ez-aktiboan etxeetan, eta %2,5ekoa landunen etxeetan. Metatze-pobretasunari dagokionez, ez-aktibo baten mende pertsonen kasuan bakarrik hurbiltzen da tasa hori %2ra: %1,8. 2000 eta 2008 bitartean, langabetuen etxeen kasuan, metatze-pobretasunaren tasetan antzematen den beharakada nabarmenarekin dago lotua errealitate hori. 1996 eta 2000 bitartean tasak gora egin zuen nabarmen, %13,4tik %22,2ra, baina 2004an behera egin zuen berriro, %6,5eraino, eta 2008an desagertu egin zen ia.

Bilakaeraren ikuspuntutik begiratuta, pobretasun-arazoak eta prekarietate-arazoak duten eraginari dagokionez, desberdintasunak handiak izan arren, 2004. urtea arte bazen ezaguri komun bat: talde guztietan pobretasun-tasak, epe luzera, beheranzko joera erakusten zuela, hain zuzen. Hala, 1986 eta 2004 bitartean, benetako pobretasunaren tasa %5etik %2,1era jaitsi zen landunen etxeetan, %11,2tik %5,7ra ez-aktiboan etxeetan, eta %35,9tik %26,5era langabetuen kasuan. 2004 eta

2008 benetako pobretasunaren beharzte prozesuak indarra hartu zuen berriro: tasak %3,7tik %1,5era jaitsi ziren, 1996 eta 2004 bitartean ia aldaketarik gabe eutsi ondoren. Aitzitik, langabetuen etxeetan arazoak gora egin zuen nabarmen. Benetako pobretasunaren eragina %26,5etik %44,8ra igaro zen 2004 eta 2008 bitartean. Azken urte horretan, aldi osoko maximo historikoa lortu zuen. Arazoak zerikusia du mantentze-arriskuaren goranzko joerarekin: 2004ko %35,1eko gutxienezkotik 2008ko %46,8ra igo zen.

Langabetuen mende dauden pertsonen egoeraren duela gutxi bilakaera txarra prekaritate-adierazleetan antzematen da ere. Zifrak %80 hurbilekoak dira oraindik ere 2008an, 1986ko zifrekiko askorik hobetu gabe. Horrek landunen eta ez-aktiboen etxeetako datu onekin kontrastatzen du. Landunen mendeko pertsonen kasuan, 2004an erregistratutako hazkunde txikia 2008an orekatu da, 1986 eta 2008 bitartean izandako beherakada (%45,2tik %17,6ra) bere horretan mantenduz Ez-aktiboen artean, berriz, beherakada jarraitua da: zifrak 1986ko %50,6tik 2008ko %24,3ra jaitsi dira. Beraz, bai pertsona landunen bai ez-aktiboen mendeko etxeetan bizi diren kolektiboak ongizatera iristeko prozesua 1986-2008 bitarteko aldiaren bilakaeraren ezaugarri erabakigarria da. Langabetuen etxeak bakarrik dira 80eko hamarraldiko erdialdeko urteetan nagusi izan zen prekaritate-egoeran egoten jarraitzen dutenak.

2.2.1.2. Pobretasun-arazoen eta prekaritate-arazoen banaketa

Langabeziaren paperak ez du garrantzi bera 2008an eta 1986an, eta langabetuen etxeetan bizi diren pertsonen pisua orduko %5,6tik egungo %2,1era murriztu da. Etxe ez-aktiboen pisua ordea %25,1etik %33,7ra handitu da. EAEko biztanleriaren zahartze-prozesuaren ondorio bat, eta, zehatzago, etxeko pertsona nagusien zahartze-prozesuaren ondorio bat, ez-aktiboen etxeetan bizi diren pertsonak pobretasun-egoeran dagoen kolektiboan pisu erlatibo gehiago izatea da, hain zuzen. 1986 eta 2000 bitartean proportzioa %34,1etik %51era igo zen, baina 2008an %38,9era jaitsi zen, landunen eta langabeen etxeko pertsonen garrantzia igo ahala: 2000ko %28,1etik 2008ko %31,4era landunen kasuan, eta 2000ko %20,9tik 2008ko %29,7ra, langabeen kasuan. Langabeek -ia %30a- benetako pobretasunaren zifrei egindako ekarpena deigarria, kontuan hartzen badugu langabeen mendeko pertsona-kopurua 2008ko biztanleria osoaren %2a baizik ez dela.

Orain arte azaldutakoaren kaltean izan gabe, kolektibo pobreak oinarritzko ezaugarria, 2008. urtean oraindik ere, langabeen edo ez-aktiboen etxeetan bizi diren herritarren pisu handia da: %68,6a, aurtun. Zifra hori ez da inoizko zifrarik handienera iristen (2000. urteko %71,9era), baina aise gainditzen ditu 1986ko %58,3a.

48. taula. Pobretasun-egoeren eta prekaritate-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren jardueraren arabera. 1986-2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
Landuna	2,2	5,8	3,0	4,0	2,5	3,8	0,9	1,2	1,3	0,1	5,0	3,2	2,1	2,1	1,5	45,2	37,0	28,3	29,6	17,6
Langabetua	39,5	50,4	45,1	35,1	46,8	18,4	13,4	22,2	6,5	0,0	35,9	38,2	30,3	26,5	44,8	87,9	84,0	72,7	82,2	77,4
Ez-aktiboa	8,1	9,3	8,2	6,6	4,6	7,7	1,7	3,1	3,4	1,8	11,2	5,4	5,7	5,7	3,7	50,6	42,0	37,2	32,7	24,3
GUZTIRA	5,7	9,3	6,3	6,1	4,1	5,6	1,8	2,6	2,2	0,7	8,3	5,8	4,4	4,2	3,2	48,9	41,2	33,1	32,7	21,1

49. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren jardueraren arabera. 1986-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Jarduera	Mantentze-pobretasuna					Metatze-pobretasuna					Benetako pobretasuna					Ez ongizate osoa				
	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008	1986	1996	2000	2004	2008
Landuna	26,0	36,4	28,1	41,4	38,6	47,3	29,2	26,5	36,9	11,4	41,7	32,6	28,1	31,3	31,4	64,0	52,8	49,8	56,7	53,6
Langabea	38,5	27,6	21,6	21,8	23,8	18,3	36,9	26,1	11,1	0,1	24,2	33,6	20,9	23,6	29,7	10,1	10,4	6,6	9,5	7,7
Ez-aktiboa	35,5	36,0	50,3	36,8	37,6	34,4	34,0	47,4	52,0	88,5	34,1	33,8	51,0	45,1	38,9	25,9	36,8	43,6	33,8	38,7
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Pobretasunerako azaldutako joerak ongizate osoa lortzen ez deneko egoeretan errepikatzen dira. Berriz ere, 2000 eta 2008 bitartean, ez-aktiboen etxeen pisuak behera egin du, 1986-2000 aldirian izandako hazkunde handiaren ondoren. Esan bezala, 1986-2000 bitartean %25,9tik %43,6ra igo ondoren, zifra hori %33,8ra jaitsi zen 2004an, eta %38,7ra igo berriz 2008an. Azken urte horretan, prekariedade-egoera gehienak landunen baten mendeko herritarrei dagozkie. 1986 eta 2000 bitartean %64tik %49,8ra jaitsi ondoren, prekariedadeari egindako ekarpena %56,7ra igo zen 2004an, eta %53,6an eutsi zion 2008an.

2.2.2. Biztanleria landunaren ezaugarriak

Aurreko atalean aurkeztutako datuek erakusten dutenez, benetako pobretasun-egoeren bi herenak 2008an langabeen eta ez-aktiboen etxeekin lotuta dauden bitartean, landunen etxeetako pertsonak osatzen dute ongizate osoko errealitateetara iristeko zailtasun-egoeren nukleo nagusia. Hori dela eta, garrantzitsua deritzogu egoera ekonomiko prekarioan lanean ari den biztanleriaren ezaugarrietan sakontzeari, aldagai profesional batzuek arrisku-maila desberdinetan izan dezakete eragina aztertuz²⁹. Espezifikoki, honako datu hauek hartuko dira kontuan: lanbidea, sektorea, jarduera-adarra, lanbide-egoera, kontratu-mota, eta Gizarte Segurantzaren kotizazioa.

2.2.2.1. Pobretasun-arazoaren eta prekariedade-arazoaren eragina

Lanbide-egoera eta enpresarekiko harreman-mota (kontratua izatea eta Gizarte Segurantzaren izena emanda egotea) aintzat harturik, garbi ikusten da egoera irregularrean dauden soldatuen kasuan bakarrik dela prekariedadearen eta benetako pobretasunaren eragina batez bestekoa baino askoz handiagoa. Kontraturik ez duten landunen kasuan, horietako %42,6 ongizate osoko egoera ez duten etxeetan bizi dira, eta benetako pobretasunaren tasa %16,3ko mailara iristen da haien artean. Gizarte Segurantzaren ordaintzen ez dutenen kasuak aintzat hartzean, oso antzeko zifrak ditugu: %39,7 eta %14,9.

Nahiz eta tasak askoz txikiagoak izan, batez ere benetako pobretasunari dagokionez, enpleguaren behin-behinekotasunak okupazio mugagabearenak baino askoz arrisku handiagoa dakar. Hala, benetako pobretasunaren tasa %0,6koa da mugagabeko kontratua duten landunen artean, eta %2koa, berriz, behin-behineko kontratua duten landunen artean. Zifrak %10etik %20,1eraino igotzen dira ongizate osoko baldintzak lortzeko ezintasunaren adierazleari dagokionez.

Biztanleria landunari dagokionez, bada datu aipagarri bat: lan indar berriaren eskaintzaren urritasunak benetako pobretasunaren eta prekariedadearen tasen beherakada nabarmena eta orokorra ekarri du 2004 eta 2008 bitarte-

²⁹ Aintzat hartutako arrisku-adierazleak ordea etxe osoari dagozkie. Ez dira, beraz, pertsona landunen baliabideetan beraietan oinarritutako adierazleak.

an. Pobretasun-tasa %2,2tik %1,3ra jaitsi eta lanbide-talde guztietan %2ko zifren azpitik kokatu bada ere, hobekuntzarik nabarmenena prekariedade-mailei dagokie, %24,7tik %13,9ra jaitsi baitira. Beherakada orokorra da landunen artean: %19,9tik %10era, mugagabeko kontratuak dituzten etxeetan; %30etik %20,1era, behin-behineko kontratuak dituzten etxeetan; eta %67,8tik %42,6ra, kontraturik gabe lan egiten duten pertsonen etxeetan. Beherakada handi horien garrantzia are handiagoa da kontuan hartzen bada zifrak 1996 eta 2004 bitartean bakarrik jaitsi zirela atentzioa deitzeko moduan, mugagabeko kontratuen kasuan, eta %32,5etik %19,9ra baino ez, gainera. Biztanleria landuna alde batera utzita, autonomoek ere onura atera zuten joera horretatik: haien prekariedadearen zifrak %19,4raino jaitsi ziren 2008an, baina kasu honetan kontuan izan behar da zifra horiek etengabe ari zirela jaisten 1996ko %38,3tik.

Jardueraren ikuspuntutik begiratuta, eraikuntzan, ostalaritzan eta etxeko zerbitzuan antzematen dira pobretasun eta prekariedade-arazo gehienak. Azken adar hori estuki lotua dago kontratazio irregularreko moduekin, eta han biltzen diren arazo gehienak: benetako pobretasunaren tasa %12,6koa da, eta %37,4ra iristen da prekariedade-arazoak aintzat hartzean, baina 1996-2004 bitarteko %55etik gorako mailetatik urrun beti ere. Landunen talde hori da, beraz, mantentze-pobretasunean erortzeko arriskua %10etik gorako zifretara (%1ura, zehazki) iristen den bakarra.

Ostalaritzan eta eraikuntzan, benetako pobretasunaren tasak apal samarrak dira: %2,5 ingurukoak. Hala ere, eraikuntzako landunen %21,3a eta ostalaritzako landunen %26,6a ez dira ongizate osoko egoeratar iristeko gauza oraindik. Errealitate horrek lehen sektoreko landunak ere bereizten ditu. Haien prekariedade-tasa %23,9koa da, baina kasu horretan benetako pobretasunaren arazoak %1a baino gutxiago dira, 2004. urtetik aurrera tasek izandako beherakada nabarmenari esker.

Lanbideka, hemen aintzat hartutako arazoaren eragin nagusia zerbitzuen sektoreko langileei dagokie: prekariedade-tasa %21koa da haien artean, eta benetako pobretasunaren eragina, berriz, %2,7koa. Zifrak %17,8ra eta %1,4era jaisten dira, hurrenez hurren, industriako eta eraikuntzako langileen kasuan. Gainerako

lanbide-taldeetan, prekariedadearen eta pobretasunaren tasak nabarmen murriztu dira, eta %1a baino gutxiago izatera iritsi dira kasu askotan, azken dimentsio horretan. Horren haritik, pobretasun/ongizatearen eskalaren alde positiboan, zuzendari eta langile autonomo, profesional, tekniko eta administrariaren %90-95 inguru, ongizate osoko egoeratar iritsi dira 2008. urtean.

Aintzat hartutako denbora-bitarte horretan, pobretasunak industriako langileen artean izandako eragina zerbitzuen langileen artean izandakoa baino txikiagoa izan bada ere, 1996an gauzak ez ziren horrela gertatu, prekariedade-adierazleei dagokionez. Egungo diferentziak zerbitzuen sektoreko langileek izandako bilakaera konparatiboki okerrago batekin loturik daude, beraz. Hala, industriako langileen artean 1996 eta 2000 bitartean antzemandako eta 2004an indartutako beherakadaren aurka, zerbitzuetako langileen prekariedade tasak gora egin zuen 2000 eta 2004 bitartean, 1996 eta 2000 bitarteko mailen gainetik egin ere. Hala ere, aipatzekoa da zerbitzuen sektoreko profesionalen egoera nabarmen hobetu zela 2004 eta 2008 bitartean. Hori dela eta, lau urte horietan zehar, zifrak era nabarian murriztu ziren: %5,4tik %2,7ra, benetako pobretasunari dagokionez; %37,5etik %21era, prekariedade-tasari dagokionez.

50. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, lanaren ezaugarrien arabera. 1996-2008.
Biztanleria landuna (ehunekotan)

Lanaren ezaugarriak	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Lanbidea																
Zuzendariak eta autonomoak	2,8	3,1	4,4	1,5	0,0	0,4	0,0	0,0	0,8	0,7	0,0	0,9	28,1	16,1	24,3	12,0
Profesionalak eta teknikoak	2,1	0,4	0,6	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,5	0,3	0,2	0,1	10,9	10,5	9,6	5,0
Administratiboak	1,9	0,5	0,3	0,8	0,4	0,3	0,0	0,0	1,0	0,3	0,0	0,6	14,2	15,1	13,2	6,8
Zerbitzuetako langileak	7,4	4,6	7,2	2,8	1,2	4,8	2,8	0,5	4,4	5,7	5,4	2,7	35,1	34,2	37,5	21,0
Industria/eraikuntzako langileak	4,6	2,3	2,9	1,8	1,2	1,8	2,0	0,3	2,8	2,8	2,5	1,4	38,0	30,2	30,2	17,8
Lehen sektoreko langileak	3,0	8,5	0,0	0,2	5,5	3,4	7,4	0,9	5,9	4,5	7,4	1,1	31,5	26,6	22,0	14,7
Jarduera-adarra																
Nekazaritza	2,7	7,6	0,0	0,2	4,9	3,8	7,7	0,8	5,3	4,8	7,7	0,9	29,3	30,0	17,4	23,9
Energia, kimika	0,2	0,3	0,4	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	25,4	14,0	15,0	11,1
Metala	3,1	0,8	0,9	0,8	1,2	0,8	1,4	0,4	2,1	1,5	1,4	0,8	30,4	23,3	19,4	12,0
Beste industria batzuk	5,1	2,6	4,1	0,8	0,1	1,9	0,5	0,1	2,1	3,2	3,2	0,8	30,2	21,9	30,5	16,0
Eraikuntza	6,9	3,1	4,2	4,1	2,6	1,4	3,4	0,2	6,4	2,3	3,1	2,5	43,2	34,8	41,3	21,3
Merkataritza	2,1	2,7	3,0	0,5	0,3	0,9	2,9	0,1	1,1	1,5	2,3	0,3	27,7	25,5	28,9	14,7
Ostalaritza	7,2	6,8	7,4	3,0	1,4	7,4	3,3	0,3	4,1	8,1	3,4	2,6	42,5	34,1	40,0	26,6
Garraioa	5,9	2,1	2,2	0,5	1,2	2,6	0,0	0,5	3,2	3,1	0,9	1,0	37,3	24,3	20,8	12,6
Finantzak, enpresa-zerbitzuak	1,5	0,9	2,2	1,1	0,0	0,7	0,3	0,0	0,9	0,7	1,2	0,3	15,3	14,1	16,1	9,9
Administrazioa, oinarriko zerbitzuak	2,6	0,6	1,1	0,4	0,2	0,4	0,4	0,2	0,9	0,4	1,0	0,5	12,8	14,3	14,6	5,5
Etxeko zerbitzua	18,2	11,5	23,3	11,0	1,7	11,0	2,8	2,4	6,4	14,5	14,4	12,6	57,8	55,3	63,0	37,4
Beste zerbitzu komertzial batzuk	6,4	2,1	2,6	2,5	0,7	0,9	0,2	0,0	3,2	1,5	1,6	0,1	25,9	28,4	18,1	13,0
Lanbide-egoera																
Soldatapekoak dituzten enpresaburuak	0,5	1,6	2,4	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	1,4	15,6	10,1	15,8	9,3
Autonomoak	9,2	6,2	6,3	1,5	0,5	2,2	2,8	0,4	3,1	3,0	4,9	0,4	38,3	31,2	31,7	19,4
Familia-laguntza	10,9	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	61,0	31,5	48,3	32,0
Kooperatibista	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	12,2	12,1	15,5	12,6
Administrazioko soldatapekoak	0,6	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,3	0,0	0,2	0,1	10,3	13,1	11,6	4,3
Enpresa publikoko soldatapekoak	3,4	0,0	2,9	0,0	2,6	0,0	0,9	0,0	2,6	0,0	0,9	0,0	29,7	20,7	21,7	8,5
Enpresa pribatuko soldatapekoak	3,9	2,2	3,2	1,8	1,2	2,3	1,6	0,3	2,8	3,1	2,3	1,6	30,5	25,6	26,7	15,0
Beste egoera bat	20,9	6,4	0,0	35,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,1	51,9	47,2	26,4	46,0
GUZTIRA	4,1	2,4	3,1	1,5	0,9	1,8	1,5	0,3	2,4	2,5	2,2	1,3	28,4	24,0	24,7	13,9
Talde-mota (soldatapekoak)																
Mugagabea	2,0	0,8	1,6	0,7	0,8	0,9	0,3	0,1	1,6	1,3	0,6	0,6	23,5	19,7	19,9	10,0
Behin-behinekoa	4,4	2,2	2,5	2,4	1,4	2,2	3,6	0,4	3,2	3,1	2,7	2,0	31,0	25,2	30,0	20,1
Kontraturik gabea	15,7	10,1	28,1	13,2	2,7	10,6	5,9	3,7	8,6	13,4	21,6	16,3	57,9	54,1	67,8	42,6
Gizarte Segurantzako kotizazioa (soldatapekoak)																
Bai		1,3	1,9	1,0		1,3	1,2	0,2		1,9	1,2	0,9		21,7	22,8	12,5
Ez		9,2	23,4	16,9		9,9	5,2	3,5		12,6	18,9	14,9		49,8	59,4	39,7
GUZTIRA (soldatapekoak)		3,3	1,8	2,8		1,0	1,9	1,4		2,4	2,6	2,0		27,2	23,6	24,3

2.2.2.2. Pobretasun-arazoen eta prekarietate-arazoen banaketa

Barne-banaketa dela eta, biztanleria landunaren artean, benetako pobretasuneko egoera gehienak mugagabeko kontraturik ez duten soldatapekoei dagozkie, kontratu motaren bat izan edo ez. Kolektibo horri prekarietate-egoera orokorren %34,8 baino ez badagokio ere, benetako pobretasun egoeren %62,8a biltzen ditu, 1996ko %44,9a baino askoz gehiago.

Egoera irregularrean dauden langileen pisua bereziki nabarmena da, pobretasunaren banaketa aintzat hartzean. Nahiz eta ongizate osoko egoeretara iristen ez direnen %8 baino ez izan langile irregularrak, benetako pobretasun egoeren eraginpean dauden landunen talde handi bat osatzen duten, egoera horien guztien %33,4a biltzen duten neurrian. Behin-behineko langile-taldea ere erabakigarria da. Egun benetako pobretasunaren esperientzia duten landun guztien %29,4 dira, prekarietate-egoera zabalagoi dagokienez atzemandako %26,9a baino pixka bat gehiago.

Oso tasa txikiak erregistratu arren, mugagabeko kontatuta duten soldatapeko langileek osatzen dute, hala ere, talde nagusia prekarietate-egoera orokorretan: ongizate osoko egoera batera iristen ez diren okupatuen ia erdia –%44,8– mugagabeko kontratua duten langileak dira. Gainera, gero eta pisu hartzen ari dira pobrezia egoeran dauden soldatapeko langileen artean. Horren haritik, 2004-2008 bitarteko daturik deigarriena hau da: 1996 eta 2004 bitartean benetako pobretasunari egindako ekarpena %36tik %16,4ra beheratzen ikusi ondoren, ekarpen hori hazten hasi eta %27ra iritsi dela 2008an. Mugagabeko kontratua duten soldatapeko bilakaera horrek zerikusia du landun pobreen kolektiboko sektore pribatuaren soldatapekoei dagokien zatia- ren hazkunde handiarekin: 2004ko gutxiene-ko %70,8tik egungo %88,7ra igaro baitzen. Kolektibo horrek landunen arteko prekarietate-egoeren %74,7a biltzen du.

Soldatapekoentzat aipatutakoarekin kontrastatuz, autonomoek prekarietate-egoera guztien %15,8 baino ez dute biltzen 2008an, 1996ko %19,5etik hasitako beheranzko joerarekin jarraituz. Benetako pobretasunari egindako ekarpena are txikiagoa da: %3,7; hau da, 2004ko %23,7a eta 1996 eta 2000ko %15a eta %19a baino askoz txikiagoa.

Pobretasunean eta/edo prekarietatean erortze-ko arrisku gehien duten hiru jarduera-adarrek –eraikuntzak, ostalaritzak eta zerbitzu domes- tikoak– biltzen dituzte egoera problematiko gehienak: benetako pobretasunaren arazoen %66,5a eta prekarietate-arazoen %35,1a, 2008an. Zerbitzuen gainerako adarrek pobre- tasun-zifra guztien %18,5a baino ez bildu arren, ongizate osoko egoerara iristen ez dire- nen %39,4a hartzen dute.

Zerbitzuen sektoreak gero eta toki handiagoa hartzen du, oro har, pobretasunean eta preka- rietatean, eta nekazaritzak eta industriak, berriz, gero eta txikiagoa: 1996 eta 2004 bitartean, adibidez, %31,7tik %15era eta %37,7tik %25,1era jaitsi da haien ekarpena, ongizate osoko egoeretara iristeko arazo- ei dagokienez. Zerbitzuen ekarpena, berriz, etengabe handitu da 1996 eta 2008 bitartean: %46,3tik %65,2ra, benetako pobretasunari dagokionez; %49,9tik %59,6ra, prekarietate- tasari dagokienez. 1996 eta 2000 bitartean %22tik %8,3ra jaitsi ondoren, eraikuntza gero eta toki handiagoa hartzen hasi zen landunen benetako pobretasunaren zifretan: %8,3tik %19,8ra igo zen 2000 eta 2008 bitartean, baina 1996ko %22ra iritsi gabe betiere. Pre- karietateari dagokionez ere, 1996 eta 2000 bitartean %12-13ren inguruan mantendu ondoren, zifrak %15,3ra iritsi ziren, 2004ko %17,2ko maximoaren azpitik betiere.

2.2.3. Lanarekiko, langabeziarekiko eta aktibitaterik ezarekiko harremana etxean

Orain arte aurkeztutako datuek erakusten dutenez, lotura nabarmena dago pobretasun eta prekariedade-egoeren artean, batetik, eta langabeziaren eta lan ez egonkorren eta/edo irregularraren artean, bestetik. Hurbilketa sintetiko batean, biztanleek aktibitatearekin, lanarekin eta langabeziarekin duten harremanaren arabera sailkatu dira EAeko etxeak, eta lortutako adierazleak pobretasun-adierazleekin eta prekariedade-adierazleekin alderatu dira gero.

2.2.3.1. Pobretasun-arazoen eta prekariedade-arazoen eragina

Etxean bizi diren kide aktibo guztiak lanik gabe dauden kasuetan, prekariedade-mailak gorena jotzen du. Kasu horretan, etxe-mota horietan bizi diren pertsonen %75,5a ez da ongizate osoko egoerara iristen, eta zifrak %35era iristen dira, benetako pobretasun egoerak kontuan hartzean.

Mailek nabarmen behera egiten badute ere, pobretasun-arazoak eta prekariedade-arazoak oso tasa handietara iristen dira pertsona landunen bat bizi den etxeetan, lana ezegonkortasun-baldintzetan betetzen baldin badu. Kasu horietan prekariedade-tasa %39,5ekoa da, eta biztanleen %13,7a benetako pobretasun egoeran bizi da. Etxe ez-aktiboaren kasuan, prekariedade-tasa aurrekoaren antzekoa da: %33,1. Benetako pobretasunaren tasa, berriz, %3,8ra murrizten da, baina EAeko batez besteko orokorraren gainetik dago oraindik.

Ongizate osoko egoeretara iristeko arazoen eragina asko murrizten da langaberen bat edo landun ez-egonkorren bat baldin badago aktiboaren artean, baina baita enplegu egonkorra daukan pertsonaren bat baldin badago ere. Beste egoera batzuetan, prekariedade-tasa %17,4ra jaisten da, eta pobretasunarena %0,7ra, EAeko batez besteko zifren oso azpitik. Gauza bera gertatzen da aktiboaren etxeetan bizi diren pertsonen dagokionez, egonkorren denak. Kasu horretan, zifrarik apalenetako batzuk agertzen dira: %13,3, prekariedade-egoerari dagokionez, eta %0,8, pobretasun-tasari dagokionez.

Benetako pobretasun egoeren eraginpean dauden taldeetan oso estua da egoera horren eta mantentze-pobretasunaren arteko harremana. Hala, dimentsio horretan, arrisku-tasa %7,2ko mailetan kokatzen da ez-aktiboak bizi diren etxeetan, %12,3ra igotzen da aktiboak bizi diren etxeetan, bertan landun ez-egonkor bat dagoen kasuetan, eta %42,1era aktibo langabeak bizi diren etxeen kasuan. Baina eraginak nabarmen behera egiten badu ere, hiru kolektibo horiek ere batez bestekoaren gainetik kokatzen dira metatze-pobretasunaren adierazleetan: %1,5, ez-aktiboak bizi diren etxeetan, eta %2,5etik %3ra aktibo langabeak edo landun ez-egonkor bizi diren etxeetan.

2000 eta 2004 bitarteko bilakaeraren datuek erakusten dutenez, egonkortze-prozesu orokorrak gertatzen ari dira, aktiboak bizi diren etxeetan behintzat, eta ongizate osoko egoeretara iristerik ez duten etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa ere gora egiten ari da. 2004 eta 2008 bitartean, berriz, prekariedade-tasek behera egiten dute talde guztietan, eta minimo historikoak erregistratzen dira haietan guztietan. Beherakadarik deigarrienak, 15-20 puntu artekoak 1986tik, etxean bizi diren guztiak edo haietako batzuk landun egonkorrenak diren aktiboaren etxeekin lotzen dira, edota ez-aktiboaren etxeetan bizi diren pertsonekin.

Antzeko testuinguru batean, non benetako pobretasunaren tasak baino ez baitu nabarmen behera egin 2000 eta 2000 bitartean pertsona langabeen kasuan, lan egonkorra duten ez-aktiboaren edo aktiboaren kolektiboaren bilakaera ere oso ona gertatu da azken aldian. 2008ko errealitatea askoz okerragoa zen, ordea, beste kolektibo batzuetan. Langabe-tuen etxeetan, 2004 eta 2008 bitartean, benetako pobretasunaren tasa %28,7tik %35era igo zen, eta 1996-2008 bitarteko goren mailara iritsi zen. Gauza bera gertatzen da aktiboaren etxeetako pertsonen kasuan, gutxienez landun ez-egonkor bat dagoenean. Kasu horretan, gainera, 2008an iritsitako goren mailak, %13,7k, benetako pobretasunaren tasaren etengabeko hazkundeak islatzeko berezitasuna du: %7,4 1996an, %8,8 2000an, %9,2 2004an eta, azkenik, %13,7 2008an. Erabakigarria gertatu zen, kasu horretan, 2000 eta 2008 bitartean, mantentze-pobretasunaren erortzeko arrisku-mailaren etengabeko hazkundeak. Errealitate hori aktibo landunen beste etxe batzuetan errepikatu zen 2000 eta

52. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Etxearen egoera	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Aktiboak, denak egonkorak	4,7	2,2	3,1	1,7	0,7	0,5	1,6	0,1	2,2	1,1	2,3	0,8	31,2	23,1	24,0	13,3
Aktiboak, egonkorren bat	2,9	1,6	2,5	0,3	1,2	2,1	0,8	0,3	3,1	2,5	2,1	0,7	32,0	28,7	29,5	17,4
Aktiboak, ez-egonkorren bat	11,6	7,8	10,2	12,3	2,1	6,6	6,7	2,9	7,4	8,8	9,2	13,7	51,3	43,9	51,7	39,5
Aktiboak, langabetuak	41,9	52,5	43,0	42,1	10,2	16,7	11,0	2,4	29,6	34,0	28,7	35,0	82,7	84,3	83,9	75,7
Ez aktiboak	13,4	13,8	12,8	7,2	1,4	1,6	2,0	1,5	5,9	5,2	6,4	3,8	54,3	46,7	42,8	33,1
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

2004 bitartean, baina egoera zeharo aldatu zen 2004 eta 2008 bitartean, landun egonkorren baten aurrean.

2.2.3.2. Pobretasun-arazoan eta prekarietate-arazoan banaketa

2008an, benetako pobretasunaren arazoak izan dituzten pertsonen %82,5a eta ongizate osoko egoeretara iristen ez zirenen %50a landun egonkor bakar bat ere ez zuten etxeetan bizi ziren. Hala ere, daturik aipagarriena da, gutxienez bat landun egonkorra ez den aktiboen etxeetan daudela bilduta gaur egun arazo gehienak. Etxe horiek pobretasun-egoera benetakoan dauden pertsona guztien %67,7 biltzen dituzte. Gainera, kolektibo nagusia osatzen dute -%42a- ongizate osoko egoerara iristen ez diren etxeen artean (okupatu egonkorrez osatutako aktiboen etxeetan bizi direnen %32,6aren gainetik, eta ez-aktiboen etxeetan bizi direnen %25,4aren gainetik).

Bilakaera-datuei dagokienez, 2004-2008 aldiko goranzko joera alde batera utzita, deigarria izan da aktibo guztiak lanik gabe dauden etxeekin lotuta dagoen benetako pobretasunaren pisuaren gainbehera. Hala, etxe horietan bizi ziren pertsonen benetako pobretasun egoera desberdinei egindako ekarpena %41,2tik %24,3ra jaitsi zen 1996 eta 2008 bitartean. Nahiz eta pobretasunaren dimentsio guztietan izan eragina, beherakada nabarmenagoa izan zen metatze-pobretasunaren arazoei zegoen bezala. Pertsona horien ekarpena %44,6tik %7,7ra jaitsi zen (%36,3tik %22,4ra, mantentze-pobretasunean erortzeko arriskuari zegoen bezala). Hori horrela da, neurri handi batean,

taldeak garrantzi sozial eta demografikoa galdu duelako biztanleria osoari dagokionez: 1996an biztanleria osoaren %8,1a hartzen zuen eta 2008an %2,2a baino ez.

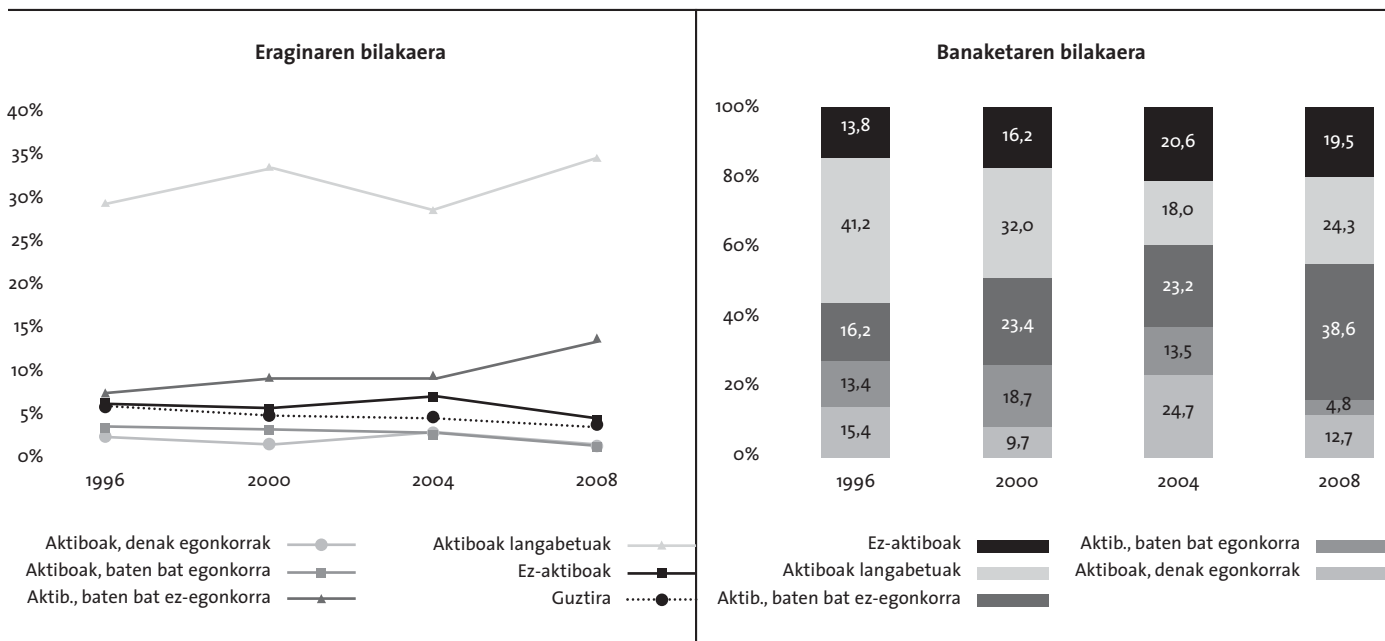
Pertsona landun bat duten etxeek pobretasunari eta prekarietateari egindako ekarpenak, berriz, gora egin du. Benetako pobretasunari dagokionez, ekarpen hori bereziki deigarria da aktibo landun ez-egonkorak dituzten etxeen kasuan. Kolektibo horren pisua %16,2tik %38,6ra handitu zen 1996 eta 2008 bitartean. Prozesu hori pobretasunaren dimentsio guztietan agertzen da: %15,9tik %26,7ra igo da mantentze-arazoan kasuan, eta %14,6tik %38,8ra, metatze-pobretasunaren kasuan. Nahiz eta 2004. urtetik aurrera apur bat behera egin, ez-aktiboen etxeek pobretasunaren duten pisuak gora egin du, %13,8tik %19,5era, 1996 eta 2008 bitartean. Ez-aktiboen etxeetan bizi diren pertsonen kolektiboak da, bestalde, prekarietate-egoeretan pisu gehien hartu duena: 1996an, prekarietate-egoera guztien %17,8a biltzen zuen, eta 2008an %25,4a.

Nahiz eta 2004 eta 2008 bitartean behera egin lehenengoz, gutxienez landun bat duten etxeetan bizi diren pertsonen prekarietateari egindako ekarpena %66,7koa da oraindik ere. Proporzio hori %56,2koa da benetako pobretasunaren kasuan, 1996koa (%45) baino nabarmen handiagoa. Zifra eta joera horiek agerian uzten dutenez, enplegu osorako bidean dauden gizarteetan modu espezifikoan aztertu behar da ezegonkortasun-arazoak eta lansari txikiak dituzten etxeen problematika diferentziala, pobretasun eta prekarietatearen kontrako borrokan.

53. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Etxearen egoera	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Aktiboak, denak egonkorak	20,6	13,0	22,9	20,7	14,9	7,7	32,3	9,7	15,4	9,7	24,7	12,7	30,8	26,2	33,2	32,6
Aktiboak, egonkorren bat	7,9	8,6	11,4	1,7	16,0	26,9	9,8	8,6	13,4	18,7	13,5	4,8	19,5	28,8	25,2	17,4
Aktiboak, ez-egonkorren bat	15,9	14,5	17,9	26,7	14,6	30,1	32,1	38,8	16,2	23,4	23,2	38,6	15,8	15,4	16,8	16,7
Aktiboak, langabetuak	36,3	34,3	18,8	22,4	44,6	26,8	13,2	7,7	41,2	32,0	18,0	24,3	16,2	10,5	6,8	7,9
Ez aktiboak	19,4	29,8	29,0	28,4	9,9	8,5	12,5	35,2	13,8	16,2	20,6	19,5	17,8	19,1	18,0	25,4
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

14. grafikoa. Benetako pobretasuna, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehuneko) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 1996-2008

3. Aldagai soziodemografikoak

Aldagai demografiko eta okupazionalekin loturiko datuak aztertzeke egindako hurbilketa bidez, aldagai soziodemografiko adierazgarri batzuk bereizi dira PGDIren aurreko fasean. Hurbilketa tipologiko horri esker, pobretasun-arazoek eta prekariedade-arazoek EAEn duten eragina eta barne-banaketari buruzko informazio sintetikoagoa eskuratuko dugu. Bestalde, azken urteotan pobretasun-arazoen eta prekariedade-arazoen beherakada gehien eragin duten faktoreak aztertzeke bidea ere ematen du, 1996-2008 bitarteko aldia batez ere, garai horretako datuak osoak eta homogeneousak izanik.

3.1. Pobretasun-arazoen eta prekariedade-arazoen eragina

PGDIen definitutako aldagai soziodemografikoen azterketak aukera ematen du 2008ko Euskadin pobretasun-arazoen eta prekariedade-arazoen eraginpean bizi diren pertsona-talde nagusiak zein diren zehazteko. Testu inguru horretan, benetako pobretasunak kolektiboaren %30ari baino gehiago eragiteagatik eta prekariedadearen presentzia kolektiboaren %75ean baino handiagoa izateagatik bereizten diren ereduak nabarmentzen dira batez ere. Eredu horiek bi baino ez dira gaur egun, Europar Batasunetik kanpoko herritar bat buru duten etxeetan bizi diren pertsonen eta familia gurasobakar baten arduradunak diren lan egonkorrik gabeko 45 urtetik beherako emakumeen mendeko pertsonen erreferentzia eginez.

2008an, aintzat hartutako familia gurasobakar horietan bizi diren pertsonak dira EAeko pobretasun-tasarik eta prekariedade-tasarik handienak biltzen dituztenak. Prekariedadearen erreferentzia-biztanleriaren %96,9ari eragiten dio. Benetako pobretasunak ere kolektiboaren zati handi bat hartzen du (%54,4a), 2004. urtean baino apur bat gutxiago. Taldea pobretasun-mailarik handienak izateagatik nabarmentzen da, hala metatze-dimentsioan (%27,4) nola mantentze-dimentsioan (%47,1).

Pobretasun-arazoen eta prekariedade-arazoen eragin handiena jasaten duen bigarren kolektiboa Europar Batasunetik kanpoko estatu bateko herritar bat buru duten etxeetan bizi

diren pertsonena da. Nahiz eta azkeneko urteotan tasak behera egin, ongizate osoko egoeretan iristen ez diren pertsonen proportzioa %77,3koa da oraindik ere 2008an. Benetako pobretasunaren tasak aldagabe eusten dio 2000. urteaz geroztik, %31ko zifren inguruan. Nahiz eta, talde horretan, metatze-pobretasuna ia erabat desagertu, mantentze-pobretasunak hartan duen eragina handia da eta gorantz doa, 2004ko %29,8tik 2008ko %34,3ra.

Nahiz eta aipatu bi taldeak baino txikiagoak izan, pobretasunaren eta prekariedadearen tasak handiak dira oraindik honako ezaugarri hauek dituzten pertsonen mendeko etxeetan bizi diren kolektiboaren artean: bakarrik dauden pertsonak, etxean inongo familia-taldeko kideak ez direnak, 65 urtetik beherakoak, lanbide egonkorrik gabekoak. Errealitate sozial hori berdin gertatzen da etxeke pertsona nagusia gizona izan edo emakumea izan.

Arazo horien eraginpean dauden ereduetan, prekariedade-tasak %50 ingurukoak dira, baina %70,6ko zifretara ere iristen dira bakarrik dauden 45-64 bitarteko emakumeen artean. Benetako pobretasunaren tasa handia da kasu horretan ere, %22,5era iristen baita. Tasa hori %16,9ra jaisten da, berriz, bakarrik dauden 65tik beherako gizonen kasuan, eta %5,4raino, bakarrik dauden 45 urtetik beherako emakumeen kasuan. Dena dela, tasa horiek EAeko batez bestekoaren gainetik daude. Aztertutako pertsonen elkarrekin duten ezaugarri bat mantentze-pobretasunak haiengan eragin diferentziala handia izatea da: eragin horren zifra %10aren gainetik daude beti, eta %30-35 bitartera ere irits daitezke batzuetan. Hala eta guztiz ere, batzuetan, bakarrik dauden 65 urtetik beherako gizonen kasuan, adibidez, metatze-pobretasunaren pisua kontuan hartzeke modukoa izan daiteke, pertsona horien %7,7 bere eraginpean hartzeraino. Bakarrik dauden 45 urtetik beherako emakumeen kasuan izan ezik, benetako pobretasunaren tasak gora egin du pertsona-talde horietan, 2004 eta 2008 bitartean.

Bada aipatutako ezaugarri horietako asko dituen beste pertsona-talde bat: lan egonkorrik ez duten 45 urtetik beherako pertsonak buru dituzten familia-taldeen bizi direnak osatutakoa. Prekariedade-tasak handia izaten jarraitzen du talde horretan (%42,5), eta bene-

tako pobretasuna ere oso maila handietara iritsi da (%20), 2004. urteaz geroztik gora egiten ari baita etengabe. Mantentze-pobretasunak %10eko maila gainditu du talde horretan (%10,8), eta metatze-dimentsioko arazoak %7,7ra iristen dira.

Azken pertsona-talde batean benetako pobretasunaren zifrak txikiak dira, oro har, baina prekariedade-mailak %25 eta %30 artekoak dira oraindik ere. Horrek emakume-mota jakin batzuk buru dituzten etxeetan bizi diren pertsonen egiten dio erreferentzia: batetik, lan egonkorra duten eta familia gurasobakar baten arduradunak diren emakumeak, edo familia-talderen erreferentziarik ez duten 65 urtetik beherakoak; bestetik, lan mota hori ez duten eta familia gurasobakar baten arduradunak diren 45-64 urte bitarteko emakumeak, edo familia-talde batekoak ez diren 65 urtetik gorakoak. Familia gurasobakar baten ardura duen gizon baten mende dauden pertsonak ere 2004 eta 2008 bitartean pobretasun-mailetan eta prekariedade-mailetan beherakada nabarmenak izan dituzten etxe-mota horien ezaugarriak dituzte. Aldagai soziodemografiko horietan, lan egonkorra duten 65 urtetik beherako emakumeen kasuan baizik ez dira gain-

ditzen 2008an benetako pobretasunaren batez besteko mailak: %4. Adineko emakume baten mende dauden pertsonen kasuan ere, pobretasun-tasa %2,1era murrizten da.

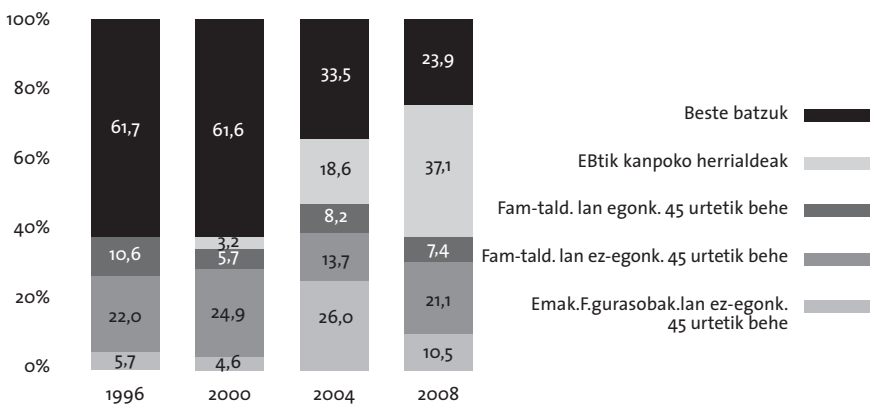
Gainerako aldagai soziodemografikoetan, benetako pobretasunaren eragina oso txikia da, %1 ingurukoa edo txikiagoa, eta prekariedade-tasak, berriz, ez du %2otik gora egiten. Hauek dira egoera horretan sartzen diren pertsonak: bakarrik dauden eta lan egonkorra duten 65 urtetik beherako gizonen mendekoak, 65 urtetik gorako gizonen mendekoak eta, oro har, familia-talde bateko kideak direnak, familia-taldearen tituluduna Lan egonkorrik gabeko 45 urtetik beherako pertsona den kasuan izan ezik. Eredu demografiko horietan, epe ertain eta luzean, pobretasun eta prekariedade-tasak nabarmen jaisten dira.

Oro har, aldagai soziodemografikoen benetako pobretasunaren tasa, pobretasunak eta prekariedadeak eragin txikia dutenean, %0,6koa baino ez da. Hemen aintzat hartutako gainetako ereduetan, berriz, %12,4koa da. Prekariedade-tasa %14,6koa da, pobretasunaren eta/edo prekariedadearen eragin handiagoa duten ereduaren %44,8a baino askoz txikiagoa ere.

54. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera, etxearen aldagai soziodemografikoaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrek (ehunekotan)

Aldagai soziodemografikoa	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Emak.F.gurasobak.lan ez-egonk.45 urt. behe	76,3	42,9	40,0	47,1	13,3	24,5	40,9	27,4	42,8	32,1	56,9	54,4	100,0	83,6	87,1	96,9
Emak.F.gurasobak.lan ez-egonk.45 urte edo gehi	26,9	10,9	12,1	7,0	3,0	1,1	4,5	0,0	15,6	3,3	7,3	0,6	66,5	37,5	59,8	31,2
Emak.F.gurasobak.lan egonk	12,2	2,1	7,9	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	0,8	0,0	0,4	28,1	21,1	37,2	25,0
Emak.bakarrik.lan ez-egonk.45 urt. behe	70,4	47,8	35,7	12,8	0,0	13,0	0,0	0,0	45,8	20,7	24,7	5,4	87,7	62,6	56,9	49,7
Emak.bakarrik.lan ez-egonk.45 urte edo gehi	51,3	49,3	44,9	36,8	5,5	0,0	0,0	0,0	24,4	14,2	4,7	22,5	78,9	86,6	73,8	70,6
Emak.bakarrik.lan egonk.65 urt. behe	10,5	11,7	19,4	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	2,9	6,8	4,0	26,3	31,0	32,0	23,9
Gizona.bakarrik.lan ez-egonk.65 urt. behe	0,0	3,7	4,4	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	2,8	1,2	0,0	11,6	29,7	26,6	12,5
Gizona.bakarrik.lan egonk.65 urt. behe	22,7	26,3	25,1	30,4	9,7	16,8	0,0	7,7	23,6	19,2	10,9	16,9	76,4	70,3	66,4	51,0
Fam-tald.lan ez-egonk.45 urt. behe	32,3	27,7	16,6	10,8	7,8	11,8	6,2	7,7	21,3	24,7	13,9	20,0	60,9	58,1	46,9	42,5
Fam-tald.lan ez-egonk.45 urt edo gehi	12,4	8,0	5,3	3,0	1,3	4,7	0,8	0,3	7,3	6,7	2,5	1,2	55,8	43,5	39,9	20,1
Fam-tald.lan egonk.45 urt. behe	5,8	2,8	4,8	1,3	0,2	0,9	0,2	0,3	2,9	1,3	1,7	1,0	32,7	29,5	30,5	17,3
Fam-tald.lan egonk.45 urte edo gehi	3,5	2,1	1,1	0,8	1,4	1,0	0,7	0,0	2,7	1,8	0,8	0,0	37,3	24,0	21,6	10,4
65 urtetik gorako gizonak	4,4	3,6	3,2	2,3	2,2	1,6	0,8	0,2	3,2	2,1	1,5	0,9	27,8	26,5	21,7	15,3
65 urtetik gorako emakumeak	6,5	10,5	3,5	2,3	2,4	3,8	1,8	0,7	5,0	7,3	3,5	2,1	42,9	47,6	37,1	33,5
EBetik kanpoko herrialdeak	ND	41,2	29,8	34,3	ND	23,6	19,9	0,0	ND	31,5	31,6	31,0	ND	85,0	93,5	77,3
Familia gurasobakarrek gizonak	37,6	0,0	0,0	13,6	0,0	0,0	0,0	0,0	13,6	0,0	0,0	0,2	68,1	21,3	39,3	23,6
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

15. grafikoa. Benetako pobretasun egoeren kontzentrazioaren bilakaera, arazoak gehien erasaten duen aldagai soziodemografikoetan. 1996-2008 (Ehuneko bertikalak)

3.3. Aldaketa faktoreak pobretasunaren eta prekaritatearen eraginean.

2008ko atalaseei doituak terminoetan, 1996an 122.723 pertsona zeuden benetako pobretasun egoeran. Egun ordea kopuru hori %44,5 txikiagoa da: 68.051 pertsona.

Beherakada horretan lagundu duten faktoreak aldagai soziodemografikoaren arabera aztertuta, bereziki nabarmendu behar da benetako erkidegotik kanpoko immigrazioarekin loturirik ez duten biztanleria taldeetan pobretasunaren tasa espezifikoez izandako beherakadaren garrantzia. Beherakada hori dela eta, pobretasunaren hasierako zifrak %48,6 txikiagoak dira egun. Benetako pobretasunaren zifren murrizketa horri demografiaren bilakerak izandako paper positiboa gehitu behar zaio. Demografiaren egituran atzemandako aldaketek %16,5eko beherakada garbia dakarte 1996ko pobretasunaren zifretan.

Familia gurasobakarrek eta lan egonkorrik gabeko pertsona bat buru duten familia-taldeen osatutako arrisku-taldeen bolumenaren murrizketa erabakigarria gertatu zen. Aldagai soziodemografiko horien biztanleria-bolumenaren

naren beherakada 1996ko pobretasun-zifren %36,4ko beherakadaren adinako ekarpen bat da berez. %24,5a familia-mota horri dagozkion pertsonen kopuruaren beherakadarekin lotua dago, eta beherakada hori okupazioak Euskadin 90eko hamarraldiaren erdialdean izandako hazkunde nabarmenaren eta enplegu egonkorrak izandako gorakada handiaren ondorioa da. Beste %11,9k pobretasun-tasek familia-mota horietan izandako beherakadarekin du zerikusia.

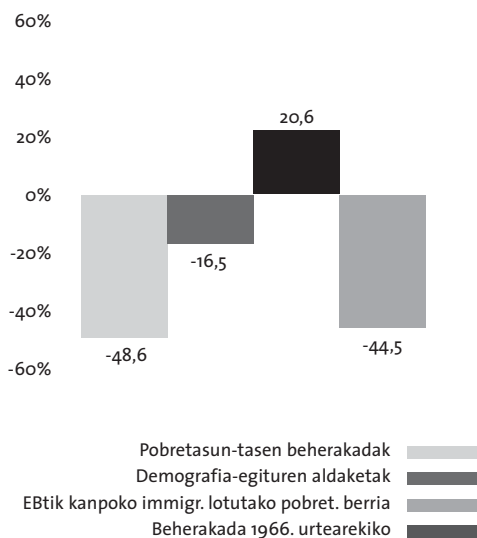
Testuinguru horretan, aipagarria da, baita ere, pobretasun maila absolutuen murrizketa, tasek 65 urtetik gorako pertsona baten mende dauden pertsonen artean edo lan egonkorra duen pertsona bat buru duten familia gurasobakarretan edo beste familia-talde mota batean integratuta dauden pertsonen artean izandako beherakadari egotz dakiokiena.

Orain arte aztertu ditugun faktoreak bakarrik sartu izan balira jokoan, hau da, pobretasun-tasen bilakaerarekin eta demografia-egituretan gertatzen diren aldaketekin zerikusia duten faktoreak bakarrik, pobretasunaren zifra absolutuak %65,1 txikituko ziratekeen 1996 eta 2008 bitartean. Hala ere, zifra horiek gizentzen lagundu duten faktore batzuek ere hartu dute parte denbora-bitarte horretan. Hazkunde hori, 1996ko zifren %20,6aren baliokidea, faktore bakar bati egotz dakiokete oso-osorik: alegia, Europar Batasunetik kanpoko herrialdeetatik etorritako immigrazioarekin lotua dagoen pobretasun berriari. 2008an, benetako pobretasun egoeren %37,1a jabea erkidegotik kanpoko herritarra den etxeetan bizi den biztanleriari dagokio, hain zuzen.

56. taula. 1996 eta 2008 bitartean benetako pobretasunaren mailetan izandako aldaketetan erabakigarriak gertatu diren faktoreak

1996AN POBRETASUNEAN BIZI ZEN BIZTANLERIA	122.723		
Pobretasunaren zifrak murrizten laguntzen duten faktoreak	Absolutuak	1996ko biztanleriaren ehunekoa	Taldean nagusi den joeraren ehunekoa
Pobretasun-tasen beherakadak	-59.644	-48,6	—
Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia taldeak. Lan egonkorrik gabeko etxejabea	-14.568	-11,9	24,4
Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia taldeak. Lan egonkorra duen etxejabea	-26.955	-22,0	45,2
Gizonezkoen familia gurasobakarrak	-2.535	-2,1	4,3
Bakarrik dauden 65. urtetik beherako pertsonak	-2.689	-2,2	4,5
65. urtetik gorako pertsonak	-12.897	-10,5	21,6
Demografia-egituren aldaketak	-20.252	-16,5	—
Biztanle-kopuruaren beherakada: Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia taldeak. Lan egonkorrik gabeko etxejabea	-30.090	-24,5	100
Biztanleria-hazkundera beste aldagai soziodemografiko batzuetan	9.838	8,0	—
Guztira	-79.896	-65,1	100
Pobretasunaren zifrak murrizten lagundu duten faktoreak	Absolutuak	1996ko biztanleriaren ehunekoa	Taldean nagusi den joeraren ehunekoa
EBtik kanpoko immigrazioarekin lotutako pobretasun berria	25.225	20,6	100
2008an pobretasunean bizi den biztanleria	68.051	—	—
Beherakada 1966ko urtearekiko	—	-44,5	—

16. grafikoa. 1996 eta 2008 bitartean benetako pobretasunaren murrizketa eragin zuten zenbait faktore

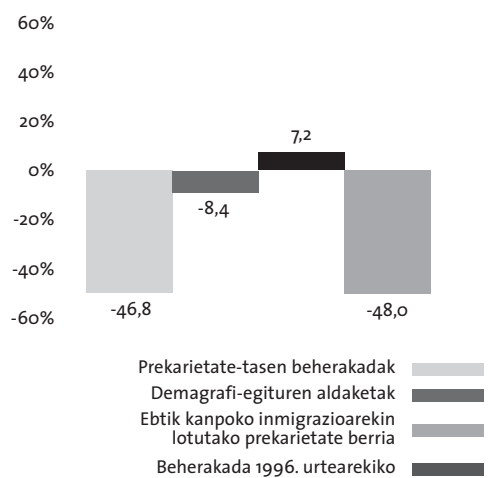
Benetako pobretasunaren zifren beherakada %44,5ekoa izan zen, eta 1996 eta 2008 bitarteko prekariedade-mailen beherakada, berriz, %48koa. Kasu honetan, berriz ere, prekariedade-egoeran dauden pertsonen bolumenaren beherakadaren oinarritzko zatia tasen beherakadarekin dago lotua, nahiz eta ekarpena -%46,8 ingurukoa- benetako pobretasunaren zifretan atzemandako %48,6a baino txikiagoa izan. Pixka bat txikiagoa da, baita ere, familia gurasobakarren eta lan egonkorrik gabeko pertsona bat buru duten beste familia-talde batzuen mende dauden biztanleen bolumenean gertatutako beherakadaren eragin mesedegarria. Prekariedade-zifrak murrizteko ekarpena %8,4ra murrizten da, demografia-egituretan egindako aldaketaren kasuan.

Prekariedadeari buruzko zifren beherakada handiagoa izateak zerikusi zuzena du immigrazioak ongizate gabeziako arazoaren bilakera eragin negatibo txikiagoa izanarekin. Erkidegotik kanpoko biztanleriaren pisua 2008ko prekariedadearen zifretan %13,8koa baino ez da; pobretasunaren zifrei egindako ekarpena baino askoz txikiagoa, beraz. Immigratioarekin lotutako prekariedade berriaren

ekarpena %7,2koa baino ez da, 1966. urtean erregistratutako zifrekiko.

Bada bilakaera horretan aipatzea merezi duen beste alderdi bat. Titularrak lan egonkorra duen familia-taldeetan bizi diren pertsonen dagozkien tasen beherakadak aitortzen zaiona baino garrantzi handiagoa izan zuen prekarietatearen zifren beheranzko bilakaeran: prekarietate-tasa %28 jaitzi zen, eta benetako pobretasuna, berriz, %22. 65 urtetik gorako mendean bizi diren pertsonen arteko prekarietate-tasen murrizketari egotzi dagokiokeen beherakada, berriz, %6,7ra murriztu zen. Dena dela, 1996 eta 2008 bitartean prekarietate-tasen hobekuntzak prekarietatearen zifra absolutuetan eragin zuen beherakadaren %74,2a biltzen dute bi kolektibo horiek bien artean; benetako pobretasunaren bilakaeran antzemandako %66,8a baino gehiago, alegia.

17. grafikoa. 1996 eta 2008 bitartean ongizate-gabeziaren eta prekarietate-egoeren murrizketa eragin zuten zenbait faktore

57. taula. 1996 eta 2008 bitartean benetako prekarietatearen eta ongizate-gabeziaren mailetan izandako aldaketetan erabakigarriak gertatu diren faktoreak

1996AN PREKARIETATEAN BIZI ZEN BIZTANLERIA		873.890	
Prekarietatearen zifrak murrizten lagundu duten faktoreak	Absolutuak	1996ko biztanleriaren ehunekoa	Taldean nagusi den joeraren ehunekoa
Pobretasun-tasaren beherakada	-409.302	-46,8	
Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia-taldeak. Lan egonkorrik gabeko etxejabea	-90.309	-10,3	22,1
Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia-taldeak. Lan egonkorra duen etxejabea	-244.882	-28,0	59,8
Gizonezkoen familia gurasobakarrak	-8.450	-1,0	2,1
Bakarrak dauden 65. urtetik beherako pertsonak	-6.795	-0,8	1,7
65. urtetik gorako pertsonak	-58.867	-6,7	14,4
Demografia-egituren aldaketak	-73.362	-8,4	
Biztanle-kopuruaren beherakada: Emakumezkoen familia gurasobakarrak/ Familia taldeak. Lan egonkorrik gabeko etxejabea	-146.252	-16,7	100
Biztanleria-hazkundera beste aldagai soziodemografiko batzuetan	72.890	8,3	
Guztira	-482.664	-55,2	100
Pobretasunaren zifrak murrizten lagundu duten faktoreak	Absolutuak	1996ko biztanleriaren ehunekoa	Taldean nagusi den joeraren ehunekoa
EBtik kanpoko inmigrazioarekin lotutako prekarietate berria	62.862	7,2	100
2008an prekarietatean bizi den biztanleria	454.089		
Beherakadaren ehunekoa 1996ko urtearekiko		-48,0	

4. Pobretasunaren eta prekarietatearen lurralde-eragina

Pobretasunaren arazoak lurralde- eta eskualde-ezaugarri bereziak ditu Euskadin. Atal honetan ezaugarri horiek aztertuko ditugu, bai lurralde historikoei dagozkionak, bai haien baitako eskualdeei dagozkienak.

4.1. Lurralde Historikoa

4.1.1. Pobretasun-arazoen eta prekarietate-arazoen eragina

2008. urtean Bizkaia izan da berriro ere prekarietate-arazo handienak izan dituen lurralde historikoa. Lurralde horretan, biztanleria-ren %22,9a ez da ongizate osoko egoeretara iristen. Araban %20,3a eta Gipuzkoan %18,5a dira egoera horretan daudenak.

Bizkaiaren azken urteotako bilakaera ona da, ordea. Lurraldearen prekarietate-mailak 13,6 puntutan murriztu dira: ongizate osoko mailetara iritsi ezin duten pertsonen ehunekoak %36,5etik %22,9ra jaitsi da 2004 eta 2008 bitartean. Dena dela, halako konbergentzia prozesu bat antzematen da lurraldeen artean, eta 2000ko eta 2004ko tasetan zeuden diferentziak asko murriztu dira. Bizkaiaren eta gainerako lurraldeen artean 2004an zegoen distantzia, 8-9 puntutakoa, 2,5 puntutara murriztu da Arabarekiko, eta 4,5 puntutara Gipuzkoarekiko, 2008an. Konbergentzia prozesu hori guztiz bateragarria da noski Araban eta Gipuzkoan izan den hobekuntza nabarmenarekin. 2004 eta 2008 bitartean hautsi egin zen bi lurralde horietan aurreko lau urteetan izandako joera: prekarietate-tasa %26,7tik 27,6ra igo zen Araban; Gipuzkoan, berriz, %28-29 inguruan egonkortu zen.

2004-2008 bitartean, Bizkaiko benetako pobretasunaren tasak beste lurraldeen tasetara hurbildu ziren. Nahiz eta benetako pobretasunaren eragina Bizkaian handiagoa izan oraindik ere (%3,8), zifra hori ez da hainbeste aldentzen gainerako lurraldeenetik: %2,9a Araban, %2,3a Gipuzkoan.

Egia esan, Bizkaiaren bilakaera ona da, eta benetako pobretasunaren tasa behera eginez joan da 1996tik hona: %7,1a 1996an, %6,6a 2000an, %5,4a 2004an, eta %3,8a 2008an.

Beste bi lurraldeetan, berriz, joera hori ez da hain nabarmena. 1996-2000 bitarteko aldiko beherakada nabariaren ondoren, Bizkaikoa baino askoz handiagoa izan baitzen, 2000 eta 2004 bitartean zifrak gora egiten hasi ziren berriro. Gorakada hori beherakada arina bihurtu zen Gipuzkoan 2004 eta 2008 bitartean, eta, azkenean, benetako pobretasunaren tasa %2,3an kokatu zen, 2000ko %2,1aren apur bat gaineratik, baina 2004ko %2,8aren eta 1996ko %3,7aren azpitik. Araban, berriz, goranzko joerak bere horretan dirau. Beraz, 1996 eta 2000 bitartean %5,4tik %0,9ra jaitsi ondoren, benetako pobretasunaren tasa %2,8ra igo zen 2004an, eta %2,9ra 2008an.

Bizkaiko eta Gipuzkoako pobretasunaren bilakaeraren ezaugarrietan sakonduz, lurralde biek elkarrekin duten elementu bat aurkitzen dugu: alegia, mantentze-pobretasun tasak etengabe eta era nabarian egin duela behera 1996. urtetik hona. 1996 eta 2008 bitartean, tasa hori %10,4tik %5era jaitsi da Bizkaian, eta %7,8tik %2,9ra, berriz, Gipuzkoan. Bilakaera horrek benetako pobretasunaren epe luzeko beheranzko joera markatzen du bi lurraldeetan.

Arabian, berriz, 1996 eta 2000 bitartean pobretasunaren bi dimentsioek era nabarian hobera egin ondoren, 2000-2008 bitartean egoera okerrera egiten hasi zen. Okerragotze hori ez da oso nabarmena izan termino kuantitatiboetan, baina adierazgarria da denboran hain jarraitua izateagatik. Mantentze-pobretasuna %8,6tik %2,2ra jaitsi zen 1996 eta 2000 bitartean, baina %5,3raino igo zen 2004an, eta %3,7koa da oraindik ere 2008an. Izan ere, Araba da mantentze-pobretasunaren tasek EAEko lurraldean –berau osorik hartuta– eta Bizkaiko eta Gipuzkoako herrialdeetan izan duten epe luzeko beherakada jarraituaren kontrako bilakaera erakutsi duen lurralde bakarra.

Dena dela, hiru lurralde horiek elkarrekin duten beste ezaugarri bat metatze-pobretasunaren atzerakada nabarmena da: izan ere, 2008an, metatze-pobretasuna %1 ingurukoa izan da lurralde guztietan.

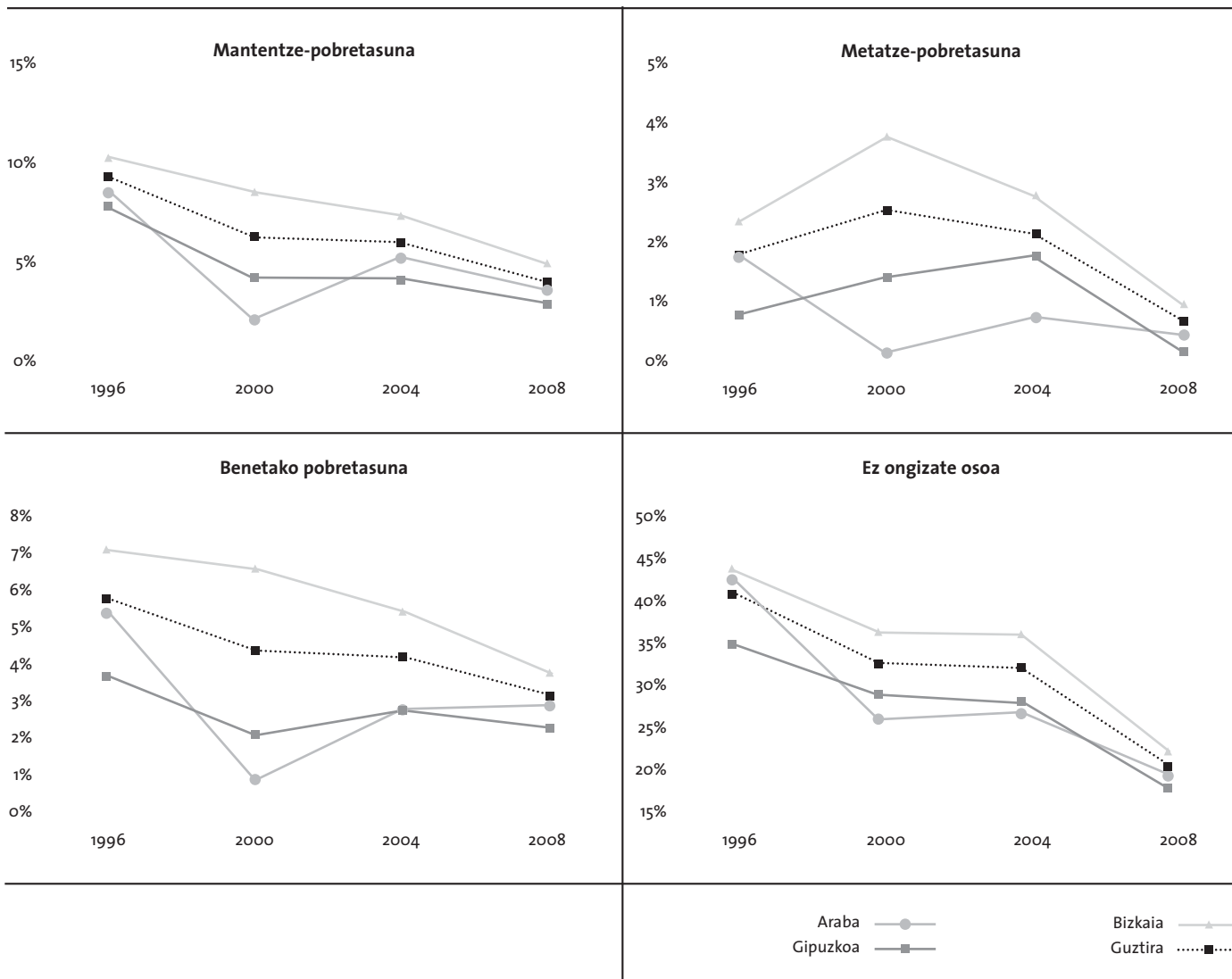
58. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrek (ehunekotan)

Lurraldea	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Araba	8,6	2,2	5,3	3,7	1,9	0,2	0,8	0,5	5,4	0,9	2,8	2,9	43,0	26,7	27,6	20,3
Gipuzkoa	7,8	4,2	4,1	2,9	0,8	1,4	1,8	0,2	3,7	2,1	2,8	2,3	35,4	29,3	28,3	18,5
Bizkaia	10,4	8,6	7,4	5,0	2,4	3,8	2,8	1,0	7,1	6,6	5,4	3,8	44,1	37,0	36,5	22,9
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

18. grafikoa. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008

(familia-etxebizitzetan bizi den biztanleriaren ehunekoa)

Benetako pobretasunaren adierazleen azterketak agerian uzten du berriro ere Bilboko eskualdearen egoera kaxkarra. Bilboko benetako pobretasunaren tasa %6,1ekoa zen 2008an, EAEko gainerako eskualdeetako baino askoz handiagoa, eta Ibar Ezkerrekoa bera (%4,1) baino handiagoa ere. Tasak %2,5-3 ingurukoak dira, EAEkoen batez bestekotik hurbilekoak, Gasteiz, Bizkaia-Kosta eta Donostialdean. Tasa hori %2aren azpitik dago Aiaran eta Debarrenan, eta are %1aren azpitik ere Ibar Eskuinean, Durangaldean, Tolosa-Goierri eta Debagoienan.

Dena dela, bai Bilbon bai Ibar Ezkerrean, azken aldiko bilakaera positiboa da. 2000. urtean eskualde horien benetako pobretasunaren tasa %9ra iristen zen oraindik, eta are %10,5era ere 2004an, Bilbon. 2000-2004 bitartean Ibar Ezkerrean izan zen hobealdi nabarmena ez zen ordea 2004-2008 arte zabaldu Bilbora. Azken laurteko horretan indargabetu zen, azkenik, eskualde horretako metatze-pobretasunaren goranzko joera, eta tasa 2008ko %1,2an kokatu zen. Bai Bilbok bai Ibar Ezkerrean azken urteotan izan duten bilakaera positiboa ez zaio zor soilik mantentze-pobretasunaren tasek 1996tik hona etengabe izan duten beherakadari, baizik eta, bereziki, metatze-pobretasunaren zifrek, 1996-2000 bitartean eta, Bilboren kasuan, 1996-2004 bitartean izandako hazkundearen

ondoren (tasa hori %2,7koa zen 1996an eta %5,6koa 2004n), duela gutxi izandako murrizketari.

Alde negatiboan, berriz, benetako pobretasunak, 2004 eta 2008 bitartean, eskualde horietan izandako goranzko joera aipatu behar da, %3,5etik %4,1era igaroz. Beste hirialde batzuetan ere antzeko zerbait gertatu da. 1996 eta 2000 bitartean %5,5etik %0,5era jaitsi ondoren, Gasteizko benetako pobretasunaren tasa %3,1era igo zen 2004an, eta maila horretan eutsi dio 2008an ere. Donostialdeko bilakaera ere antzekoa izan da: benetako pobretasunaren tasa %4,6koa zen 1996an, %1,7koa 2000an, %2,8koa 2004an eta %3,1ekoa 2008an. EAEko esparru urbanizatuenean, Bilboko pobretasun-tasak duela gutxi izandako beherakada nabarmena Ibar Eskuinera bakarrik zabaldu da. 2004an %2,7koa izanik, Ibar Eskuineko benetako pobretasunaren tasa %0,6ra iritsi zen 2008an. Euskadin urbanizazio-maila txikiagoko eskualde batzuk bakarrik iristen dira maila horretara.

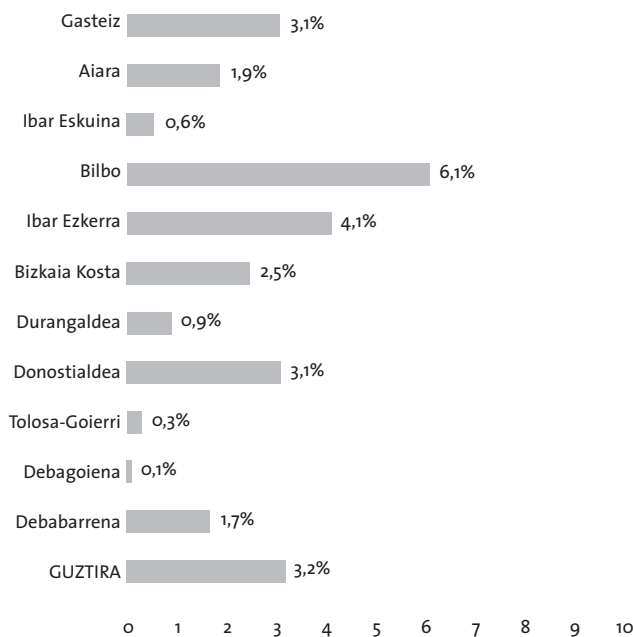
Benetako pobretasunaren adierazleen azterketak argi eta garbi erakusten digunez, Euskadin polarizazio nabarmena gertatu da gehien eta gutxien urbanizaturako aldean artean 2008an. Urbanizazio-maila txikieneko eskualdeetan, pobretasun-tasa txikia da, eta %2aren azpitik

6o. taula. Pobretasun-egoeren eta prekariedade-egoeren eraginaren bilakaera eskualdeka. 1996-2008.

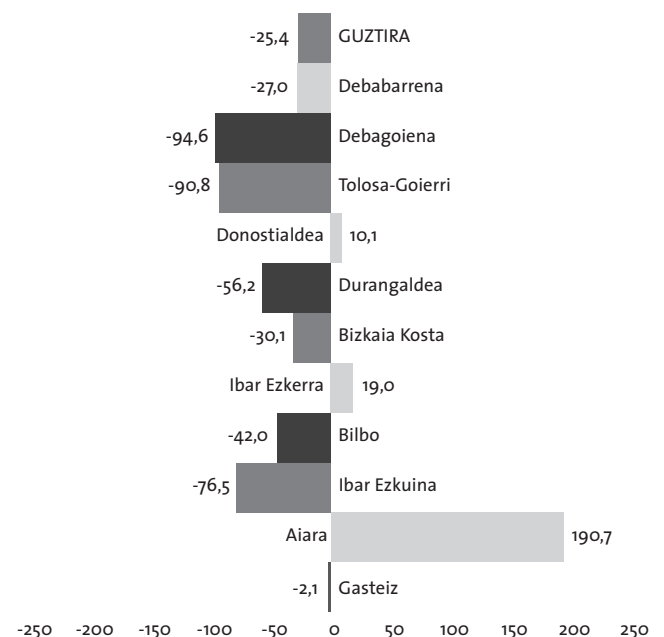
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Eskualdea	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Gasteiz	9,1	1,9	5,9	3,8	1,8	0,1	0,8	0,4	5,5	0,5	3,1	3,1	43,2	25,8	28,5	20,6
Araia	5,7	3,8	1,5	3,0	2,5	0,8	0,5	1,1	4,8	3,2	0,6	1,9	42,0	32,0	22,7	18,8
Ibar Eskuina	8,3	3,3	7,0	3,0	0,0	2,1	0,0	0,0	0,8	2,9	2,7	0,6	30,6	27,1	26,9	12,7
Bilbo	12,5	11,8	10,0	8,2	2,7	4,8	5,6	1,2	8,8	9,0	10,5	6,1	47,5	40,5	40,9	28,1
Ibar Ezkerra	12,4	10,7	7,3	4,0	3,5	5,8	1,7	1,2	9,7	9,1	3,5	4,1	50,5	42,4	39,9	25,3
Bizkaia Kosta	5,2	6,0	6,0	2,7	1,4	0,4	2,7	1,1	4,3	1,1	3,6	2,5	34,4	32,0	27,4	14,9
Durangaldea	4,2	3,2	1,9	3,4	1,8	0,9	1,7	0,5	3,3	2,8	2,1	0,9	37,7	29,1	33,4	20,8
Donostialdea	10,0	4,2	4,5	3,5	1,2	1,0	2,5	0,4	4,6	1,7	2,8	3,1	37,2	28,6	30,4	21,3
Tolosa-Goierri	2,7	5,0	4,8	1,8	0,0	2,1	0,1	0,0	1,2	2,2	3,3	0,3	30,4	30,5	29,8	13,4
Debagoiena	2,4	2,1	1,5	0,5	0,0	1,1	1,9	0,0	0,3	2,3	2,5	0,1	30,0	31,6	17,6	8,3
Debarrena	5,8	5,0	2,6	2,5	0,5	3,8	0,2	0,0	5,2	5,3	2,4	1,7	36,7	29,4	19,7	16,9
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

19. grafikoa. Benetako pobretasunaren eragina eskualdeka 2008an (familia-etxebizitzetan bizi den biztanleriaren ehuneko)

20. grafikoa. Benetako pobretasunaren aldaketa proporzionala eskualdeka 2004 eta 2005 bitartean

dago kasurik gehienetan. Hirialdeetan, berriz, pobretasunaren eragina %3tik gorakoa da, eta Bilbon iristen da mailarik gorenera, %6,1era. Eskualde horietan, Ibar Eskuina bakarrik urruntzen da maila horietatik.

Ikus daitekeen, beraz, EAEko benetako pobretasunaren zifren bilakaera aztertzean gorabehera handiak antzematen dira leku batzuetatik besteetara: eskualde batzuetako egoerak hobera egin du era nabarian, eta beste batzuetakoak, berriz, nabarmen txarrera, azken urteotan. Bestalde, azken aldian izandako hobekuntzak hobekuntza, Bilboko eskualdea atzeratu samartuta geratu da, EAEko gainerrak eskualdeekin alderatuta behintzat.

4.2.2. Pobretasun-arazoen eta prekarietate-arazoen banaketa

Benetako pobretasunaren arazoen eraginpean bizi den biztanleriaren banaketan guztiz

nabarmena denez, era horretako arazo gehienak hirialdeetan daude bilduta, Bilboko eta Ibar Ezkerreko eskualdeetan gehienbat. Benetako pobretasun egoeren %56a bi eskualde horietan dago bilduta. Fenomeno horren izaera hiritarra begien bistakoa da. Oro har, Ibar Eskuina, Gasteiz eta Donostialdea barne hartuta, aztertutako egoeren %91a hirialde handietan daude (metatzeen %83,8a eta mantentzeen %86,5a).

2000 eta 2008 bitartean, baina, aldaketa adierazgarri bat gertatu zen pobretasun-egoeren barne-banaketan. Bilboren eta Ibar Ezkerrearen pisua 2000ko %71,1etik 2004ko %56ra jaitsi zen, eta Donostialdearena eta Gasteizena, berriz, %9,5etik %33,5era igo, denborabitarte horretan bertan.

Eskualde urbanizatuenetan biltzen da ere ongizate osoko egoerara iritsi ez diren pertsonen multzo nagusia: %82,8a. Ehuneko horretatik %42,2a Bilbo eta Ibar Ezkerreari dagokio eta %34,3a Gasteiz eta Donostialdeari. 2000

III. atala:

POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN DETERMINATZAILE EKONOMIKOAK

1. Prekarietatea eta diru-sarrera nagusi mota

1.1. Pobretasun-arazoan eta prekarietate-arazoan eragina

Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren azterketaren elementu giltzarri bat arazo horien eta etxearen baliabide-iturri nagusiaren arteko harremanaren analisia da. Logikoa denez, diru-sarrera propioak³⁰ nagusi diren etxeetan bizi diren pertsonen artean ongizate osoko egoerara iristeko probabilitatea handia da oso, 2008an aztertutako biztanleriaren %82,7koa, hain zuzen. Prekarietate-egoeran bizi direnak, beraz, %17,3a dira, eta benetako pobretasunaren eraginpean daudenak, berriz, horien %1,6a baino ez.

Zifrak horiek askoz handiagoak dira diru-sarreren iturri nagusia Gizarte Segurantzaren laguntza duten etxeetan bizi diren herritarren artean. Kasu horretan, prekarietate-tasa %26,3raino iristen da, eta benetako pobretasun-tasa %3raino. Hala ere, pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eragina guztiz txikia da, aurreko taldean bezala. Gehienbat Gizarte Segurantzaren diru-laguntzen mendean bizi diren pertsonen egoera bestelakoa da. Kasu horretan, pertsona horien %98,3ak arazoak ditu ongizate osoko egoeratar iristeko. Proporzio hori %61,4ra iristen da, benetako pobretasunaren eraginari dagokionez.

Azken urteetako bilakaera dela eta, aldaketa deigarri batzuk geratu dira arrisku handienerako taldeen artean. Alderdi positiboan, preka-

rietate-tasek eta pobretasun-tasek behera egin dute 1996tik hona, modu etengabe eta jarraituan, Gizarte Segurantzaren diru-sarren mende dauden pertsonen artean. Prekarietatearen eraginak ere behera egin zuen 1996 eta 2004 bitartean, %57tik %40,7ra, eta benetako pobretasunaren tasa, berriz, %9,5etik %5,7ra jaitsi zen. Egoera horrek bere horretan iraun zuen 2004 eta 2008 bitartean: prekarietate-tasak %40,7tik %26,3ra jaitsi ziren, eta benetako pobretasunarenak %5,7rik %3ra. Pobretasun-tasaren hobekuntzak loturik daude, neurri handi batean, mantentze-dimentsioan erortzeko arrisku-mailaren beherakadarekin, arrisku-maila hori etengabe jaitsiz joan baitzen 1996tik hona: 1996ko %16,6tik 2008ko %6,1era, hain zuzen. Hobekuntza horrek, bestalde, metatze-pobretasunaren tasek 2004 eta 2008 bitartean izan zuten hobealdian lagundu zuen. 1996 eta 2004 bitartean %2-2,5 inguruko mailetan eutsi ondoren, tasa hori %0,4ra jaitsi zen 2008an.

Gizarte Laguntzaren mendean bizi diren pertsonen bilakaera, berriz, ez da hain positiboa. 1996 eta 2000 bitartean %66,2tik %80,3ra igo ondoren, benetako pobretasunaren tasa %48,7ra jaitsi zen 2004an. Lau urte geroago, ordea, gora egin berriro, eta %61,4raino iritsi zen. 2000. urtetik aurrera mantentze-pobretasunaren tasak behera egiten hasi ziren, eta 2004-2008 bitarteko hazkundearen parte handi bat metatze-pobretasunak kolektibo horren barruan izan zuen hazkundearekin dago lotua. Tasa hori %8,7tik %20,5eraino igo zen.

³⁰ Kontzeptu honek ekonomia-jarduera pertsonal baten diru-sarrerei egiten dio erreferentzia (soldatak, lansariak, lan autonomo edo independenteak, kapital errentak eta abar).

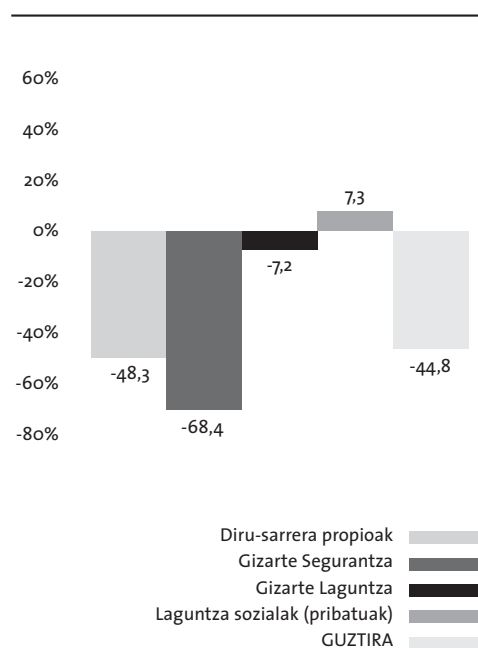
Diru-sarrera propioetatik bizi den biztanleriaren bilakaerari dagokionez, 2008. urtean minimo historikoak erregistratu ziren pobretasunaren dimentsio guztietan: %2,3a mantentze-pobretasunaren kasuan, %0,2a metatze-pobretasunaren kasuan, eta %1,6a benetako pobretasunaren kasuan. Joera alda-

keta horrek eraginda, tasek apur bat gora egin zuten 2000 eta 2004 bitartean, eta 1996-2000 bitarteko aldi bakoitzeko gehiago handitu ere, metatze-pobretasunari dagokionez. Prekarietate-adierazle bilakaera antzekoa izan zen. 2004ko gorakadaren ondoren, tasa %29,3tik %17,3ra jaitsi zen 2008an.

62. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxeko diru-sarrera nagusiaren iturriaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (ehunekotan)

Iturria	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Diru-sarrera propioak	5,0	2,5	3,8	2,3	1,0	1,9	2,0	0,2	3,1	2,5	3,1	1,6	34,2	28,0	29,3	17,3
Gizarte Segurantzza	16,6	15,7	10,8	6,1	2,1	1,8	2,6	0,4	9,5	7,0	5,7	3,0	57,0	48,2	40,7	26,3
Gizarte Laguntza	81,5	86,8	60,4	46,4	35,8	61,2	8,7	20,5	66,2	80,3	48,7	61,4	96,9	98,9	93,2	98,3
Laguntza sozialak (pribatuak)	40,5	16,1	30,8	38,6	6,2	38,2	14,5	0,0	20,5	42,1	23,3	22,0	99,4	53,9	81,2	79,4
GUZTIRA	9,3	6,3	6,1	4,1	1,8	2,6	2,2	0,7	5,8	4,4	4,2	3,2	41,2	33,1	32,7	21,1

22. grafikoa. 1996-2008 bitartean emandako pobeziaren bariazioa ehunekotan etxeko diru-sarrera nagusiaren iturriaren arabera

11.2. Pobretasun-arazoen eta prekarietate-arazoen banaketa

Nahiz eta arazo horietan erortzeko arrisku-tasak txikiagoak izan, demografia-egituran duten pisu handia dela eta, batez ere diru-sarrera propioen mende dauden etxeetan bizi diren herritarrak gehiengo dira ongizate osoko egoerara iristen ez diren pertsonen kolektiboan: %60,6. Oinarrizko gauzetan Gizarte Segurantzaren diru-sarreraren mende dauden pertsonak, berriz, %29,7 dira. Beste %9a batez ere Gizarte Laguntzatik datozen diru-sarrerak dituzten pertsonei dagokio, eta zatirik txikiena, %0,7, diru-sarrera nagusiak beste ahaide batzuegandik, gizarte zibiletik edo gobernu kanpoko erakundeetatik jasotzen dituzten pertsonen.

Diru-sarrera propioak eta Gizarte Segurantzaren diru-sarrerak dituzten etxeetan bizi diren pertsonen osatzen dute pobretasuna egoeran dagoen biztanleriaren zati nagusia: horien %38,1a diru-sarreraren iturri nagusia diru-sarrera propioak dituzten pertsonak dira, eta beste %22,9a batez ere Gizarte Segurantzaren diru-laguntzen mende dauden pertsonak. Hala eta guztiz ere, zati handi bat, benetako pobretasun-egoeran dagoen biztanleriaren %37,7a Gizarte Laguntzaren diru-laguntzen mende

63. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, etxeko diru-sarreraren iturri nagusiaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Ehuneko bertikalak)

Iturria	Mantentze-pobretasuna				Metatze-pobretasuna				Benetako pobretasuna				Ez ongizate osoa			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Diru-sarrera propioak	39,1	30,6	48,2	40,9	39,6	56,6	68,2	25,7	39,4	43,7	55,7	38,1	60,7	65,5	69,1	60,6
Gizarte Segurantza	44,0	52,7	38,1	35,5	28,1	14,7	25,3	14,8	40,7	34,0	28,5	22,9	34,1	30,7	26,7	29,7
Gizarte Laguntza	13,4	15,0	12,5	21,9	29,6	26,1	4,9	59,4	17,5	20,0	14,4	37,7	3,6	3,3	3,6	9,0
Laguntza sozialak (pribatuak)	2,4	0,4	1,3	1,7	1,9	2,6	1,6	0,0	2,0	1,7	1,4	1,3	1,3	0,3	0,6	0,7
GUZTIRA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

dauden etxeetan bizi diren pertsonen dagokio, nahiz eta talde horrek EAEn bizi diren herritarren %1,9 baino ez bildu. Gainerako %1,3a transferentzia pribatuen mende dauden etxeetan bizi diren pertsonen dagokie. Azken batean, nahiz eta egia izan pobretasunean erortzeko arriskua askoz handiagoa dela Gizarte Laguntzaren mende dauden pertsonen artean, egia da ere arazo horren eraginpean dagoen biztanleriaren zatirik handiena diru-sarrera normalizatuen mende dauden pertsonen osatua dagoela (diru-sarrera propioak eta Gizarte Segurantzaren diru-laguntzak).

Diru-sarrera propioak dituzten etxeetan bizi diren pertsonen pisua askoz handiagoa da mantentze-dimentsioko arazoak dituztenen kasuan (%40,9a), metatze-dimentsioko pobretasun-arazoak dituztenen kasuan baino (%25,7a). Gauza bera gertatzen da batez ere Gizarte Segurantzaren diru-sarreraren mende bizi diren pertsonen kasuan: %35,5a eta %14,8a, hurrenez hurren. Aitzitik, Gizarte Laguntzaren mende dauden herritarren artean, metatze-dimentsioko pobretasunean erortzeko arriskuan dauden pertsonak dira nagusi: %59,4a. Mantentze-dimentsioko arazoak dituztenak, berriz, %21,9a dira.

2. Transferentzia sozialen eragina

2.1. Alderdi orokorrak

Arreta berezia merezi duen kontuetako bat transferentzia sozialek pobretasun-arazoei eta prekarietate-arazoei aurrea hartzeko duten eraginari dagokiona da. Datu horien argitan, hobeto uler daiteke transferentzia sozial horiek duten garrantzi erabakigarria ongizate osoko egoerara iristeko zailtasunekin lotuta dauden pobretasuna eta prekarietatea borrokatzeko garaian.

Transferentzia horiek mantentze-dimentsioan duten eragina aintzat harturik, datu horiek agerian uzten dute pobretasunean eta ongizate-gabezia erortzeko arriskuaren tasak 16 puntu inguru murriztu direla, erretiro-sarien eta biziraupen-pentsioen politikaren ondorio positibo gisa. Beherakada horri 4,5 eta 5,5 punturen arteko beste bat gehitu behar zaio, gizarte-politika osagarrien esparruan (langabeziaren aurkako borroka barne) garatutako transferentzien kudeaketari egotz dakiokena. Transferentzia sozialen politikak ongizate-gabezia erortzeko arriskuaren tasa murrizteko aukera ematen du, diru-sarrera propioak bakarrik izanda erregistratutako litzatekeen %36,9ko tasatik 2004an erregistratutako %14,6ko tasara murrizteko, hain zuzen. Pobretasunean erortzeko arriskua, berriz, %24,7tik %4,1era murrizten da. Oro har, politika sozialei egotz dakioketen beherakada orokorra 20 eta 22 punturen artekoa da.

Transferentzia sozialen aplikazioak aukera ematen du, beraz, etxeek beren diru-sarrera propioak bakarrik izango litzaketan kasuan izango litzatekeen mantentze-pobretasunaren

tasa %83,3a murrizteko. Beherakadaren %65,7a erretiro-sari eta biziraupen-pentsioei dagokie, eta %17,7a, berriz, gainerako transferentzia sozialei. Murrizketa %60,6koa da, ongizate-gabeziaren tasari dagokionez. Kasu horretan, beherakadaren %45,1a erretiro-sarien sistema orokorrari egotz dakioke, eta %15,5a gainerako laguntza eta prestazio sozialei. Hala kasu batean nola bestean, politika sozialekin lotutako hobekuntzaren hiru laurdenak, gutxi gorabehera, erretiro-sari eta biziraupen-pentsioen transferentzia orokorreari egotz dakizkioke.

64. taula. Mantentze-dimentsioko pobretasunean eta/edo ongizate-gabezia erortzeko arriskuaren adierazleak. Transferentzia sozialen paperaren garrantzia. 2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Eragin-mailak ehunekotan)

Adierazleak	Hasierako errenta	Tarteko errenta	Azken errenta
Pobretasun-tasa	24,7	8,5	4,1
Ongizate-gabeziaren tasa	36,9	20,3	14,6

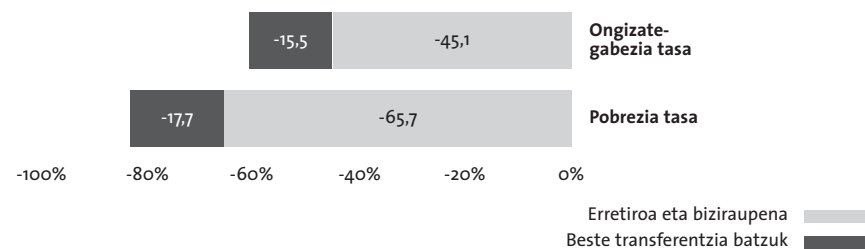
Oharra: Pobretasun erlatiboaren eta/edo ongizate-gabeziaren adierazleak pobreen kolektiboa hartzen dute barne.

65. taula. Mantentze-dimentsioko prekarietatearen aurkako borrokaren transferentzia-prozesuen eragina. Transferentzia sozialen paperaren garrantzia. 2008.
Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Arrisku-tasen beherakada ehunekotan)

Adierazleak	Erretiroa eta biziraupena	Beste transferentzia batzuk	GUZTIRA
Pobretasun-tasa	-65,7	-17,7	-83,3
Ongizate-gabeziaren tasa	-45,1	-15,5	-60,6

Oharra: Pobretasun erlatiboaren eta/edo ongizate-gabeziaren adierazleak pobreen kolektiboa hartzen dute barne.

23. grafikoa. Gizarte laguntzek eragindako pobrezia eta ongizate gabeziaren tasen jaitziera ehunekotan

2.2. Gizarte Laguntzaren betekizun espezifikoa

Transferentzia sozialen eraginari buruzko hurbilketan, interes espezifikoa dute prestazio osagarriei dagozkien betekizunek, batez ere Gizarte Laguntzari dagozkionak. Laguntza horien eraginaren azterketa ezin da, inola ere, batez ere diru-iturri horren mende dagoen biztanleriaren %1,9aren egoera kontuan hartzera mugatu.

Gai horretan sakontzeko, ezinbestekoa da kontuan hartzea pobretasun potentzialaren arriskuaren kolektibo gisa definienez. Kolektibo horretan sartzen dira bai metatze-dimentsioko pobretasun-egoeraren eraginpean dauden pertsonak bai mantentze-dimentsioko pobretasun-egoeran erortzeko arriskuan daudenak. Kolektibo horrek EAEko biztanleria osoaren %8,8a biltzen du 2008an.

Pobretasun potentzialaren erortzeko arriskuan dagoen kolektibo horren azterketak erakusten duenez, kolektibo horren %37,7a gauza da pobretasunaren bi dimentsioetako batean dauden gabeziak bere baliabideen bidez berdintzeko, Gizarte Laguntzaren prestazioetara jo beharrik izan jabe. %26,2ak pobretasunetik ateratzea lortzen du, baina, kasu honetan bakarrik, behin Gizarte Laguntzaren prestazioak eta laguntza jaso ondoren. Beste %24,1ek, laguntza jaso arren, ez du benetako pobretasun-egoeratik ateratzea lortzen. Azkenik, %12ak ez du Gizarte Laguntzaren prestaziorik jasotzen eta benetako pobretasun-egoeran gelditzen da.

Benetako pobretasun-egoera baten eraginpean ez dauden pertsonen %3,3a bazterturik, benetako pobretasunaren tasa potentziala %5,5ekoa da, transferentziak baino lehen. Gizarte Laguntzaren prestazioen bidez, benetako pobretasuna %5,5etik EAEn batez beste erregistratutako %3,2ra murriztea lortzen da.

Laguntzen eragina, berriz, aurreko zifrek erakusten dutena baino handiagoa da. Zentzu horretan, Gizarte Laguntzaren prestazioak jasotzen dituzten kolektiboen baliabide erabilgarrietatik pobretasun atalazera dagoen batez besteko distantzia aztertzen badugu, ikusten da prestazio horiek %57,3tik %13,1era murrizten dutela Sen adierazleak. Nahiz eta taldea ez den pobretasunetik erabat ateratzen, gizarte-

ekintzak aukera ematen du diru-sarreraren eta euskal gizarteak oro har planteatutako premien artean dagoen desorekaren zati handi bat estaltzeko. Begien bistakoa da bere pobretasunaren intentsitatea –eta diru-estutasunik ez duten gizarte-sektoreetatik bereizten dituen distantzia– nabarmenki murrizten dela.

Errealitate hori kontuan harturik, Gizarte Laguntzaren prestazioek aukera ematen dute, bistan denez, EAEko pobretasunaren eragina deusezteko, edota, gutxienez, neurri adierazgarri batean murrizteko. Pobretasun potentzialeko egoeran dauden pertsonen dagokienez, pertsona baliokideen terminoetan pobretasuna %75,7an³¹ dago gainditua.

Egia esan, Euskadin, artatu gabe dauden benetako pobretasun-arazo gehienak benetako pobretasun-egoeran egon arren EAEko diru-laguntza sistemara heltzen ez den kolektibo txikiarekin daude lotuta. Artatu gabeko biztanleriaren parte handi-handi bat, %92a, honako pertsona-mota hauen mende dauden etxeekin dago lotuta: Europar Batasunetik kanpoko herrialdeetako nazionalak (%25,5), 65 urtetik gorako pertsonak (%23,2), familia-talde baten ardura duten 45 urtetik beherako pertsonak (%17,1), bakarrik dauden 65 urtetik beherako pertsonak (%14,2), eta familia gurasobakarreko emakumeak (%11,9).

Ikus daitekeen bezala, 2008. urtean, Europar Batasunetik kanpoko atzerritarren, bakarrik dauden 65 urtetik beherako pertsonen, eta 65 urtetik gorako pertsonen mende dagoen biztanleriak aintzat hartutako egoeren %63a biltzen du berak bakarrik. Horrek agerian uzten duenez, Gizarte Laguntzaren babesak jasotzen ez duten gehienak atzerritarrak eta adinean sartutako jendea dira³².

66. taula. Pobre potentzialen kolektiboaren egoera, Gizarte Laguntzako prestazioak eta benetako pobretasun-egoera kontuan hartuta. 2008
(Ehuneko bertikalak eta biztanle guztiekiko ehunekoa)

Egoera	Absolutuak	Ehuneko bertikalak	Biztanle guztiekiko ehunekoa	Gizarte Laguntzaren babesak
Gizarte Laguntzaren babesaren onuradunak, benetako pobretasuna	45.438	24,1	2,1	86,9
Gizarte Laguntzaren babesaren onuradunak, ez benetako pobretasuna	49.445	26,2	2,3	100,0
Gizarte Laguntzaren babesaren ez onuradunak, ez benetako pobretasuna	71.127	37,7	3,3	—
Gizarte Laguntzaren babesaren ez onuradunak, benetako pobretasuna	22.613	12,0	1,1	0,0
GUZTIRA	188.623	100	8,8	75,7

Pobretasun-egoeran dauden pertsonak Gizarte Laguntzaren transferentziak baino lehen eta/edo metatze-dimentsioko pobretasun-arazoak dituztenak.

Gizarte Laguntzaren eragina: Gizarte Laguntzaren bidez pobretasunetik ateratzen diren pertsona baliokideen ehunekoa onuradun potentzial guztiekiko (onuradun errealek eta pobretasun-egoeran dauden ez onuradunak).

67. taula. Gizarte Laguntzaren prestazioak eskuratu ezin dituzten eta benetako pobretasun-egoeran dauden pertsonak, etxeko pertsona nagusiaren aldagai sozio-demografikoaren arabera. 2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (% bertikalak)

Mota	%
Emakumezkoa, familia gurasobakarra	11,9
Bakarrik dauden emakumezkoak, 65 urtetik beherakoak	9,6
Bakarrik dauden gizonezkoak, 65 urtetik beherakoak	4,7
Familia-taldeak, 45 urtetik beherakoak	17,1
Familia-taldeak, 45 urtetik gorakoak	7,8
65 urtetik gorakoak	23,2
Europar Batasunetik kanpoko atzerritarrak	25,5
Beste kasu batzuk	0,2
GUZTIRA	100

³¹ Erreferentziak %75,5a pobretasunetik ateratzeko onuradun potentzial guztiekiko (onuradun errealek gehi pobretasun-egoeran dauden ez-onuradunak) Gizarte Laguntzaren prestazioak baliatzen dituzten pertsona baliokideen ehunekoari dagokio.

³² Zentzuzkoa da pentsatzea prestazio horiek eskuratu ezin dituzten 65 urtetik gorako pertsonen kopuru handia nabarmen murriztuko dela hurrengo hilabeteetan, pentsiodunei diru-sarreraren bermearen prestazioak eskuratzeko aukera emateko EAEn berriki ezarri den erregulazio berriaren ondorioz.

3. Etxebizitzaren arazoa

Etxebizitzaren merkatuak azkeneko hogeita bost urteotan izan duen bilakaerak agerian utzi duenez, ondasun ekonomiko hori eskuratzeko arazoak areagotu egin dira Euskadiko familia askorentzat. 1986 eta 1996 bitartean %31,2tik %23,5era jaitsi ondoren, 1996tik aurrera etengabe handitu da etxebizitza beharrak estaltzeko alokairuak eta hipotekak ordaindu behar dituzten pertsonen ehunekoa. Proporzio hori %26,7koa zen, oraindik ere, 2000. urtean, eta %34koa 2004an. 2008an iritsi da, ordea, goren mailara: %41,7a. Aldaketa horiek pobretasun- eta prekarietate-egoeretan izan duten eragina ez da neutroa izan. Aintzat hartutako aldaketa-prozesu horrekin lotutako ondorioetako batzuk aztertzea komeni da, beraz. Etxebizitza gastuek etxeak mantentzeko arazoetan dituzten ondorioak aztertu behar dira gehienbat.

Hona nabarmendu beharreko datu bat: etxeek etxebizitzaren kostuari aurre egiteko egin behar duten ahalegin garbiaren tasa arrisku-mailarik handienean jartzen ditu mantentze-dimentsioko pobretasunaren eta prekarietatearen eraginpean dauden kolektiboak. Ongizate-mailak behera egin ahala, etxebizitza gastuek diru-iturrien gainean egiten duten presioak gora egiten du, edukitze-erregimena edozein izanda ere. Ongizate-egoeran dauden etxeetan, ahalegin-tasa, batez beste, %13,4koa den bitartean, ongizate-gabezia erortzeko arriskuan dauden etxebizitzetan %22,2koa da, eta mantentze-dimentsioko pobretasunaren

erortzeko arriskuan daudenetan, berriz, %33,4koa.

Arazoa alokairuak edo erabat ordaindu gabeko jabetza-egoera batek definitutako edukitze-erregimena duten eta arrisku-egoeran dauden etxebizitzaren artean iristen da goren-mailara. Ongizate-gabeziako egoeran erortzeko arriskuan dauden etxebizitzaren kasuan, batez besteko ahalegin-tasa %40tik gorakoa da (%40,3koa, etxebizitza errentan hartutakoa baldin bada, eta %42,2koa, ordaintzen bukatu gabeko jabetza baldin bada). Baina maila hori %50era hurbiltzen da, edota %50a gainditzen du, pobretasun-arriskuan erortzeko egoeran dauden etxebizitzaren kasuan (%57,6a eta %47,7a, hurrenez hurren).

Puntu honetan, bereziki nabarmendu beharrekoak dira azken urteotako joera nagusiak. Aipagarriena alokairuarekin lotuta dagoen presioaren bilakaerari dagokiona da, batez ere ongizatera iristeko arazoak dituzten kolektiboen artekoa. 1996 eta 2008 bitartean, ongizate-egoeran zegoen biztanleriaren ahalegin-tasa 8,1 puntu bakarrik hazi zen bitartean (%15,4tik %23,5era), pobretasun-egoeran erortzeko arriskuan zeuden kolektiboen kasuan tasa hori %18,4 hazi zen (%39,2tik %57,6ra), eta ongizate-gabezia erortzeko arriskuan zeuden etxeen kasuan %20,5 (%19,8tik %40,3ra). Alokairuari dagokionez, kolektibo prekarioen ongizate-egoeran dauden etxeek baino askoz ahalegin handiagoa egin behar dute etxebizitza gastuei aurre egiteko orduan. Gainera, denborarekin, tasa horiek urrunduz doaz egoera hoberenean dauden etxeen tasetatik.

68. taula. Etxebizitzaren kostuari aurre egiteko ahalegin garbiaren tasaren bilakaera, mantentze-dimentsioko pobretasunaren edo ongizate gabeziaren arrisku-mailaren eta edukitze erregimenaren arabera. 1996-2008 (Mantentze-pobretasuna)

Etxeak (Datuak ehunekoetan)

	Pobretasun larria				Ongizate-gabezia				Ongizatea				Guztira			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Etxebizitza edukitzea																
Jabetza, ordaindua	13,2	14,4	15,9	16,0	8,3	9,0	9,9	12,3	4,6	4,6	4,9	5,5	5,5	5,3	5,6	6,0
Jabetza, ordaindu gabea	45,3	43,4	48,3	47,7	31,5	29,2	32,2	42,2	21,0	18,7	21,1	24,4	22,8	20,0	22,8	25,1
Errenta eta antzekoak	39,2	37,3	48,0	57,6	19,8	23,2	30,8	40,3	15,4	14,7	18,3	23,5	18,7	17,1	22,5	28,0
Doakoa	7,5	12,1	13,1	11,4	10,3	9,5	7,4	8,8	3,8	5,4	6,2	6,3	5,8	6,3	7,6	7,2
Guztira	21,7	21,8	28,0	33,4	12,2	14,2	18,6	22,2	8,6	8,3	10,1	13,4	9,7	9,2	11,5	14,2

Ongizatera iristeko faktore murriztailea diren etxebizitza gastuak orobat azter daitezke diru-sarrerara guztien %30a baino gehiago etxebizitza-zerikusia duten gastuetarako erabiltzen dituzten etxeetan bizi diren biztanleen proportzioaren arabera. Hori dela eta, proportzio hori etxebizitza gastuek baliabide erabiltzaren gainean egiten duten gehiegizko presioaren adierazlea da.

Uste izatekoa denez, arazo hori nabarmen hazten da alokairuen eta jabetza ez ordainduen kasuan. Hala ere, mantentze-dimentsioko ongizate-egoeran dauden etxeetan, erreferentziako proportzioa etxe horietan bizi diren pertsonen %26,6 eta %29,5 artekoa den bitartean, biztanleriaren zatirik handienak pobretasunaren edo ongizate-gabeziaren arriskuan dauden etxeen kasuan egiten dio aurre arazolari. Kasu horretan, zifrak %70 eta %85 artekoak dira, edukitze-erregimenaren eta ongizate-gabeziaren arazoaren larritasunaren arabera. Egiaztatuta geratzen da, beraz, etxebizitza gastuek pobretasunaren edo ongizate-gabeziaren erortzeko arriskuan dauden etxe gehienetan egiten duten presioa, alokairu-egoerak edo erabat ordaindu gabeko jabetza-egoerak ematen direnean. Etxe horietan, etxebizitza gastuek gainerako premiei erosotasun handiagoz aurre egiteko posibilitatea baldintzatzen dute, dudarik gabe.

Arazo horren garrantzi soziala handiagoa da, gainera, epe ertain eta luzera. Alokairuaren kasuan, ongizate-gabeziako egoeran dauden etxeetan bizi eta diru-sarreraren %30a baino gehiago etxebizitza gastuak ordaintzeko erabiltzen dituzten pertsonen proportzioa %17,6tik %70,6ra igo da 1996 eta 2008 bitartean. Pobretasunaren erortzeko arriskuan dauden etxeetan bizi diren pertsonen kasuan, hazkundea %45,50 ingurukoa zen 1996an eta 2000an, eta %84,2koa 2008an.

Erabat ordaindu gabeko jabetzaren kasuan ere bilakaera negatibo bera antzematen da. Pobreenen kasuan, proportzio horrek aldi osoan bere horretan eusten badio ere, aintzat hartutako egoerek -%70 ingurukoak, oro har- izandako eragin handiarekin lotzen da denbora guztian egonkortasun hori. 2004. urtea arte %40-50 inguruko mailari eutsi ondoren, 2004 eta 2008 bitartean maila horrek gora egin zuen nabarmen, ongizate-gabeziako egoeran erortzeko arriskuan zegoen biztanleriaren kasuan. Kasu horretan, bere gastuen %30a baino gehiago etxebizitza ordaintzeko eta interesak amortizatzeko erabiltzen dituzten etxeetan bizi diren pertsonen proportzioa %47,6tik %69,9ra igo zen 2004 eta 2008 bitartean.

Tabla 69. Evolución de la proporción de per69. taula. Etxebizitza gastuak diru-sarreraren %30 baino handiagoak diren etxeetan bizi diren pertsonen proportzioaren bilakaera, mantentze-dimentsioko pobretasunaren edo ongizate gabeziaren arrisku-mailaren eta edukitze erregimenaren arabera. 1996-2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrak (Datuak ehunekoetan)

Edukitzea	Pobretasun larria				Ongizate-gabezia				Ongizatea				Guztira			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Jabetza, ordaindua	4,7	5,5	6,2	4,6	0,3	0,6	0,5	1,2	0,1	0,1	0,0	0,4	0,5	0,5	0,4	0,6
Jabetza, ordaindu gabea	69,1	69,0	83,6	71,7	47,4	40,7	47,6	69,9	20,1	11,8	17,9	29,5	29,3	19,3	26,6	32,8
Errenta eta antzekoak	49,9	46,1	78,2	84,2	17,6	29,8	55,7	76,0	12,5	9,4	14,6	26,6	23,4	20,2	35,5	46,2
Doakoa	0,0	7,5	0,0	0,0	7,5	0,0	1,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,8	2,5	1,0	0,3	0,6
GUZTIRA	20,9	21,0	35,5	45,5	8,1	11,4	20,8	26,6	4,4	2,9	5,5	12,4	6,9	5,6	10,1	15,2

Aurkeztutako datuok garbi erakusten dute etxebizitza gastuek egoera okerrean dauden kolektiboetan egiten duten presio diferentziala gero eta handiagoa dela, etxebizitza errentaren bidez eskuratzen duen segmentuari dagokionez batez ere.

Argi utzi beharra dago, baina, etxe berriak eratzeko prozesuak, mende berriarekin batera hasitakoak, euskal biztanleria osora zabaltzen duela bere presioa, etxebizitza gastuei dagokienez. Gauzak horrela, 1996an %5,5a eta 2000an %7a izatera iritsi ondoren, diru-

sarreraren %30a baino gehiago etxebizitza eskuratzeko eta mantentzeko erabiltzen dituzten etxeetan bizi diren herritarren proportzioak gora egin du 2004 eta 2008 bitartean, %10,1etik %15,2ra. Azpian dagoen faktore nagusia, baina, norberaren jabetzako etxebizitza eskuratzearekin dago lotua, alokairuarekin baino gehiago: hipoteka ordaintzeko zeukan biztanleriaren ehunekoak %18,6koa zen 2000an, %24,9koa 2004an, eta %32,7koa 2008an.

IV. atala:

EZKUTUKO POBRETASUNA

Ezinezkoa litzateke pobretasunaren eta prekaritatearen azterketa sakona egitea kontuan izan gabe ezkutuko pobretasunarekin zerikusia duten arazoak. Hiru ikuspegitatik begirata azter daitezke arazook: mantentze-dimentsioko banakako arrisku-adierazleekiko hurbilketa eginez, baliabideen barne-banaketaren desorekak aztertuz, eta, azkenik, bizitza independentea lortu ahal izateko prozesuekin zerikusia duten arazoak modu espezifikoan tratatuz.

1. Mantentze-pobretasunaren arriskuarekiko banakako hurbilketa

1.1. Datu orokorrak

Prekaritateak, baliabide pertsonalen arabera neurtua, mantentze-dimentsioan izan dezakeen eraginari buruzko datuak argigarriak dira. PGDI metodoa abiapuntutzat harturik, egiaztatuta geratzen da 25 urtetik gorako (edo beherako, ikasle ez badira) pertsonen %47,7ak ez dituela ongizate-egoerara iristeko behar beste baliabide, bizimodu independentea –bakarrik– eraman nahiz izanez gero. Pobretasunean erortzeko arriskua, bizimodu independente hori eramanez gero, oso handia izango litzateke oraindik: %29,7koa, hain zuzen³³. Aipatu adierazleok are handiagoak izango liriateke Eurostat adierazleak aplikatuz gero: %43,2a, pobretasunean erortzeko arriskuari dagokionez, eta %67,7a, ongizate-gabezia erortzeko arriskuari dagokionez.

Emaitza horiek gauzak argitzen dituzte, egungo banako diru-sarreraren mailek dituzten inplikazioak direla eta, batetik, eta, pobretasuna gutxitzeko eta ongizate-maila handiagoak lortzeko borrokan, elkarrekin bizitzeko akordioek duten eragin erabakigarria dela eta, bestetik.

70. taula. Pobretasunean eta ongizate-gabezia erortzeko arriskuaren eragina, banako diru-sarreraren arabera. 2008. 18 urtetik gorako biztanleria (18 eta 24 urte bitarteko ikasleak izan ezik) (Ehuneko bertikalak)

Metodoa	Pobretasuna	Ongizate-gabezia
PGDIren metodoa	29,7	47,4
Eurostat metodoa	43,2	67,7

Oharra: Bakarkako bizimodu independente baten zirkunstantzia teorikoan.
Ongizate-gabeziaren adierazleak pobreen kolektiboa hartzen du barne.

1.2. Arrisku-taldeak eta banakako pobretasunaren banaketa

Pobretasun pertsonalaren arrisku-egoeretan jarririk arreta, eta PGDI metodoaren aplikatutako emaitzak erabiliz, alderdi garrantzitsu batzuk nabarmen ditzakegu, banakako pobretasun-egoeren banaketa dela eta, batetik, eta aldagai soziodemografiko nagusiekin lotutako arrisku-mailak direla eta,

³³ 2008rako PGDI adierazleak, baina 2004an erregistratutakoak baino nabarmen txikiagoak dira: %54,3, ongizate gabezia erortzeko arriskuari dagokionez, eta %33,4, pobretasunean erortzeko arriskuari dagokionez.

bestetik. Hauek dira nabarmendu beharreko datu nagusiak:

- Daturik aipagarriena emakumezko biztanleriari arriskuan dagoen biztanleriaren artean duen pisu handia da. Emakumezkoak diru-sarrera pertsonalik ez duten pertsona guztien %82,9a dira. Diru-sarrera pertsonalak beharrezkoak dira bakarkako bizimodu independentea eraman nahi izanez gero, pobretasunean erortzeko arriskurik gabe. Pobretasun-arriskuak gizonen %10,7ari eragiten dioten bitartean, proportzio hori %47,1era igotzen da emakumezkoen kasuan. Arrisku-maila, beraz, lau aldiz handiagoa da emakumezkoen artean.

- Espero izatekoa zen bezala, arrisku-talde horietan biztanleriari gazteena da nagusi. Arrisku-egoeran dauden pertsonen %44,7a 45 urtetik beherakoak dira, %36,9a 45 eta 65 urte bitartekoak, eta %18,5a 65 urtetik gorakoak.

Adinak gora egin ahala, pobretasun pertsonalaren tasak behera egiten du, modu jarraituan egin ere. Hala, tasa hori %45ekoa da 24 urtetik beherakoaren artean (%47,6koa, hain zuzen), eta %30 ingurukoa 25 eta 44 urte bitartekoaren artean: %30ekoa 25 eta 44 urte bitartekoaren artean, eta %29,1ekoa 35 eta 44 urte bitartekoaren artean). Arrisku-maila ez da %30era iristen 45 urtetik gorako pertsonen artean, 55 eta 64 urte bitarteko adin-taldearen salbuespena eginda, talde horretan arrisku-maila gazteenen antzekoa baita: %39,7a. Aitzitik, 45 eta 54 urte bitarteko pertsonen artean %24,7koa da, eta 65 urtetik gorakoaren artean %23,5ekoa.

- Arriskuan dauden pertsona gehienak (%59,9a) bigarren edo hirugarren mailako ikasketarik gabeko pertsonak dira. Prestakuntza zenbat eta handiago izan, orduan eta txikiagoa da pobretasunik gabeko bizimodu independentea eramateko baliabiderik ezak baldintzatua egoteko aukera. Gauzak horrela, ikasketik gabeko edo oinarrizko ikasketak dituzten pertsonen artean arrisku-maila %35 ingurukoa den bitartean, tasa hori %32,6ra jaisten da Lanbide Heziketa I edo bigarren mailako ikasketa ez-profesionalak dituztenen artean, eta %18,7ra, Lanbide Heziketa II edo hirugarren mailako ikasketak egin dituztenen artean. Datuok bi gauza erakusten

dizkigute: batetik, tasek hobera egiten dutela ikasketa-mailak hobera egin ahala; eta, bestetik, ikasketa kualifikatuak izateak hobekuntza kualitatiboa dakarrela.

- Bizimodu independentea eraman eta bakarririk bizi nahi izanez gero, pobretasunean erortzeko probabilitatea okupazio egonkorrik ez duten pertsona guztien batez bestekoaren gainetik dago. Okupatu ez-egonkorren artean, banakako pobretasunean erortzeko arriskuan daudenak %32,9a dira. Ehunekoa %46,1era igotzen da biztanleria ez-aktiboaren artean, eta %83,9ra, langabetuen artean. Arrisku-maila %9,4ra jaisten da, ordea, okupazio egonkorra duen biztanleriaren artean. Tasa hori 2004ko %7,8aren gainetik dago, hala ere.

Lan-esperientzia izandako pertsonen artean, oso lotura estua dago lan egindako hilabete kopuruaren eta arrisku-mailaren artean. Azken urtean lanarekin harreman jarraitua izandako pertsonen kasuan, arrisku-tasa apal samarra da, %10,3koa. Mailak gora egiten du nabarmen, batez besteko orokorra gaingaitzeraino, 9-12 hilabete bitartean lan egiten duten pertsonen artean (%30,1). Arriskua askoz handiagoa da 9 hilabete baino gutxiago lan egiten duten kolektiboaren artean: %37,9koa, 6-9 hilabete bitarteko lan-esperientzien kasuan; %55,6koa, 3-6 hilabete bitarteko lan-esperientzia baten kasuan; eta %62,8koa, lanarekiko harremana hiru hilabete bakoitza baino laburragoa izan den kasuetan.

Pobretasunean erortzeko arriskuan dauden pertsona guztien banaketari dagokionez, norberaren diru-sarrerak bakarrik kontuan harturik, pertsona horien %63,1a pertsona ez-aktiboak dira. Proportzioa %86,1era igotzen da, egoera ez-egonkorrean dagoen biztanleria landuna eta langabea kontuan hartzean (%13,1a eta %10a, hurrenez hurren).

- Azterketa honetan, arriskuan dagoen biztanleriaren %92,3a nazionala bada ere, arrisku-tasarik handienak (%55,6a) Europar Batasunetik kanpoko herrialde bateko herritarrak diren pertsonen dagozkie. Bestalde, Estatu barruko herritarren artean, tasa hori %28,7koa da, eta Europar Batasuneko beste herrialdeetako herritarren artean, %30,5ekoa.

- Azkenik, esan beharra dago, ezkontza egoerak ez duela gorabehera handirik eragiten pobretasunean erortzeko arrisku-tasetan, alargun dagoen biztanleria alde batera utzita (kasu horretan, arrisku-maila %10ekoa da). Hala, tasa hori %32,3koa da ezkonduen artean, %31koa ezkongabeen kasuan, eta %27,7koa, azkenik, dibortziatuen eta bananduen kasuan. Arriskuan dagoen biztanleria guztiaren banaketa kontuan hartuta, biztanleria horren %65,8a pertsona ezkonduak dira eta %27,7a ezkongabeak.

2. Desorekak baliabideen barnebanaketan

Lehenago esan dugun bezala, 2004tik aurrera, baliabideak modu partekatuan ez eskuratzearen arazoetako batzuen eraginaren gutxi gorabeherako kalkulua egiteko aukera ematen digun galdera bat txertatu zen PGDI-n. Informazio hori ustiatzeko orduan, bikotekidearekin bizi diren emakumeen erantzunak baliatu dira batez ere. Bikote horiek etxeko talde nagusiari atxikiak daude eta informatzaile zuzenak izan dira inkestaren prozesu guztian.

Bistan da lortutako informazioak ez dituela arazo horiek denak islatzen, eta horietako asko ezkutuan geratu direla, baina adierazgarria da baliabideak modu partekatuan ez eskuratzearen arazoak azterketa honetan aintzat hartutako emakumeen %1,8ari eragiten diola, eta datu hori berdina dela bai 2004an bai 2008an.

Zifra hori errealitatean handiagoa izan daitekeela alde batera utzita, jakinagarria da egiaztatzea erreferentzia-adierazlea askoz handiagoa dela pobretasun-arazoak dauden kasuan. Hala, mantentze-dimentsioari dagokionez, arazo horrek pobretasunean erortzeko arrisku-egoeran bizi diren emakumeen %4,6ari eragiten dio. Proportzio hori %0,4ra jaisten da ongizate-gabeziaren kasuan, eta %1,8ra igotzen, berriz, ongizate-egoeran dauden etxeen kasuan.

Benetako pobretasun eta prekarietatearen adierazle sintetikoa aintzat harturik, datuak adierazgarriak dira, eta garbi islatzen dute pobretasunak berekin dakarren eragin diferentziala. Gauzak horrela, benetako pobretasun-egoeretan, baliabideak modu partekatuan

71. taula. Pobretasunaren banaketa eta pobretasunean erortzeko arriskua, banako diru-sarreraren arabera. 2008.

18 urtetik gorako biztanleria (18 eta 24 urte bitarteko ikasleak izan ezik) Banaketa eta tasak ehunekotan

Aldagaiak	Banako pobretasunean erortzeko arriskua	
Sexua	Banaketa	Tasa
Gizonezkoak	17,1	10,7
Emakumezkoak	82,9	47,1
Adina	Banaketa	Tasa
15-24 urte bitartekoak	7,0	47,6
25-34 urte bitartekoak	16,7	30,0
35-44 urte bitartekoak	21,0	29,1
45-54 urte bitartekoak	15,0	24,7
55-64 urte bitartekoak	21,8	39,7
65 urtetik gorakoak	18,5	23,5
Ezkontza egoera	Banaketa	Tasa
Ez kongabea	27,7	31,0
Ezkondua	65,8	32,3
Alarguna	3,2	10,0
Dibortziatua/Banatu	3,3	27,7
Herritartasuna	Banaketa	Tasa
Nazionala	92,3	28,7
Europar Batasuneko beste herrialde batzuetakoa	1,2	30,5
Munduko beste herrialde batzuetakoa	6,5	55,6
Ikasketa-maila	Banaketa	Tasa
Ikasketarik ez	4,5	34,5
Lehen mailakoak	55,4	35,8
Bi.mail. ez-profes/LH I	19,8	32,6
LH II edo Hiru. mailakoak	20,3	18,7
Jarduerarekiko harremana	Banaketa	Tasa
Landun egonkorra	13,9	9,4
Landun ez-egonkorra	13,1	32,9
Langabea.	10,0	83,9
Ez-aktiboa	63,1	46,1
Azken urtean lan egindako hilabeteak	Banaketa	Tasa
Urte osoa	16,3	10,3
9-12 hilabete	4,1	30,1
6-9 hilabete	3,8	37,9
3-6 hilabete	4,1	55,6
3 hilabete	3,4	62,8
Bat ere ez	68,3	48,1
Guztira	100	29,7

Oharrak: Bakarkako bizimodu independente baten zirkunstantzia teorikoan.

eskuratzen ez dituzten emakumeen proportzioa erreferentzia-biztanleriaren %6,5a da, prekariedade-egoeran (baina ez pobretasun-egoeran) eta ongizate-egoeran dauden etxeetan bizi diren emakumeak baino lau aldiz handiagoa (%1,5a eta %1,7a, hurrenez hurren).

72. taula. Baliabideak modu partekatuan eskuratzen ez dituzten emakumeak, mantentze-dimentsioko pobretasunaren eta prekariedadearen arrisku-mailaren arabera. 2008. Familia-etxebizitzetan bizi diren herritarrek (Eragin-mailak ehunekotan)

Mantentze-dimentsioren adierazlea	baliabideak modu partekatuan eskuratzen ez dituzten emakumeak ehunekotan
Pobretasuna	4,6
Ongizate-gabezia (ez pobretasuna)	0,4
Ongizatea	1,8
Benetako pobretasunaren edo prekariedadearen adierazlea	baliabideak modu partekatuan eskuratzen ez dituzten emakumeak ehunekotan
Pobretasuna	6,5
Prekariedadea (ez pobretasuna)	1,5
Ongizatea	1,7
GUZTIRA	1,8

Oharra: Informatzailea emakumea da, eta etxeko talde nagusiari atxikia dagoen familia-etxebizitza batean bizi da bere bikote-kidearekin.

3. Independizazio-arazoak

3.1. Datu orokorrak

2008ko PGDIk erakutsi duenez, etxe independentea eratu nahiko luketen 126.199 pertsona bizi dira EAEn. Horietatik 107.300ek ezin dute etxea eratu behar beste baliabide ekonomikorik ez dutelako. Behar beste baliabide izango balute, 31.437 pertsona urtebeteko epearen barruan independizatzeko lirateke, inolako zalantzarik gabe, baina zifra hori 72.238ra igoko litzateke epe horren barruan independizatzeko asmo dutenak ere barne hartuko balira.

73. taula. Etxe independentea eratu nahiko luketen biztanleria independizatu gabea. 2008. (Datu absolutuak)

Etxe independentea eratu nahiko luketen pertsonak	Absolutuak
Behar besteko diru-sarrerak	18.900
Behar besteko diru-sarrerarik ez	107.300
Epe ertainera independizatzeko asmoa (urte batetik aurrera)	35.062
Epe laburrera independizatzeko asmoa (urte baten barruan)	31.437
Epe zehatzik gabe independizatzeko asmoa	40.801
GUZTIRA	126.199

Oharra: Familia-talde potentzialki independentearen kideak ez dira barnean hartzen.

2004. urtea arte, daturik aipagarriena arazo horren eraginpean zegoen pertsona-kopurua horren hazkunde progresiboa zen. Urtebeteko epearen barruan independizatzeko gai izango litzatekeen biztanleriari dagokionez, bizimodu independentea lortzeko zailtasunak zituzten pertsonak 42.234 ziren 1996an, 79.619 2000. urtean, eta 94.588 2004. urtean. 18-44 urte bitarteko biztanleriari dagokionez, arazoaren eragina etengabe zabalduz joan zen: 1996an biztanleria horren %8,4ri eragiten zion, 2000an %15,2ri eta 2004an %21,7ri³⁴.

2008ko emaitzek agerian utzi dutenez, 18-44 urte bitarteko pertsonen artean potentzialki independentea den biztanleriaren pisuaren gorakada bere horretan mantentzen da, eta urte horretan iristen da goren mailara: %34,4. Datu horrek, baina, ezkutatu egiten du erreferentzia-biztanleriaren bolumenaren hazkunde progresiboan izandako haustura. 2008. urtean potentzialki independentea den biztanleria 2000. urteko mailaren azpitik jaisten da: 72.238 pertsona, guztira. Zifra erlatiboaren gorakadaren arrazoiak 18-44 urte bitarteko biztanleria ez independizatuaren bolumenaren beherakada nabarmena izan da: 2000. urtean

³⁴ Eraginaren adierazlea kalkulatzeko 18-44 urte bitarteko biztanleria hartzen da kontuan, adin-talde horretan biltzen baitira atal honetan aztertzen ari garen bizimodu independentea lortu ahal izateko zailtasun gehienak.

524.889 pertsona zeuden egoera horretan, eta 2008. urtean, berriz, 209.891. Dagoeneko errealitate bat da biztanleria gaztea atzeratzen ari dela berriro bizimodu independentea lortzeko prozesuan.

3.2. Arrisku-taldeak eta independizazio arazoen banaketa

Interesgarria da urtebeteko epearen barruan etxe independente bat eratzeko moduan dau den baina horretarako behar besteko diru-sarrerarik ez duten 72.238 pertsonak ezaugarritzen dituzten bereizgarri soziodemografikoak ezagutzera. Kolektibo horren ezaugarri nagusiek berrikuntza batzuk agertzen dituzte, aurreko urteetako ezaugarrien aldean. Honako hauek dira:

- Kolektibo gaztea da. Talde horretan sartzen diren pertsonen %85,5ek 35 urte baino gutxiago ditu. Pertsona gehienak, %57,4, 25 eta 34 urte bitarteko pertsonak dira. 35 urtetik gorakoan pisua, baina, handitu egiten da epe luzera, %5,8tik %14,5era igaro baita 1996 eta 2008 bitartean.
2008. urtean, 35 urtetik gorakoek osatzen dute independizatzeko joera agertzen duen talde nagusia, %51,2a, 25 eta 34 urte bitarteko pertsonen %34,9aren gainetik eta 25 urtetik beherakoek %28,7aren gainetik.
- 1996. urtetik lehen aldiz, independizazio-arazoaren eraginpean bizi diren gehienak emakumezkoak dira: 18 eta 44 urte bitarteko pertsona ez-independizatuak %41a emakumezkoak dira eta %29,5a gizonezkoak. Hori dela eta, azkeneko urteotan, bizimodu independentea lortu nahi duten pertsonen artean handiagoa da emakumezkoen proportzioa (%50,6) gizonezkoena (%49,4) baino.
- Kolektibo horren beste ezaugarri deigarri bat da aztertutako independizazio-arazo gehienak ikasketak kualifikatuak dituzten pertsonen artean aurkitzen direla. LH II mailako ikasketak eginak dituzten pertsonak antzemandako egoeren %56,3a osatzen dute. Proportzio hori %86,2ra igoen da, bigarren mailako ikasketak ez-profesionalak

74. taula. Etxe independente bat eratu nahiko lukeen biztanleria independizatu gabearen bilakaera. 1996-2008.

Epe lapurrean independizatzeko aukera (erreal edo posiblea) duten pertsonak (1)
(Datu absolutuak eta erreferentzia-biztanleriarekiko ehunekoa)

Biztanleria potentzialki independentea	1996	2000	2004	2008
Epe laburrean independizatzeko aukera	42.234	79.619	94.588	72.238
18-44 urte bitarteko biztanleriarekiko ehunekoa	8,4	15,2	21,7	34,4
18-44 urte bitarteko biztanleria ez independizatuarekiko ehunekoa	505.032	524.889	436.507	209.891

(1) Independizatzeko behar besteko diru-sarrerarik ez duen eta urtebeteko epean bizimodu independentea izateko aukera kontuan hartzeko prest dagoen 16-64 urte bitarteko biztanleria.

eta LH I mailako ikasketak dituztenak hartuz gero kontuan. Hala ere, aztertutako independizazio-arazoaren eragin erlatiboaren goren mailara iristen da ikasketak ez dituzten edo lehen mailako ikasketak dituzten pertsonen artean: %41,2a, azken kasu horretan, eta %33-34 bitarteko zifrak, LH I, bigarren mailako ikasketak ez-profesionalak edo maila kualifikatuagoko ikasketak dituztenen kasuan.

- Aztertutako pertsonen %91,1a ezkongabeak dira. EAeko 18-44 urte bitarteko biztanle ezkongabe ez independizatuak %32,7ak urtebeteko epearen barruan independizatzeko asmoa du. Ezkonduen kasuan proportzio hori %25,9koa da.
- Enpleguari dagokionez, prekarietate-egoerak dira nagusi, aztertutako biztanleriaren artean. %42,5a langabea edo landun ez-egonkorra da (%7,3a eta %35,3a, hurrenez hurren). Nolanahi ere, independizazio-arazoak dituzten pertsonen proportzioa handiagoa da orain landun egonkorren artean (%44,7). Guztira, urtebeteko epean bizimodu independentea lortzeko arazoak dituzten pertsonen %80ak landunak dira egun.

Termino erlatiboetan, erreferentzia-taldeko 18-44 urte bitarteko biztanleria ez-independizatu guztiari dagokionez, independizazio-arazoen langabe eta inaktiboak %50ari baino gehiagori eragiten diote orain, eta

landunen kolektibo desberdinen %30 ingururi. Aurreko urteei dagokienez, arazoak etengabe egin du gora landun egonkorren artean, 1996ko %10,8tik 2008ko %31,5era igaroz. Horrek esan nahi du landun horiek gero eta pisu handiagoa dutela potentzialki independenteak direnen artean: %23a 1996an, %27,4a 2000an, %33,5a 2004an, eta %44,7a 2008an.

Bilakaeraren datuek aldaketa kualitatibo bat erakusten dute, beraz, aztertutako kolektiboa. Aldaketa horren ardatz nagusia emakumezkoek eta landun egonkorrek jokatzeko duten paper gero eta garrantzitsuagoa da. Pertsona mota horiek jokatzeko duten paper gero eta garrantzitsuagoak agerian uzten duenez, pertsona landuna izateak ez du automatikoki bermatzen prekarietatearekin eta are pobretasunarekin zerikusirik ez duen bizimodu independentea lortzeko aukera.

75. taula. Urtebeteko epean etxe independente bat eratuko lukeen baina horretarako behar beste baliabide ekonomikorik ez duen biztanleria ez-independizatua, sexu, adin, ezkontza-egoera eta ikasketa-mailaren arabera. 1996-2008

(18-44 urte bitarteko biztanleria ez independizatuarekiko ehunekoia eta ehuneko bertikalak)

Ezaugarri soziodemografikoak	18-44 urte bitarteko biztanleria ez independizatua				% bertikalak			
	1996	2000	2004	2008	1996	2000	2004	2008
Sexua								
Gizonezkoa	9,3	16,2	23,7	29,5	61,5	60,7	60,7	49,4
Emakumezkoa	7,2	13,9	19,2	41,0	38,5	39,3	39,3	50,6
Adina								
25 urtetik beherakoak	3,9	10,3	13,0	28,7	24,0	31,0	26,4	28,1
25-34 urte bitartekoak	14,2	21,1	31,6	34,9	70,2	60,6	63,5	57,4
35 urte eta gehiagokoak	7,1	11,6	17,5	51,2	5,8	8,4	10,0	14,5
Ezkontza egoera								
Ezkongabea	8,1	15,4	21,3	32,7	92,9	96,2	93,8	91,1
Ezkondua	17,0	10,3	37,0	25,9	5,2	2,7	5,4	1,3
Bestea	13,6	11,1	12,2	10,0	1,9	1,1	0,7	7,5
Ikasketa-maila								
Ikasketarik gabe	0,0	0,0	28,8	100,0	0,0	0,0	1,7	0,1
Lehen mailakoak	5,9	15,1	18,5	41,2	15,2	22,8	14,9	13,7
Big. ez-prof./LH I	7,5	13,2	17,3	33,9	22,3	21,3	21,2	29,9
Kualifikatuak	9,9	16,2	24,6	33,3	62,5	55,9	62,1	56,3
Jarduerarekiko harremana								
Landun egonkorra	10,8	15,4	24,4	31,5	23,0	27,4	33,5	44,7
Landun ez-egonkorra	15,4	21,6	32,9	30,5	41,3	44,6	38,3	35,3
Langabea	9,3	13,8	14,5	53,2	25,0	19,5	17,2	7,3
Ez-aktiboa	2,4	1,4	2,2	66,5	10,7	8,5	11,0	12,8
GUZTIRA	8,4	15,2	21,7	34,4	42.234	79.619	94.588	72.238

Oharra: Independizatutako behar besteko diru-sarrerarik ez duen eta urtebeteko epean bizimodu independentea izateko aukera kontuan hartzeko prest dagoen 16-64 urte bitarteko biztanleria hartzen du barne.

3.3. Independizazio-arazoen jatorria

Aipagarria da, baita ere, independizazioarako arazo ekonomikoen jatorria aztertzea, kontuan harturik arazoaren eraginpean bizi diren pertsonen jarduerarekiko harremana. Urtebeteko epearen barruan bizimodu independentea lortu ahal izateko aukeran pentsatzen ari diren pertsonengan zentratuz berriro azterketa, baliabide nahikorik ez izateak jokatzeko duen paper erabakigarria nabarmentzen da berriro, 2008. urtean. Aztertutako pertsonen %41,5ek adierazten duenez, oinarrizko premiei aurre egiteko baliabide nahikorik ez izatea da independizazioa atzeratzeko arrazoi nagusia. Arazo hori aztertutako kasuen %84,1ean agertzen da. Gainera, aztertutako pertsonen %4,6ak adierazten du ez duela behar beste baliabide, izan nahi duen bizimodu izateko. Arazo horren pisuak garrantzi handiagoa hartzen du integrazio-mailak handitu ahala. Landun egonkorren %54,8ak eta landun ez-egonkorren %48,7ak arazo nagusitzat daukate.

Oinarri objektiboak daude, zalantzarik gabe, oinarrizko premiak asetzeko zailtasunen paper nagusirako. Hori dela eta, kolektibo horren pobretasun-arriskua %36,6ra igotzen da, eta %69,8 ongizate-gabeziaren arriskupean egongo dira, bizimodu independentea lortzeko prozesua aurrera eramanez gero. Taldearen oinarri patrimoniala, gainera, mugatua da: aztertutako pertsonen %52,2ak ez du inolako aurrezkerik, eta %82ak inbertsiorik ere ez etxebizitzan.

Aztertutako pertsonen %84,2arentzat etxebizitzarik eza faktore mugatzailea izan arren, horietako %26,6ak baino ez du arrazoi nagusi

si gisa aipatzen: %31,9ak landun egonkorren artean, eta %22ak landun ez-egonkorren eta langabeen artean.

Azkenik, lanaren ezegonkortasuna edota lanik ezari dagokionez, aztertutako pertsonen beste %19,6ak arrazoi horiek aipatzen ditu arazo nagusi gisa. Proportzio hori %21,3koa da landun ez-egonkorren kasuan, eta %51,8koa langabeen kasuan.

Bizimodu independentea lortzeko zailtasunen azpian dauden arrazoi nagusietan izandako aldaketak kontuan harturik, egiaztatzen da 1996 eta 2000. urteetan lanik eza edo lan-ezegonkortasuna erabakigarriak zirela, potentzial independenteen %50ak baino gehiagok faktore horiekin lotzen zituztela independizazio-arazoak. 2004an, berriz, proportzioa %30,1era jaitsi zen. Prozesu hori are gehiago nabarmendu zen 2008an: arazo horren eraginpean bizi direnen %19,6ak baino ez ditu kontu horiek aipatu independizaziorako eragozpen nagusi gisa.

Etxebizitarik eza, 1996 eta 2000 urteetan arazo horren eraginpean zeudenen %22ak eta %23ak eragozpen nagusi gisa aipatua, arazo nagusi bihurtu zen 2004an. Aztertutako pertsona potentzialki independenteen %40,4aren arabera, etxebizitarik eza zen orduan independizaziorako arazo nagusia. 2008ko errealitatea aurreko mendeko mailetatik hurbilago da: arazo horren eraginpean dauden %26,6ak aipatzen du kontu hori bizimodu independentea lortu ahal izateko arazoaren iturburu nagusi gisa.

2008. urtean, beraz, indartu egin da aurreko urteetan antzematen hasitako prozesua, hau da, arazo nagusi gisa diru-sarrerarik eza aipatzen duten pertsonen gero eta pisu handiagoa. 1996an, interesatuen %13,1ek baino ez zuen aipatu arazo hori independizaziorako eragozpen nagusi gisa, 2000an eta 2004an %21ek inguru, eta 2008an, berriz, arrazoi nagusi bihurtu da, %46,1arekin.

Datu horiek erakusten dutenez, lana lortzea elementu erabakigarri bakarra izateari utzi dio independizazio prozesuan. Etxebizitarik eza, ongizate-gabeziaren arriskua, eta are pobretasun-arriskua ere gero eta pisu handiagoa hartzen ari dira bizimodu independentea lortzeko aukera mugatzen duten faktore gisa.

76. taula. Independizazio-arazoen jatorria eta arrisku objektiboak, jarduerarekiko harremanaren arabera. 2008.

Epe lapurrean independizatzeko aukera (erreal edo posiblea) duten pertsonak (Arazo horren eraginpean dauden pertsonen portzentajea)

	Landun egonkorrak	Landun ez-egonkorrak	Langabeak	GUZTIRA
Aipatuta arrazioak				
Gustura egungo egoeran	41,0	41,8	34,5	40,0
Lanik eza, diru-sarrerarik eza	1,1	7,3	98,4	22,8
Lan-ezegonkortasuna, diru-sarrera irregularrak	19,1	68,3	38,9	40,4
Oinarritzko beharrak asetzeko behar besteko diru-sarrerarik ez	77,9	88,3	90,6	84,1
Nahi den bizimodua eramateko behar besteko diru-sarrerarik ez	57,4	53,2	58,3	56,1
Aisia-jarduera mugatua	47,2	62,7	34,8	50,2
Etxebizitarik eza	81,1	84,0	91,7	84,2
Etxebizitza hornitzeko behar besteko diru-sarrerarik ez	76,9	81,6	95,0	82,2
Nahi den etxebizitza eskuratzeko ezintasuna	49,0	56,7	43,4	50,6
Bikotekiderik ez	15,7	5,5	22,6	13,5
Egungo erantzukizun familiarrak	9,1	5,0	8,5	7,5
Independizatzeko zorian dago	12,3	5,7	1,6	7,8
Beste batzuk	—	4,2	8,7	3,2
Arrazoi nagusiak				
Gustura egungo egoeran	2,4	4,2	—	2,5
Lanik eza, diru-sarrerarik eza	—	1,8	49,0	10,4
Lan-ezegonkortasuna, diru-sarrera irregularrak	3,9	19,5	2,8	9,2
Oinarritzko beharrak asetzeko behar besteko diru-sarrerarik ez	48,4	44,2	21,4	41,5
Nahi den bizimodua eramateko behar besteko diru-sarrerarik ez	6,3	4,5	1,1	4,6
Aisia-jarduera mugatua	0,8	2,0	—	1,1
Etxebizitarik eza	31,9	22,4	22,2	26,6
Etxebizitza hornitzeko behar besteko diru-sarrerarik ez	1,2	—	—	0,6
Nahi den etxebizitza eskuratzeko ezintasuna	1,2	0,6	—	0,7
Bikotekiderik ez	—	—	—	—
Egungo erantzukizun familiarrak	1,5	—	3,2	1,3
Independizatzeko zorian dago	2,4	0,9	—	1,4
Beste batzuk	—	—	0,4	0,1
Antzemandako arrisku objektiboak				
Pobretasun-arriskua	21,2	32,0	78,9	36,6
Ongizate-gabeziaren arriskua	62,8	70,1	84,8	69,8
Etxebizitza inbertsiorik eza	79,0	77,6	97,4	82,2
Aurrezkirik eza	48,8	36,7	86,9	52,2
Arazo horren eraginpean dauden pertsonak guztira	32.270	25.483	14.485	72.238

77. taula. Epe laburrean independizatzeko aukera duen biztanleria potentzialki independentea. Bizimodu independentea lortzea eragozten duten arrazoiak eta arrisku objektiboak. 1996-2008. Epe laburrean independizatzeko aukera (erreal edo posiblea) duten pertsonak (Erreferentzia-biztanleriarekiko ehunekoa)

Ez independizatzeko aipatutako arrazoiak	1996	2000	2004	2008
Lan egokirik eza	36,3	28,8	31,3	22,8
Lan-ezegonkortasuna	45,0	56,5	47,1	40,4
Diru-sarrera nahikorik ez (oinarrizko beharrak)	71,4	78,4	67,9	84,1
Diru-sarrera nahikorik ez (ongizatea)	71,5	61,8	63,5	56,1
Etxebizitza eza	86,7	90,8	90,3	84,2
Etxebizitza hornitzeko baliabiderik eza	83,3	77,2	71,7	82,2
Ez independizatzeko aipatutako arrazoi nagusia	1996	2000	2004	2008
Lan egokirik eza	34,1	19,5	16,2	10,4
Lan-ezegonkortasuna	24,7	31,2	13,8	9,2
Diru-sarrera nahikorik ez (oinarrizko beharrak)	9,5	17,7	16,4	41,5
Diru-sarrera nahikorik ez (ongizatea)	3,6	3,5	5,2	4,6
Etxebizitza eza	22,8	21,7	40,4	26,6
Etxebizitza hornitzeko baliabiderik eza	1,0	0,4	1,3	0,6
Beste arrazoi batzuk	4,3	5,9	6,6	7,1
Arrisku objektiboak	1996	2000	2004	2008
Pobretasun larrian erortzeko arriskua	52,3	48,4	68,3	36,6
Ongizate-gabezia erortzeko arriskua	74,3	76,9	88,5	69,8
Etxebizitza-inbertsiorik eza	79,0	91,0	86,6	82,2
Aurrezkerik eza	51,8	51,2	59,6	52,2

Oharra: Independizatzeko diru-sarrera nahikorik ez duen eta urtebeteko epean bizimodu independentea lortzeko aukera aintzat hartzeko prest dagoen 16-64 urte bitarteko biztanleria hartzen du barne.

2004 eta 2008 bitartean. Beherakadarik nabarmenena, baina, pobretasun-arriskuak egin du, %68,3tik %36,6ra jaitsiz. 1996-2008 bitarteko aldi osoko arrisku-mailarik apalenak 2008an erregistratu dira.

Ez gara zifra erlatiboez bakarrik ari. Arriskuan dauden pertsonen datu absolutuak ere nabarmen jaitsi dira, eta bai 2000. urteko datuen bai 2004. urteko datuen azpitik daude. Beherakada bereziki deigarria da bizimodu independentea lortuz gero pobretasun-arriskuan egongo liratekeen pertsonen datuak: 2000 eta 2004 bitarteko urteetan 38.496tik 64.629ra igo ondoren, zifra 26.417ra jaitsi zen 2008an, 1996an antzemandako kopuruaren apur bat gainerik (26.417 pertsona).

78. taula. Mantentze-dimentsio ongizate-gabeziaren eta pobretasunaren adierazleak. 1996-2008. Independizazio-arazoak dituen biztanleria (Eragin-mailak ehunekotan)

Arriskua	1996	2000	2004	2008
Pobretasuna	52,3	48,4	68,3	36,6
Ongizate-gabezia	74,3	76,9	88,5	69,8
Arazoaren eraginpean dauden pertsonak	1996	2000	2004	2008
Pobretasuna	22.098	38.496	64.629	26.417
Ongizate-gabezia	31.360	61.204	83.751	50.389

Oharra: Independizatzeko behar besteko diru-sarrerarik ez duen eta urtebeteko epean bizimodu independentea izateko aukera kontuan hartzeko prest dagoen 14-64 urte bitarteko biztanleria hartzen du barne. 2008ko atalaseetara doitutako datuak.

Kontsiderazio ekonomikoek garrantzi handiago izatea bat dator independizazio-arazoak dituzten kolektiboen deskapitalizazio-mailaz aurreratutako zifrekin, eta bizimodu independentea lortuz gero pobretasunaren eta ongizate-gabezia erortzeko arrisku-maila handiekin. Hala ere, nabarmendu beharra dago egoera ez dela aurreko urteetako baino okerragoa, datu objektiboek erakusten dutenez. Aitzitik, arrisku-mailak apur bat behera egin du. Hori dela eta, ongizate-gabeziaren arriskuak behera egin du, %88,5etik %69,8ra,

Dena dela, aurkeztutako zifrek erakusten dutenez, EAEko biztanleria gazteari eragiten dion independizazio-defizitak pobretasunaren eta prekarietatearen tasak handitzen jarraitzen dituen elementu bat da oraindik ere. Izan ere, korrelazio nabarmena dago 2000-2008 urteetako 18 eta 44 urte bitarteko independizatu gabeko biztanleriaren bolumenaren beherakada handiaren (524.889 pertsona 2000an, 436.507 2004an eta 209.891

2008an) eta 2004-2008 bitarteko mantentze-pobretasunaren zifren hasierako atxikitzearen eta geroko hazkundearen artean. Egoera ekonomikoaren hobekuntzaren ondorio positibak, eta ondorioz, jende gazteak independentzia pertsonala lortzeko aukera gehiago izateak adierazle orokorrek okerrera egiteko arrisku objektiboa dakar berekin. Jende gazteenak eraturako etxe berriak pobretasunean eta ongizate-gabezian erortzeko arrisku-maila handiagoak izateagatik nabarmentzen dira, hain zuzen.

Kontu hori bereziki nabarmena zen 2004an. Urte horretan, independizatzeko baliabide nahikorik ez zuen biztanleriaren kopurua ez ezik bizimodu independentea lortuz gero pobretasunean eta ongizate-gabezian erortzeko arriskuaren maila ere inoizko handiena izan zen. Eraturako etxeetako mantentze-pobretasunaren arazoak eta etxe independente berriak eratzea eragozten dituzten ezkutuko pobretasunaren eta prekarietatearen arazoak kontuan hartzean, pobretasunaren zifra orokorrak aurreko urteetakoak baino handiagoak direla ikusten da: arriskuan zegoen pertsonen ehunekoa %9,4koa zen 2004an, eta %8,1ekoa 2000an (adierazle doituak). Ongizategabeziaren zifrek ere gora egin zuten, %26,4tik %29,5era. Maila horiek nabarmen jaitsi dira 2008an, behin ezkutuko pobretasunaren arazoak kontuan hartuta: %5,3ko pobretasuna eta %16,8ko ongizate-gabezia. Horrek esan nahi du zifrak 4,1 puntu jaitsi direla 2004 eta 2008 bitartean, mantentze-pobretasunaren arrisku doituetan, eta 12,78 puntu ongizate-gabeziakoetan.

79. taula. Benetako pobretasunaren eta mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziaren adierazleak. Adierazle orokor doituak eta ezkutuko pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren errealitateak kontuan hartuta dituztenak. 1996-2008.

Familia-etxebizitzetan bizi den biztanleria
(Eragin-mailak ehunekoetan)

Adierazle orokor doituak				
	1996	2000	2004	2008
Benetako pobretasuna	9,3	6,3	6,1	4,1
Ongizate-gabezia	35,4	24,5	24,3	14,6
Ezkutuko behartasuna				
	1996	2000	2004	2004
Benetako pobretasuna	10,4	8,1	9,4	5,3
Ongizate-gabezia	36,9	26,4	29,5	16,8

V. atala:

EGOERA EUROPAKO TESTUINGURUAN

Bereziki interesgarria da EAEk egungo Europar Batasunaren kide desberdinen testuinguruan duen posizioa aztertzea. Ahalegin horrek zailtasun deigarri batzuei egin behar die aurre, ordea. Eragozpen nagusia da egun, europar esparruan, ez dagoela datu homogeneo asko. Ezinezkoa da, esaterako, adierazle sintetikoak erabiltzea, metatze-dimentsioarekiko konparazioa egiteko, eta ez dago, ezta ere, PGDIⁿ erabilitako benetako pobretasunaren adierazleetara hurbiltzeko erreferentziarik.

Bestalde, mantentze-dimentsioko pobretasun eta prekarietateari dagokionez, Euskadik Europar Batasuneko estatuen testuinguruan duen egoera aztertzeko, Eurostat adierazleak besterik ez ditugu. Ez da posible Europako herrialdeak konparatzea biztanleriak berak antzemandako beharrak kontuan hartzen dituzten adierazleetatik abiatuta; SPL adierazleetatik abiatuta, adibidez.

Aipatu muga horiei, beste bat gehitu behar zaie: Euskadin lehenago eskura daiteke informazioa, 2008. urteko datuak eta guzti. Europar Batasuneko gainerako herrialdeetan 2006ko datuak –edo lehenagokoak– baino ez daude.

Hala ere, oinarrizko datuen azterketa funtsezkoa da. Txostena pobretasunaren eta prekarietatearen adierazleen azterketan oinarritzen bada ere, desberdintasun-adierazle batzuen azterketarekin osatzen da hurbilketa. Azterketa horrek Euskadik Europako testuinguruan duen tokiaren ikuspegi osoago bat izateko aukera ematen digu, pobretasunari, prekarietateari eta desberdintasunari buruzko gaitan.

1. Mantentze-pobretasunaren adierazleak

Mantentze-pobretasunaren adierazleak aztertzeko orduan, komenigarria gertatzen da kontuan hartzea bai pobretasunaren eta prekarietatearen eraginari buruzko informazioa bai arriskuan dauden kolektiboen diru-sarrerek pobretasunaren eta prekarietatearen atalaseetatik bereizten dituen distantziari buruzko datu batzuk. Azterketaren lehen partean azal dutako arrazoiengatik, pobretasunaren eta prekarietatearen adierazleekiko hurbilketan, medianaren %60a hartzen da diru-sarrerara txikiko edo ongizate gabeziako arrisku-egoera baten adierazle gisa; medianaren %40a, berriz, pobretasun larriaren adierazle gisa erabiltzen da. Gauzak horrela, hori da PGDIⁿ metodoaren aplikaziotik eratorritako pobretasun-adierazlera gehien hurbiltzen den adierazlea.

1.1. Pobretasunaren eta prekarietatearen eragina

Eskura ditugun emaitzek erakusten digutez, Euskadiren egoera ona da, pobretasun-adierazleari dagokionez, bai 2004ko datuekin bai duela gutxiko zifrekin konparatuz gero. EAEko pobretasun-tasak 2004tik aurrera egindako beherakada handia dela eta, –%40koa, Eurostat adierazlearen arabera– Euskadiko pobretasun larriaren maila %3,1era jaitsi da. Euskadiko adierazlea Europar Batasuneko batez bestekoa baino askoz txikiagoa da. Europar Batasuneko %5 ingurukoa da, bai gune tradizionala kontuan hartuz gero, Hamabosteko Batasuna, bai Batasun zabaldua hartuz gero, hogeita bost kidekoa. Euska-

diko adierazlea Espainiakoa baino txikiagoa da, halaber. Espainian egoerak okerra egin baitu 2004 eta 2006 bitartean, tasa %7tik %8ra handitzean.

Egia esan, Euskadiko pobretasunaren eragina Europako txikienetakoa da egun. European, egoera onenean dauden herrialdeetako pobretasun larriaren tasa %2-3 ingurukoa da. Herrialde horiek hiru talde handitan bana daitezke: batetik, Austriak, Esloveniak eta Txekiako Errepublikak osatutako triangelua dago (Eslovakia gero eta hurbilago dagoela hirukote horretatik); bestetik, Beneluxeko herrialde-

ak (hau da, Luxenburgo, Belgika eta Holanda) eta Frantzia daude; eta, azkenik, herrialde eskandinaviar batzuk, hala nola Danimarka edo Finlandia. Azken talde horren barruan, Suediak atzera egin du, 2004 eta 2006 bitartean antzemandako arrisku-mailen gorakadaren ondorioz. Aitzitik, Irlanda egoera onenean dagoen taldean sar daiteke, azkeneko urteotan beherakada handia egin baitute pobretasun-tasek bertan.

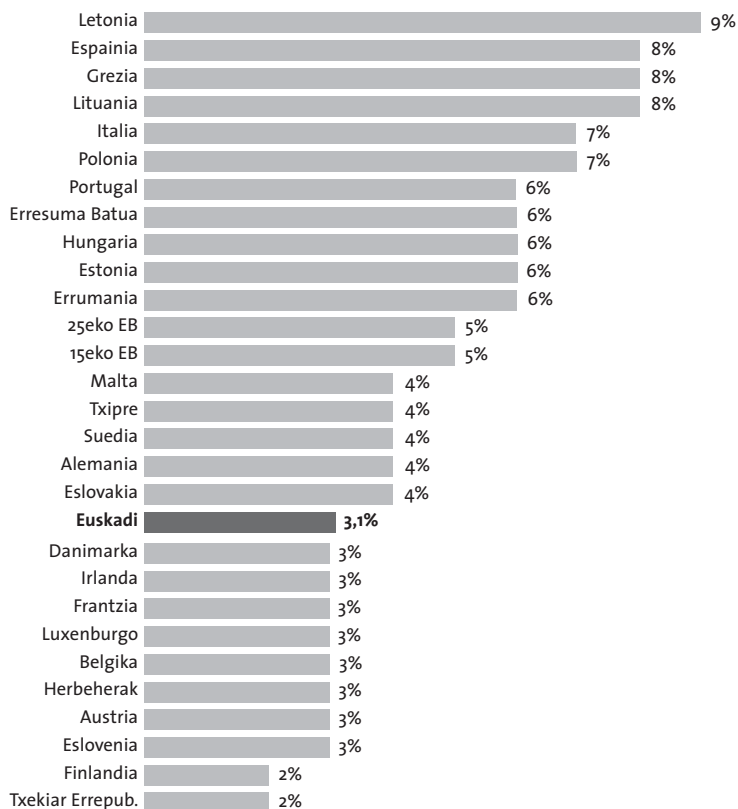
Zerrendaren buruan dagoen talde horren kontrako aldean, %6 eta %9 arteko pobretasun-zifrekin, Europako ekialdeko beste herrialde guztiak daude, eta baita Mediterraneo aldeko herrialde gehienak ere, Italia bera barne. Erresuma Batua ere pobretasun-maila handienak dituzten herrialde horien artean sartzen da. Tarteko tokian, %4-5 inguruko pobretasun larriko zifrekin, hegoaldeko herrialde txiki batzuk daude, hala nola Malta edo Txipre, eta baita Suedia edo Alemania bezalako herrialde adierazgarri batzuk ere.

Diru-sarrera txikien edo ongizate-gabeziaren adierazlea aintzat hartuz gero, Euskadiko egoera pobretasun larriaren adierazleen azterketaren ondoriozkoa baino okerragoa da. Hala, 2004 adierazlea, %16,5 ingurukoa, nabarmen urrun zegoen 2004an egoera onenean zeuden herrialdeen mailetatik: eskandinaviar herrialdeen %10tik, eta Austria, Frantzia edo Luxenburgo bezalako estatuen %12-13tik.

Duela gutxiko bilakaerak, ordea, Euskadiko diru-sarrera txikien edo ongizate-gabeziaren arriskuaren eraginak, medianaren %60ko adierazlearen arabera neurtuak, nabarmen behera egin duela islatzen du. Beherakada hori dela eta, Euskadiko tasa %14,8koa da. Kontraste handia dago eskandinaviar herrialdeetan edo Luxenburgo bezalako estatuetan 2004 eta 2006 bitartean izandako okerrago-tzearekin. Joera horien ondorioz, 2008ko zifrek diru-sarrera txikien arrisku-tasa Europar Batasuneko batez bestekoa baino txikiagoa duten herrialdeen artean utzi dute Euskadi.

Euskadik ez du lortu, ordea, diru-sarrera txikiek eragin txikiagoa duten herrialdeen egoerara hurbiltzea. Herrialde horien zifrak %10 eta %13 artekoak izan ziren 2006an. Talde horretan berriro agertzen dira Austriaren inguruan antolatutako herrialdeak –hau da, Txekiar Errepublika, Eslovakia eta Eslovenia,

24. grafikoa. Pobretasun larriaren eragina European (medianaren %40a). 2006

Austria berataz gainera, eskandinaviar herrialdeak, Suedia barne, Herrialde Behereak, Frantzia eta, kasu honetan, baita Alemania ere.

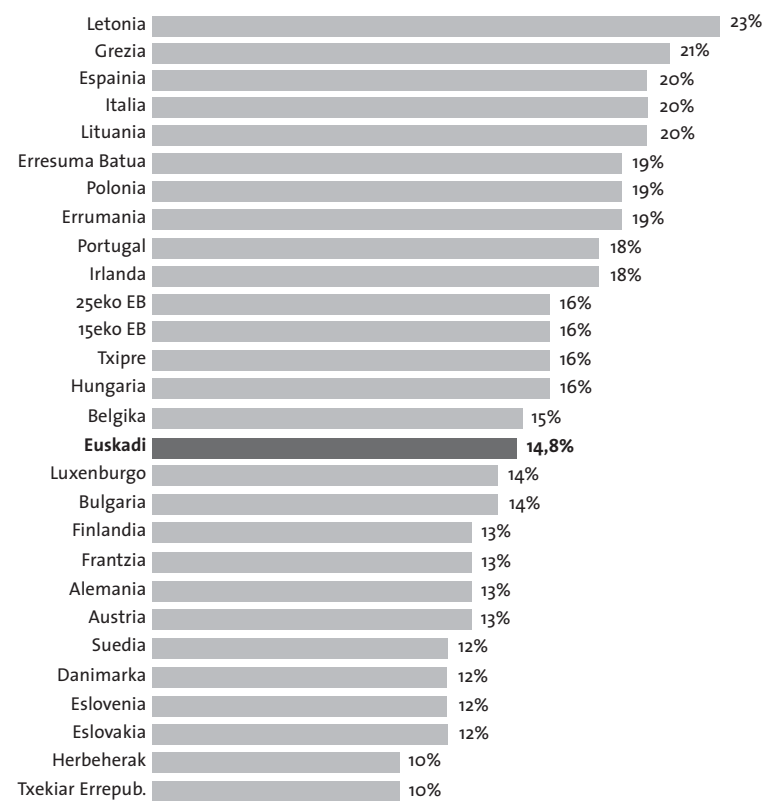
Beste herrialde batzuen zifrak %14-16 ingurukoak dira, Euskadikoen antzekoak. Horien artean honako hauek daude: Beneluxeko gainerako herrialdeak –hau da, Belgika eta Luxenburgo–, Txipre, eta Ekialdeko herrialde batzuk, hala nola Bulgaria edo Hungaria. Bestalde, Europako ekialdeko eta hegoaldeko beste herrialde batzuek aise gainditzen dute Europako batez bestekoa. Erresuma Batua edo Irlanda, adibidez, egoera berean aurkitzen dira. Espainia da diru-sarrera txikiek eragin handiagoa duten herrialdeetako bat, %20ko tasarekin. Grezia eta Letoniak dira hori baino tasa handiagoa duten herrialde bakarrak.

Txostenean zehar adierazitako arrazoiak direla eta, hobeto zehaztu beharko lirateke aurkeztutako emaitzak, batez ere Espainiako egoera eta Europako ekialdeko herrialde askotako elkarrekin konparatzean. Eurostat adierazleak desberdintasun-adierazleak dira batez ere, lehenago esan den bezala. Gainera, herrialde bakoitzak bere erreferentzia-adierazleak ditu, eta horien esanahia aldatu egiten da batetik bestera. Hori dela eta, konparazioak zailak dira, ezinezkoak direla ez esateagatik. Beraz, zaila da pentsatzea PGDIin babestutakoa bezalako hurbilketa batek pobretasuntasarik handieneko herrialdeen artean kokatzea Espainia, ez behintzat Eurostat metodoaren aplikaziotik eratorritzen dena bezalako intentsitatearekin. Euskadiri dagokionez, berriz, EAEk Europako ongizatearen gizarterako bidean lortu duen egoera onaren adierazgarri garbiak dira Eurostat adierazleak.

1.2. Atalaserako distantzia

Euskadiko egoera eta Europakoa orobat konpara daitezke diru-sarrera txikien atalaserako distantziari buruzko datuak erabiliz. Datuek erakusten dutenez, kasu horretan, Euskadi Europar Batasunaren batez besteko mailen azpitik dago 2008an, apur bat besterik ez bada ere: Euskadin desoreka edo tarte hori %21ekoa da eta Europar Batasunean, berriz, %22koa, hala Hamabosteko Batasunean nola Hogeita bostekoa.

25. grafikoa. Diru-sarrera txikien eragina Europan (medianaren %60a). 2006

Iturria Eurostat eta PGDI 2008

Europako batez bestekoarekin konparatuta egoera nahiko ona bada ere, diru-sarrera txikiak dituzten edo ongizate-gabezia erortzeko arriskuan dauden kolektiboen pobretasun-atalaserako distantzia askoz handiagoa da herrialderik aurreratuenarekin konparatzen badugu. Era horretan, desoreka edo tarte Euskadin %21ekoa den bitartean, Europako estatu askotan %20aren azpitik dago: %15etik hurbil edo azpitik, Austrian, Herrialde Behereetan, Irlandan, Danimarkan eta Finlandian, eta baita ekialdeko herrialde batzuetan ere, hala nola Txekiar Errepublikan edo Bulgarian.

**8o. taula. Etxeko diru-sarreraren eta ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien atalase-
en arteko distantzia Hamabosteko Europar
Batasunean. Eurostat Metodoa. 2006/2008**
(Ehunekotan) Eurostat metodoa

Estatua	Ongizate-gabeziaren atalaserako distantzia
Bulgaria	17
Errumania	23
Estonia	22
Letonia	25
Lituania	29
Polonia	25
Eslovakia	20
Txekiar Errepublika	17
Hungaria	24
Eslovenia	19
Austria	15
Alemania	20
Herrialde Behereak	17
Belgika	19
Luxenburgo	19
Frantzia	19
Irlanda	16
Erresuma Batua	23
Danimarka	17
Suedia	22
Finlandia	14
Txipre	19
Grezia	26
Malta	21
Italia	24
Espainia	26
Portugal	23
Euskadi	21
EB-15	22
EB-25	22

Iturria Eurostat eta PGDI 2008

1.3. Gizarte ekintzaren eragin txikiagoa Europarekiko ongizatearentzat

Gizarte transferentziek prekarietatearen kontrako borrokan izandako eragina ebaluatzen orduan, Hogeita bosteko Europar Batasuna bere osoan hartuko duten pobretasun-adieraz-leei buruzko datuak falta zaizkigu. Beraz, ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien adierazleetara mugatu behar gara, hau da, diru-sarreraren medianaren %60aren metodoa-
ren aplikaziotik eratorritzen direnetara.

Mantentze-prekarietatearen dimentsio hori dela eta, erabilgarri dauden datuek erakusten dutenez, ongizate-gabeziaren erortzeko arrisku-
kuari aurre egiteko transferentzia sozialen eragina apur bat handiagoa da Europan Eus-
kadin baino. Hala, transferentzia sozialen aplikazioaren ondorioz, Euskadiko arrisku-
tasen maila %60,1 beheratu zen bitartean, beherakada hori %62,8koa izan zen Hogeita
bosteko Europar Batasunaren kasuan. Euska-
dik nabarmen hobetzen du ordea 2004an erregistratutako %55,6a.

Atentzioa ematen duen bigarren gauza da eragin erlatibo txikiago hori erretiro eta bizi-
raupenari ez lotutako transferentzia-politika-
rekin lotzen dela. Kasu horretan, Hamaboste-
ko Europar Batasunarekiko tartea handiagoa da, horrekin lotutako tasen-beherakada
15,9koa dela Euskadin, eta %23,3koa Hama-
bosteko Europar Batasunean. Aitzitik, erreti-
roarekin eta biziraupenarekin lotutako arris-
ku-tasen murrizketa handiagoa da Euskadin:
izan ere, transferentzia horien aplikazioaren
ondorioz, ongizate-gabeziaren tasa %44,2a
murriztu zen Euskadin eta %39,5a Hamabos-
teko Europan.

Datu horien argitan, esan daiteke EAEk ongi-
zate-mailan Europako herrialde aurreratue-
nen aldean duen atzerapen erlatiboa garbi
lotzen dela transferentzia sozial osagarrien
politikarekin. Transferentzia horiek langabe-
ziari aurre egiteko eta familia babesteko era-
bili dira batez ere.

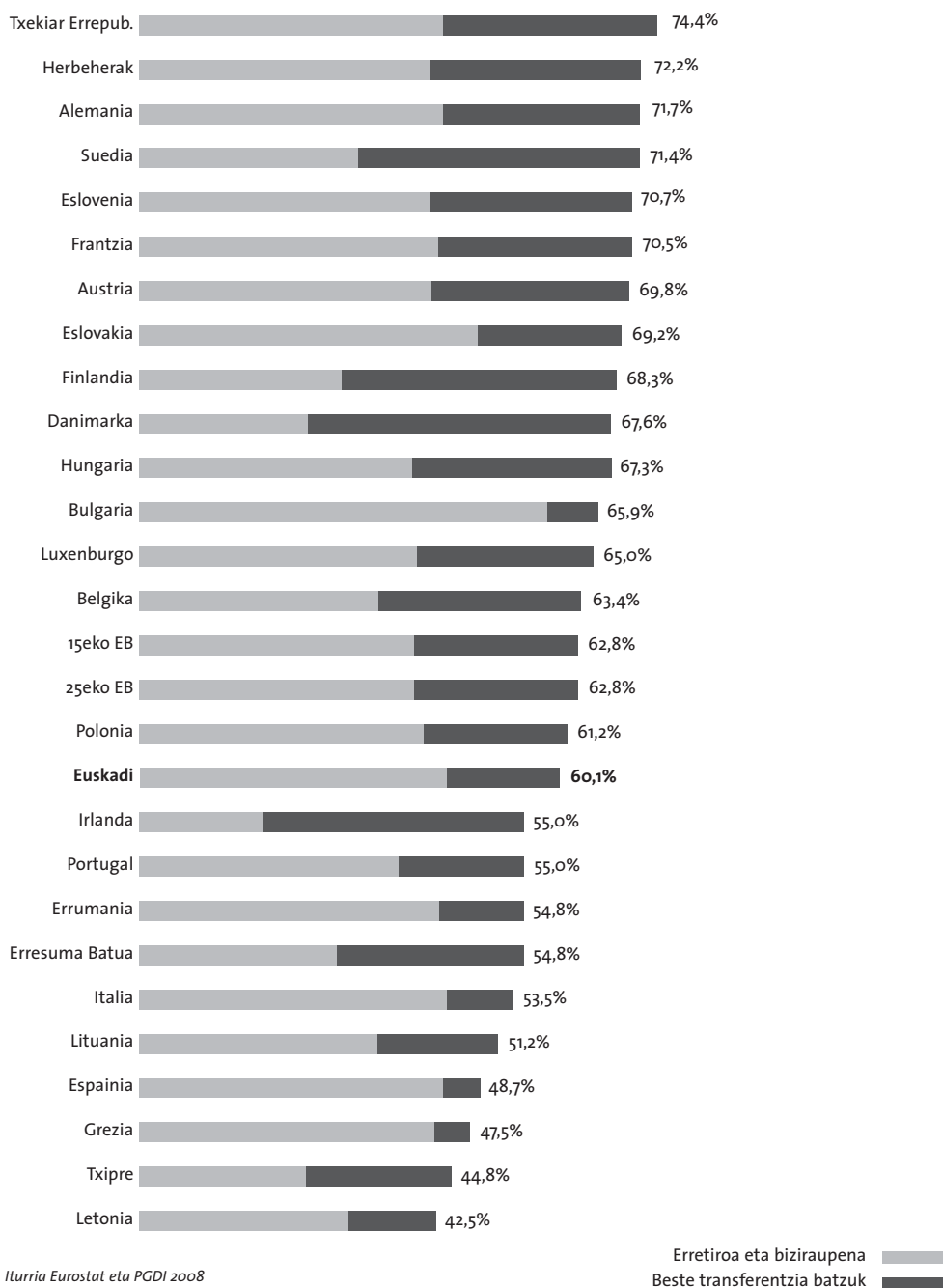
81. taula. Transferentzia sozialek Hamabosteko Europar Batasuneko ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien arrisku-adierazleetan izandako eragina. 2006/2008

(Eragin-mailaren eta arrisku-tasen beherakada ehunekotan)

Estatua	Eragin-maila			Arrisku-tasen gainbehera-mailak		GUZTIRA
	Hasierako errenta	Tarteko errenta	Azken errenta	Erretiro eta biziraupena	Beste transferentzia batzuk	
Bulgaria	41	17	14	58,5	7,3	65,9
Errumania	42	24	19	42,9	11,9	54,8
Estonia	38	25		34,2	65,8	100,0
Letonia	40	28	23	30,0	12,5	42,5
Lituania	41	27	20	34,1	17,1	51,2
Polonia	49	29	19	40,8	20,4	61,2
Eslovakia	39	20	12	48,7	20,5	69,2
Txekiar Errepublika	39	22	10	43,6	30,8	74,4
Hungaria	49	30	16	38,8	28,6	67,3
Eslovenia	41	24	12	41,5	29,3	70,7
Austria	43	25	13	41,9	27,9	69,8
Alemania	46	26	13	43,5	28,3	71,7
Herrialde Behereak	36	21	10	41,7	30,6	72,2
Belgika	41	27	15	34,1	29,3	63,4
Luxenburgo	40	24	14	40,0	25,0	65,0
Frantzia	44	25	13	43,2	27,3	70,5
Irlanda	40	33	18	17,5	37,5	55,0
Erresuma Batua	42	30	19	28,6	26,2	54,8
Danimarka	37	28	12	24,3	43,2	67,6
Suedia	42	29	12	31,0	40,5	71,4
Finlandia	41	29	13	29,3	39,0	68,3
Txipre	29	22	16	24,1	20,7	44,8
Grezia	40	23	21	42,5	5,0	47,5
Malta	34	22		35,3	64,7	100,0
Italia	43	24	20	44,2	9,3	53,5
Espainia	39	24	20	38,5	10,3	48,7
Portugal	40	25	18	37,5	17,5	55,0
Euskadi	37	21	15	44,2	15,9	60,1
Hamabosteko EB	43	26	16	39,5	23,3	62,8
Hogeita bosteko EB	43	26	16	39,5	23,3	62,8

Iturria Eurostat eta PGDI 2008

26. grafikoa. Transferentzia sozialek Hamabosteko Europar Batasuneko ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien arrisku-adierazleetan izandako eragina. 2006/2008. Arrisku-tasen gainbehera-mailak ehunekotan

2. Desberdintasun egitura

Diru-sarreraren eta errentaren azterketarekiko hurbilketa funtzionala da PGDIen, pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren adierazleak lortu ahal izateko. PGDIren datuak, ordea, biztanleriaren eta etheen artean errenta banaketan dagoen desberdintasuna neurtzeko ere erabil daitezke. Atal honetan, gai horri buruzko adierazle batzuk eskaintzen dira, EAEk Europako testuinguruan betetzen duen tokia- ren azterketa konparatiboa osatzeko. Hori dela eta, ez da ahaztu behar kapitulu honetan erabiltzen diren adierazleak, pobretasunaren Eurostat adierazleak barne, errentaren banaketaren adierazle orokorrak direla batez ere³⁵.

Hemen aipatutako desberdintasunen lehen adierazleak EAEn errenta-maila handieneko pertzentiletan dauden pertsonen pilatutako errentaren eta errenta-mailarik txikiena dutenen artean dagoen harremana neurtzen du.

Hori dela eta, EAEn diru-sarrera gehien dutenen %20aren errenta diru-sarrera gutxien dutenen %20arekin lotuz, garbi geratzen da erreferentziako lehen kintilak 3,9-4,1 bider errenta handiagoa pilatzen duela baliabide gutxieneko kintilak baino. Diru-sarrera gehien dutenen %10aren errenta eta diru-sarrera gutxien dutenen %10aren errenta elkarrekin konparatuz, tartea are handiagoa da: erosoan bizi direnen errenta egoera kaskarrean daudenena baino 5,2-5,8 bider handiagoa da, zer baliokidetzat eskala mota erabiltzen den.

Adierazle bientzat, Eurostaten baliokidetzat oinarria da kanpoko pertzentilen artean diferentzia-mailarik txikiena erakusten duena, eta PGDI eskala, berriz, distantzia handiena islatzen duena. Biztanleko hurbilketa erdibidean kokatzen da.

82. taula. Errentaren banaketa orokorraren adierazleak. 2008.

Familia-etxebizitzetan bizi den biztanleria

Adierazleak	Baliokidetzat oinarria		
	Biztanleko	Eurostat	PGDI
S80/S20	3,94	3,64	4,05
S90/S10	5,75	5,24	5,76

Desberdintasun-adierazleen mailan antzemandako joerak, erabilitako baliokidetzat mota nolakoa den, berriro agertzen dira Giniren koefizientearen kasuan. Horren haritik, mailarik apalena Eurostaten baliokidetzat dago (25,22), eta PGDIren baliokidetzat oinarriari, berriz, mailarik gorena (26,86), pertsona bakoitzeko baliokidetzaren gainetik (26,66). Diferentziak, baina, txikiak dira: 1,6 ehunekoetako punturen gorabehera baino ez.

83. taula. Giniren koefizientea. 2008.

Biztanleria familia-etxebizitzetan (Ehunekoetan)

Adierazlea	Baliokidetzat oinarria		
	Pertsona bakoitzeko	Eurostat	PGDI
Giniren koefizientea.	26,66	25,22	26,86

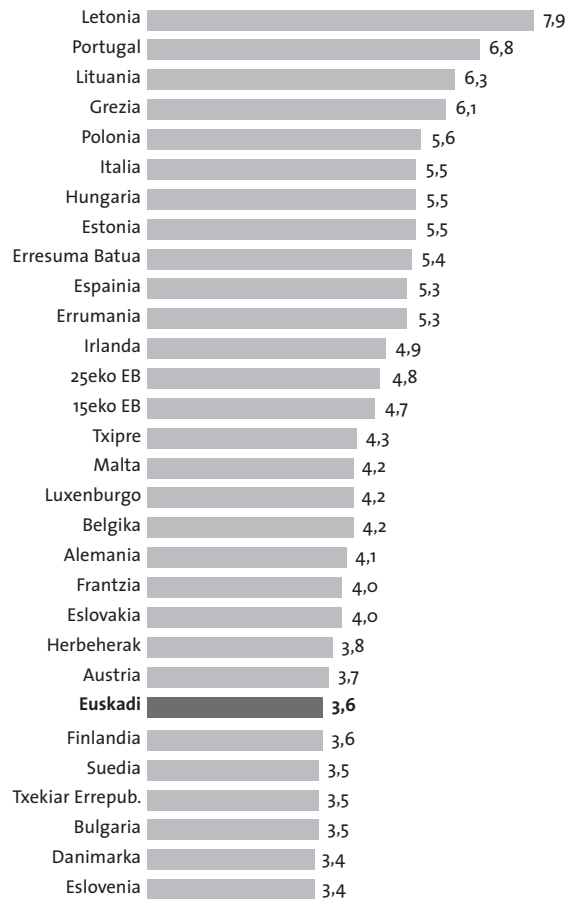
Egiaztatua geratu den bezala, Europar Batasunaren testuinguruan, Euskal Autonomia Elkarteak da errentaren banaketan desberdintasun txikiak dituen herrialdeetako bat. S80/S20 adierazlea kontuan harturik, Eurostat baliokidetzat abiatuta kalkulaturakoa, EAEn 3,6ko ratioa Europar Batasunaren batez besteko mailaren azpitik dago (4,8, 2006an, Hogeita bosteko Europar Batasunaren kasuan). Euskal Autonomia Erkidegoaren maila Herri Behereetan edo Austrian (3,7-3,8) erregistratutako zifren azpitik dago. Egia

³⁵ Lehenago adierazi den bezala, pobretasuna eta prekarietatea aztertzeko orduan kontuan har daitekeela egia izanik ere, Eurostaten hurbilketak errentaren banaketan gertatzen diren desberdintasunen adierazle-multzotako bat eskaintzen du batez ere.

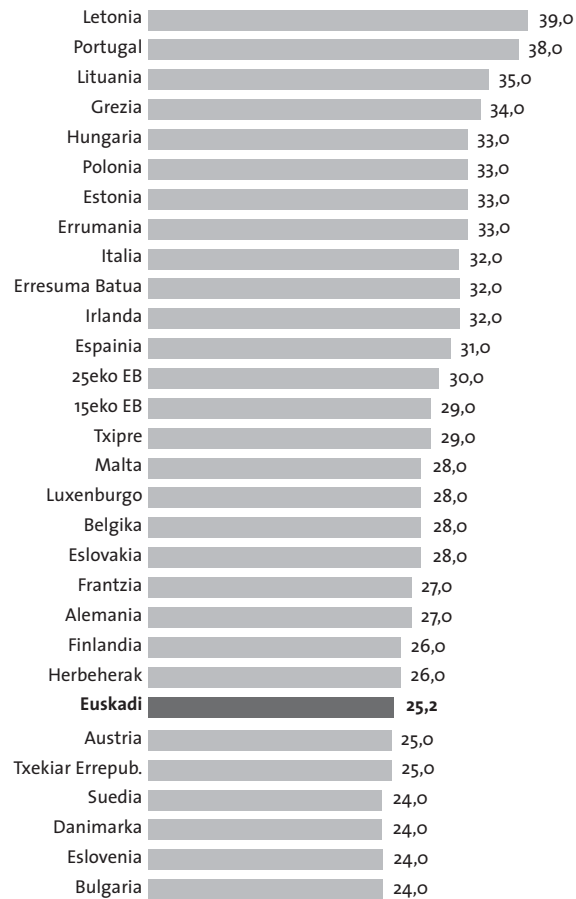
esan, Europan erregistratutako minimoen mailetara hurbiltzen da (%3,4-3,6). Minimo horiek herrialde eskandinaviarretan eta Europako ekialdeko zenbait herrialdetan (Txekiar Errepublika, Eslovenia eta Bulgaria) erregistratu dira. Espainiaren maila, berriz, handienetako bat da: 5,3. Dena dela, Espainiarena baino are handiagoa da Europako hegoaldeko herrialde garrantzitsuenena, Erresuma Batuenena, eta Europako ekialdeko herrialde gehienena.

Giniren koefizientea ere –Eurostat baliokideztatik abiatuta neurtua– Europaren batez besteko mailaren azpitik kokatzen da Euskadin (%25,2koa da Euskadin, eta %30ekoa, berriz, Hogeita bosteko Europar Batasunaren kasuan). Estatu bakoitzaren tokia S80/S20 adierazlearentzat definitutakoaren oso antzekoa da. Berrito ere, EA Eren eta desberdintasun-maila txikiena duten gainerako estatuen arteko distantzia txikia da: Suedia, Danimarka, Eslovenia eta Bulgaria dira mailarik txikiena dutenak (%24).

27. grafikoa. Europako errentaren banaketa orokorraren S80/S20 adierazlea. 2006

28. grafikoa. Giniren koefizienteak Europan. 2006.

VI atala.

EZTABAIDA ETA ONDORIOAK

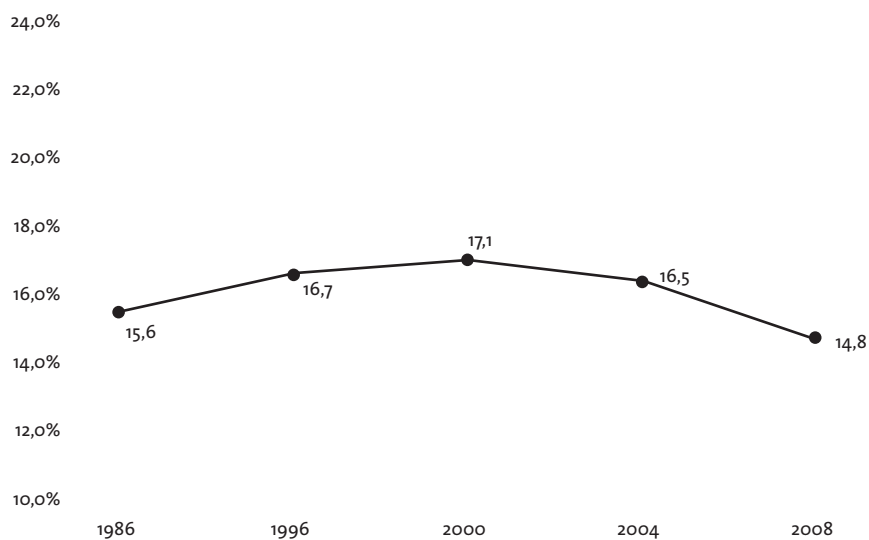
1. Alderdi orokorrak

Euskadiko pobretasunak eta prekarietateak azkeneko urteotan izan duten bilakaeraren inguruan eskura ditugun datuak aurkeztea izan da azterketa honen helburu nagusia. Emaitzak horiek 1986tik 2008ra bitarteko aldia hartzen dute, neurri handi batean.

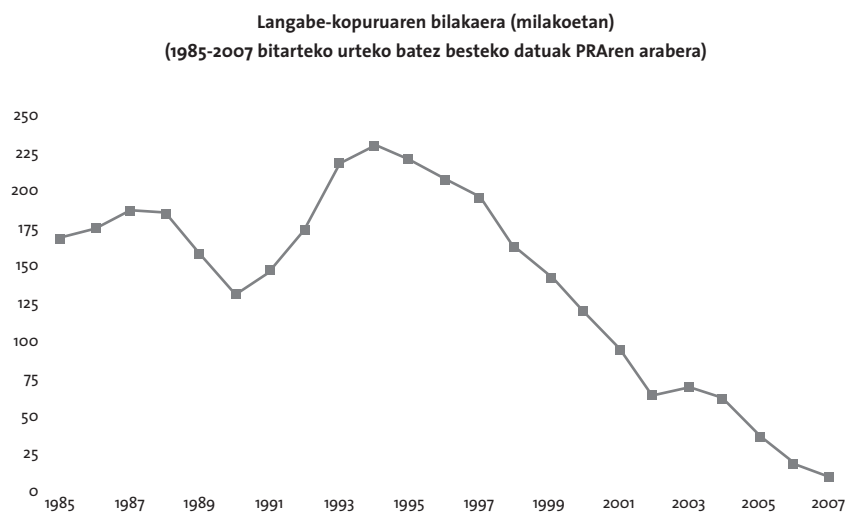
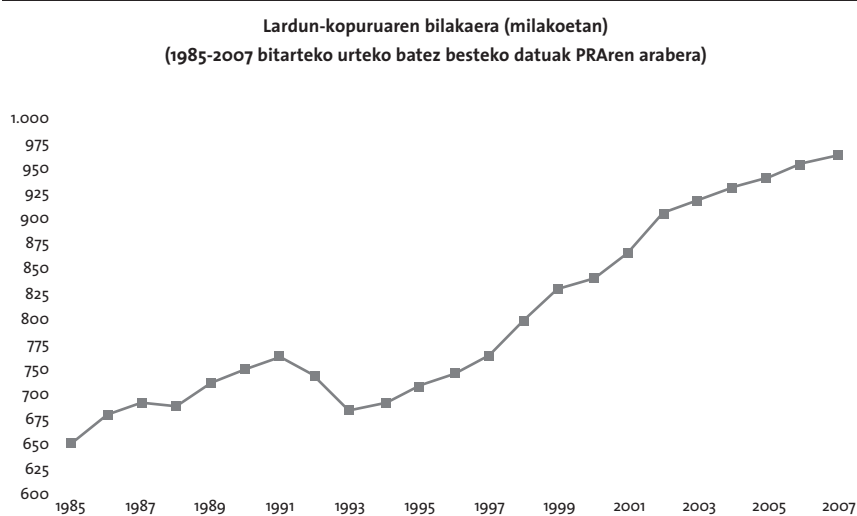
Emaitza horiek kontuan hartzean, pobretasuna eta gainerako prekarietate ekonomiko egoerak neurtzeko Eurostat adierazleetara mugatuko bagina, ondorio hau atera behar genuke: 1986tik 2008ra bitartean izandako aldaketa sozialak urri samarrak eta ez oso positiboak izan dira. Diru-sarrera garbi baliokideen medianaren %60aren Eurostat adierazlean zentratuz, pobretasunaren edo diru-sarrera txikien tasa puntu eta erdi igo zen 1966tik 2000ra bitartean: %15,6koa izan zen 1986an, %16,7koa 1996an, eta %17,1ekoa 2000an. Goranzko joera hori 2000. urtean hautsi zen, behera egiten hasteko: 2004an %16,5koa izan zen, eta 2008an %14,8koa, 1986an erregistratutakoa baino puntu inguru txikiagoa. Nolanahi ere, pobretasun edo diru-sarrera txikien tasak egonkor eutsi dio bertako biztanleriaren %15-17 inguruko tarte batean.

Pobretasun-egituren jarraitutasunaren irudi horrek Euskadik denbora-bitarte horretan egindako aurrerapen sozial eta ekonomikoaren errealitatearekin kontrastatzen du. 1986tik aurrera garatu zen denboraldi horretan krisi-urteak eta ekonomiaren susperraldi handiko urteak izan dira, Europako integrazio prozesuak determinatutako testuinguru batean. Urte horietan, bestalde, garrantzi handiko neurri sozialak sartu ziren, hala nola Pobretasunaren aurkako borrokarako Plan Integrale-

29. grafikoa. Pobretasunaren/diru-sarrera txikien Eurostat tasa (diru-sarrera garbi baliokideen medianaren %60a) (1986-2008 bitarteko PGDI)

30. grafikoa. EAEko okupazioaren eta langabeziaren bilakaera 1985etik 2007ra bitartean

an bildutakoak. Neurri horiek berriro definitu ziren gero, Legebiltzarrak Oinarrizko Errenta onartu zuenean.

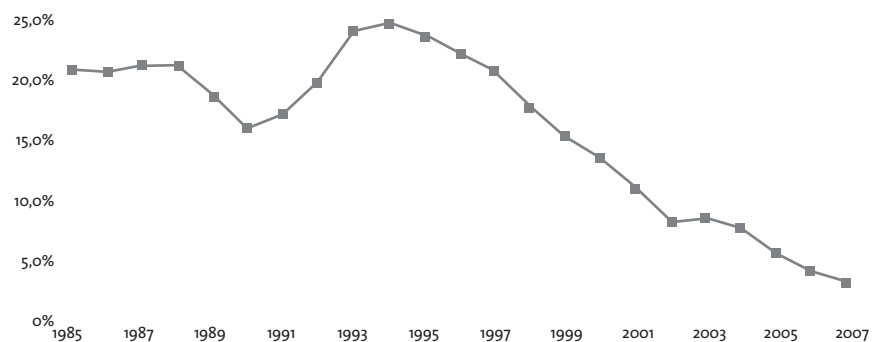
Adierazle batzuek gertatutako aldaketen dimentsio erradikala islatzen dute, langabeziari dagozkionak, esate baterako. 1984an, Eusko Jaurlaritzak pobretasunaren azterketarako hurbilketa bat egitea erabaki zuenean, 70eko eta 80ko urteetako krisi ekonomikoa errealitatea da. 1973tik 1984 urtera bitartean, Euskadiko langabezia-tasa ia hutsaren hurrengoa izatetik 22,5ekoa izatera igaro zen.

Europako erakundeetan sartu ondoren, Euskadiko okupazio-mailak gora egin zuen nabarmen, 1991. urea arte. Langabezia-tasa %16,2ra jaitsi zen 1990ean. 90eko hamarraldiko lehen urteetako krisiaren ondorioz, ordea, langabezia-tasak muga guztiak hautsi zituen. 1994an, lanik gabe zegoen pertsona-kopurua 229.900ra iritsi zen, eta langabezia-tasa %24,9koa izan zen. 1994tik aurrera, baina, egoerak hobera egin zuen: okupazioa etengabe handitu zen, eta 277.000 lanpostu berri sortu ziren 2007. urtera bitartean. Horrek izugarritzko eragina izan zuen ekonomiaren susperraldian, eta langabezia-tasa %24,9tik %3,3ra jaitsi zen.

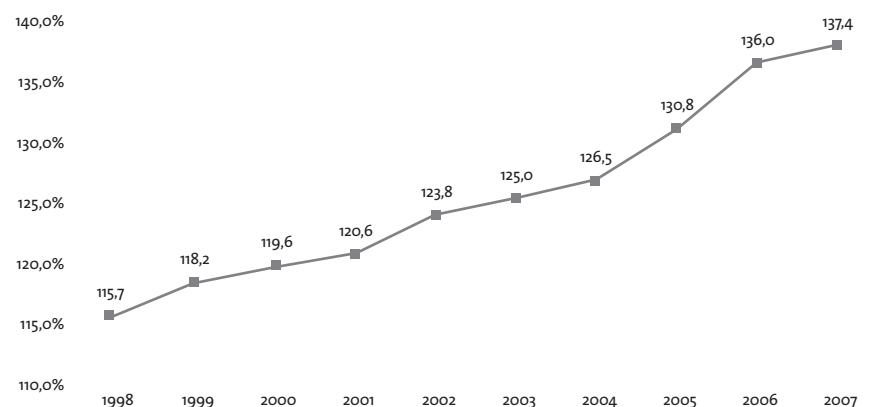
EAEk Europako testuinguru ekonomikoan egin zuen hobekuntza ere aldi horretan gertatu zen. Pertsona bakoitzeko BPG aztertzen bada, erosketa-ahalmenaren parekotasunari dagokionez, hogeita zazpiko Europar Batasunaren egoera 100 oinarritzat hartuz, nabarmena da euskal gizarteak egindako jauzia. Gauzak horrela, pertsona bakoitzeko BPG Europako batez bestekoa baino %15,7 handiagoa bazen 1988an, 2007an %37,4 handiagoa zen.

Pobretasunaren zifrak ia aldaketarik gabe bere horretan mantentzearen irudi horrek (Euskadiko biztanleriaren %15-17 inguru) talka egiten du okupazioaren eta langabeziaren mailetan izandako aldaketen errealitatearekin, eta ez dira koherenteak biztanleriaren beraren pertzepzio subjektiboarekin. Hori dela eta, bere burua pobretzat edo oso pobretzat jotzen duen biztanleriaren zatia %2-3ko tarte batean mugitu da 1996tik 2008ra bitartean. Biztanleria bere burua ongizate-eskala-ren polo nahiko pobrean kokatzera behartzen bada ere, ehunekoek ez dute, denbora-bitarte horretan guztian, %6,5-8 arteko tartea gainditzen.

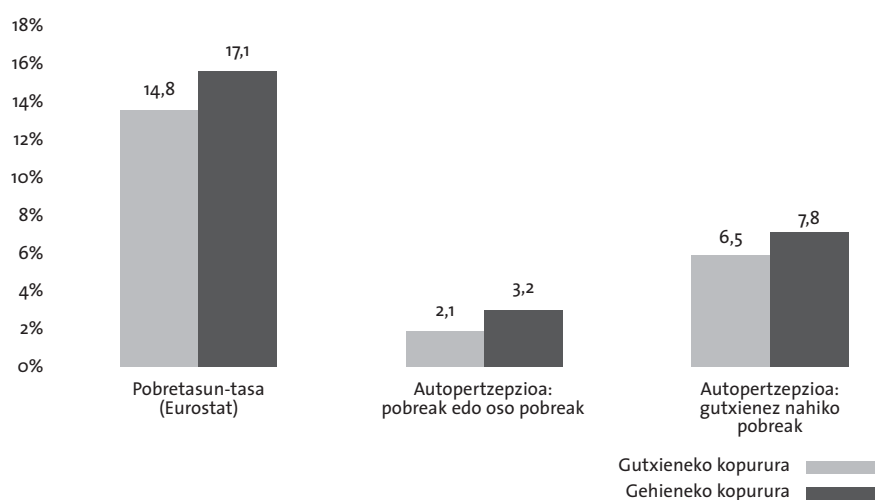
31. grafikoa. Langabezia-tasaren bilakaera (1985-2007 bitarteko datuak)

32. grafikoa. Pertsona bakoitzeko BPGren bilakaera herrialdez herrialde eta urtez urte (27ko EB=100). Eustatek prestatutako datuak (1998-2007 aldia)

33. grafikoa. Eurostat pobretasun-tasa eta pobretasunaren pertzepzio subjektiboa
(PGDI 1996-2008: ehunekotan)

Kontua da kontraesanaren zati bat Eurostat metodoak prekariedade ekonomikoaren errealtateetan gertatzen diren aldagetei jarraitzeko duen ahalmen eskasarekin lotzen dela. Datu-rik deigarriena da potentzialki arriskuan dauden etxeen –hau da, beren burua gutxienez nahiko pobretzat jotzen duten edo Eurostat pobretasun-atalasearen terminoetan pobretzat definitu diren etxeen– kasuen %79an halako desoreka bat dagoela metodoak eskaintzen duen sailkapen objektiboaren eta EAeko etxe-ek beren egoeraz duten pertzepzioaren artean.

Eurostat metodoaren gabeziak saihesteko, Euskadiko pobretasunaren eta prekariedadearen azterketaren hurbilketa egiterakoan metodo osagarri bat sartu da Pobretasunari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkestan. PGDI metodoa honako hiru berrikuntza hauek ezaugarritzen dute:

1. Metodoak prekariedadean giltzarri diren bi dimentsio bereizten ditu: batetik, eguneroko bizitzaren ohiko beharrei aurre egiteko diru-sarreraren nahikoa izatearekin lotura dutenak (diru-sarren dimentsioa edo mantentze-dimentsioa), eta, bestetik, bizi-baldintza jakin batzuk eta, epe ertain eta luzean, gutxieneko segurtasun-maila bat bermatzeko

gaitasunarekin zerikusia dutenak (kapitalaren dimentsioa, edo metatze-dimentsioa).

Metodoak, gainera, prekariedadearen dimentsio desberdinen elkarrekiko erlazioa kontuan hartzen duen adierazle-sintetiko bat eskaintzen du. Adierazle horrek arazo-azterketarekiko hurbilketa hobea egiten laguntzen du, garbiago zehazten baitu zer neurritan determinatzen duten arrisku-egoerek benetako pobretasunaren eta prekariedadearen arazoaren bizipena.

2. Metodoak, bestalde, bereizketa argia egiten du pobretasunarekin zerikusia duten arazo-aren eta ongizate-gabeziarekin zerikusia duten arazo-aren artean. Gauzak horrela, hiru egoera mota bereizten ditu:

- Pobretasun-egoeran bizi direnak, zentzu hertsian: hau da, biztanleriak oinarritkotzat dituen beharrak estaltzeko ezintasuna dutenak.
- Beste muturrean, gizartearentzat espero izatekoa den ongizate-mailara iristen direnak.
- Batzuen eta besteen artean, ez pobretasun-egoeran bizi direnak ez ongizate osoko errealtate batera iristen direnak.

Pobretasun eta ongizate-gabezia kontzeptuak egokiagoak dira errealtate soziala ulertzeko, bai Eurostat metodoan oinarritutako azterketetan bai Europako estatistika-metodoen printzipioetan oinarritutako beste hurbilketa batzuetan erabiltzen ziren kontzeptuak baino (pobretasun larria eta moderatua).

3. PGDI metodoak, azkenik, pobretasun-atalaseak finkatzen saiatzen da, biztanleriaren beraren pertzepzioetatik abiatuta, alde batera utzirik apriorismo teknikoak edo politikoak.

Pobretasun eta prekariedadearekiko hurbilketa zehatzago batetik abiatuta, 1986tik 2004ra bitartean Euskadin gertatu zenari buruzko irudi konplexuagoa eskaintzen du PGDIk, pobretasunaren eta prekariedadearen egoeren bilakaerari dagokionez.

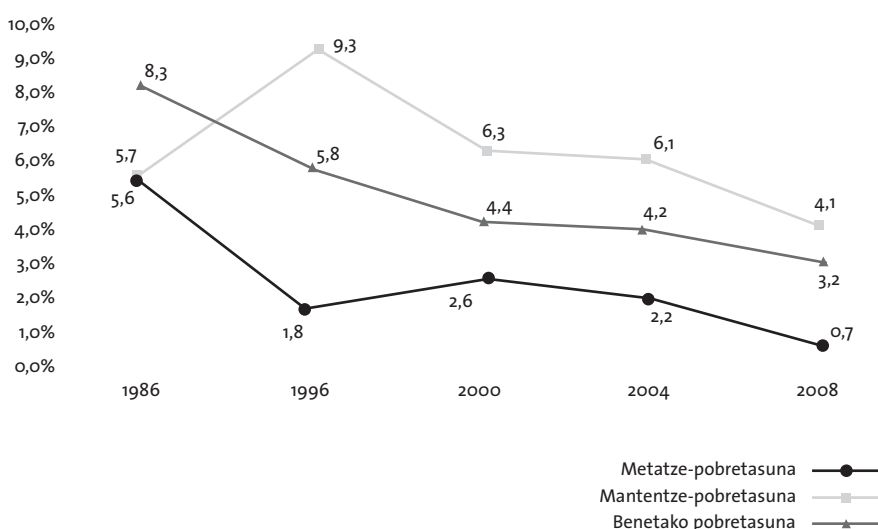
Lehenik eta behin, Euskadiko benetako pobretasun-tasetan izandako beharakada handia nabarmendu beharra dago. Tasa doitu-jaitsiz joan da 1986ko %8,3tik 1996ko %5,8ra, 2000eko %4,4ra eta 2004ko %4,2ra.

1986-1996 bitarteko hobekuntza nabarmena metatze-pobretasunaren arriskuaren adierazlearen beherakadarekin dago lotua. Tasa hori %5,6tik %1,8ra jaitsi zen denbora-bitarte horretan, kontsumo iraunkorreko ondasun berrietara iristeko aukerak lagunduta, Europako Merkatu Komunarekin bat egin zen garaian. Metatze-pobretasunaren beherakadaren handiak hamarraldi horretan mantentze-pobretasunaren arrisku-tasak izan zuen gorakada deigarria berdintzen du. Gorakada hori baliabide ekonomiko handirik gabeko gazte jende askok bizimodu independentera egin-dako jauziarekin dago lotuta, neurri handi batean. Tasa hori %5,7tik %9,3ra igaro zen 1986 eta 1996 bitartean.

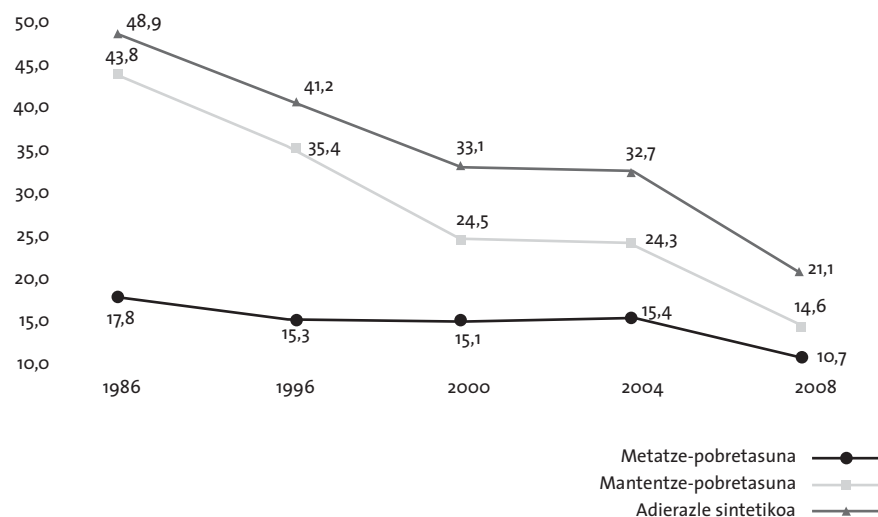
1996 eta 2004 bitartean, berriz, mantentze-pobretasunaren erortzeko arrisku-mailaren murrizketarekin dago batez ere lotua pobretasun-zifren beherakadaren jarraipena. Arrisku-tasa doituia 1996ko %9,3tik 2000ko %6,3ra, eta 2004ko %6,1era igaro zen, 1986ko %5,7aren gainera betiere. Denbora-bitarte horretan, mantentze-dimentsioko arrisku-mailen beherakadak metatze-pobretasunaren adierazleen egonkortasunarekin (%2-2,5 bitarteko oszilazioa, aipatu urteotan) kontrastatzen du. Hala, 1986 eta 2000 artean indarrean egon zenaren kontrako eredu sendotzen da, benetakoa pobretasunaren zifra murrizteko. Dena dela, 2000-2004 bitarteko aldi horretan eraberritu zuten metatze-pobretasunaren adierazleak, apur bat bada ere.

Baina benetakoa pobretasunaren adierazleen bilakaera ona izan baldin bada azken 20 urteotan, beherakada kuantitatiboki deigarriagoa da, ongizate-gabeziako adierazleei dagokionez. Gauzak horrela, prekarietate-arazoen edo ongizate-gabeziako arazoen –hau da, gure gizartean espero den ongizate osoko egoerara iristeko ezintasunak– beherakada nabarmena izan zuten 1986tik 2004ra bitartean: %48,9tik %32,7ra, hain zuzen. Beherakada 1986an hasi arren, beherakada horren urterik garrantzitsuenak 1996-2000 bitarteko lau urteak izan ziren, tasak %41,2tik %33,1era jaitsi baitziren. Kasu horretan, guztiz erabakigarria gertatu zen ongizate-gabeziaren arriskuaren murrizketa, arrisku-tasa hori %35,4tik %24,5era jaitsi baitzen 1996tik 2000ra bitartean.

34. grafikoa. PGDI pobretasun-tasa doituak (PGDI 1986-2008)

35. grafikoa. PGDIren prekaritatearen edo ongizate-gabeziaren tasa doituak (PGDI 1986-2008)

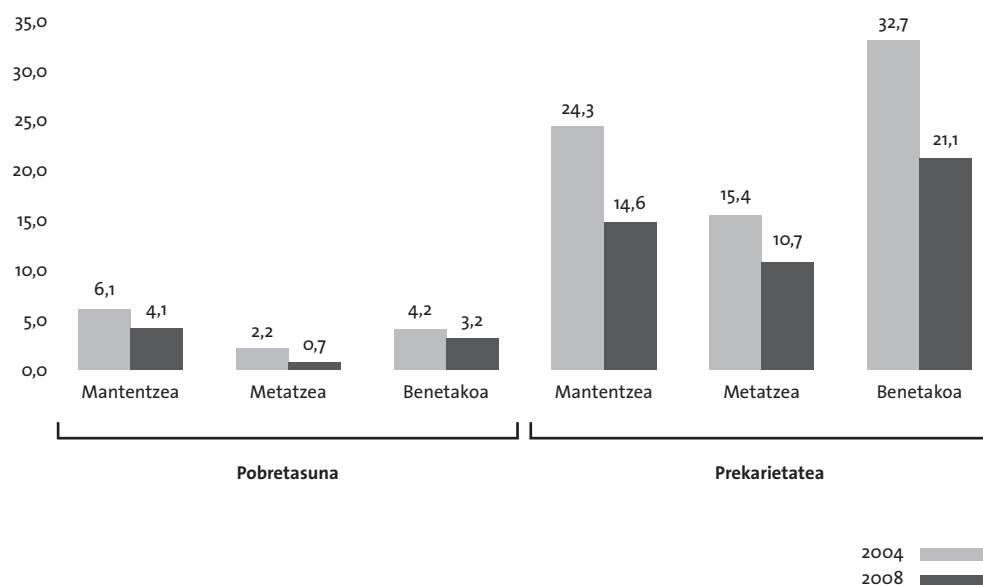
2000 eta 2004 bitartean, gainbehera ia erabat gelditu ondoren, gazte asko bizimodu independenteko errealitate batera iritsi izanak eraginda neurri batean, ongizate-gizarte bateranzko aurrerabidea azeleratu egin zen 2004 eta 2008 bitartean. PGDIren azken datuen arabera, mantentze-dimentsioko prekarietate-egoeraren bat daukaten etxeetan bizi diren pertsonen ehunekoa %24,3tik %14,6ra jaitsi zen, termino doituetan, 2004 eta 2008 bitartean. Prekarietatearen adierazpen larrienen kasuan ere, arazoak gutxitzen ari direla egiaztatzen da. Mantentze pobretasunak biztanleriaren %6,1ari eragin zion 2004an, eta %4,1ari, berriz, 2008an.

Metatze-dimentsioan ere aurrerapen garran-

tzitsuak egin dira. Prekarietate-arazoak dituzten etxeetan bizi diren pertsonen ehunekoa %15,4tik %10,7ra jaitsi da 2004tik 2008ra bitartean. Pobretasun-tasa, berriz, %2,2tik %0,7ra jaitsi da.

Guztira, benetako pobretasunaren zifrak %4,2tik %3,2ra jaitsi dira 2004 eta 2008 bitartean, hala mantentze-pobretasunaren nola metatze-pobretasunaren beherakadak eraginda. Beherakada hori are nabarmenagoa da benetako prekarietatearen zifrei dagokionez, %32,7tik %21,1era jaitsi baitzen, aipatu lau urteotan, mantentze-arazoaren beherakada handiaren eta metatze-dimentsioaren hobekuntza nabariaren eraginez, neurri handi batean.

36. grafikoa. Pobretasunaren eta prekarietatearen tasa doituak (PGDI 2004-2008)

Orain arte aurkeztutako datuek agerian uzten dutenez, Euskadin, pobretasun larriko eta ongizate gabeziako arazoak gutxituz joan dira, pixkana-pixkana, azkeneko hogeita bost urteotan. Hori begien bistakoa da ongizate osoko egoeran dauden pertsonen ehunekoa- ren hazkundera ikusita. Ehuneko hori %51,1etik %78,9ra handitu da 1986tik 2008ra.

Pobretasunaren datuek hobera egiteak aukera eman du desoreka historikoen haustura-prozesua hasteko. Zentzu horretan, funtsezkoak gertatu dira emakumeak buru dituzten etxeen pobretasun-tasen murrizketan, eta, bereziki, haurren pobretasun-tasen murrizketan egin-dako aurrerapenak. Hala ere, pobretasun-ego- era guztiak desagertzea eragozten duten arazo jakin batzuk daude oraindik ere. Gero eta gutxiago badira ere, arazoaren adierazpe- nik larrienak, hau da, elikadura eskuratzeko segurtasun-gabeziako arazo larriak, eta are gose-arazoak ere, adibidez, ez dira erabat desagertu. Biztanle gehienek horren berririk ez badute ere, lortutako aurrerapenagatik behar baino gehiago ez pozteko balio behar digun ebidentzia bat da hori.

Prekariatate-egoera larri horiek bere horretan irautea eragin duen arazoaren zati handi batek zerikusi zuzena du, zalantzarik gabe, Europar Batasunetik kanpoko herrialdeetatik etorritako immigrazioak eragindako pobreta- sun berriarekin. Egungo biztanleriaren %37,1a Europar Batasunetik kanpoko estatu bateko herritar bat buru duen etxeetan bizi da. Kuantitatiboki txikiagoa bada ere, bada biztanleria zati txiki bat -45 urtetik gorako pertsonak dira gehienak- gabezia egoeran dagoena, neurri handi batean, EAEko presta- zio sozial osagarrien sistema ezagutzen ez duelako.

Pobretasunaren kontrako ekintzak ez du ahaztu behar ezkutuko pobretasuna ez dela erabat desagertu oraindik ere. Ez dira ahaztu behar, beraz, independizatzeko eta ongizate- egoeran bizitzeko behar besteko diru-sarre- rari ez duten pertsonen arazoak. Gehienez, lan egonkorrik ez duten edo diru-sarrera txikiak dituzten gazteak dira, eta arazoak dituzte prezio eskuragarriko etxebi- zitzak lortzeko zailtasunagatik eta pobreta- suna gainditzeko eta ongizatera iristeko behar diren ondasun eta zerbitzuen kostua- ren hazkunderagatik.

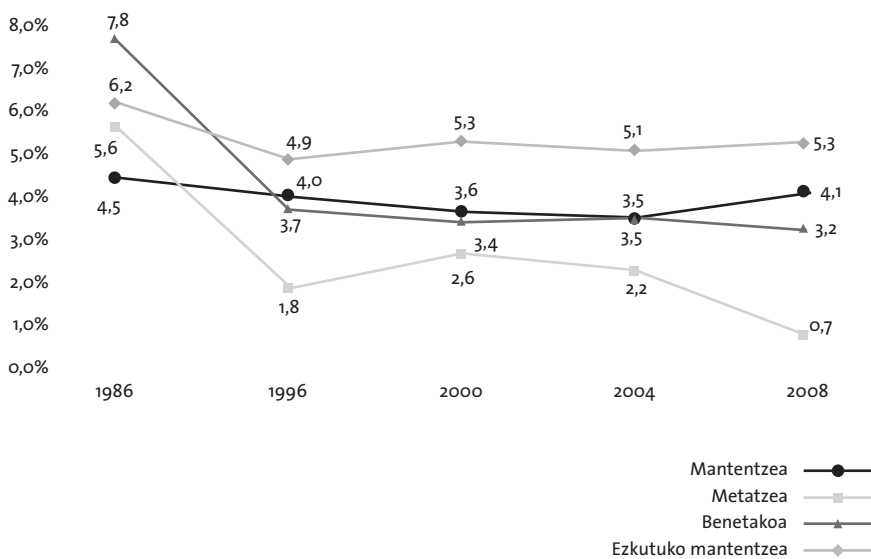
Pobretasun-tasen mailakako beherakada dela eta, honako honek izan behar du euskal gizartearen helburu berria: ongizatea uniber- tsalizatzeko prozesuan aurrera egin ahal iza- tea. Euskadiko gizarteak espero dituen ongi- zate-mailara iristen ez diren pertsonen bolumena murriztea izan daiteke, hemendik aurrera, ekintzarako helburu berria.

Bide horretan aurrera egiteko, baina, komeni- garria izan daiteke alde aurretik ikuspegiz aldatzea. Onartu beharra dago, ezer baino lehen, egun pobretasun-egoeran dagoen biz- tanleriaren gizarte-ezaugarriak ez direla garai batekoak, guztiz desberdinak baizik. Egungo ongizate-gabeziako arazoak dituzten biztanle- en artean nagusi dira seme-alabak dituzten familiak, Estatuko herritarrak, eta, batez ere, landunak, are landu egonkorak ere. Batez ere langabetuen eta inaktiboen aldeko lagun- tzan saiatu behar zuen pobretasunaren kon- trako ekintza batek ez bezala, denontzako ongizatearen promozioak lana sustatzeko politika espezifiko bat eskatzen du, hau da, egoera kaskarrean dauden EAEko langileen lana sustatzeko politika bat batez ere.

Bide horretan aurrera egitea izango du euskal gizarteak erronka nagusietako bat, gizarte- osatzen duten guztien bizi-baldintzak hobet- zeko bere apustuan. Hori lortzeko, baina, beharrezko neurriak hartu beharko dira pobretasunaren aurkako borrokan atzera egi- tea eragozteko. Izan ere, batzuetan iruditzen zaigu eskuaren helmenean dugula pobretasu- na erabat desagerrarazteko aukera, eta beste batzuetan, berriz, urrundu egiten dela. Horre- tarako, aurre egin beharko diegu immigrazio- aren egungo arazoei, erne egon beharko dugu Europako eta mundu osoko ziklo ekonomiko- en ondorio negatiboan aurrean, eta eraginkor- tasunez erantzun beharko diegu zahartze demografikoaren prozesuekin lotutako alda- ketei. Biztanleria langabetuaren egoeran duela gutxi izandako gainbeherak egungo enplegu-mailen murrizketa nabarmen baten ondorioez gogoeta egitera behartzen gaitu.

Pobretasunaren iraunkortasunak, dena den, gutxietsi beharko ez genukeen beste erronka bat planteatzen digu. Ez dugu ahaztu behar, orain arte egindako aurrerapenak ongizate- gabeziaren adierazle doitueta zein ez-doi- tuen egin diren bitartean, pobretasun-adieraz- le ez-doitueta ez dela halakorik gertatu.

37. grafikoa. PGDIren pobretasun-tasa ez-doituak (PGDI 1986-2008)

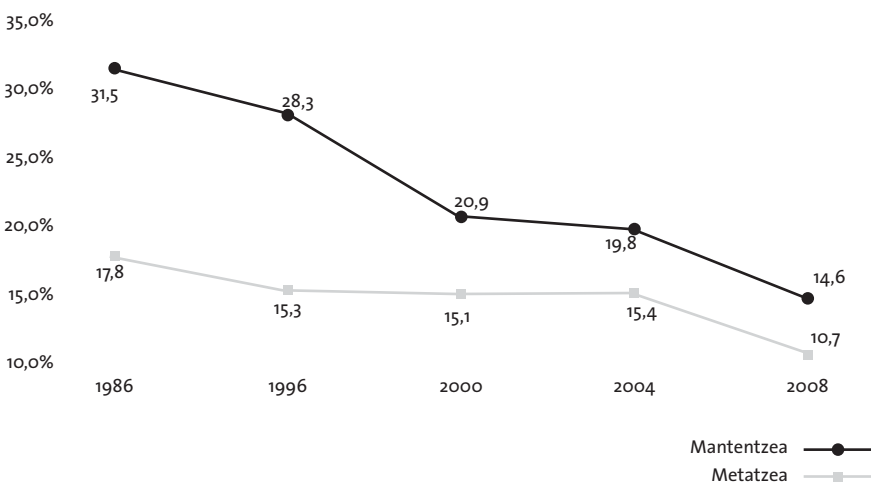
2008an behera egin dute benetako pobretasunaren eta metatze-pobretasunaren zifrek, baina mantentze-pobretasunaren arrisku-tasek, berriz, gora egin dute apur bat, batez ere langabetuen etxeetan. Nahiz eta gorakada hori pobretasun-atalasearekiko tartea txikitu izanarekin eztitu daitekeen, eta jende gazte berria bizimodu independentean hasteko prozesuari egotz dakioken, zuhur ibili beharra dugu, ezarritako helburuak erabat lortu ditugula pentsatzeko tentazioan erori gabe. Pobretasuna eta prekaritatea gertakari multidimentsionalak eta konplexuegiak dira, betiko kontrolpean edukiko ditugula pentsatzeko.

2. Gizarte politikaren eragina

Euskadiko Autonomia Erkidegoak eta haren erakundeek erakutsia dute, ordea, prest daudela pobretasunaren adierazpen desberdinei aurre egiteko. Azterketa honen dimentsio estatistikoak ez du aukerarik ematen EAEn aurrera eramandako politika sozialen edukian eta emaitzetan sakontzeko, baina ez litzateke bidezkoa izango azken kapitulu honetan ez aipatzea euskal erakundeek, oro har, eta Eusko Jaurlaritzak, bereziki, pobretasunaren aurkako borrokan egin duten lanaren garrantzi historikoa. Euskadi Pobretasunaren kontrako Plan Integral bat prestatu zuen lehen Autonomia Erkidegoa izan zen, 80ko hamarraldiaren bukaeran, eta lehena izan zen, baita ere, diru-sarrerak bermatzeko sistema espezializatu bat ezartzen ere. Sistema horretan Oinarrizko Errenta sartzen da, baina baita Gizarte Larrialdietarako Laguntzak eta enplegua sustatzeko neurriak ere. Laguntza horiei guztiei Pentsioen Osagarriak gehitu behar zaizkie 2008. urtetik aurrera. Sistema erabat osatuko da, ziur asko, hurrengo hilabeteetan, beste ekintza-neurri batzuekin, Etxebizitzaren Osagarriarekin, besteak beste.

Prestazioen euskal sistemaren eragina, unitate onuradunen terminoetan, begien bistakoa da. 1989an 4.885 unitate izan ziren Oinarrizko Errentaren onuradun, eta 1996an, berriz, 16.052 unitate. 2000. urtean, zifra horrek ez zuen gorabehera handirik izan: 16.550 unitate. Handik aurrera erregistratutako hazkundea, baina, izugarria izan zen, 2000. urtetik aurrera urtez urte handitu baitzen laguntza

38. grafikoa. PGDIren prekaritate/ongizate-gabeziaren tasa ez-doituak (PGDI 1986-2008)

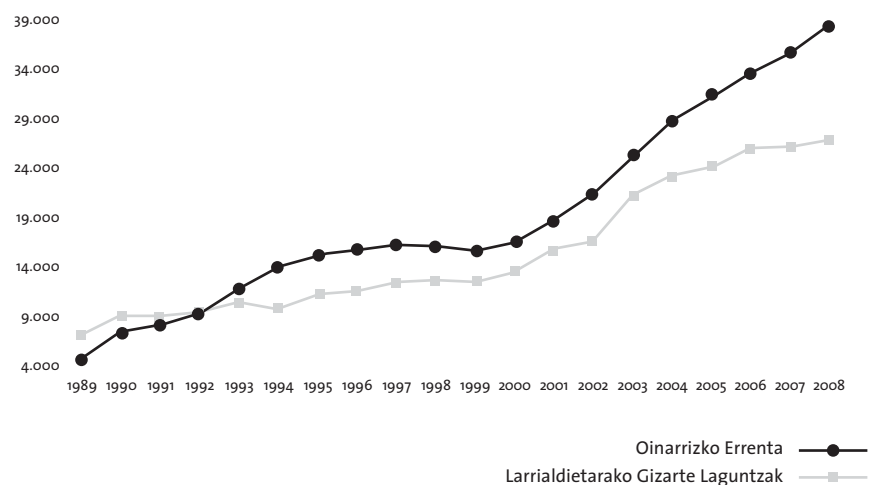

jasotzen duten familia-unitate titularren kopurua. 2004an, 28.889 ziren, eta 2008an 38.900 izango direla aurreikusten da. Termino erlatiboetan, hazkundeak honako bilakaera izan du: 1989an, Euskadiko familia-unitate guztien %0,76 unitate inguruk jaso zuen laguntza; 1996an eta 2000an, %2,35ek; 2004an, %3,85ek; eta 2008an, %4,83k. Esan beharra dago hazkunde hori bateragarria dela onuradunek lana eskuratzearekin, eta enplegua sustatzeko politikari esker lan-munduratzearen maila %4ora hurbiltzen ari dela progresiboki. Maila horiek Frantziako RMirenak baino askoz handiagoak dira, adibidez.

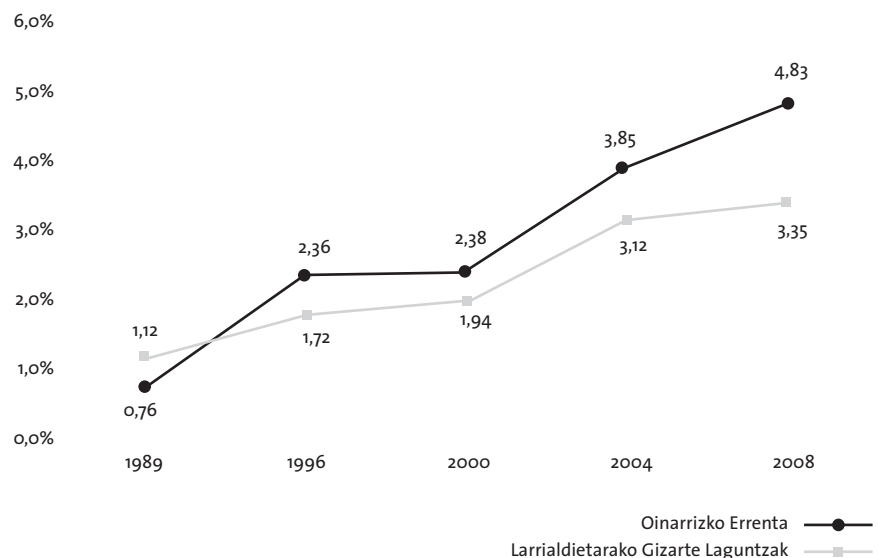
Gizarte Larrialdietarako Laguntzen (GLL) unitate onuradunen zifren bilakaera ere antzekoa da: 7.207 unitate 1989an, 11.718 unitate 1996an, 13.496 unitate 2000an, 23.357 unitate 2004an, eta, azkenik, 27.000ko unitate-kopuru estimatua 2008an. GLLen bilakaerak, baina, berezitasun jakin batzuk izan ditu. Batetik, laguntza hori eskuratzeko izan beharreko diru-sarreraren maila, hasieran, gutxieneko errentaren prestazioa eskuratzeko behar dena baino handiagoa zen, eta horrek horrela jarraitu zuen 1992 arte. 1922 eta 1994 bitartean laguntza horren erabiltzaileen kopurua ez aurrera eta ez atzera egiten ez zuela gelditu ondoren, gutxieneko errentaren prestazioa eskuratzeko zutenen kopuruaren hazkundearekin kontrastean, 1995etik aurrera laguntza horren onuradunen kopurua oinarrizko errentaren onuradunen adina hazi zen. Dena dela, unitate onuradunen zifrak, guztira hartuta, txikiagoak izan ziren. Errealitate hori areagotu egin zen 2004-2008 bitarteko urteetan, Oinarrizko Errentaren onuradunen hazkunde-erritmoa askoz handiagoa zela. Termino erlatiboetan, EAEko familia-unitate guztien aldean, Gizarte Larrialdietarako Laguntza hartzen duten onuradunen ehunekoa %1,12koa izan zen 1989an, %1,72koa 1996an, %1,94koa 2000an, %3,12koa 2004an, eta %3,35koa 2008an.

Langabeziaren eta pobretasunaren zifren bilakaera orokorrek agerian ipintzen duen bezala, Oinarrizko Errentaren eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren prestazioen estalduramailen hazkundeak, 90eko hamarraldiaren bukaeratik aurrera gehienbat, ez zen izan premia-egoeren hazkundearen ondorioa, ezta arrisku-maila handiagoaren eraginpean zegoen biztanleria immigrantearen heldueraren

39. grafikoa: EAEko Oinarrizko Errentaren eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren onuradunen urtez urteko kopurua (1989-2008)

40. grafikoa: EAEko Oinarrizko Errentaren eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren unitate onuradunen urtez urteko ehunekoa (EAEko unitate-kopuru osoaren aldean) (1989-2008)

testuinguruan ere. Hazkunde horren arrazoia beste bat da: alegia, laguntza horiek eskuratzeko irizpideak zabaltzea eta, batez ere, bermatutako zenbatekoa –Oinarrizko Errentaren esparruan gehienbat– handitzea erabaki izana. Hala, 1998 arte 360 euro inguruko mailetan eutsi ondoren, 2008ko prezioen termino baliokideetan, pertsona baten Oinarrizko Errentaren oinarrizko zenbatekoa 405,09 eurotara iritsi zen 2000an, 505,97 eurotara 2004an, eta 616,00 eurotara 2008an. Horrek esan nahi du bermatutako oinarrizko zenbatekoa, termino errealean, %71,4 handitu zela 1998-2008 bitartean.

Begien bistakoa da, beraz, Eusko Jaurlaritzak pobretasunaren eta prekarietatearen kontrako borrokan azken hamarraldi honetan egin duen ahalegin ekonomikoa. Oinarrizko Errentari eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzari dagokionez bakarrik, gastu errealeak, 2008koen zifra baliokideetan, honako bilaka-

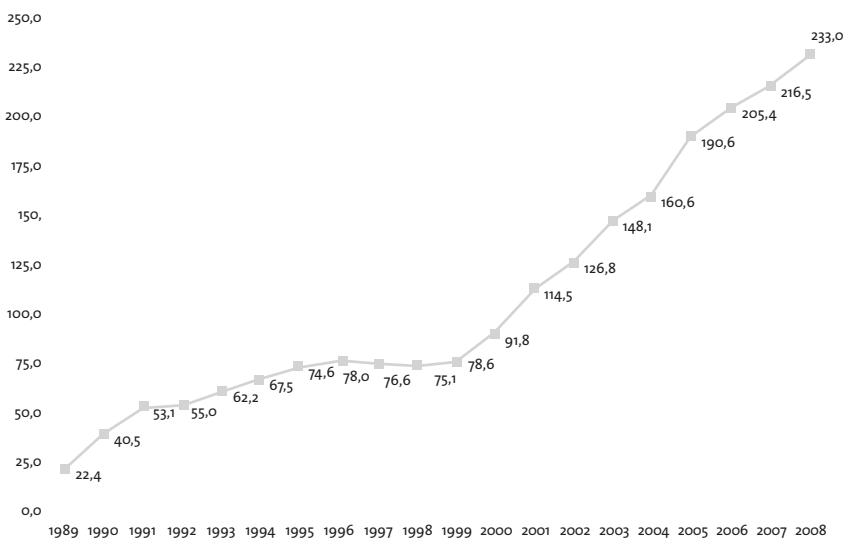
era hau izan du: 22,5 milioi euro 1989an, 48,0 milioi euro 1996an, 91,8 milioi euro 2000an, 160,6 milioi euro 2004an, eta, aurreikuspenaren arabera, 233 milioi euro inguru 2008an. Gastuaren hazkundera nabarmenagoa izan da mende berrian, 1999an hasi baitzen modu nabarmenean handitzen, gastu errealearen maila, aldi batean, 1995 eta 1998 bitartean, ez atzera eta ez aurrera egin gabe egon ondoren.

Datuek erakusten dutenez, EAEko gastu soziala pobretasunaren eta bazterketaren kontrako borrokan bakarrik da Hamabosteko Europar Batasuneko herrialdeena baino handiagoa. Gauzak horrela, 2003an, Euskadiko biztanle bakoitzeko gastua gizarte-bazterketan –erosketa-ahalmenaren unitateetan– Europakoa baino %1,2 handiagoa eta Espainiakoa baino %172,2 handiagoa zen. Datu horien azpian diru-sarrerak bermatzeko sistema baten errealitatea datza, era horretako sistemetan gehien aurreratu duten herrialdeenarekin pareka daitekeena, zenbatekoari eta estaldurari dagokionez. Prestazioen euskal eredia oso txertatzailea da, gainera: ez du elementu murriztailerik sartzen biztanleria atzeritarra-ri babesa bermatzeko garaian.

Gastu sozialaren aldeko politika hori erabakigarria gertatu da Euskadiko pobretasunaren kontrako borrokan. Lehen urratsak eman zituen garaian, 90eko hamarraldiaren lehen urteetan, delako politika horrek batez ere metatze-pobretasunaren zifren hazkundera geldiarazi zuen, paradoxa badirudi ere. Horren arrazoia hobeto ulertuko da kontuan hartuz gero Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren eragina handiagoa izan zela hasieran, bai gastuan bai unitate onuradunetan. 90eko hamarraldiaren bukaeratik aurrera, hamarraldi horren erdialdeko prestazioen zenbatekoek ezarritako mugak egiaztatu ondoren, lehenbizi Bazterketaren kontrako Legea eta ondoren Oinarrizko Errentarena onartu izanak behin betiko bultzada ekonomikoa eman zion diru-sarrerak bermatzeko oinarrizko laguntzari. Errealitate horrek eragin handia izan zuen mantentze-pobretasunaren tasa doituaren murrizketan, 1996tik aurrera.

2008. urtearen bukaeran, Euskadi bai metatze-pobretasunean bai mantentze-pobretasunean zifra txikiak izateagatik nabarmendu zen. Azken dimentsio horretan, baieztapen

41. grafikoa: Eusko Jaurlaritzak Oinarrizko Errentari eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzari egindako gastua. 2008ko milioi eurotan (1989-2008)

OE+GLL

hori bereziki egia da arriskuan dagoen biztanleriaren diru-sarrera erabilgarrien eta pobretasun-atalaseen artean dagoen distantziaren terminoetan neurtzen bada pobretasun-maila. Datuek erakusten digutenez, Oinarritzko Errentaren onuradunen artean, tarte hori desagertuz doa benetan, prestazioa eskuratzean, eta desoreka nagusiak zerikusia du kolektibo batzuek laguntzak eskuratzeko dituzten arazoekin. Arazo horiek informazio nahikoa ez izateak eraginda daude neurri handi batean. Pentsioen osagarrien sistemaren gehikuntzarekin berriki zabalduako sistema horretarako sarbidea bermatzeak nabarmen murrizteko lituzke, beraz, arrisku-mailak.

Eskura ditugun azterketek eta PGDIk berak baieztatzen dutenez, pobretasunaren kontrako euskal ekintza instituzionala guztiz eraginkorra gertatu da biztanleriaren pobretze-arriskuaren prozesuen kontrolean. Azkeneko hogeitaz urteotan irekitako ildoan sakontzeko erakutsiko borondateak, eta arazo berriei aurre egiteko diseinatutako neurrien inguruan indar sozial eta politikoen artean dagoen adostasun oinarritzkoak etorkizunari baikortasunez begiratzeko arrazoiak ematen dizkigute. Pobretasun eta prekarietate-tasa txikietatik abiatzea da, dudarik gabe, euskal gizartearen abantaila lehiakorretako bat, gainean dugun krisiari eraginkortasunez aurre egiteko.

Bibliografia

PGDI bibliografia

Eusko Jaurlaritza (1986), *Arabako Gizarte Beharrak*, Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzza Saila, Estatistika eta Lan Dokumentu Saila, 11. zenbakia.

Eusko Jaurlaritza (1987), *Pobrezia Euskal Autonomia Erkidegoan (Aurrerapena)* Lan, Osasun eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Eusko Jaurlaritza (1996), *Pobreziari eta Gizarte-Desberdintasunei buruzko Inkesta*, 1996, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Eusko Jaurlaritza (2000), *Pobreziari eta Gizarte-Desberdintasunei buruzko Inkesta*, 2000, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Eusko Jaurlaritza (2004), *Pobreziari eta Gizarte-Desberdintasunei buruzko Inkesta*, 2004, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Eusko Jaurlaritza (2007), *Gizarte Zerbitzuen Eskaeraren Inkesta*, 2006, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Eusko Jaurlaritza (2008), *Pobreziari eta Gizarte-Desberdintasunei buruzko Inkestaren Proiektu Teknikoa*, 2008, Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzza Saila, Vitoria-Gasteiz.

Sanzo González, L. (2001), Beharrak eta Oinarriko Errenta: PGDIren ekarpena, Oinarriko Errentari buruzko II Sinposiuma, Vitoria-Gasteiz.

Sanzo González, L. (2002), *Poverty Measure-*

ment In The Spanish Basque Country, ISA XVth Congress of Sociology, Brisbane

Hautatutako bibliografia orokorra

Ayala, L., Palacio J.I. (2000), Hogares de baja renta en España: caracterización y determinantes, *Revista de Economía Aplicada*, 23 (VIII liburukia) 2000.

Bickel, G, Nord M., Price C., Hamilton W., y Cook J. (2000): *Guide to Measuring Household Food Security*, revised 2000. US Department of Agriculture, Food and Nutrition Service, Alexandria, VA.

Deleeck H. (1977), *Ongelikheden in De Welvaartsstaat: Opstellen over Sociaal Beleid Tweede Bundel*, De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen.

EDIS-Cáritas (1984), Pobreza y Marginación, *Documentación Social*, 56-57.

EDIS, Ayala L., Esteve F., García Lizana A., Muñoz de Bustillo, R., Renes V., Rodríguez Cabrero G. (1998), *Las condiciones de vida de la población pobre en España*, Fundación FOES-SA, Madrid.

EUROSTAT (1998), *Recommendations of the Task Force on Statistics on Social Exclusion and Poverty*, European Statistical Office, Luxembourg, October 1998.

EUROSTAT (2000), *Report of the Working Group: Statistics on Income, Social Exclusion and Poverty*. European Statistical Office, Luxembourg.

- FUNDACIÓN FOESSA, EDIS, Cáritas (1998), *Las condiciones de vida de la población pobre en España*. Fundación Foessa, Madrid.
- Foster, J.E., Greer J. y Thorbecke E. (1984) A Class of Decomposable Poverty Indices, *Econometrica* 52, 761-766.
- Goedhart Th., Halberstadt V., Kapteyn A., Van Praag B.M.S. (1977), The Poverty Line: Concept and Measurement, *Journal of Human Resources*, 12. liburukia (4), 503-520.
- Hagenaars, A.J.M. (1985), *The Perception of Poverty*, OffSStdrukkerij Kanters B.V., Albasseerdam.
- Mack J., Lansley S. (1985), *Poor Britain*, London, George, Allen and Unwin.
- Martín Guzmán, P, Toledo M.I., Bellido N., López Ortega J., Jano D.(1996), *Desigualdad y pobreza en España*, Madrid, Instituto Nacional de Estadística.
- O'Higgins M., Jenkins S. (1987), *Poverty in Europe. Report prepared for the Evaluation Unit, European Poverty Programme*, December 1987.
- O'Higgins M., Jenkins, S. 1990. "Poverty in the EC: Estimates for 1975, 1980, and 1985." In Teekens, R. y van Praag BMS (eds.) *Analyzing Poverty in the European Community: Policy Issues, Research Options, and Data Sources*. Luxemburgo: Office of Official Publications of the European Communities.
- Orshansky, M. (1965), Counting the Poor: Another Look at the Poverty Profile, *Social Security Bulletin* 28(1).
- Rowntree, B.S. (1901) *Poverty, A Study of Town Life*, Macmillan and Co., Ltd., London.
- Ruiz Castillo, J. (1987), La medición de la pobreza y la desigualdad en España, en *Banco de España, Estudios Económicos*, 42, Servicio de Estudios del Banco de España, Madrid.
- Ruiz Huerta, J., Martínez R. (1994), La pobreza en España, ¿qué nos muestran las Encuestas de Presupuestos Familiares?, *Documentación Social*, 96.
- Townsend, P. (1979), *Poverty in the United Kingdom: A Survey of Household Resources and Standard of Living*, Harmondsworth, Penguin.
- Van Praag, B. (1968), *Individual Welfare Functions and Consumer Behavior*. North Holland Publishing Co., Amsterdam.
- Van Praag, B. (1971), The Welfare Function of Income in Belgium: An Empirical Investigation. *European Economic Review* 2; 337-69.
- Van Praag B., Kapteyn A. (1973), Further Evidence on the Individual Welfare Function of Income: An Empirical Investigation of The Netherlands, *European Economic Review* 4 (April 1973): 33-62.
- Van Praag, B., Hagenaars A., Van Weeren H. (1981), Poverty in Europe, *Review of Income and Wealth*, 28.

Eranskinak

Lehen eranskina:

ADIERAZLEEN GLOSATEGIA ETA DEFINIZIOAK

Eranskin honetan laburturik aurkezten dira azterketan zehar kontuan edukitako adierazleei buruzko ezaugarri nagusiak eta, hala behar denean, haiei lotuta dauden definizio batzuk³⁶.

1. Mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietatea

1.1. Definizioak

Etxeek mantentze-pobreziaren aurrean hartzen duten tokia aztertzean, PGDIk hiru egoera desberdin bereizten ditu: ongizate-egoera bat, ongizate-gabeziako baina ez pobrezia-egoera bat, eta, azkenik, pobrezia-egoera bat.

a) Mantentze-pobrezia

Oinarrizko premiak –eta batez ere janari, etxebizitza, jantzi eta oinetako gastuekin zerikusia duten oinarrizko beharrak– epe laburrean asetzeko behar adina baliabide ekonomiko ez duenaren egoerari egiten dio erreferentzia mantentze-pobrezia. Aintzat hartutako erreferentzia-aldian oinarrizko premia horiei aurre egiteko adierazteko atalaseak baino diru-sarrerak urriagoak dituzten pertsonak, familiak edo etxeak pobrezia-arrisku larrian aurkitzen dira.

b) Ongizate-gabezia mantentze-dimentsioan

Mantentze-dimentsioan, ongizate-gabeziako arazoek gizarte jakin batean espero izatekoa den gutxieneko ongizate-mailari eta erosotasun-mailari eusteko beharrezkotzat jotzen diren ohiko gastuei epe laburrean aurre egiteko behar adinako baliabide ekonomiko ez duenaren egoerari egiten diote erreferentzia. Errealitatean, ongizate-gabeziako arazoek gizarte horretako ohiko bizimodu, ohitura eta jardueretan parte hartzen uzten dute, baldintza minimoetan bada ere. Erreferentzia-aldi jakin batean, bizi diren gizartean espero izatekoa den ongizate-maila lortzeko adierazitako atalaseak baino diru-sarrerak urriagoak dituzten pertsonak, familiak edo etxeak ongizate-gabeziako arriskuan aurkitzen dira.

c) Ongizatea mantentze-dimentsioan

Mantentze-dimentsioan pobrezia-arazorik edo ongizate-gabeziako arazorik ez duten pertsona, familia edo etxeei dagokie egoera hori. Egoera horretan daudenen behar adina baliabide ekonomiko dituzte epe laburrean oinarrizko premiak asetzeko eta ongizate-egoerentara iristeko behar diren gutxieneko gastuei aurre egiteko.

1.2. Mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen PGDIren adierazleak

PGDIk Leydenen erregresio-eredua erabiltzen du bi atalase osagarri lortzeko: pobrezia-atala-

³⁶ Alderdi horietan gehiago sakondu nahi izanez gero, edota beste kontu metodologiko batzuk (laginarekin zerikusia dutenak, esaterako) hobeto ezagutu nahi izanez gero, PGDIren Proiektu Teknikoa kontsulta daiteke (Eusko Jaurlaritza, DJESS, 2008).

sea, zentzu hertsian, eta ongizate-gabeziaren atalasea. Atalase horiek ekuazio honen bitartez kalkulatu dira:

$$Y^*_{\min} = \hat{\alpha}_0 + \hat{\alpha}_1 fs + \hat{\alpha}_2 g$$

Y^*_{\min} : Pobrezia-atalasea edo ongizate-gabeziaren atalasea, kasuan kasukoa

fs : Etxebizitzaren tamaina

g : Familien ohiko gastuak

Hurbilketa honetan, etxeek galdera batzuei emandako erantzunak aztertuz lortutako emaitzetan oinarrituta lortzen da y^*_{\min} atalasea eratorritzen den y_{\min} aldagaia. Hauek dira galderak:

- Zure etxeke egungo egoeran, zein dira hilaren amaierara iristeko behar-beharrezko gutxieneko diru-sarrerak? (ongizate-gabeziaren atalasea kalkulatzeko);

- Zure etxeke egungo egoeran, zein dira oinarritzko beharrak betetzeko behar-beharrezko gutxieneko diru-sarrerak? (pobrezia-atalasea kalkulatzeko).

Gastuaren g aldagaia etxeek galdera honi emandako erantzunetatik lortzen da: *Zenbatekoa da familia honetako hileko batez besteko gastua?*

PGDIren metodoak premien atalase desberdinak erabiltzen ditu pobrezia gaintzeko edo gutxieneko ongizate-mailara iristeko, bizizikloaren arabera. Horretarako, etxean bizi den pertsona nagusiaren adina hartzen da kontuan. Horren arabera, hiru etxe mota bereizten dira: 45 urtez azpikoak, 45 eta 65 urte bitartekoak, eta 65 urtez gorakoak.

2008. urtean, hauek dira metodoaren aplikaziotik eratorritzen diren atalaseak:

A1-1. taula. Mantentze-pobreziaren eta ongizate-gabeziaren atalaseak PGDIren metodoaren arabera. 2008 (Datuak eurotan)

Etxebizitzaren tamaina	45 urtez azpikoak		45-64 urte bitartekoak		65 urtez gorakoak	
	Pobrezia	Ongizaterik eza	Pobrezia	Ongizaterik eza	Pobrezia	Ongizaterik eza
Pertsona 1	947,24	1.231,41	792,75	1.187,90	560,07	786,19
2 pertsona	1.136,56	1.527,22	968,42	1.470,73	770,13	1.061,53
3 pertsona	1.264,39	1.732,19	1.088,71	1.666,44	927,85	1.265,36
4 pertsona	1.363,71	1.894,10	1.183,02	1.820,89	1.058,98	1.433,29
5 pertsona	1.446,09	2.030,03	1.261,76	1.950,49	1.173,33	1.578,76

Iturria: PGDI 2008

Honako hauek dira, berriz, lortutako atalaseei loturiko baliokidetasun-eskalak:

A1-2. taula. PGDIren metodoaren arabera mantentze-pobreziaren eta ongizate-gabeziaren atalaseei dagozkien baliokidetasun-eskalak. 2008

Etxebizitzaren tamaina	45 urtez azpikoak		45-64 urte bitartekoak		65 urtez gorakoak	
	Pobrezia	Ongizaterik eza	Pobrezia	Ongizaterik eza	Pobrezia	Ongizaterik eza
Pertsona 1	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
2 pertsona	1,20	1,24	1,22	1,24	1,38	1,35
3 pertsona	1,33	1,41	1,37	1,40	1,66	1,61
4 pertsona	1,44	1,54	1,49	1,53	1,89	1,82
5 pertsona	1,53	1,65	1,59	1,64	2,09	2,01

Iturria: PGDI 2008

PGDI-k azalduko metodoa aplikatzen du halaber, adierazle osagarri batzuek lortzeko. Hauek, eredu aldagai desberdinei etxebizitza alokatu edo erosteagatiko (amortizazio eta interes) gastuak kenduz lortzen dira (PGDIren metodoa etxebizitza gastuak kenduta).

1.3. Mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen Eurostaten adierazleak

PGDIen Eurostaten adierazle hauek erabiltzen dira, mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietatea neurtzeko:

a) Pobrezia-adierazlea:

Biztanleko tarteko diru-sarrera garbi erabilgarri baliokideen %40 baino diru-sarrera txikiagoak dituzten pertsonak edo etxeak.

b) Diru-sarrera urrien edo ongizate-gabeziaren adierazlea:

Biztanleko tarteko diru-sarrera garbi erabilgarri baliokideen %60 baino diru-sarrera txikiagoak dituzten pertsonak edo etxeak.

Hauek dira hurbilketa honi dagozkion atalase espezifikoak:

A1-3. taula. Diru-sarrera urrien eta pobrezia larriaren atalaseak Eurostaten metodoaren arabera (Datuak eurotan)

Etxebizitzaren tamaina	Pobrezia larria	Pobrezia erlatiboa/Diru-sarrera txikiak
Pertsona 1	545,60	818,40
2 pertsona	818,40	1.227,60
3 pertsona	982,08	1.473,12
4 pertsona	1.145,76	1.718,64
5 pertsona	1.309,44	1.964,16

Iturria: PGDI 2008

0,5 eskala bigarren pertsonarentzat eta 0,3 gainerakoentzat.

1.4. Pobrezia-adierazleen eta prekarietate-adierazleen tratamenduan erabilitako adierazleak

Bai PGDIren metodoan, bai Eurostaten metodoan, estatistika-adierazle desberdinak kontuan hartuz zehatz daitezke pobrezia-adierazleak eta prekarietate-adierazleak. Adierazle horietako nagusiak honako hauek dira:

a) H adierazlea edo pobrezia- edo ongizate-gabeziaren tasa orokorra:

PGDIren txostenetan eta tauletan erabili ohi den adierazle honek pobrezia- edo ongizate-gabeziaren arriskuaren tasari egiten dio erreferentzia. Honela definitze da:

$$H = q / n$$

q : aintzat hartutako egoeraren eraginpean bizi den biztanleria.

n : biztanleria osoa.

b) Foster, Greer eta Thorbecke-ren adierazleak (FGT)

Adierazle horiek honako formula honetan oinarritzen dira:

$$FGT_{\infty} = (1/n) \sum_{i=1}^q (g_i / z)^{\infty-1}$$

∞ ri izendatutako balioak oinarri hartuta, FGT(1), FGT(2), FGT(3) eta FGT(4) definitzen dira. FGT(1) eta H pobrezia-tasaren berdinak dira.

c) Hagenaars-en adierazlea:

$$HAG = q/n [(lnz_n - lnMG_q) / lnz_n]$$

$lnMG_q$: aintzat hartutako egoera-arriskuaren eraginpean dauden herritarren diru-sarreraren neurri geometrikoa (logaritmo nepertarretan).

lnz_n : biztanleria osoaren batez besteko pobrezia-lerroa (logaritmo nepertarretan).

d) Sen I adierazlea (income gap ratio):

$$I = (g / qz)$$

g : $\sum_{i=1}^q g_i = z - \gamma$

g_i ezarritako pobrezia-lerro edo ongizate-gabeziaren (z) eta etxeko diru-sarreraren (γ) artean dagoen distantziari dagokio.

$g-k$ desberdintasun horien batukaria biltzen du, azterketa honetan aintzat hartutako egoeraren eraginpean bizi diren herritarrei dagokienez.

q : aintzat hartutako egoeraren eraginpean bizi diren herritarren.

z : batez besteko pobrezia- (edo ongizate-gabeziaren) lerroa.

Adierazle horrek prekarietate-egoeran dauden etxe edo pertsona guztien artean metatutako distantzia islatzen du, aintzat hartutako pobrezia- edo prekarietatearen atalaseei dagokienez. Ehunekoetan neurtzen da.

e) HI adierazlea (PGDI):

$$HI \text{ adierazlea} = H * I$$

H : pobrezia-tasa (edo ongizate-gabeziarena).

I : SEN adierazlea.

HI adierazlea eta FGT(2) baliokideak dira praktikan. PGDIren metodoan, HI adierazlea oinarritzko erreferentzia-adierazlea da, mantentze-pobrezia- eta mantentze-prekarietatearen egoeren jarraipena egiteko orduan. Pobrezia- neurketan aintzat hartu beharrezko elementu guztiak (intentsitatea, distantzia eta barne-desberdintasuna) kontuan hartzen uzten duen adierazle bat da egiaz. Gainera, erraza da hari buruzko interpretazio soziala jendarteratzea, adierazlea pobrezia- edo ongizate-gabeziaren tasa teoriko baten baliokidea baita, zeinean haren eraginpean dauden guztiak baliabiderik batere gabeko egoeran aurkituko lirartekeen; hau da, haien diru-sarrerak o izango lirarteke.

FGT (2) adierazlea oinarri hartuta, PGDIk FGT (2) kurbak deiturikoak eskaintzen ditu. FGT (2) kurbak aldagai bakoitzean aintzat hartutako talde edo tipo bakoitzari dagokion FGT (2) adierazlearen metatutako maila aurkezten dute modu grafikoa, aldagai sozioekonomiko desberdinentzat, erreferentzia-biztanleria osoari dagokion metatutako pobrezia-bolumenarekin edo prekarietate-bolumenarekin lotuz.

Txosten eta tauletan, atal honetan aintzat hartutako tasa eta adierazleen aurkezpena ehunekoetan egiten da.

1.5. Diru-sarreraren kontzeptua

Mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietatea kalkulatzeko, PGDIIn erabiltzen den etxe-ko diru-sarrera edo errenta erabilgarriaren kontzeptuak erreferentzia egiten dio lau iturri desberdinetatik datozen diru-sarrera garbien baturari, hilez hile kalkulaturik:

- a) Diru-sarrera propioak, lanetik edo kapital-etekinetatik datozenak.

Lanetik eta norberaren kapitalaren ustiapenetik datozen diru-sarrera garbi mota guztiak hartzen ditu barne, baita Ogasunaren ordainketei edo itzulketei lotutako doitzak ere.

- b) Gizarte Segurantzaren prestazioetatik datozen diru-sarrerak eta antzekoak.

Gizarte Segurantzaren erretiro, alarguntza, zurtasun eta elbarritasun prestazioak hartzen ditu barne, hala kontributiboak nola ez-kontributiboak; baita aurre erretirorako prestazioak, langabezia-prestazio edo langabezia-sariak –lanbide-heziketari, enpleguaren sustapenari, mugigarritasun eta birkokapen-sariei lotutakoak barne–, eta familia babesteko (natalitatea, amatasuna, haurren edo adinekoen zaintzea) eta ardurapeko seme-alaba bakoitzeko aldikako prestazioak ere.

- c) Gizarte Laguntzatik eta beste gizarte laguntza batzuetatik datozen diru-sarrerak.

Oinarrizko Errenta eta Gizarte Larrialdietarako Laguntza gisa jasotzen diren diru-sarrerak hartzen ditu barne; baita Emantzipazio Oinarrizko Errenta, jaiotza edo adopzioarengatik ordainketa bakarreko prestazioak, ikasketa-bekei dagozkien diru-sarrerak, adin txikikoentzako laguntzak, asistentziatzko beste laguntza publiko batzuk (udalarenak, aldundiarenak, eta abar), eta antzeko diru-sarrerak ere.

- d) Gizarte zibilaren laguntza osagarrietatik datozen diru-sarrerak.

Ahaide, lagun edo auzoen zuzeneko laguntzetatik datozen diru-sarrerak hartzen ditu barne, eta baita laguntzako erakunde partikular edo pribatuetatik datorrena ere (Caritas, Gurutze Gorria eta antzekoak).

Diru-sarreraren zenbaketa egiteko, etxe batean bizi diren pertsona guztiak hartzen dira kontuan. Horren haritik, diru-sarrera hertsiki pertsonaletan oinarritutako adierazle espezifikoak eskaintzen direnean salbu, adierazle indibidualen kasuan, PGDIren ohiko prozedurak etxe baten bizi diren pertsona guztien errentaren zati proportzionala esleitzen dio haietako bakoitzari. Hala, besterik zehazten ez bada behintzat, pertsona bakoitzak pobrezia-arriskuaren edo prekarietate-arriskuaren aurrean duen posizioa etxe osoarena da.

PGDIk etxebizitza-gastuen neutralizazioan oinarritutako adierazleak eskaintzen ditu, egotzitako alokairua deiturikoa kontuan hartzen duten Eurostaten adierazleak, besteak beste. Baina berorien erabilera oraindik ez denez alde guztietara zabaldu, lan honetan ez dira xehetasunez aztertuko.

1.6. Gizarte-transferentzien aurreko eta ondoko adierazleak

PGDIk gizarte-transferentzien aurreko eta ondoko adierazleak eraginari buruzko informazioa eskaintzen du. Hori dela eta, hona hemen hiru egoera horiei dagozkien adierazleak, diru-sarrerak nondik datozen kontuan hartuta:

- a) Hasierako errenta: Diru-sarrera propioak aintzat hartzen dituzten adierazleak (edozein transferentzia mota baino lehen)

Kasu honetan, zuzeneko ekonomia-jarduerari bati lotutako diru-sarrerak hartzen dira kontuan. Kasu honetan, pobrezia-aren eta ongizate-gabeziaren adierazleak diru-sarrera propioei aplikatzen zaizkie, edozein gizarte-transferentzia mota deskontaturik, dela publikoa, dela pribatua.

- b) Tarteko errenta: Diru-sarrera propioak eta pentsioak aintzat hartzen dituzten adierazleak.

Kasu horretan, pobrezia-aren eta ongizate-gabeziaren adierazleak diru-sarrera propioen eta honako gizarte-transferentzia hauen batukariari aplikatzen zaizkio:

- Zahartasun, jubilazio edo erretiro-prestazioak.
- Aurre erretiroagatiko pentsioak, industri birmoldaketatik etorritakoak salbu.
- Biziraupen-prestazioak (alarguntza, zurtasuna edo ahaideen aldekoa).
- Ezintasun-prestazioak 65 urtez gorako pertsonen kasuan.

Era honetan, hasierako errentari, jubilazio eta biziraupen-pentsioei dagozkion transferentziak gehitzen zaizkio.

- c) Azken errenta: diru-sarrera mota guztiak aintzat hartzen dituzten adierazleak.

Kasu honetan, pobreziaren eta ongizate-gabeziaren adierazleak diru-sarrera erabilgarri guztiei aplikatzen zaizkie. Beraz, partikularren transferentziak ez ezik sistema publikoaren gainerako transferentzi guztiak ere aintzat hartzen dira: bai gizarte-laguntzari dagozkionak (RMI, AES, eta abar), bai gizarte-segurantza eta langabeziari dagozkionak (langabezi sariak, familiaren babeserako laguntzak, ardurapeko seme-alabagatiko prestazioak, gaixotasun-prestazioak, ezintasun-prestazioak 65 urtez azpikoen kasuan, eta industri birmoldaketa edo berregituraketatik eratorritako aurre jubilazioak).

Azken *errentaren* adierazle hori bat dator, noski, PGDIn erabiltzen diren pobreziaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorrekin.

- d) Gizarte-transferentzien eragin erlatiboa

Adierazle honek, pobreziaren edo ongizate-gabeziaren tasa orokorrean, gizarte-transferentzia mota guztien aplikazioari lotuta datoren murrizketaren ehunekoak *islatzen* du.

Hau da transferentzia guztien eragina kalkulatzeko formula:

$$\frac{[(y_1 - y_2) / y_2] * 100}{t_2 - t_1}$$

- y1: EAEko etxe guztietako diru-sarrera garbiak transferentzien ondoren.
- y2: EAEko etxe guztietako diru-sarrera garbiak aintzat hartutako transferentziak baino lehen.
- t1: Azken tasa (pobreziaren edo ongizate-gabeziaren tasa) transferentzien ondoren.
- t2: Hasierako tasa (pobreziaren edo ongizate-gabeziaren tasa) transferentziak baino lehen.

1.7. Gabezia-adierazleak

1.7.1. Elikadura egokia izateko arazoak

- a) USDAREN adierazleak

Adierazle horiek “Short Form of the 12-month Food Security Scale” (FSS) aplikazioaren ondorioa dira. Aplikazio hori 2000. urtean erabili zen lehen aldiz PGDIn. Estatu Batuetako Nekazaritza Sailak erkidego jakin batean egon daitezkeen elikadura arazoak neurtzeko diseinatutako estatistika-metodo bat da (USDA)³⁷. Metodoa erantzuten errazak diren 6 galderez osatua dago eta haren helburua da hiru biztenleria-kategori handi bereiztea, herri-

³⁷ USDA (United State Department of Agriculture) Mark Nord eta Margaret Andrews-ek (Economic Research Service) zehaztutako metodoak, Gary Bickel-i (Food and Nutrition Service) eskatutako argibideez, eta Stephen J. Blumberg (National Center for Health Statistics), Karil Bialostosky (National Center for Health Statistics), William L. Hamilton (Abt Associates) eta Ronette R. Briefel-ek (National Center for Health Statistics) aurrera eramandako ikerketaz baliatzen da kasu honetan. Informazio horren laburpen bat izan nahiz gero, begiratu hemen: http://www.ers.usda.gov/briefing/foodsecurity/surveytools/FS_SHORT.pdf

tarrek beren elikadura-beharrak betetzeko segurtasunari dagokionez hartzen duten tokiaren arabera. Kategoria hauek berezitzen dira:

- Beren elikadura-beharren estaldura ziurtatuta duten etxeak.
- Estaldura ziurtatuta ez duten etxeak, baina elikadura-beharren estalduran muturreko atsekabezko egoera bat erakusten duten adierazle elkaturik ez dutenak (elikadura-arazo larriak).
- Estaldura ziurtatuta ez duten etxeak, baina elikadura-beharren estalduran muturreko atsekabezko egoera bat erakusten duten adierazle elkartuak badituztenak. Errealitate horrek gose-egoeren edo gosetik oso hurbil dauden egoeren pertzepzioa ekarri ohi du (elikadura-arazo oso larriak).

Azken bi kategoria horiek elikadura-beharren estaldura ziurtatuta ez duten etxeen (edo etxe bateko pertsonen) multzoa definitzen dute.

Kategoriak inkesta egiten den unearen aurreko urteko egoeraren arabera definitzen dira.

b) EU-SILC adierazlea

2004ko operazioaz geroztik aintzat hartzen hasi da Europako EU-SILC-en gaineratutako elikadura-adierazle nagusia, elikadura-beharren estaldura ziurtatua ez egotearen arazoekiko hurbilketaren osagarri. Adierazle horrek gutxienez bi egunean behin behar bezalako otordu bat egiteko adina diru ez duten lagunen kopuru osoa biltzen du.

PGDIn, honako galdera hau dago adierazle horren azpian:

Badute gutxienez bi egunean behin haragia, oilaskoa edo arraina duen (edo baliokidea, barazkijaleak badira) otordu bat egiteko adina diru?

Adierazle horri buruzko informazioa ere inkesta egiten den unearen aurreko urteko aldiari aplikatzen zaio.

1.7.2. Etxebizitza lortzeko ahalegina

PGDIk etxebizitza lortzeko ahaleginaren adierazle bat eskaintzen du. Adierazle horrek, ehunekotan adierazia, etxebizitza-gastuek diru-sarrera erabilgarrien aldean duten proportzioa biltzen du.

Aintzat hartutako etxebizitza-gastuek honako hauek guztiak biltzen dituzte:

- Etxebizitzaren alokairua.
- Etxebizitzaren amortizazioa eta interesak.
- Komunitate-gastuak.
- Udaletako ur, estolda eta zabor-tasak eta udal zerga.
- Energia-gastuak.

Adierazle hau lortzeko kontuan hartzen dira erreferentzia-unitatearen diru-sarrera garbiak, kasu honetan etxeokak.

Etxeak batez bestekoa baino ahalegin handiagoa egin behar duela esaten da, etxebizitza-gastuak etxeko diru-sarrera eskuragarrien %30 baino handiagoak direnean.

1.7.3. Zorrak egiteko arriskua

Zorrak egiteko arriskua honako bi baldintza hauek betetzen diren egoerei egiten die erreferentzia:

- Etxeko hileko gastuak diru-sarrera erabilgarriak baino handiagoak izatea.
- Hurrengo hileko ohiko gastuei aurre egiteko behar adina aurrezkeria ez izatea edo daudenak nahikoa ez izatea.

1.7.4. Gabeziaren adierazle sintetikoa

Adierazle honek honako talde hauetan sailkatzen du biztanleria, mantentze-pobreziaren ongizate-gabeziari dagokionez:

• Oso prekariora

Etxean honako arazo hauetako bat duten pertsonak hartzen ditu barne:

- Oinarrizko premien estaldurari dagozkion arazo orokorrak.
- Betebeharren estaldurari (edo oinarrizko premien estalduraren eta betebeharren

estalduraren arteko baturari) dagozkion bi arazo-adierazle edo gehiago.

- Bizirik irauteko oinarrizko gastuei aurre egiteko ezintasuna.

• **Prekarioa (oinarrizko aspektuak)**

Aurreko taldean sartzen ez diren baina bete-beharren estaldurari (edo oinarrizko premien estalduraren eta bete-beharren estalduraren arteko baturari) dagozkion bi arazo-adierazle edo gehiago dituzten etxeetan bizi diren pertsonak hartzen ditu barne.

• **Prekarioa (hain oinarrizkoak ez diren aspektuak)**

Aurreko taldeetan sartzen ez diren, oinarrizko premien eta bete-beharren estaldurari dago-kienz arazo-adierazlerik ez duten, baina aisialdia izateko aukerari dagokionez, berriz, bi arazo-adierazle edo gehiago dituzten etxeetan bizi diren pertsonak hartzen ditu barne.

• **Ez hain prekarioa (bizimodua ahalik eta gehien doitzeko beharra)**

Aurreko taldeetan sartzen ez diren baina arazo hauetako bat duten etxeetan bizi diren pertsonak hartzen ditu barne:

- Elikadura-arazoak, nahiz gose izateko arriskurik edo elikadura orekatua eta anitzza izateko zailtasunik ez izan.
- Aisiarekin zerikusia duten beharrak estaltzeko, bizimodua ahalik eta gehien doitzeko beharra.

• **Ez prekarioa**

Oinarrizko premien estaldurarekin edo bete-beharren estaldurarekin itxuraz arazorik ez duten eta beren asialdi beharrak asetzeko orduan ongi moldatzen diren etxeetan bizi diren pertsonak hartzen ditu barne.

Oso prekario taldea lotua dago mantentze-pobreziaren egoerak indarrean egotearekin. Gainerako prekarietate-egoerek ongizate-gabeziaren arazoak islatzen dituzte gehienbat. Talde ez hain prekarioek eta ez prekarioek, berriz, ongizate-egoerak edo ia ongizateko egoerak islatzen dituzte.

Mantentze-dimentsioaren ongizate-gabeziaren adierazle sintetikoari buruzko atalean delako adierazlea eraikitzeke aintzat hartutako aldagaiak azter daitezke.

2. Metatze-pobrezia eta metatze-prekarietatea

2.1. Definizioak

a) Metatze-pobrezia

Metatze-pobreziak prekarietate diferentzialeko egoera ez espezifiko, baizik eta global bat dakar berekin, epe ertain eta luzean bizi-maila egokiari eusteko (hau da, behar bezalako etxebizitza bat, behar bezala jantzia, eta gutxieneko bizi-egokitasun-arauak betetzen dituen izateko) behar diren kontsumo-ondasun iraunkorrak lortzeko orduan.

Epe ertain eta luzean prekarietatea ekar dezakeen neurrian, metatze-pobreziak zerikusia du, halaber, krisi edo larrialdi-egoera berezietan bizimodu normalizatua izaten jarraitzeko, eta, beraz, gutxieneko segurtasun ekonomikoa eskaintzeko, etxeek gutxieneko beharrezko ondare-baliabideak metatzeko dituzten zailtasunekin.

Honako hauek dira metatze-pobreziaren ezaugarri nagusiak: oso ondare-baliabide gutxi izatea, eta ohiko etxebizitzaren ezaugarri dagokien guztian ere (bizi-egokitasuna, instalazio erabilgarriak eta ekipamendu-maila) gabezia handi samarrak izatea, bai kualitatiboki bai kuantitatiboki.

b) Prekarietatea metatze-dimentsioan

PGDIk prekarietate-egoera jakin batzuk bereizten ditu metatze-dimentsiorako. Europako testuinguruan ez baitago horri buruzko bestelako erreferentziarik, metatze-dimentsio-ko prekarietate-egoerak arazo horren eraginpean dauden pertsonak ongizate-egoerara edo ia ongizateko egoerara iristeko dimentsio honetan definitutako errealtatetik kanpo uzten dituzten egoerak dira, pobrezia-egoeratzat hartu ezin badira behintzat.

2.2. Metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen PGDI metodoa

Adierazle honek taldeka sailkatzen ditu herritarrak, metatze-dimentsioaren pobrezia/ongizate eskalan hartzen duten tokiaren arabera:

1. Pobrea (prekarietate handia)

Etxebizitza-arazo oso larriak eta, **aldi berean**, oso ondare gutxi dituztenen egoerak hartzen ditu barne. Pobrezia-arazoak zirkunstantzia hauetakoren bati lotuta egon ohi dira:

- EAEko etxeen batez besteko ondarearen %25etik azpiko ondarea, hamar urte baino gutxiagoko ibilgailu bat eduki edo ez.
- Batez besteko ondarearen %50etik azpiko ondarea, baldin eta arrazoi ekonomikoak direla medio hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.
- Etxebizitza oso baldintza kaskarretan egotea, hau da, ur berorik edo instalazio elektrikorik ez izatea, edo batere erosotasunik ez izatea.
- Etxebizitzaren instalazioen edo ekipamenduen maila oso eskasa dela adierazten duten bestelako egoerak. Honako hauek, esaterako:
 - Komun-ontzirik eta bainu-ontzirik edo dutxarrik ez izatea.
 - Instalazioen gabeziak nabarmen metatzea, eta ondorioz etxebizitzaren erosotasun-maila eskasa izatea.
 - Arrazoi ekonomikoak direla-eta, oinarritzko ekipamenduei dagozkien gabeziak nabarmen metatzea: hozkailua, sukaldea, garbigailua edo koloretako telebista. Azken hori oinarritzkoa ez izanagatik ere, arrazoi ekonomikoak direla medio halakorik ez izatea gabezia-egoera larria adierazten du.

Hala ere, esan beharra dago metatze-pobreziaren egoerak aipatutako ondare-arazoetako bat ez ezik, oso etxebizitza-arazo larriak ere badaudela adierazten duela.

2. Prekarioa (batez bestekoa baino nabarmen txikiagoa)

Honako egoera hauek hartzen ditu barne:

- Oso etxebizitza-arazo larriak eta ondare-maila txikia edo normala.
- Etxebizitza-arazo larriak eta ondare-maila txikia edo normala.
- Etxebizitza-arazo ez hain larriak baina oso ondare-maila txikia

3. Nolabaiteko prekarietatea baina ongizate-gabeziaren ebidentzia argirik gabe (ia ongizatea)

Honako egoera hauek hartzen ditu barne:

- Etxebizitza-arazo larriak eta ondasun-maila normala.
- Etxebizitza-arazo ez hain larriak eta ondasun-maila txikia.
- Etxebizitza-arazorik ez eta ondasun-maila txikia edo oso txikia.

4. Ongizate-egoeran

Etxebizitza arazorik ez (edo larririk ez behintzat) eta ondasun-maila normala duten etxeak hartzen ditu barne.

Prekarietate-adierazleen aurkezpenari dagozkionez, 3 eta 4 taldeak ez-prekariotzat hartzen dira.

Metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen PGDI adierazlea etxebizitza-arazoekin eta ondare-baliabideak lortzeko eragozpenekin zerikusia duten ongizate-gabeziaren adierazle sintetikoaren emaitzetan oinarritzen da.

2.3. Gabezia-adierazleak**a) Etxebizitza-arazoen adierazle sintetikoa**

Etxebizitzaren instalazioekin eta ekipamenduekin zerikusia duten garapen-aldagai espezifikoei emandako tratamendua, batetik, eta etxebizitzaren egoera orokorra, bestetik, aintzat harturik, honako lau maila hauek bereizten dira PGDIin, etxebizitzaren bizi-egoeraren baldintzei dagokienez:

1. Oso etxebizitza-arazo larriak

Honako egoera hauetakoren edozein hartzen du barne:

- Ur beroko instalaziorik ez izatea.
- Instalazio elektrikorik ez izatea.
- Komun-zulorik eta bainu-ontzirik edo dutxarrik ez izatea.
- Oinarritzko ekipamenduetan bi gabezia edo gehiago izatea.
- “Ez, inoiz ere ez” erantzutea honako galdera honi: zure etxebizitzaren maila eta erosotasuna nahikoak eta haren kontser-

bazio-egoera, dekorazio-maila eta barneko txukuntasuna egokiak direla esango zenuke? (Etxebizitzaren erosotasunari buruzko galdera).

- Etxebizitzaren instalazioetan bi gabezia edo gehiago daudenean etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.

2. Etxebizitza-arazo larriak

Aurreko kasuak gertatzen ez direlarik, kategoria honek kasu hauetako edozein hartzen du barne:

- Etxebizitzaren instalazioetan gabezia bakarra dagoenean etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.
- Oinarrizko ekipamenduetan gabeziaren bat izatea.
- Hezetasunak, jende-pilaketak, zaratak edota kutsadurak sortzen dituzten arazoekin zerikusia duten bi gabezia edo gehiago.
- Hain oinarrizkoak ez diren ekipamenduetan hiru gabezia edo gehiago izatea.

3. Hain larriak ez diren etxebizitza-arazoak.

Aurreko kasuak gertatzen ez direlarik, talde honek egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Etxebizitzaren instalazioetan inolako gabeziarik ageri ez denean, etxebizitza nahikoa eroso ote den galderari “Ez, ez da nahikoa eroso” erantzutea.
- Hezetasunak, jende-pilaketak, zaratak edo kutsadurak sortzen dituzten arazoekin zerikusia duen gabezia bat.
- Gabezia bat edo gehiago hain oinarrizkoak ez diren ekipamenduetan.

4. Etxebizitza-arazorik ez

Aurreko hiru kategorietan aipaturiko gabeziatako bat ere ez duten kolektiboak.

a) Indicador sintético de recursos patrimoniales

La aproximación a la situación patrimonial de los hogares se realiza a partir de una estimación del valor del patrimonio per cápita.

Teniendo en cuenta los distintos bienes patrimoniales disponibles, y su valor estimado, se define la siguiente categorización de situaciones relacionadas con el nivel de acceso a recursos patrimoniales:

b) Ondare-baliabideen adierazle sintetikoa

Etxeen ondare-egoerarekiko hurbilketa biztanle bakoitzeko ondarearen balioaren estimazio batean oinarrituta egiten da. Ondare-ondasun erabilgarriak eta haien balio estimatua kontuan harturik, honako kategorietan sailkatzen dira ondare-baliabideen lortze-mailarekin zerikusia duten egoerak:

1. Oso ondare-maila txikia

Kategoria honek honako bi egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Batez besteko ondarearen %25etik azpiko per capita ondarea.
- Batez besteko ondarearen %50etik azpiko per capita ondarea, arrazoi ekonomikoak direla eta hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.

2. Ondare-maila txikia

Aurreko egoerak gertatzen ez direlarik, talde honek egoera hauetako edozein hartzen du barne:

- Batez besteko ondarearen %50etik azpiko per capita ondarea.
- Batez besteko ondarearen %100etik azpiko per capita ondarea, arrazoi ekonomikoak direla eta hamar urte baino gutxiagoko ibilgailurik ez badu.

3. Ondare-maila normala.

Aurreko kasuetan aintzat hartu ez diren ondare-egoera guztiak hartzen ditu barne.

Ondarearen zenbatekoa neurtzerakoan, honako osagai hauek hartzen dira kontuan:

- Norberaren etxebizitzaren balio estimatua eta adierazia.
- Norberaren gainerako ondasun-baliabideen balio estimatua eta adierazia.
- Norberaren aurrezki erabilgarrien balio estimatua.

Aurrezkiak kalkulatzeko, kontuan hartzen da bai zenbat hilabetez eutsi ahal zaion ohiko kopuruari, bai zenbatekoa den gastu-mota hori, bi faktoreak elkarrekin biderkatzeko

Batez besteko ondarea etxe bakoitzeko biztanle bakoitzeko ondare-baliabideen mediana oinarritzat hartuta kalkulatzeko da, tamainaren arabera baliokidetasun-eskalak aintzat hartu gabe.

3. Benetako pobrezia eta prekarietatea

3.1. Definizioak

Benetako pobrezia zirkunstantzia jakin batzuk adierazten ditu. Zirkunstantzia horietan, hain zuzen, pobrezia dimentsio batean edo bestean (hau da, mantentze-dimentsioan edo metatze-dimentsioan) agertzen diren oinarritzko beharrek behar bezalako estaldura ez izateko arrisku-egoerak ez dira behar bezala konpentsatu herritarren eguneroko bizitzan.

3.2. Benetako pobrezia PGDI adierazlea

Metodologiari buruzko atalean aipatu den bezala, pobrezia erreala bi PGDI adierazle daude. Txosten honen emaitzen aurkezpenan erabiltzen dena, bilakabideari buruzko atalean batez ere, **zirkunstantzia berezietan egokitutako benetako pobrezia adierazle objektiboa** deiturikoa da.

Adierazle horren arabera, honako etxe hauek benetako pobrezia-egoeran daude:

- Metatze-pobrezia-egoeraren eraginpean dauden etxeak.
- Mantentze-pobrezia arazoak dituzten etxeak, metatze-dimentsioan ongizatea edo ia ongizatea lortzeak egoera konpentsatzen ez badu bederen.

Adierazleak, baina, kontuan hartzen ditu sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko distorsioa gehiegizkoa den egoera batzuk. Hauek dira kontuan hartutako egokitze elementuetako batzuk:

- Metatze-pobrezia-egoeran egon arren, egun, mantentze-terminoetan, ongizateko egoeran bizi diren pertsonak ez-pobretzat hartzen dira, erreferentziazko etxea egoera ekonomiko erosoan baldin badago.
- Aitzitik, mantentze-pobrezia-egoeran dauden pertsonak pobretzat hartzen dira baldin eta, metatze-dimentsioan ongizate-egoeran edo ia ongizateko egoeran egon arren, beren burua pobretzat edo oso pobretzat badute, edota beren burua nahiko pobretzat jo eta haien diru-sarrerak oinarritzko premiak asetzeko adierazitako kopururik txikiena baino txikiagoak badira.
- Pobretzat jotzen dira, halaber, ongizate-gabeziako egoeran dauden pertsonak, mantentze-dimentsioan pobre ez izan arren, eta prekarietate-egoera nabarmenean bizi direnak, metatze-dimentsioan pobre ez izan arren. Kasu horretan, pobrezia-egoeraren pertzepzio subjektiboa izan behar da, eta diru-sarrera erabilgarriek oinarritzko beharrak estaltzeko adierazitako kopururik txikiena baino txikiagoak izan behar dute.

3.3. Prekarietatearen PGDI adierazlea (prekarietate-egoera errealekiko hurbilketa)

Aurreko adierazlea kontuan harturik, prekarietate-egoerak ez pobrezia errealeko egoerarik ez ongizate osoko egoerarik ez dagoen tarteko maila batean kokatzen dira. Azken egoera hori ongizateko edo ia ongizateko egoera batek definitua dago, hala mantentze-dimentsioan nola metatze-dimentsioan.

Hasieratik, mantentze-dimentsioan ongizate-gabeziako adierazleek kezka berezia sortu

duzen arren, PGDIk ez du sakontzen mentatze-dimentsioarekin zerikusia duten prekaritate-egoeretan, batez ere Europan ez dagoelako erreferentziarik pobrezia-aren dimentsio hori aztertzeko. Hori dela eta, prekaritateari buruzko datuak, mantentze-dimentsioa eta metatze-dimentsioa kontuan hartzen dituen hurbilketa multidimentsionalean, kontu handiz aztertzeak dira. Zuhurtasunez jokatzeari gomendagarriagoa da prekaritate-egoeran dauden pertsonak eta etxeak barnean oso heterogeneoak direla kontuan izanda. Izan ere, talde hori osatzen duten pertsonetako batzuk ia pobrezian bizi diren bitartean, beste batzuk ongizate osoko egoeretara hurbiltzen dira.

4. Ezkutuko pobrezia eta prekaritatea

4.1. Definizioak eta adierazleak

a) Mantentze-dimentsioko pobrezia eta ongizate-gabezia indibiduala

Adierazle hori ikuspegi hertsiki indibidual batetik hurbiltzen da pobrezia eta prekaritate ekonomikoaren azterketara, eta norberaren diru-sarrera pertsonalen arabera balioztatzen du pertsona bakoitzak pobrezia-ongizate eskalan hartzen duen tokia, etxeko gainerako kideak kontuan izan gabe.

Horretarako, soldata eta lansarien diru-sarrera indibidualak, Gizarte Segurantzaren prestazioak, janari-pentsioak, oinarrizko errenta, eta norberaren enpresa edo jarduera profesionalaren ustiapenari dagozkion diru-sarrerak batzen dira. Aurrekoaren kalte gabe, etxeko diru-sarrera guztien zati baliokidea izendatzen jarraitzen da, diru-sarrera jakin batzuei dagokienez (ondasun higigarri edo higiezinen ustiapenari dagozkion diru-sarrerak, gizarte asistentziako laguntza ez periodikoak eta beka eta partikularren transferentziak)³⁸.

PGDIin mantentze-dimentsioko pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren arrisku-egoeren presentzia kalkulatzeko, hurbilketa metodologiko orokorraren arabera pertsona bakarrei dagozkien pobrezia-aren eta ongizate-gabezia-aren atalaseak aplikatzen zaizkio EAEn bizi den pertsona bakoitzari, haren diru-sarrera pertsonalak –hori eta ez besterik– kontuan hartuz. Kasu honetan ere erreferentziako pertsonaren adin-taldea hartzen da kontuan (45 urtez azpikoak, 45-64 urte bitartekoak eta 65 urtez gorakoak).

Zentzu hertsian, EAeko herritarrentzat bakarka bizitza independentea lortzeko duen arrisku-maila indibiduala islatzen du adierazle horrek. Arriskua mantentze-dimentsioko pobrezia potentzialaren eta/edo pobrezia-gabezia potentzialaren terminoetan neurtzen da. 25 urtez gorako herritar guztiei aplikatzen zaie adierazle hori, eta baita 25 urtez azpikoei ere, ikasleak ez badira.

Adierazleak ez du balio absoluturik, orientagarria eta konparagarria baizik. Horren haritik, adierazleak islatu nahi duena da zer talde dauden abiapuntu-egoera prekarioago batean potentzialki.

b) Baliabideen banaketaren barruko desoreken adierazlea

Adierazle horrek erakusten duena da emakumeek beren bikotearen baldintza berberetan erabil ditzaketan edo ez etxeko baliabideak.

Informazio hori eskura dezaketean emakumeak bikotekidearekin bizi dira, etxeko talde nagusiari atxikiak daude eta informatzaile zuzenak dira galdeketa-prozesuan.

c) Independizazio-arazoaren adierazleak

Independizazio-arazoak independizazio prozesuen blokeoaren ondorioz ezkutututa gera-

³⁸ Izan ere, arrazoi praktikoengatik, diru-sarrerei buruzko datuak lortzeko galdetegiak etxe hurbilketa bat planteatzen jarraitzen du, diru-sarrera mota horientzat. Diru-sarrera mota horien garrantzia, baina, mugatua da, aintzat hartutako adierazle indibidualak lortzeko dagokionez, herritarren diru-sarreretan duten pisu erlatibo txikia kontuan izanda, batez ere arrisku handieneko taldeetan.

tzen diren pobrezia eta ongizate gabeziako errealitateen azterketan zentratzen dira.

PGDIn, ezkutuko pobrezia eta prekarietate mota horrekiko hurbilketa egiteko, galdetzen da ea etxean norbaitek bizimodu independentea izan nahi duen eta ezin duen baliabide ekonomikorik nahikorik ez duelako. Erreferentziazko taldeari galdetegi osagarria aplikatzen zaio orduan, atzemandako arazoari loturiko zirkunstantziak neurtzera bideratua⁷⁵.

Ezkutuko pobreziaren eta prekarietatearen adierazleak etxe independentea osatzeko behar adina diru-sarrerarik ez dutela adierazten duten pertsonengan zentratzen dira, batez ere diru-baliabide nahikoak izanez gero urte baten epean –ziur asko edo ziur– etxe propioa izango luketela diotenengan. Kasu horretan, etxe berria izan dezaketen pertsonen diru-sarrera eskuragarrien arabera neurtzen da pobrezia-egoera edo ongizate-gabeziako egoera ematen den edo ez. PGDI metodoaren arabera orokorki finkatutako atalase-sisteman oinarrituta kalkulaturako mantentze-adierazleak eskaintzen dira horrela.

Metatze-dimentsioarekin zerikusia duten adierazleak ere eskaintzen dira, batez ere etxebizitza propioa lortzeari eta aurrezkien eskuragarritasunari dagokionez. Etxebizitzaren kasuan, kontuan hartuko da etxearen ekipamendu-maila.

Era berean, PDGI-k, EAE-ko etxebizitzentzat eta populazio osoarentzat, ezkutuko pobrezia kontutan hartzen duen pobrezia eta ongizate-ezaren adierazle orokor bat eskaintzen du (mantentze-pobrezia adierazlea ezkutuko pobreziarekin). Adierazle hau, urte baten epean aparteko etxebizitza bat sortzeko intentsioa duten pertsona bakar edo taldeen egoera espezifikoa egokitzen zaio. Aldi berean, pertsona hauek utziko lituzketen etxebizitzei pobrezia/mantentze-ongizate eskalan legokikeen posizio berria kalkulatu du, familia lagatzen duten pertsonen diru sarrerak kenduz, eta familiak izango lukeen tamaina berria kontutan hartuz.

5. Desberdintasunaren azterketari buruzko hurbilketa

PGDIk desberdintasun sozialaren adierazle batzuk eskaintzen ditu, errentaren azterketan zentratuak gehienbat.

5.1. Desberdintasunaren adierazleak

Honako hauek dira PGDIn aintzat hartutako desberdintasun-adierazle nagusiak:

a) S80/S20 erlazioa

Errentaren banaketan per capita errenta handiena duten pertsonen %20aren eta errenta apalena duten %20aren arteko erlazioa.

b) S90/S10 erlazioa

Errentaren banaketan per capita errenta handiena duten pertsonen %10aren eta errenta apalena duten %10aren arteko erlazioa.

c) Giniren koefizientea

Bere errentaren arabera banatutako biztanleriaren pisu metatuaren eta biztanleria horren errenta eskuragarriaren pisu metatuaren arteko erlazioa, honako formula honen bidez adierazten dena:

$$G = \left| 1 - \sum_{k=0}^{k=n-1} (X_{k+1} - X_k) (Y_{k+1} + Y_k) \right|$$

X: aztergai den biztanleriaren proportzio metatua.

Y: errenta edo diru-sarreraren proportzio metatua.

Koefiziente-balioa 0 eta 1-en artean dago. 0-k erabateko berdintasuna adierazten du eta 1-ek, berriz, erabateko desberdintasuna. PGDIn datuak ehunekoetan adierazten dira.

d) Batez besteko errenta

Biztanleria-talde jakin bateko pertsonen batez besteko errenta-maila, aldagai desberdinen arabera zehaztua (sexua, adina, familia-taldeen mota, adin txikikoen presentzia, ezkontza-egoera, nazionalitatea, ikasketa-maila, jarduerarekiko harremana, eta abar).

Bigarren eranskina: POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ZIFRAK DOITZEA AZTERKETA EBOLUTIBORAKO

Epe luzera konparatutako hurbilketa batean, bi datu konparagarri behar dira; bi datu balio-kide, beraz.

Doikuntza-prozesua 2008ko metatze-dimentsioko pobretasunaren eta prekarietatearen atalaseak PGDIren eta ESSDEren aurreko operazioetan aplikatzean oinarritu da. Doikuntza-faktore gisa, bi aldagai hartu dira kontuan: biztanleriaren zati batek begietsitako ongizate-mailetara iristeko batez besteko kostuan izandako aldaketak, eta maila horien arteko desberdintasunak, etxebizitza eskuratzeko alokairu-kostu eta amortizazio-kostu diferentzialak egotzarekin edo ez egotzarekin lotuak.

Doikuntzak kontuan izan du, baita ere, 1986ko Euskadiko Gizarte-Egoera Ahulei buruzko Azterketaren (EGEAA) metatze-pobretasunaren adierazleen kalkulua egokitzeko mekanismo bat sartzeko beharra, adierazle horiek PGDIren hurbilketarekin konparatu ahal izateko.

1. Doikuntza-prozedura mantentze-dimentsioan

Txostenean, pobretasun-zifrak doitzeko prozedura bat sartzan da, haren bilakaera termino konparagarrietan aztertu ahal izateko. Era horretan, doitutako mantentze-pobretasunaren eta mantentze-prekarietatearen zifretan antzemandako aldaketak aztertu ahal izango dira, 2008. urteko pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren terminoetan. Prozeduraren helburu nagusia da atalase horien balioa doitzea PGDItik edo EGEEAtik hartutako informazioa erabil dezakegun aldi desberdinetara.

Horretarako, 2008ko PGDIIn lortzen den mantentze-dimentsioko pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren atalaseen balioa doitu duen adierazle bat ezarri beharra da, 2008 aurreko PGDIren edo EGEEAren operazio bakoitzerako. Honako hauek dira prozeduraren oinarritzko ezaugarriak:

1. Sei doikuntza-indize espezifiko lortu behar dira 2008 aurreko EGEEAren edo PGDIren fase bakoitzerako. Indize horiek PGDI mantentze-atalaseak lortzeko prozesuan kontuan hartzen diren etxeko pertsona nagusiaren adinaren arabera definitutako taldeei dagozkie: 45 urtetik beherako, 45 eta 64 urte bitarteko eta 65 urtetik gorako pertsona nagusiak. Adin-talde bakoitzarentzat, indize espezifiko bat kalkulatzen da, aintzat hartutako atalase-motaren arabera pobretasuna edo ongizate-gabezia.
2. Adin-taldea eta atalase-mota elkarrekin gurutzatzen diren kasu bakoitzean, 2008an estandarizatutako gutxieneko diru-sarrerren balioa (2008_est_Gds) doikuntza-indizea kalkulatu nahi den eragiketaren urteko gutxieneko diru-sarrerren balioaz ($n_Urtea_est_Gds$) zatitu behar da. Gero, aurreko emaitza hori zuzenketa-faktoreaz zatitu behar da. Faktore horrek kontuan hartzen ditu, erreferentzia-urte bakoitzean, biztanleriak etxebizitza eskuratzeko eta mantentzeko gastuengatik jasaten duen presio handi edo txikiagoarekin zerikusia duten aldaketak ($ZFak_Urtea_n$).

$$Hala, n_Urtea doikuntza-indizea = \frac{(2008_est_Gds / n_Urtea_est_Gds)}{n_Urtea_ZFak}$$

3. 2008rako estandarizatutako gutxieneko diru-sarrerren balioa (2008_est_Gds) 2008an

egindako inkesta-prozesuan galdekatutako etxe bakoitzeko pertsona arduradunek adierazitako gutxieneko diru-sarreraren zifren batez bestekoari dagokio, gizartearen erosotasunezko egoeran ez dauden pertsonak harturik erreferentzia-taldetzat. Batez bestekoa termino estandarizatueta kalkulatu da, banaketa bakarria eginez, pertsona nagusiaren adin-taldearen eta etxebizitzaren tamainaren arabera. Estandarizazioa honetan oinarritzen da: etxeak 2008ko adin-taldearen eta etxebizitzaren tamainaren arabera banatzean, berriro orekara jotzen duten egitura demografikoetan ohikoa den bezala.

Aintzat hartutako gutxieneko diru-sarrerak definitutako adin-taldeentzat eta atalase-motentzat kalkulatu dira.

4. Gutxieneko diru-sarreraren balioa doikuntza-indizea kalkulatu den eragiketaren urtean ($n_Urtea_est_Gds$) erreferentzia-urtean egindako inkesta-prozesuan galdekatutako etxe bakoitzeko arduradunek adierazitako gutxieneko diru-sarreraren zifren batez bestekoari dagokio. Gizartearen erosotasunezko egoeran ez dauden pertsonak hartzen dira erreferentzia-taldetzat kasu honetan ere. Batez bestekoa termino estandarizatueta kalkulatu da, 2008ko etxeak adin-taldearen eta tamainaren arabera banatuz egindako banaketatik abiatuta.
5. Urteko zuzenketa-faktoreak ($_Urtea_Zfak$) indize bat sartzen du, EGEEA edo PGDI egin den urte bakoitzeko etxebizitza-gastuek, 2008ko egoeraren aldean, egiten duten presio diferentziala neurtzeko. Indize hori, besteak bezala, adin-taldearen eta atalase-motaren arabera aplikatu da, eta honako ekuazio honen bidez kalkulatu da:

$$n_Urtea_Zfak = n_Urtea_doitutako_Gds_Etxebizitza / n_Urtea_Gds_Etxebizitza$$

- a) $n_Urtea_doitutako_Gds_Etxebizitza$ indizeak gutxieneko diru-sarreraren balio estandarra definitzen du, kontuan hartuz GEEA edo PGDI egin den urte bakoitzeko etxebizitza-gastuen presio diferentziala. Honako ekuazio honen bidez kalkulatu da:

$$n_Urtea_doitutako_Gds_Etxebizitza = n_Urtea_est_Gds_Etxebizitza / (n_Urtea_EtxebizitzaGEragina / 2008_EtxebizitzaGEragina)$$

$n_Urtea_est_Gds_Etxebizitza$ indizeak eragiketaren urteko gutxieneko diru-sarreraren balioa birkalkulatu du erreferentzia-etxeentzat, kontuan hartuz, alde batetik, etxebizitza-gasturik gabeko etxeei dagokien batez bestekoa, eta, bestetik, etxebizitza-gastuak badituztenei dagokiena (hipoteka-kreditu baten interes eta amortizazioetatik, edota alokatze edo berralokatze gisa). Hori termino estandarizatueta egiten du, etxebizitza gastuak dituzten eta ez dituzten 2008ko etxeen banaketa harturik banaketa oinarritzat.

$n_Urtea_EtxebizitzaGEragina$ indizeak, berriz, eragiketa egiten den urte bakoitzean etxebizitza-gastuek gutxieneko diru-sarreraren balioan duten eragin diferentziala neurtzen du. Indize hori kalkulatzeko, etxebizitza-gastuak dituzten etxeek eragiketaren urte bakoitzean adierazten dituzten gutxieneko diru-sarreraren balioa gastu-mota hori ez duten etxebizitzei dagokien balioaz zatitu behar da.

$2008_EtxebizitzaGEragina$ indizea aurreko indize horren beraren 2008ko aplikazioa da.

- a) $n_Urtea_Gds_Etxebizitza$ indizea $n_Urtea_est_Gds_Etxebizitza$ indizea bezala kalkulatu da. Dena dela, eragiketaren erreferentzia-urtean etxebizitza gastuak dituzten eta ez dituzten etxeen arteko banaketa erabiltzen da.

Aise ikus daitekeen bezala, gero eta biztanle gehiago ongizate-egoerara iristeak dituen ondorioak saihestearren, beren ustez erosotasunezko egoeran edo batez bestekoaren gainetik ez dauden kolektiboetan egindako aplikazioa bakarrik hartzen du kontuan prozedurak.

Esan beharra dago aipatutako doikuntza ohiko prozeduretatik hurbiltzen dela. Prozedura horiek Kontsumorako Prezioen Indizearen (KPI) bilakaera orokorretik eratorritako zuzentzaileen aplikazioan oinarrituta zeuden. Aukera horrek ekarriko zukeen doikuntza-indize bakarraren ordean, askotariko doikuntza-indizeen sistema bat aukeratu da. Bizizikloaren une guztiak kontuan hartuta,

erosotasunezko egoeran ez dauden etxeek oinarritzko beharrak asetzeko eta ongizatera iristeko behar dituzten gutxieneko diru-sarreren balioen bilakaeran oinarritzen da sistema Gainera, etxebizitza-gastuen presioaren aldi bakoitzeko eragin diferentzialarekin zerikusia duten zuzenketa-faktoreak ere txertatzen dira.

Hurbilketa horren ezaugarri nagusia da haren doikuntza-indizeak KPItik eratorriko liratekeenak baino handiagoak dira.. Gutxi aldutzen dira, ordea, KPI ofizialaren bilakera-eratik, 45 urtetik gorako pertsonak buru dituzten etxeen ongizate-gabeziako atalaseei dagokienez. KPIren datuek, ordea, gutxietsi egiten dute oinarritzko beharrak eskuratzeko eta, 45 urtetik beherakoak buru dituzten etxeen kasuan, gutxieneko ongizate-mailara iristeko kostuan antzemandako hazkundearen benetako eragina

Argitu beharra dago erabilitako prozedura uste honetan oinarritzen dela: alegia, inportanteena ez dela hainbeste beharrezko ondasun edo zerbitzuen saski finko bat eskuratzeko kostua neurtzea, baizik eta, behin

etxebizitza gastuen presio diferentziala deskontatu ondoren, une bakoitzean helburu horiek berak bermatzeko (hau da, pobretasuna eta ongizate-gabezia gainditzeko) balio duten ondasun eta zerbitzuak eskuratzeko kostua neurtzea.

2. Doikuntza-prozedura metatze-dimentsioan

Metatze-dimentsioan, zentzu hertsian aplikatu da adierazleak lortzeko eragiketa bakoitzean erabilitako prozedura, 1996 eta 2008 bitartean aurrera eramandako eragiketen ohiko praktikan. 1986ko eragiketarako, berriz, 1996tik aurrerako metatze-pobretasuna neurtzeko erabilitako metodoaren aplikazioari dagozkion zifrak lortu dira, EGEEAn eta PGDIren eragiketa desberdinetan adierazle komunak ditugula aprobetxatuz.

Hirugarren eranskina:

GALDESORTAK

Oinarrizko galdesorta

INKESTA: POBREZIA ETA GIZARTE-DESBERDINTASUNAK 2008

KODEA	_ _ _	ETXEBIZITZA-MOTA	
UNITATE INDEPENDENTEA	_	Etxe familiabakar isolatua (independentea)	1
GALDESORTA-ZK.	_	Etxe familiabakar adosatua edo binakakoa	2
LURRALDE HISTORIKOA	_	Apartamentua edo pisua (10 etxebizitzatik behera) 3	3
ESKUALDEA	_	Apartamentua edo pisua (10 etxebizitzatik gora)....	4
UDALERRIA	_ _	Infraetxea.....	5
BARRUTIA	_	Bestelako etxebizitza	6
SEKZIOA	_		

HELBIDEA	
IZEN-ABIZENAK:	_____
HELBIDEA:	_____
UDALERRIA:	_____ TELEFONOA: _____

KONTROL-DATUAK			
ELKARRIZKETATZAILEA	ELKARRIZKETAREN DATA ETA IRAUPENA		
_ _	EGUNA	_	URTEA 2008
	HILABETEA	_	IRAUPENA _

	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8
HURREN KE RA - ZK.	FAMILIA-TALDEAREN MOTA	FAMILIA-TALDEAREN HURRENKER A-ZK. (Ez baduzu familia-talderik osatzen jarri 9)	TALDE BURUA	PERTSONA NA GUSIA	INFORMATZAILA	AHAIDETASUNA EDO HARREMANA ERREFERENTZIAZKO PERTSONAREKIN (Emaztea, semea/alaba, erraina, aita, koinatua, biloba, osaba, iloba, zerbitzaria, apopiloa, laguna, etab.)	SEXUA
1	Ez da familia-taldea 1→P5 Seme-alabarik gabeko senar-emazteak/bikotea 2 Seme-alabadun senar-emazteak/bikotea 3 Seme-alabadun aita edo ama. 4 Bestelako familia-talde bat 5	☐	Bai....1 Ez....6	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6	Erreferentziako pertsona (EP).....1 EParen ezkontidea edo bikotekidea2 Semea/alaba, semeordea/alabaordea...3 Suhia, erraina4 Aita, ama, aitagarreba/amagarreba...5 Anaia/arreba, koinatua/koinata6 EParen beste ahaide bat7 Etxe-zerbitzuko langilea8 Ahaidea ez den beste norbait9	Gizona.....1 Emakumea....2
2	Ez da familia-taldea 1→P5 Seme-alabarik gabeko senar-emazteak/bikotea 2 Seme-alabadun senar-emazteak/bikotea 3 Seme-alabadun aita edo ama. 4 Bestelako familia-talde bat 5	☐	Bai....1 Ez....6	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6	Erreferentziako pertsona (EP).....1 EParen ezkontidea edo bikotekidea2 Semea/alaba, semeordea/alabaordea...3 Suhia, erraina4 Aita, ama, aitagarreba/amagarreba...5 Anaia/arreba, koinatua/koinata6 EParen beste ahaide bat7 Etxe-zerbitzuko langilea8 Ahaidea ez den beste norbait9	Gizona.....1 Emakumea....2
3	Ez da familia-taldea 1→P5 Seme-alabarik gabeko senar-emazteak/bikotea 2 Seme-alabadun senar-emazteak/bikotea 3 Seme-alabadun aita edo ama. 4 Bestelako familia-talde bat 5	☐	Bai....1 Ez....6	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6	Erreferentziako pertsona (EP).....1 EParen ezkontidea edo bikotekidea2 Semea/alaba, semeordea/alabaordea...3 Suhia, erraina4 Aita, ama, aitagarreba/amagarreba...5 Anaia/arreba, koinatua/koinata6 EParen beste ahaide bat7 Etxe-zerbitzuko langilea8 Ahaidea ez den beste norbait9	Gizona.....1 Emakumea....2
4	Ez da familia-taldea 1→P5 Seme-alabarik gabeko senar-emazteak/bikotea 2 Seme-alabadun senar-emazteak/bikotea 3 Seme-alabadun aita edo ama. 4 Bestelako familia-talde bat 5	☐	Bai....1 Ez....6	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6	Erreferentziako pertsona (EP).....1 EParen ezkontidea edo bikotekidea2 Semea/alaba, semeordea/alabaordea...3 Suhia, erraina4 Aita, ama, aitagarreba/amagarreba...5 Anaia/arreba, koinatua/koinata6 EParen beste ahaide bat7 Etxe-zerbitzuko langilea8 Ahaidea ez den beste norbait9	Gizona.....1 Emakumea....2
5	Ez da familia-taldea 1→P5 Seme-alabarik gabeko senar-emazteak/bikotea 2 Seme-alabadun senar-emazteak/bikotea 3 Seme-alabadun aita edo ama. 4 Bestelako familia-talde bat 5	☐	Bai....1 Ez....6	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6	Erreferentziako pertsona (EP).....1 EParen ezkontidea edo bikotekidea2 Semea/alaba, semeordea/alabaordea...3 Suhia, erraina4 Aita, ama, aitagarreba/amagarreba...5 Anaia/arreba, koinatua/koinata6 EParen beste ahaide bat7 Etxe-zerbitzuko langilea8 Ahaidea ez den beste norbait9	Gizona.....1 Emakumea....2

	P9	P10	P11	P12	P13	P14
HURR EN KE RA - ZK.	LEGEZKO EGOERA ZIBILA	BETETAK O ADINA	ERROLDATZE-EGOERA	ZEIN DA ZURE NAZIONALITATEA? ZEHAZTU	IRAKURTZEN ETA IDAZTEN BADA KIZU?	EGINDAKO IKASKETAK (Jarri egin eta gainditu dituzun maila handieneko ikasketak, eta zein urtetan lortu zenuen maila hori)
1	Ezkongabea 1 Behin ezkontua 2 Bi aldiz ezkontua 3 Alarguna 4 Dibortziartua 5 Banandua 6	☐ ☐	EAEn erroldatua 1 EAETik kanpo erroldatua 2 Erroldatu gabe 3 EAEn erroldatuta emandako denbora: Betidanik 1 Betidanik ez 2 → Zenbat urte ☐ ☐	Espainiarra 1 Ebkoa (15) 2 EBkoa (kide berriak) .3 Beste estatu batekoa...4	Bai 1 Ez 6 → P17 MOTA ☐ ☐ ☐ ☐ MAILA ☐ ☐ URTEA ☐ ☐
2	Ezkongabea 1 Behin ezkontua 2 Bi aldiz ezkontua 3 Alarguna 4 Dibortziartua 5 Banandua 6	☐ ☐	EAEn erroldatua 1 EAETik kanpo erroldatua 2 Erroldatu gabe 3 EAEn erroldatuta emandako denbora: Betidanik 1 Betidanik ez 2 → Zenbat urte ☐ ☐	Espainiarra 1 Ebkoa (15) 2 EBkoa (kide berriak) .3 Beste estatu batekoa...4	Bai 1 Ez 6 → P17 MOTA ☐ ☐ ☐ ☐ MAILA ☐ ☐ URTEA ☐ ☐
3	Ezkongabea 1 Behin ezkontua 2 Bi aldiz ezkontua 3 Alarguna 4 Dibortziartua 5 Banandua 6	☐ ☐	EAEn erroldatua 1 EAETik kanpo erroldatuta 2 Erroldatu gabe 3 EAEn erroldatuta emandako denbora: Betidanik 1 Betidanik ez 2 → Zenbat urte ☐ ☐	Espainiarra 1 Ebkoa (15) 2 EBkoa (kide berriak) .3 Beste estatu batekoa...4	Bai 1 Ez 6 → P17 MOTA ☐ ☐ ☐ ☐ MAILA ☐ ☐ URTEA ☐ ☐
4	Ezkongabea 1 Behin ezkontua 2 Bi aldiz ezkontua 3 Alarguna 4 Dibortziartua 5 Banandua 6	☐ ☐	EAEn erroldatua 1 EAETik kanpo erroldatuta 2 Erroldatu gabe 3 EAEn erroldatuta emandako denbora: Betidanik 1 Betidanik ez 2 → Zenbat urte ☐ ☐	Espainiarra 1 Ebkoa (15) 2 EBkoa (kide berriak) .3 Beste estatu batekoa...4	Bai 1 Ez 6 → P17 MOTA ☐ ☐ ☐ ☐ MAILA ☐ ☐ URTEA ☐ ☐
5	Ezkongabea 1 Behin ezkontua 2 Bi aldiz ezkontua 3 Alarguna 4 Dibortziartua 5 Banandua 6	☐ ☐	EAEn erroldatua 1 EAETik kanpo erroldatuta 2 Erroldatu gabe 3 EAEn erroldatuta emandako denbora: Betidanik 1 Betidanik ez 2 → Zenbat urte ☐ ☐	Espainiarra 1 Ebkoa (15) 2 EBkoa (kide berriak) .3 Beste estatu batekoa...4	Bai 1 Ez 6 → P17 MOTA ☐ ☐ ☐ ☐ MAILA ☐ ☐ URTEA ☐ ☐

	P17	P18	P19
HURR EN KE RA - ZK.	JOAN DEN HILEAN ZEIN JARDUERA-EGOERATAN ZEUNDEN? (Prestakuntza- edo ikastun-kontratua dutenak lanean dauden pertsonatza hartzen dira)	LEHENGO HILEAN ORDAINDUTAKO LAN EDO JARDUERARIK EGIN AL ZENUJEN? (EDOZEIN MOTATAKOA, LANTXO BAT BESTERIK IZAN EZ BAZEN ERE)	1 ZEIN DA ZURE LANBIDEA EDO EGITEN DUZUN LAN NAGUSIA? 2 ZEIN DA LANEAN ARI ZAREN EDO ZUZENTZEN DUZUN ESTABLEZIMENDUAREN JARDUERA?
1	1 Neure kontura lan egiten nuen \downarrow 2 Etxeko negozioan lan egiten nuen modu etengabean 3 Soldataren truk lan egiten nuen aldi baterako kontratu batekin edo kontratu mugagabe batekin P19 4 Aldi baterako bajaran nengoen, gaixotasunagatik edo amatasunagatik \uparrow 5 Etxeaz arduratzen nintzen 6 Ikaslea, eteng. prestakuntzakoa, ordaindu gabeko lan-eskarmentuduna nintzen 8 Erretiratur, erretiro aurreratua hartua edo kargua utzia nintzen 9 Baliaezintasunagatik erretiratur nintzen 10 Lanerako ezindua nintzen 11 Errentaduna nintzen 12 Langabezian nengoen 13 Beste arrazoiengatik, ez nintzen lanean ari (zehaztu arrazoiak) 14 Zaintzaile ez profesionala nintzen (Mendekotasun Legea) \rightarrow P19	Bai1 Ez6 \rightarrow P23	1 [] [] [] [] 2 [] [] [] []
2	1 Neure kontura lan egiten nuen \downarrow 2 Etxeko negozioan lan egiten nuen modu etengabean 3 Soldataren truk lan egiten nuen aldi baterako kontratu batekin edo kontratu mugagabe batekin P19 4 Aldi baterako bajaran nengoen, gaixotasunagatik edo amatasunagatik \uparrow 5 Etxeaz arduratzen nintzen 6 Ikaslea, eteng. prestakuntzakoa, ordaindu gabeko lan-eskarmentuduna nintzen 8 Erretiratur, erretiro aurreratua hartua edo kargua utzia nintzen 9 Baliaezintasunagatik erretiratur nintzen 10 Lanerako ezindua nintzen 11 Errentaduna nintzen 12 Langabezian nengoen 13 Beste arrazoiengatik, ez nintzen lanean ari (zehaztu arrazoiak) 14 Zaintzaile ez profesionala nintzen (Mendekotasun Legea) \rightarrow P19	Bai1 Ez6 \rightarrow P23	1 [] [] [] [] 2 [] [] [] []
3	1 Neure kontura lan egiten nuen \downarrow 2 Etxeko negozioan lan egiten nuen modu etengabean 3 Soldataren truk lan egiten nuen aldi baterako kontratu batekin edo kontratu mugagabe batekin P19 4 Aldi baterako bajaran nengoen, gaixotasunagatik edo amatasunagatik \uparrow 5 Etxeaz arduratzen nintzen 6 Ikaslea, eteng. prestakuntzakoa, ordaindu gabeko lan-eskarmentuduna nintzen 8 Erretiratur, erretiro aurreratua hartua edo kargua utzia nintzen 9 Baliaezintasunagatik erretiratur nintzen 10 Lanerako ezindua nintzen 11 Errentaduna nintzen 12 Langabezian nengoen 13 Beste arrazoiengatik, ez nintzen lanean ari (zehaztu arrazoiak) 14 Zaintzaile ez profesionala nintzen (Mendekotasun Legea) \rightarrow P19	Bai1 Ez6 \rightarrow P23	1 [] [] [] [] 2 [] [] [] []
4	1 Neure kontura lan egiten nuen \downarrow 2 Etxeko negozioan lan egiten nuen modu etengabean 3 Soldataren truk lan egiten nuen aldi baterako kontratu batekin edo kontratu mugagabe batekin P19 4 Aldi baterako bajaran nengoen, gaixotasunagatik edo amatasunagatik \uparrow 5 Etxeaz arduratzen nintzen 6 Ikaslea, eteng. prestakuntzakoa, ordaindu gabeko lan-eskarmentuduna nintzen 8 Erretiratur, erretiro aurreratua hartua edo kargua utzia nintzen 9 Baliaezintasunagatik erretiratur nintzen 10 Lanerako ezindua nintzen 11 Errentaduna nintzen 12 Langabezian nengoen 13 Beste arrazoiengatik, ez nintzen lanean ari (zehaztu arrazoiak) 14 Zaintzaile ez profesionala nintzen (Mendekotasun Legea) \rightarrow P19	Bai1 Ez6 \rightarrow P23	1 [] [] [] [] 2 [] [] [] []
5	1 Neure kontura lan egiten nuen \downarrow 2 Etxeko negozioan lan egiten nuen modu etengabean 3 Soldataren truk lan egiten nuen aldi baterako kontratu batekin edo kontratu mugagabe batekin P19 4 Aldi baterako bajaran nengoen, gaixotasunagatik edo amatasunagatik \uparrow 5 Etxeaz arduratzen nintzen 6 Ikaslea, eteng. prestakuntzakoa, ordaindu gabeko lan-eskarmentuduna nintzen 8 Erretiratur, erretiro aurreratua hartua edo kargua utzia nintzen 9 Baliaezintasunagatik erretiratur nintzen 10 Lanerako ezindua nintzen 11 Errentaduna nintzen 12 Langabezian nengoen 13 Beste arrazoiengatik, ez nintzen lanean ari (zehaztu arrazoiak) 14 Zaintzaile ez profesionala nintzen (Mendekotasun Legea) \rightarrow P19	Bai1 Ez6 \rightarrow P23	1 [] [] [] [] 2 [] [] [] []

	P20	P21	P22	P22A	P23	P24
HURR EN KE RA - ZK.	ZEIN DA ZURE GAUR EGUNGO LANBIDE- EGOERA?	NOLAKOA DA ZURE LAN KONTRATUA EDO LAN- HARREMANA ENPRESAREKIN?	ZURE ORDEZ KOTIZATZEN DUTE GIZARTE SEGURANTZAN?	ASTE ARRUNT BATEAN LAN EGITEN DUZUN ORDU- KOPURUA	AZKEN 12 HILABETEOTAN EGIN AL DUZU LAN- JARDUERARIK?	AZKEN 12 HILABETEOTAN GUZTIRA ZENBAT DENBORA EGIN DUZU LAN?
1	1 Enplegu-emaila edo enpresaburua naiz eta soldatapeko langileak daukat 2 Soldatapeko langilerik gabeko enpresaburua, langileindependentea edo autonomoa naiz P22 3 Familia-laguntza ematen dut 4 Kooperatibako bazkidea naiz 5 Administrazio Publikoko soldatapeko langilea naiz 6 Enpresa Publikoko soldatapeko langilea naiz 7 Sektore pribatuko/Gizarte-sektoreko soldatapeko langilea naiz 8 Beste egoera batean nago (zehaztu)	1 Iraupen mugagabeko kontratua daukat 2 Aldi baterako kontratua daukat 3 Obra edo zerbitzu jakin bateko kontratua daukat 4 Bestelako kontratua daukat 5 Ez daukat kontraturik	Bai..... 1 Ez..... 6	☐ ☐ ☐ →P24	Bai.....1 Ez.....6→P25	☐ ☐ ☐ (hilabete)
2	1 Enplegu-emaila edo enpresaburua naiz eta soldatapeko langileak daukat 2 Soldatapeko langilerik gabeko enpresaburua, langileindependentea edo autonomoa naiz P22 3 Familia-laguntza ematen dut 4 Kooperatibako bazkidea naiz 5 Administrazio Publikoko soldatapeko langilea naiz 6 Enpresa Publikoko soldatapeko langilea naiz 7 Sektore pribatuko/Gizarte-sektoreko soldatapeko langilea naiz 8 Beste egoera batean nago (zehaztu)	1 Iraupen mugagabeko kontratua daukat 2 Aldi baterako kontratua daukat 3 Obra edo zerbitzu jakin bateko kontratua daukat 4 Bestelako kontratua daukat 5 Ez daukat kontraturik	Bai..... 1 Ez..... 6	☐ ☐ ☐ →P24	Bai.....1 Ez.....6→P25	☐ ☐ ☐ (hilabete)
3	1 Enplegu-emaila edo enpresaburua naiz eta soldatapeko langileak daukat 2 Soldatapeko langilerik gabeko enpresaburua, langileindependentea edo autonomoa naiz P22 3 Familia-laguntza ematen dut 4 Kooperatibako bazkidea naiz 5 Administrazio Publikoko soldatapeko langilea naiz 6 Enpresa Publikoko soldatapeko langilea naiz 7 Sektore pribatuko/Gizarte-sektoreko soldatapeko langilea naiz 8 Beste egoera batean nago (zehaztu)	1 Iraupen mugagabeko kontratua daukat 2 Aldi baterako kontratua daukat 3 Obra edo zerbitzu jakin bateko kontratua daukat 4 Bestelako kontratua daukat 5 Ez daukat kontraturik	Bai..... 1 Ez..... 6	☐ ☐ ☐ →P24	Bai.....1 Ez.....6→P25	☐ ☐ ☐ (hilabete)
4	1 Enplegu-emaila edo enpresaburua naiz eta soldatapeko langileak daukat 2 Soldatapeko langilerik gabeko enpresaburua, langileindependentea edo autonomoa naiz P22 3 Familia-laguntza ematen dut 4 Kooperatibako bazkidea naiz 5 Administrazio Publikoko soldatapeko langilea naiz 6 Enpresa Publikoko soldatapeko langilea naiz 7 Sektore pribatuko/Gizarte-sektoreko soldatapeko langilea naiz 8 Beste egoera batean nago (zehaztu)	1 Iraupen mugagabeko kontratua daukat 2 Aldi baterako kontratua daukat 3 Obra edo zerbitzu jakin bateko kontratua daukat 4 Bestelako kontratua daukat 5 Ez daukat kontraturik	Bai..... 1 Ez..... 6	☐ ☐ ☐ →P24	Bai.....1 Ez.....6→P25	☐ ☐ ☐ (hilabete)
5	1 Enplegu-emaila edo enpresaburua naiz eta soldatapeko langileak daukat 2 Soldatapeko langilerik gabeko enpresaburua, langileindependentea edo autonomoa naiz P22 3 Familia-laguntza ematen dut 4 Kooperatibako bazkidea naiz 5 Administrazio Publikoko soldatapeko langilea naiz 6 Enpresa Publikoko soldatapeko langilea naiz 7 Sektore pribatuko/Gizarte-sektoreko soldatapeko langilea naiz 8 Beste egoera batean nago (zehaztu)	1 Iraupen mugagabeko kontratua daukat 2 Aldi baterako kontratua daukat 3 Obra edo zerbitzu jakin bateko kontratua daukat 4 Bestelako kontratua daukat 5 Ez daukat kontraturik	Bai..... 1 Ez..... 6	☐ ☐ ☐ →P24	Bai.....1 Ez.....6→P25	☐ ☐ ☐ (hilabete)

	P25	P26	P27	P28	P29
HURRENKE RA- ZK.	LAN BILA AL ZABILTZA?	ZENBAT DENBORA DARAMAZU LAN BILA?	ORAIN LAN BAT ESKAINIZ GERO EDO ZURE OGIBIDEAN ENPRESABURU EDO LANGILE INDEPENDENTE GISA EZ IBILTZEKO ARRAZOIAK ALDATUZ GERO, 2 ASTEKO EPEAN LANEAN HASTEKO MODUAN IZANGO AL ZINATEKE?	IZAN AL DUZU DIRU-SARRERARIK AZKEN HILABETE HONETAN? (Edozein motatakoa)	SOLDATAPEKO LAN BATEN SOLDATA EDO ANTZEKO DIRU- SARRERARIK JASO AL DUZU AZKEN HILABETE HONETAN? (ikastun-kontratua eta praktikaldiko kontratuak barne) Adierazi soldataren hileko kopuru garbia, prima osagarri, aparteko ordu, komisio, eskupeko, eskersari, etekineta zati eta gainontzeko soldata-sarrerak barne. Enpresak doan edo merkeago ematen dizkizun ondasun edo zerbitzuen balioa ere adieraz ezazu.
1	Bai1 Ez6→ P28	6 hilabete baino < 1 6 hilabetetik urte 1era...2 1 eta 2 urte artean.....3 2 eta 5 urte artean.....4 5 urtetik gora.....5	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6→ P35	Bai.....1→ [] [] [] [] [] Ez.....6
2	Bai1 Ez6→ P28	6 hilabete baino < 1 6 hilabetetik urte 1era...2 1 eta 2 urte artean.....3 2 eta 5 urte artean.....4 5 urtetik gora.....5	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6→ P35	Bai.....1→ [] [] [] [] [] Ez.....6
3	Bai1 Ez6→ P28	6 hilabete baino < 1 6 hilabetetik urte 1era...2 1 eta 2 urte artean.....3 2 eta 5 urte artean.....4 5 urtetik gora.....5	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6→ P35	Bai.....1→ [] [] [] [] [] Ez.....6
4	Bai1 Ez6→ P28	6 hilabete baino < 1 6 hilabetetik urte 1era...2 1 eta 2 urte artean.....3 2 eta 5 urte artean.....4 5 urtetik gora.....5	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6→ P35	Bai.....1→ [] [] [] [] [] Ez.....6
5	Bai1 Ez6→ P28	6 hilabete baino < 1 6 hilabetetik urte 1era...2 1 eta 2 urte artean.....3 2 eta 5 urte artean.....4 5 urtetik gora.....5	Bai.....1 Ez.....6	Bai.....1 Ez.....6→ P35	Bai.....1→ [] [] [] [] [] Ez.....6

	P30A	P30B	P32	P33
HURREN KERA-ZK.	AZKEN HILABETEAN JASO AL DUZU ERRETIRO, ERRETIRO AURRERATU, ALARGUNTASUN, ZURZTASUN, EDO 65 URTEK GORAKO AHAIDEZTAKO LAGUNTZA EDO BALIAEZINTASUNETIK ERATORRITAKO DIRU-SARRERARIK? (Adierazi zenbatekoa eta zein sarrera-mota den P31A galderan)	AZKEN HILABETEAN HONAKO EK ERAGINDAKO DIRU-SARRERARIK IZAN AL DUZU? A) Langabezia, gaixotasuna, 65 urteko beherako baliatutasuna edo enpresa-birmoldaketak eragindako aurre-erretiroa B) Familia babesteko, seme-alabak zaintzeko edo lana eta familia bateragarri egiteko aldiaren behingozko prestazioak C) Mendeko pertsonak zaintzeko laguntzak edo ordainketak (Adierazi zenbatekoa eta zein sarrera-mota den 31B)	AZKEN HILABETEAN JASO AL DUZU EZKONTIDEAREN EDO GURASOEN MANTENUPENTSIOAK ERAGINDAKO DIRU-SARRERARIK?	AZKEN HILABETEAN OINARRIZKO ERRENTAK ERAGINDAKO DIRU-SARRERARIK IZAN AL DUZU Garai bateko IMI)?
1	Ez.....6→P30B Bai.....1→ _ _ _ _ →P31A _ 1 Zahartzaro- edo erretiro-pentsioa 2 Aurre-erretiroa, enpresa-birmoldaketaren ondoriozkoa izan ezik 3 Biziraupena (alarguntasuna, zurtasuna edo sentiarkekoentzako laguntza) 4 Baliaezintasuna, 65 urteko gorako kasuan	Ez.....6→P32 Bai.....1→ _ _ _ _ →P31B _ 1. Langabezia (lanbide-heziketa, enplegu-sustapena, mugikortasun- eta birkopapen-subsidiak) 2. Familia babestea: (jaiotza, amatasuna, mendekotasunik gabeko adingabeak zaintzea, lana eta familia bateragarri egitea) 3. Semea edo alabagatiko prestazioa 4. Gaixotasuna 5. Baliaezintasuna (65 urteko gorakoak izan ezik) (EGL) 6. Enpresa-birmoldaketa edo -berregituraketaren ondoriozko aurre-erretiroa 7. Mendekotasuna duten pertsonentzako laguntza/zaintzaile ordaintzea	Bai...1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez....6	Bai.1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez...6
2	Ez.....6→P30B Bai.....1→ _ _ _ _ →P31A _ 1 Zahartzaro- edo erretiro-pentsioa 2 Aurre-erretiroa, enpresa-birmoldaketaren ondoriozkoa izan ezik 3 Biziraupena (alarguntasuna, zurtasuna edo sentiarkekoentzako laguntza) 4 Baliaezintasuna, 65 urteko gorako kasuan	Ez.....6→P32 Bai.....1→ _ _ _ _ →P31B _ 1. Langabezia (lanbide-heziketa, enplegu-sustapena, mugikortasun- eta birkopapen-subsidiak) 2. Familia babestea: (jaiotza, amatasuna, mendekotasunik gabeko adingabeak zaintzea, lana eta familia bateragarri egitea) 3. Semea edo alabagatiko prestazioa 4. Gaixotasuna 5. Baliaezintasuna (65 urteko gorakoak izan ezik) (EGL) 6. Enpresa-birmoldaketa edo -berregituraketaren ondoriozko aurre-erretiroa 7. Mendekotasuna duten pertsonentzako laguntza/zaintzaile ordaintzea	Bai...1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez....6	Bai.1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez...6
3	Ez.....6→P30B Bai.....1→ _ _ _ _ →P31A _ 1 Zahartzaro- edo erretiro-pentsioa 2 Aurre-erretiroa, enpresa-birmoldaketaren ondoriozkoa izan ezik 3 Biziraupena (alarguntasuna, zurtasuna edo sentiarkekoentzako laguntza) 4 Baliaezintasuna, 65 urteko gorako kasuan	Ez.....6→P32 Bai.....1→ _ _ _ _ →P31B _ 1. Langabezia (lanbide-heziketa, enplegu-sustapena, mugikortasun- eta birkopapen-subsidiak) 2. Familia babestea: (jaiotza, amatasuna, mendekotasunik gabeko adingabeak zaintzea, lana eta familia bateragarri egitea) 3. Semea edo alabagatiko prestazioa 4. Gaixotasuna 5. Baliaezintasuna (65 urteko gorakoak izan ezik) (EGL) 6. Enpresa-birmoldaketa edo -berregituraketaren ondoriozko aurre-erretiroa 7. Mendekotasuna duten pertsonentzako laguntza/zaintzaile ordaintzea	Bai...1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez....6	Bai.1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez...6
4	Ez.....6→P30B Bai.....1→ _ _ _ _ →P31A _ 1 Zahartzaro- edo erretiro-pentsioa 2 Aurre-erretiroa, enpresa-birmoldaketaren ondoriozkoa izan ezik 3 Biziraupena (alarguntasuna, zurtasuna edo sentiarkekoentzako laguntza) 4 Baliaezintasuna, 65 urteko gorako kasuan	Ez.....6→P32 Bai.....1→ _ _ _ _ →P31B _ 1. Langabezia (lanbide-heziketa, enplegu-sustapena, mugikortasun- eta birkopapen-subsidiak) 2. Familia babestea: (jaiotza, amatasuna, mendekotasunik gabeko adingabeak zaintzea, lana eta familia bateragarri egitea) 3. Semea edo alabagatiko prestazioa 4. Gaixotasuna 5. Baliaezintasuna (65 urteko gorakoak izan ezik) (EGL) 6. Enpresa-birmoldaketa edo -berregituraketaren ondoriozko aurre-erretiroa 7. Mendekotasuna duten pertsonentzako laguntza/zaintzaile ordaintzea	Bai...1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez....6	Bai.1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez...6
5	Ez.....6→P30B Bai.....1→ _ _ _ _ →P31A _ 1 Zahartzaro- edo erretiro-pentsioa 2 Aurre-erretiroa, enpresa-birmoldaketaren ondoriozkoa izan ezik 3 Biziraupena (alarguntasuna, zurtasuna edo sentiarkekoentzako laguntza) 4 Baliaezintasuna, 65 urteko gorako kasuan	Ez.....6→P32 Bai.....1→ _ _ _ _ →P31B _ 1. Langabezia (lanbide-heziketa, enplegu-sustapena, mugikortasun- eta birkopapen-subsidiak) 2. Familia babestea: (jaiotza, amatasuna, mendekotasunik gabeko adingabeak zaintzea, lana eta familia bateragarri egitea) 3. Semea edo alabagatiko prestazioa 4. Gaixotasuna 5. Baliaezintasuna (65 urteko gorakoak izan ezik) (EGL) 6. Enpresa-birmoldaketa edo -berregituraketaren ondoriozko aurre-erretiroa 7. Mendekotasuna duten pertsonentzako laguntza/zaintzaile ordaintzea	Bai...1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez....6	Bai.1→ _ _ _ _ (hileko zenbatekoa) Ez...6

	P33B	P37	P38	P34
HURREN KE RA - ZK.	AZKEN HILABETEAN GAZTEEN EMANTZIPAZIORAKO OINARRIZKO ERRENTAK EKARRITAKO DIRU-SARRERARIK IZAN AL DUZU? (gazteek alokairuak ordaintzeko laguntza berriak)	AZKEN URTEAN JASO AL DUZU APARTEKO ORDAINSARI, SOLDATA, LANGABEZIA-PRESTAZIO EDO PENTSIORIK?	AZKEN URTEAN JASO AL DUZU A) ZURE ENPRESA PROPIOAK ERAGINDAKO DIRU-SARRERARIK? BERDIN DA ZEIN ENPRESA-MOTADEN ETA AUTOENPLEGUA EDO BESTELAKO ERREGIMEN BAT DUZUN. B) IKASTARO, HITZALDI EDO BESTELAKO JARDUERA PUNTUALIK?	AZKEN HILABETEAN LORTUTAKO DIRU-SARRERETATIK ZENBAT GORDE DUZU ZURE GASTUETARAKO ETA ZENBAT ETXEKO FAMILIA-AURREKONTURAKO EDO ETXEKO AURREZKIETARAKO?
1	Bai.....1→ <input type="text"/> (hileko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Etxeko aurrekonturako <input type="text"/> Etxeko aurrezkiatarako <input type="text"/> Zure gastu edo aurrezkiatarako <input type="text"/>
2	Bai.....1→ <input type="text"/> (hileko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Etxeko aurrekonturako <input type="text"/> Etxeko aurrezkiatarako <input type="text"/> Zure gastu edo aurrezkiatarako <input type="text"/>
3	Bai.....1→ <input type="text"/> (hileko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Etxeko aurrekonturako <input type="text"/> Etxeko aurrezkiatarako <input type="text"/> Zure gastu edo aurrezkiatarako <input type="text"/>
4	Bai.....1→ <input type="text"/> (hileko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Etxeko aurrekonturako <input type="text"/> Etxeko aurrezkiatarako <input type="text"/> Zure gastu edo aurrezkiatarako <input type="text"/>
5	Bai.....1→ <input type="text"/> (hileko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Bai.....1→ <input type="text"/> (urteko zenbatekoa) Ez.....6	Etxeko aurrekonturako <input type="text"/> Etxeko aurrezkiatarako <input type="text"/> Zure gastu edo aurrezkiatarako <input type="text"/>

	P35	P35B	P36	P36B
HURR EN KE RA - ZK	ETXEKO BESTE KIDEEEN DIRU-SARRERETATIK ZENBATEKORIK JASO OHI DUZU ZURE GASTU ESPEZIFIKOETARAKO?	OSASUN-ARAZOAK DIRELA-ETA, AZKEN SEI HILABETEETAN ZURE OHIKO JARDUERAK (ikasketak, lana, etxeko lanak, aisialdia) MURRIZTU AL DIRA?	INDEPENDIZATZEA	GALDESORTA
1	Bai1 → ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (azken hilabeteko zenbatekoa) Ez6	Bai, asko..... 1 Bai, zertxobait.....2 Ez, batere ez3	Bai1 Ez6 Kontrola.....3	Bai1 Ez6 Uko egina.....1 Betetzeke2 Bestelako arrazoiak.....3
2	Bai1 → ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (azken hilabeteko zenbatekoa) Ez6	Bai, asko..... 1 Bai, zertxobait.....2 Ez, batere ez3	Bai1 Ez6 Kontrola.....3	Bai1 Ez6 Uko egina.....1 Betetzeke2 Bestelako arrazoiak.....3
3	Bai1 → ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (azken hilabeteko zenbatekoa) Ez6	Bai, asko..... 1 Bai, zertxobait.....2 Ez, batere ez3	Bai1 Ez6 Kontrola.....3	Bai1 Ez6 Uko egina.....1 Betetzeke2 Bestelako arrazoiak.....3
4	Bai1 → ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (azken hilabeteko zenbatekoa) Ez6	Bai, asko..... 1 Bai, zertxobait.....2 Ez, batere ez3	Bai1 Ez6 Kontrola.....3	Bai1 Ez6 Uko egina.....1 Betetzeke2 Bestelako arrazoiak.....3
5	Bai1 → ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ (azken hilabeteko zenbatekoa) Ez6	Bai, asko..... 1 Bai, zertxobait.....2 Ez, batere ez3	Bai1 Ez6 Kontrola.....3	Bai1 Ez6 Uko egina.....1 Betetzeke2 Bestelako arrazoiak.....3

AZKEN 12 HILABETEOTAN FAMILIAK ONDORENGO DIRU-SARRERAREN BAT JASO AL DU?

	Diru-sarrerak izan baditu, jarri urteko kopurua
P39 DIRU-SARRERAK: 1. Hiriko alokairuak 2. Landa-errentamenduak 3. Biziarzteko errentak	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6
P40 BESTELAKO DIRU-SARRERAK: 1. Ondasun higigarriek sortuak (interesak, dibidenduak eta antzekoak) 2. Sariak, loteria, herentzia 3. Ogasunaren itzulketak (itzulketa egiteke badago ere bai) 4. Pentsio-fondoek sortutako errentak edo antzekoak DIRU-SARRERA NEGATIBOETARAKO AUKERA (GALERAK)	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6
P41 GIZARTE-LARRIALDIETARAKO LAGUNTZAK (AES)	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6
P42 DIRU-SARRERAK: 1.- Ikasteko bekak (ikasketa arautuak edo ez arautuak) 2.- Adingabekoentzako laguntzak, jantoki eta haurtzaindegirako bekak barne 3.- Bestelako gizarte-laguntza publikoak (udalarenak...), <u>etxebizitzarako laguntzak</u> barne. 4.- Laneko kalte-ordainak 5.- Urnea jaiotzeagatik edo adoptatzeagatik emandako ordainketa bakarrekiko prestazioak. 6.- Lana eta familia bateragarri egiteko ordainketa bakarrekiko laguntza puntualak.	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6

P43 AZKEN 12 HILABETEOTAN HONAKOEN DIRU-LAGUNTZARIK EMAN AL DIZUETE?

	URTEKO ZENBATEKO GARBIA
A) FAMILIAK, LAGUNEK EDO AUZOKOEN	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6
C ERAKUNDE PRIBATUEK (CARITAS, GURUTZE GORRIA...)	Bai 1 → (Urteko kopurua) Ez 6

P44 NOR ARDURATZEN DA DENON AURREKONTUA ANTOLATZEAZ?

Denok 1
 Pertsona nagusia 2
 Ezkontidea edo bikotekidea 3
 Etxeko beste norbait 4 → Zehaztu: _____

Inkesta betetzen ari dena **BIKOTEKIDEAREKIN BIZI DEN EMAKUMEZKOA** bada, 44B G galderari erantzun

P44B ZURE BIKOTEKIDEAK ETA ZUK BALDINTZA BERDINE ERABIL AL DITZAKEZUE ETXEO BALIABIDEAK?

Bai 1
 Ez 6

JOAN DEN HILEAN ZENBATEKOAK IZAN ZIREN HONAKO GASTUAK?

ADI: EZ SARTU 34 ETA 35. GALDERETAN NORBERAREN GASTU BEZALA JARRITAKO KOPURUAK !!!		ZENBATEKOAK
P45	ETXEKO EGUNEROKO MARTXA (otordu-gastuak, etxeko tresneria, garbiketa, gorputz-garbitasuna, eskolako jantokia eta lantokiko jantokia)	□□□□
P46	ETXEA (aldia adierazi)	□□□□
	Etxearen alokairua	□□□□
	Etxearen amortizazioa eta interesak	□□□□
	Komunitateko gastuak	□□□□
	Udal-tasak (ura, estoldak, zaborrak eta kontribuzioa)	□□□□
	Energia (gasa, elektrizitatea)	□□□□
	Telefonoa, faxa, interneta	□□□□
	ETXEKO GASTUAK, GUZTIRA	□□□□
P47	HEZIKETA-GASTUAK (ikastetxeak, liburuak, ikastetxean egiten diren eskolaz kanpoko jarduerak, matrikulak, ikasliburuak,...)	□□□□
P48A	BESTEEN MENDE BIZI DIREN PERTSONAK ZAINTEKO GASTUAK (zaharrak edo ezinduak eguneko zentroetan, etxeko laguntza, haurtzaindegia,...)	□□□□
P49	GARRAIO-GASTUAK (lan, eskola edo unibertsitaterako joan-etorriak; eguneroko joan-etorriak)	□□□□
P50	ZERBITZU PERTSONALETARAKO GASTUAK (abokatuak, bankuak, hile-apainketa, sindikatuak, etxe-zerbitzua...)	□□□□
P51	AISIALDI- ETA KULTURA-JARDUERETARAKO GASTUAK (zinemara eta antzerkira joatea, zaletasunak, taberna eta jatebaketara joatea, liburuak eta aldizkariak erostea, argazkiak, jostailuak erostea eta antzeko gainerako kontuak, ikastetxetik kanpo egiten diren eskolaz kanpoko jarduerak)	□□□□

AZKEN 12 HILABETEOTAN ZENBAT DIRU GASTATU DUZU ONDORENGOAK EROSTEKO?

	ZENBATEKOAK
P52 ARROPA ETA ZAPATAK <i>ADI: EZ SARTU 34 ETA 35. GALDERETAN EZARRITAKO KOPURUAK!</i>	□□□□
P48 OSASUN-GASTUAK (ospitaleak, botikak, medikuntza pribatua)	□□□□
P53 ASEGURUAK ETA ANTZEKOAK (aseguru medikoa, etxebizitza-, ibilgailu-, bizi-aseguruak, pensio-fondoak)	□□□□
P54 BIDAIAK ETA OPORRAK (joan-etorria eta egonaldia)	□□□□
P55 ETXEKO KONPONKETAK	□□□□
P56 ETXEKO EKIPAMENDUA	□□□□
P57 IBILGAILUA EROSTEA (mantenua, konponketa eta zirkulazio-zerga) (aseguruak alde batera utzi)	□□□□
P58 BESTELAKO GASTUAK (bigarren etxebizitza, atzerriko hizkuntza-ikastaroak, ezusteko gastuen finantzaketa)	□□□□
P58A MAILEGURIK ERABILI AL DUZU GASTU HORIEI AURRE EGITEKO? BAIEZKOTAN, URTEKO KOPURUA ADIERAZI (interesak eta amortizazioa)	Bai 1 → Ez 6 □□□□
KONTUZ, EZ BIKOIZTU AURREKO GASTUAK	

P59 FAMILIA-NEGOZIO BATETIK DATOZEN PRODUKTUAK KONTSUMITZEN AL DITUZU? (zure lorategi edo baratzeokoak barne, edo zeuk etxean egindako ekoizpen-jardueretakoak)

Bai.....1 →Zenbatekotzat jotzen duzue produktu horien hileko

prezioa? □□□□ □

Ez.....6

- 1.... 90 €-tik behera
- 2.... 90-120 €
- 3.... 121-150 €
- 4.... 151-180 €
- 5.... 181-240 €
- 6.... 240 €-tik gora

P60 BESTE ETXEREN BATEKIN OBLIGAZIORIK BA AL DUZU, ESATERAKO MANTENU-PENSIOAK ORDAINDU BEHARRA?

Bai.....1 →Zenbat da hilean? □□□□
Ez.....6

P61 HILEAN ZENBAT DIRU ERABILTZEN DUZU, BATEZ BESTE, FAMILIARI, LAGUNEI, AUZOKOEI EDO GIZARTE-HELBURUA DUTEN ELKARTEEI LAGUNTZEKO?

□□□□

P62A Azken 12 hilabeteotan, BIZIRAUATEKO OINARRIZKO GASTUEI AURRE EGITEKO NAHIKO DIRURIK GABEKO HILABETERIK izan al duzu?
(Errenta, jakiak, Gabonetako gastuak, eskolara bueltatzeko gastuak)

Bai.....1 → **P62B** Zenbat hilabeteotan?
Ez.....6

P62 BIZIRAUATEKO OINARRIZKO GASTUEI AURRE EGITEN DIEZU GAUR EGUN? Bai.....1
(Errenta, jakiak, Gabonetako gastuak, eskolara bueltatzeko gastuak) Ez.....6

P63 ONDORENGO GALDERAK ZURE FAMILIAREN ELIKADURARI BURUZKOAK DIRA. Aipatu ea azken 12 hilabeteotan zure etxean ondorengo egoeraren bati aurre egin behar izan diozuen.	
A- Erositako jakiak agortzen zaizkizue eta ez duzue gehiago erosteko dirurik	Maiz.....1 Batuetan2 Inoiz ez3
B- Ez daukazue elikadura orekatsu eta anitza lortzeko modurik	Maiz.....1 Batuetan2 Inoiz ez3
C- Gutxiago jan duzue edo otordu batzuk ez dituzue egin janaritarako behar beste dirurik ez zenutelako?	Bai.....1 Ez.....2 → E
D- Zenbat aldiz gertatu zaizue hori?	Ia hilerio1 Hil batuetan baina ez guztietan2 Behin edo bi aldiz soilik3
E- Nahi baino gutxiago jan duzue jakiak erosteko behar beste dirurik ez zenutelako?	Bai.....1 Ez.....2
F- Gose izanik jan gabe geratu al zarete nahiko janari lortzerik ezin izan duzuelako?	Bai.....1 Ez.....2
G- Okela, oilasko edo arraina (edo baliokidea barazkijaleen kasuan) eros dezakezue gutxienez bi egunez behin?	Bai.....1 Ez.....2

P64 AZKEN 12 HILABETEOTAN FAMILIAK BIGARREN ESKUKO ARROPA ETA ZAPATAK EROSI DITU ARAZO EKONOMIKO HUTSENGATIK?	Bai.....1 Ez.....6
P65 AISIALDIKO BEHARRAK ASE DITZAKEZUE?	Ez, inola ere ez.....1 Kontu handiz ibili behar dugu2 Konpontzen gara.....3 Bai, arazorik gabe.....4
P66 AZKEN NEGUAN INOIZ HOTZIK PASATU AL DUZUE ETXEAN, BEROKETA-SISTEMARIK EZ DAUKAZUELAKO EDO DAUKAZUENA EGOKIA EZ DELAKO?	Bai.....1 Ez.....6

P67 ZER ERREGIMENETAN DAUKAZUE ETXEBIZITZA?

1....Jabetzan, erabat ordainduta → **Gutxi gorabeherako balioa:**
2....Jabetzan, partzialki ordainduta
3....Alokatuta
4....Doakoa, erabiltzeko lagata
5....Berralokatuta
6....Beste batzuekin partekatuta

P68 ETXEAN HONELAKORIK BA AL DAUKAZUE?	Bai	Ez
Ur beroko instalazioa	1	6
Instalazio elektrikoa	1	6
Komun-ontzia	1	6
Bainera edo dutxa	1	6
Itoginak sabaian; horma, lur eta zimendu hezeak, edo leihoetako marko edo lur ustelduak	1	6
Azalera erabilgarria: <input type="text"/> m ² baino gehiago (kide-kopurua x 20)	1	6
Zarata- eta kutsadura-arazoak dituzue?	1	6
Etxea ilunegia edo nahiko argirik gabea da?	1	6

	Arrazoi ekonomikoengatik?			
	Bai	Ez→	Bai	Ez
HOZKAILUA	1	6	1	6
SUKALDEA (etxetresna elektrikoa)	1	6	1	6
GARBIGAILUA	1	6	1	6
MIKROUHIN-LABEA	1	6	1	6
ONTZI-GARBIGAILUA	1	6	1	6
KOLORETAKO TELEBISTA	1	6	1	6
TELEFONOA (sakelakoa edo finkoa)	1	6	1	6
BIDEOA	1	6	1	6
HIFI/COMPAC/MUSIKA-KATEA	1	6	1	6
ORDENAGAILUA	1	6	1	6

- P70 ZURE USTEZ, ZURE ETXEBIZITZAK BEHAR BESTEKO MAILA ETA EROSOTASUNAK DITU, ETA BEHAR BEZALA KONTSERBATUTA, APAINDUTA ETA ZAINDUTA DAGO BARRUTIK?**
- 1 Ez, inola ere ez
 - 2 Ez, ez dago behar bezain ondo
 - 3 Onartzeko moduko maila dauka, baina hobetu daiteke
 - 4 Bai, maila egokia dauka

P71 FAMILIAK BA AL DAUKA AURREZKIRIK?	Bai...1 → Ez...6	Bestelako diru-sarrerarik izan ezean, zenbat hilabetetan eutsi ahalko zeniokete oraingo ohiko gastuari aurrezki horiek erabilia? <input type="text"/>
P72 10 URTE BAINO GUTXIAGOKO ZENBAT IBILGAILU DAUZKAZUE?	<input type="text"/>	Erantzuna 0 bada, arazo ekonomikoengatik da? Bai 1 Ez 6
P73 ONDARE-ONDASUNIK BADAUKAZUE? Esate baterako, bigarren etxebizitza, beste etxebizitza bat, lurrak, lonjak, finkak, eta abar.	Bai...1 → Ez...6	Gutxi gorabeherako balioa: <input type="text"/>
P74 AZKEN 12 HILABETEOTAN EMAN AL DUZUE GUTXIENEZ ASTEBETE OPORRETAN OHIKO ETXETIK KANPO?	Bai...1 Ez...6 →	Arazo ekonomikoengatik? Bai 1 Ez 6
P75 AZKEN HAMABOSTALDIAN EGIN DUZUE GUTXIENEZ AISIALDIKO ATERALDI BAT EGUERDI, ARRATSALDE EDO GAUREN BATEAN?	Bai...1 Ez...6 →	Arazo ekonomikoengatik? Bai 1 Ez 6
P76 AZKEN URTEAN ARAZOAK IZAN AL DITUZUE OHIKO DIRU-SARREREKIN HIRUGARRENEKIKO OBLIGAZIOEI AURRE EGITEKO —letra edo kredituak ordaintzea, hartutako zerbitzuak ordaintzea, ura, argia, telefonia...— EDO ZUEN OHIKO GASTUEI AURRE EGITEKO?	Bai 1 Ez 6 →	P78

P77 EGOERA HORREN ONDORIOZ AZKEN 12 HILABETEOTAN ONDORENGO ARAZOREN BAT IZAN DUZUE?

	Bai	Ez
Alokairu edo kredituak ez ordaintzea edo beranduago ordaintzea	1	6
Argia, ura edo telefonia etetea	1	6
Ondasunak enbargatzea	1	6
Aisialdi eta denbora libreko gastuak murriztu behar izatea	1	6
Arropa, janari edo etxeko oinarritzko gastuak murriztu behar izatea	1	6
Ondasunak saldu, etxebizitza aldatu edo seme-alabak beste ikastetxe batera eraman behar izatea	1	6
Lagun, auzokide edo senideei laguntza ekonomikoa eskatu behar izatea	1	6
Gizarte-erakunde publiko edo pribatuei laguntza ekonomikoa eskatu behar izatea	1	6
Aurrezkien zati handi bat erabili behar izatea	1	6
Aparteko kredituak eskatu behar izatea	1	6

P78 GAUR EGUN, ZURE USTEZ, ZURE FAMILIA HONELAKOA DA:

1. Oso pobrea
2. Pobrea
3. Ia pobrea
4. Moldatzen gara, baina batez bestekoa baino okerrago
5. Batez bestea baino hobeto gaude, eroso
6. Oparu bizi gara, estuasunik gabe
7. Aberatsa
8. Oso aberatsa

P79 ZENBATEKOAK DIRA, BATEZ BESTE, FAMILIAREN HILEKO DIRU-SARRERAK?

P80 ZENBATEKOAK DIRA, BATEZ BESTE, FAMILIAREN HILEKO GASTUAK?

P81 GURE FAMILIAREN ORAINGO EGOERAN ZENBATEKO GUTXIENEN DIRU-SARRERA BEHAR DA HILABETE AMAIERARA ONDO HELTZETEKO?

P82 KOPURU HORREKIN, ZU ETA ETXEKOAK NOLA BIZIKO ZINATEKETE?

- 1 Oso pobrea
- 2 Pobrea
- 3 Nahiko pobrea
- 4 Hainbestean, baina batezbestekoa baino okerrago
- 5 Batez bestekoa baino hobeto, eroso
- 6 Oparu, estuasunik gabe
- 7 Aberats
- 8 Oso aberats

P83 GUTXIENEZ ZENBATEKO DIRU-SARRERA BEHARKO ZENUKETE OINARRIZKO BEHARRIZANEI AURRE EGITEKO?

(janaria, arropa eta zapatak, eta benetan oinarrizkoak diren gainontzeko gauzak)

P84 ORAINGO DIRU-SARREREKIN ERRAZ HELTZEN ZARA HILABETE AMAIERARA?

1. Ez, zailtasun handiz
2. Zailtasunez
3. Hainbestean
4. Nahiko erraz
5. Erraz
6. Oso erraz

P85 ZURE USTEZ, ZEIN DA ZURE FAMILIAREN EGOERA EKONOMIKOA?

1. Oso bxarra
2. Txarra
3. Nahiko bxarra
4. Nahiko ona
5. Ona
6. Oso ona

P86 ZURE USTEZ, ZURE ETXEAK BA AL DAUKA AHALMENIK EZUSTEKO GASTUEI AURRE EGITEKO?

- Bai 1
Ez 6

P87 ZURE USTEZ, ETXEKO NORBAITEK BERE KAXA BIZI NAHI DU ETA EZIN DU BALIABIDE EKONOMIKO NAHIKORIK EZ DUELAKO?

Ez 6

Bai 1 → Nor o nortzuek? (zati indibidualako 36. G galderan adierazi pertsona horiek)

Galdeketa-zenbakia _____ Pertsonaren zenbakia _____
 Galdeketa-zenbakia _____ Pertsonaren zenbakia _____
 Galdeketa-zenbakia _____ Pertsonaren zenbakia _____
 Galdeketa-zenbakia _____ Pertsonaren zenbakia _____
 Galdeketa-zenbakia _____ Pertsonaren zenbakia _____

Independizazio galdesorta

**INKESTA: POBREZIA ETA GIZARTE-DESBERDINTASUNAK
2008**

<p>KODEA _ _ _ _ </p> <p>UNITATE INDEPENDENTEA _ </p> <p>GALDESORTA-ZK. _ _ </p> <p>LURRALDE HISTORIKOA _ _ </p> <p>ESKUALDEA _ _ </p> <p>UDALERRIA _ _ _ </p> <p>BARRUTIA _ _ </p> <p>SEKZIOA _ _ </p>	<p>ETXEBIZITZA-MOTA</p> <p>Etxe familiarikar isolatua (independentea) 1</p> <p>Etxe familiarikar adosatua edo binakakoa 2</p> <p>Apartamentua edo pisua (10 etxebizitzatik behera) 3</p> <p>Apartamentua edo pisua (10 etxebizitzatik gora).... 4</p> <p>Infraetxea..... 5</p> <p>Bestelako etxebizitza..... 6</p>
---	---

HELBIDEA

IZEN-ABIZENAK: _____

HELBIDEA: _____

UDALERRIA: _____ **TELEFONOA:** _____

KONTROL-DATUAK			
ELKARRIZKETATZAILEA	ELKARRIZKETAREN DATA ETA IRAUPENA		
_ _	EGUNA _ _	URTEA 2008	
	HILABETEA _ _	IRAUPENA _ _	

i1 ZURE ETXE PROPIOAN BIZI NAHI DUZU?

- 1 Bai, eta hori egiteko behar adinako diru-sarrerak dauzkat
- 2 Bai, baina hori egiteko behar adinako diru-sarrerarik ez daukat
- 3 Ez → i12

i2 BEHAR ADINAKO DIRU-SARRERAK IZANEZ GERO, URTEBETEKO EPEAN ZURE ETXE PROPIOAN BIZITZEN JARRIKO AL ZINATEKE?

- Ez, epe luzeagoan 1 → i12
- Segur aski bai 2
- Bai, ziur 3

i4 ZEIN BIZIKO LITZATEKE ETXE HORRETAN?

- Ni bakarrik 1 → i6
- Ni eta nire bikotekidea 2
- Ni eta nire familia 3 → **Pertsona-kopurua**
- Ni eta lagunak 4 →

i5 ZU ALDE BATERA UTZITA, ZURE ETXEAN BIZIKO LIRATEKEEN PERTSONETATIK BATEN BATEK BA AL DAUKA DIRU-SARRERARIK GAUR EGUN?

- Bai1 → **NOLAKOA?**
- Une honetan ez2 →
- Ez3 →
- Soldata1
- Jarduera independentetik edo lan autonomotik eratorria2
- Langabeziako prestazioa3
- Gizarte Segurantzaren prestazioak4
- Bestelako diru-sarrerak5

i6 BADAUKAZUE ETXEBIZITZA PROPIORIK?

Ez	1 →	Une honetan etxe bila zabilzate?	Bai	1
Ez, baina etxebizitzarako aurrezki-kontu bat daukagu	2 →		Ez	6
Oraindik ez, baina etxe bat ordaintzen ari gara	3 →	HORNITUTA DAGO?	Bai, guztiz	1
Bai, eta partzialki ordainduta dago	4 →		Bai, partzialki	2
Bai, eta guztiz ordainduta dago	5 →		Ez, ez dago hornituta	3

i7 AURREZKIRIK BADAUKAZUE?

- Ez 6
- Bai 1 → Bestelako diru-sarrerarik izan ezean, aurrezki horiek erabilia zenbat hilabetez aurre egin diezaiekezue aurreikusteko moduko gastuei?

Zertarako erabiltzen dituzue aurrezkiak? Ehunekotan adierazi

Etxebizitza-gastuetarako |||||| %

Bestelako gastuetarako |||||| %

ZURE ETXEAN BIZIKO LIRATEKEEN PERTSONAK KONTUAN HARTUZ, ORAIN INDEPENDIZATUKO BAZINAKETE:

i8 BATEZ BESTE ZENBATEKO DIRU-SARRERAK IZANGO ZENITUZKETE HILEAN? |||||

i9 BATEZ BESTE ZENBATEKO GASTUAK IZANGO ZENITUZKETE HILEAN?

A- Etxeari lotutako gastuak (errenta, amortizazioa) |||||

B- Janaria, etxeko tresnak, garbiketa, gorputz-garbitasuna |||||

C- Bestelako gastuak |||||

i10 GUTXIENEZ ZENBATEKO DIRU-SARRERA BEHARKO ZENUKETE HILABETE BUKAERARA IRISTEKO?

|||||

KOPURU HORREKIN, ZU ETA ETXEKOAK NOLA BIZIKO ZINATEKETE?

- 1 Oso pobrea
- 2 Pobrea
- 3 Nahiko pobrea

- 4 Hainbestean, baina batezbestekoa baino okerrago
- 5 Batez bestekoa baino hobeto, eroso
- 6 Oparo, estuasunik gabe
- 7 Aberats
- 8 Oso aberats

i11 GUTXIENEZ ZENBATEKO DIRU-SARRERA BEHARKO ZENUKETE OINARRIZKO BEHARRIZANEI AURRE EGITEKO?

(janaria, arropa eta zapatak, eta benetan oinarritzkoak diren gainontzeko gauzak)

□ □ □ □ □

i12 ZU EZ INDEPENDIZATZEA ERAGITEN DUTEN FAKTOREAK

	Bai	Ez	Nagusia
1 Orain nagoen bezala gustura nago	1	6	
2 Ez dut lanik; ez daukat diru-sarrerarik	1	6	
3 Ez dut lan-egonkortasunik; nire diru-sarrerak irregularrak dira	1	6	
4 Oinarritzko beharizanei (janaria, arropa eta zapatak, eta etxebizitza) aurre egiteko adina diru-sarrerarik ez daukat	1	6	
5 Ez daukat diru-sarrera nahikorik nire oraingo bizi-mailari eusteko	1	6	
6 Independizatzeak aisialdiko jarduerak mugatu edo ezin egitea ekarriko luke	1	6	
7 Ez daukat etxebizitzarik	1	6	
8 Ez daukat etxebizitza hornitzeko gastuei aurre egiteko nahiko baliabide	1	6	
9 Ezin dut nahi bezalako etxebizitza eskuratu	1	6	
10 Ez daukat bikotekiderik eta ez nintzateke bakarrik independizatutako	1	6	
11 Familia-erantzukizunak dauzkat eta ezin naiz independizatu	1	6	
12 Independizatzeke zorian nago, etxebizitza emateko edo ezkontzeko zain, edo independizatzea aldi batez atzeratzen duen beste gertakariren bat dago	1	6	
13 Bestelako faktoreak daude (zehaztu)	1	6	

INDEPENDIZATU NAHI EZ BADUZU, JOAN ZUZENEAN 17. GALDERARA

i13 ZENBAT DENBORA DARAMAZU INDEPENDIZATU NAHIAN? □ □ □ urte □ □ □ hilabete

i14 INDEPENDIZATZEARI BEGIRA, DATORREN URTEAN ZER EGITEA PENTSATU DUZU?

- 1 Orain arte bezala jarraituko dut (konpondu beharrekoak konpondu arte)
- 2 Baldintza egokiak izanez gero, independizatu egingo naiz [®] **Baldintzak**
	Bai	Ez
Etxebizitzaren arazoa konpontzea	1	6
Lana aurkitzea	1	6
Lan egonkorra aurkitzea edo orain daukadana finkatzea	1	6
Behar adinako soldata edukitzea	1	6
Bestelako baldintzak (zehaztu)	1	6
- 3 Edozein modutara independizatuko naiz \longrightarrow **Nola konponduko duzu etxebizitzaren arazoa?**
Nire etxe propiora joango naiz	1
Errentan hartuko dut etxea	2
Etxe bat utziko didate	3
Etxe partekatu batera joango naiz	4
Etxe berralokatu batera joango naiz	5
Beste modu batera konponduko dut arazoa (zehaztu)	6

i15 INDEPENDIZATU ETA ETXEKO BEHARRIZANEI AURRE EGIN AHAL IZATEKO, PREST EGONGO ZINATEKE BEHIN ETA BERRIZ LAGUNTZA HAUETARA JOTZEKO?

	Bai	Ez
A) Familiaren laguntza	1	6

	Bai, edozein laguntza	Laguntza batzuk bakarrik	Ez
B) Laguntza publikoak Oinarrizko Errenta, AES, Emantzipatzeko Oinarrizko Errenta)	1	3	6

i16 INDEPENDIZATZEKO ASMOZ, PREST ZAUDE HONAKOAK EGITEKO?

	Bai	Ez
A) Alboko herri edo probintzia batera lanera joan	1	6
B) Lanera urrutirago joan (EAETik eta alboko probintzietatik kanpora)	1	6
C) Zuk daukazuna baino kualifikazio eskasagoa duen lanpostu batera joan	1	6
D) Oraingo etxean baino ongizate-baldintza kaskarragoetan bizi	1	6
E) <u>Alokairuko</u> etxe batean bizi	1	6
F) Etxe berralokatu edo partekatu batean bizi	1	6

- i17 Etxebiden izena emanda zaude?
Bai, etxebizitza jabetzan hartzeko	1
Bai, etxebizitza alokairuan hartzeko	2
Bai, etxebizitza jabetzan edo alokairuan hartzeko	3
Ez	4

	Bai	Ez
i18A Emantzipatzeko Oinarrizko Errentaren berri ba al duzu?	1	6
i18B Eskatuko al zenuke?	1	6

AURKIBIDE OROKORRA

SARRERA	3
1. PGDIren sorrera	4
2. PGDIren ezaugarri nagusiak	9
LEHEN ZATIA: POBREZIA ETA PREKARIETATE ADIERAZLEAK PGDIN	
Atariko gogoetak	13
I. atala: MANTENTZE-POBREZIA ETA MANTENTZE-PREKARIETATEA	
1. Hurbilketa kontzeptuala	15
2. Pobrezia- eta prekarietateadierazleak mantentze-dimentsioan	16
2.1. Europako estatistika-metodoa	17
2.2. Estatistika-metodoaren alternatibak	20
2.3. PGDI metodoa	24
2.4. Metodo desberdinak erabiltzearen ondorioak	29
3. Gabezia-adierazleak mantentzedimentsioan	35
3.1. Adierazle espezifikoak	35
3.2. Adierazle sintetikoa	38
II. atala: METATZE-POBREZIA ETA METATZE-PREKARIETATEA	
1. Metatze-dimentsioari buruzko hurbilketa baten beharra	41
2. Hurbilketa kontzeptuala	42
3. Pobreziaren eta prekarietatearen PGDIren adierazleak metatzedimentsioan	43
3.1. Esperientziarik eza Europako testuinguruan	43
3.2. PGDIren adierazlea	44
4. Gabezia-adierazleak metatzedimentsioan	48
4.1. Adierazle espezifikoak	48
4.2. Adierazle sintetikoak	48
5. Erabakitzeko dauden arazoak	49

III. atala: BENETAKO POBREZIA

- 1. Mantentze-arazoen eta metatze-arazoen arteko harremana 51
- 2. Benetako pobreziaren PGDIren adierazleak 52
 - 2.1. Benetako pobreziaren adierazle objektiboa 53
 - 2.2. Benetako pobrezia objektiboaren adierazlea, zirkunstantzia berezietara egokitua 53

IV. atala: EZKUTUKO POBREZIA ETA PREKARIETATEA

- 1. Alderdi orokorrak 55
- 2. Ezkutuko pobreziaren eta prekarietatearen PGDIren adierazleak 56
 - 2.1. Mantentze-pobreziaren eta ongizategabeziaren adierazle indibiduala 56
 - 2.2. Desoreka-adierazlea baliabideen barnebanaketan 57
 - 2.3. Independizazio-arazoen adierazleak 57

BIGARREN ZATIA: POBRETASUN ETA PREKARIETATE ADIERAZLEEN BILAKAERA

- Atariko gogoetak 61

I. atala: POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ERAGINA

- 1. Arazoak mantentze-dimentsioan 63
 - 1.1. Gabezia-adierazleak 63
 - 1.2. Pobretasunaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorrak 67
- 2. Arazoak metatze-dimentsioan 71
 - 2.1. Gabezia-adierazleak 71
 - 2.2. Pobretasunaren eta prekarietatearen adierazle orokorrak 76
- 3. Pobretasun errearen eraginarekiko hurbilketa 78
 - 3.1. Pobretasun-errealitate desberdinen eragin bateratua 78
 - 3.2. Pobretasun-arriskua eta prekarietate erreala 78

II. atala: POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ARRISKUA ETA BANAKETA

- 1. Alderdi demografikoak 84
 - 1.1. Familia-taldearen mota 84
 - 1.2. Adingabeen presentzia 85
 - 1.3. Pertsona nagusiaren sexua 88
 - 1.4. Pertsona nagusiaren adina 90
 - 1.5. Pertsona nagusiaren herritartasuna 93
- 2. Lanbideari dagozkion alderdiak 95
 - 2.1. Pertsona nagusiaren ikasketa-maila 95
 - 2.2. Jarduerari dagozkion alderdiak 97

3. Aldagai soziodemografikoak	107
3.1. Pobretasun-arazoen eta prekarietatearazoen eragina	107
3.2. Pobretasun-arazoen eta prekarietatearazoen banaketa	109
3.3. Aldaketa faktoreak pobretasunaren eta prekarietatearen eraginean	110
4. Pobretasunaren eta prekarietatearen lurralde-eragina	113
4.1. Lurralde Historikoa	113
4.2. Eskualdea	115

III. atala: POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN DETERMINATZAILA EKONOMIKOAK

1. Prekarietatea eta diru-sarrera nagusi mota	119
1.1. Pobretasun-arazoen eta prekarietatearazoen eragina	119
2. Transferentzia sozialen eragina	121
2.1. Alderdi orokorrak	121
2.2. Gizarte Laguntzaren betekizun espezifikoa	122
3. Etxebizitzaren arazoa	124

IV. atala: EZKUTUKO POBRETASUNA

1. Mantentze-pobretasunaren arriskuarekiko banakako hurbilketa	127
1.1. Datu orokorrak	127
1.2. Arrisku-taldeak eta banakako pobretasunaren banaketa	127
2. Desorekak baliabideen barnebanaketan	129
3. Independizazio-arazoak	130
3.1. Datu orokorrak	130
3.2. Arrisku-taldeak eta independizazio arazoaren banaketa	131
3.3. Independizazio-arazoaren jatorria	132

V. atala: EGOERA EUROPAKO TESTUINGURUAN

1. Mantentze-pobretasunaren adierazleak	137
1.1. Pobretasunaren eta prekarietatearen eragina	137
1.2. Atalaserako distantzia	139
1.3. Gizarte ekintzaren eragin txikiagoa Europarekiko ongizatearentzat	140
2. Desberdintasun egitura	143

VI atala. EZTABAIDA ETA ONDORIOAK

1. Alderdi orokorrak	145
2. Gizarte politikaren eragina	152

BIBLIOGRAFIA	157
--------------	-----

ERANSKINAK

Lehen eranskina: ADIERAZLEEN GLOSATEGIA ETA DEFINIZIOAK

1. Mantentze-pobrezia eta mantentze-prekarietatea	163
1.1. Definizioak	163
1.2. Mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen PGDIren adierazleak	163
1.3. Mantentze-pobreziaren eta mantentze-prekarietatearen Eurostaten adierazleak	165
1.4. Pobrezia-adierazleen eta prekarietate-adierazleen tratamenduan erabilitako adierazleak	165
1.5. Diru-sarreraren kontzeptua	167
1.6. Gizarte-transferentzien aurreko eta ondoko adierazleak	167
1.7. Gabezia-adierazleak	168
2. Metatze-pobrezia eta metatze-prekarietatea	170
2.1. Definizioak	170
2.2. Metatze-pobreziaren eta metatze-prekarietatearen PGDI metodoa	170
2.3. Gabezia-adierazleak	171
3. Benetako pobrezia eta prekarietatea	173
3.1. Definizioak	173
3.2. Benetako pobreziaren PGDI adierazlea	173
3.3. Prekarietatearen PGDI adierazlea (prekarietate-egoera errealekiko hurbilketa)	173
4. Ezkutuko pobrezia eta prekarietatea	174
4.1. Definizioak eta adierazleak	174
5. Desberdintasunaren azterketari buruzko hurbilketa	175
5.1. Desberdintasunaren adierazleak	175

Bigarren eranskina: POBRETASUNAREN ETA PREKARIETATEAREN ZIFRAK DOITZEA AZTERKETA EBOLUTIBORAKO

1. Doikuntza-prozedura mantentzedimentsioan	177
2. Doikuntza-prozedura metatzedimentsioan	179

Hirugarren eranskina: GALDESORTAK

Oinarrizko galdesorta	181
Independizazio galdesorta	195

TAULEN AURKIBIDEA

1. Taula. Mantentze-pobreziaren atalaseak Europako estatistika-metodoaren arabera. Edis-Caritas bertsioa. 2008	18
2. Taula. Diru-sarrera urriko eta pobrezia larriko atalaseak Eurostaten metodoaren arabera. 2008	19
3. Taula. Sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko desorekamaila. Europako estatistika-metodoa. 2008	20
4. taula. Pobrezia larriaren eta pobrezia erlatiboaren atalaseak, SPL metodoaren arabera. 2008	24
5. taula. Mantentze pobreziaren atalasea eta ongizate-gabeziaren atalasea PGDIren metodoaren arabera. 2008	28
6. taula. Ongizate gabeziaren atalaseari eta mantentze pobreziaren atalaseari dagozkien baliokidetasun-eskalak PGDIren metodoaren arabera. 2008	28
7. taula. Sailkapen objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko desoreka maila PGDIren metodoa: pobrezia eta ongizate-gabezia. 2008	29
8. taula. Pobreziaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazleak (mantentzea) 2008	30
9. taula. Adierazle objektiboaren eta pertzepzio subjektiboaren arteko egokitasunari buruzko adierazleak. 2008	33
10. taula. Pobreziaren eta ongizate-gabeziaren atalase objektiboaren eta adierazle subjektibo jakin batzuen arteko konparazioa. 2008	34
11. taula. Ongizaterik ezaren adierazle espezifikokoak (mantentzea). Oinarritzko premien estaldura	36
12. taula. Ongizaterik ezaren adierazle espezifikokoak (mantentzea) aisialdi beharren eta astialdiaz gozatzeko premien estaldura	37
13. taula. Ongizaterik ezaren adierazle espezifikokoak (mantentzea) Laguntza, aurrezki eta kredituetara jotzea	37
14. taula. Ongizate-gabeziaren adierazle sintetikoan aintzat hartzen diren arazoak	38
15. taula. Gutxieneko diru-sarreraren adierazle ekonomikoak mantentze-pobreziarekiko kokapen objektiboaren arabera. PGDIren baliokidetasuna. 2008	41
16. taula. Pobrezia-adierazleak eta prekarietate-adierazleak eraikitzeke orduan aintzat hartuko dimentsioak	45
17. taula. Beren burua pobretzat jotzen duten etxeen ehunekoa metatze-pobreziaren eta mantentze-pobreziako arrisku-egoeren adierazleen arabera. 2008	47
18. taula. Pobrezia-egoeren pertzepzio subjektiboa, bai mantentze-egoera bai metatze-egoera kontuan hartzen dituen errealitate objektiboaren arabera. 1996-2008 denboraldirako batez bestekoa	51

19. taula. Mantentze-dimentsioko gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera. 1986-2008	64
20. taula. Mantentze-dimentsioko gabeziaadierazleen bilakaera. 1996-2008. Gabeziaadierazle sintetikoa	65
21. taula. Mantentze-dimentsioko pobretasunean eta/edo ongizate-gabezian erortzeko arriskuaren adierazleak. 2008	67
22. taula. Pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazleen bilakaera. PGDI adierazleak. 1986-2008	68
23. taula. Pobretasun-arriskuaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorren bilakaera. Eurostaten adierazleak 1986-2008	68
24. taula. Prekarietate-egoera desberdinen intentsitatearen eta barne-desorekaren adierazleak. Sen, FGT eta Harenaars adierazleak. 2008	70
25. taula. Mantentze-pobretasunaren eraginekin lotutako estatistika-adierazleak. 1986-2008	71
26. taula. Mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziako egoeren eraginekin lotutako estatistika-adierazleak. 1986-2008	71
27. taula. Gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera (metatzea). Ondare-baliabideak lortzeko zailtasunak. 1986-2008	72
28. taula. Gabezia-adierazle espezifiko batzuen bilakaera (metatzea). Etxebizitzako instalazioak, biziegokitasun-baldintzak eta ekipamendua 1986-2008	74
29. taula. Metatze-dimentsioko pobretasunean eta/edo ongizate-gabezian erortzeko arriskuaren adierazleak. 2008	76
30. taula. Metatze-prekarietatea: pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arrisku-adierazle orokorren bilakaera. 1986-2008	77
31. taula. Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak 2008	79
32. taula. Benetako pobretasunaren tasen bilakaera. Datu errealak eta doituak. 1986-2008	80
33. taula. Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak. 1986-2008	80
34. taula. Benetako pobretasunaren adierazleak. Pertzepzio subjektiboa. 1986-2008	81
35. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera familia-talde motaren arabera. 1996-2008	84
36. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, familia-motaren arabera. 1996-2008	85
37. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoen kopuruaren arabera. 1996-2008	86
38. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoen kopuruaren arabera. 1996-2008	87
39. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14. urtetik beherakoen artean. 1996-2008	87
40. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008	89
41. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008	90
42. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera pertsona nagusiaren adinaren arabera. 1986-2008	91
43. taula. Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren adinaren arabera. 1986-2008	92

44. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera. 2000-2008	93
45. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera. 2000-2008	93
46. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera. 1986-2008	96
47. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoera desberdinen banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera. 1986-2008	97
48. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, pertsona nagusiaren jardueraren arabera. 1986-2008	98
49. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, pertsona nagusiaren jardueraren arabera. 1986-2008	99
50. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, lanaren ezaugarrien arabera. 1996-2008	101
51. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, lanaren ezaugarrien arabera. 1996-2008	103
52. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera. 1996-2008	105
53. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera. 1996-2008	106
54. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxearen aldagai soziodemografikoaren arabera. 1996-2008	108
55. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxearen aldagai soziodemografikoaren arabera. 1996-2008	109
56. taula.	1996 eta 2008 bitartean benetako pobretasunaren mailetan izandako aldaketetan erabakigarriak gertatu diren faktoreak	111
57. taula.	1996 eta 2008 bitartean benetako prekarietatearen eta ongizate-gabeziaren mailetan izandako aldaketetan erabakigarriak gertatu diren faktoreak	112
58. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008	114
58. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008	114
59. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008	115
60. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera eskualdeka. 1996-2008	116
61. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera eskualdeka. 1996-2008	118
62. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, etxeko diru-sarrera nagusiaren iturriaren arabera. 1996-2008	120
63. taula.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren banaketaren bilakaera, etxeko diru-sarreraren iturri nagusiaren arabera. 1996-2008	121
64. taula.	Mantentze-dimentsioko pobretasunean eta/edo ongizate-gabezian erortzeko arriskuaren adierazleak. Transferentzia sozialen paperaren garrantzia. 2008	122
65. taula.	Mantentze-dimentsioko prekarietatearen aurkako borrokaren transferentzia-prozesuen eragina. Transferentzia sozialen paperaren garrantzia. 2008	122

66. taula.	Pobre potentzialen kolektiboaren egoera, Gizarte Laguntzako prestazioak eta benetako pobretasun-egoera kontuan hartuta. 2008	123
67. taula.	Gizarte Laguntzaren prestazioak eskuratu ezin dituzten eta benetako pobretasun-egoeran dauden pertsonak, etxeko pertsona nagusiaren aldagai soziodemografikoaren arabera. 2008	123
68. taula.	Etxebizitzaren kostuari aurre egiteko ahalegin garbiaren tasaren bilakaera, mantentze-dimentsioko pobretasunaren edo ongizate gabeziaren arrisku-mailaren eta edukitze erregimenaren arabera. 1996-2008 (Mantentze-pobretasuna)	124
69. taula.	Etxebizitza gastuak diru-sarrerren %30 baino handiagoak diren etxeetan bizi diren pertsonen proportzioaren bilakaera, mantentze-dimentsioko pobretasunaren edo ongizate gabeziaren arrisku-mailaren eta edukitze erregimenaren arabera. 1996-2008	125
70. taula.	Pobretasunean eta ongizate-gabezia erortzeko arriskuaren eragina, banako diru-sarrerren arabera. 2008	127
71. taula.	Pobretasunaren banaketa eta pobretasunean erortzeko arriskua, banako diru-sarrerren arabera. 2008	129
72. taula.	Baliabideak modu partekatuan eskuratzen ez dituzten emakumeak, mantentze-dimentsioko pobretasunaren eta prekarietatearen arrisku-mailaren arabera. 2008	130
73. taula.	Etxe independentea eratu nahiko lukeen biztanleria independizatu gabea. 2008	130
74. taula.	Etxe independente bat eratu nahiko lukeen biztanleria independizatu gabearen bilakaera. 1996-2008	131
75. taula.	Urtebeteko epean etxe independente bat eratuko lukeen baina horretarako behar beste baliabide ekonomikorik ez duen biztanleria ez-independizatu, sexu, adin, ezkontza-egoera eta ikasketa-mailaren arabera. 1996-2008	132
76. taula.	Independizazio-arazoen jatorria eta arrisku objektiboak, jarduerarekiko harremanaren arabera. 2008	133
77. taula.	Epe laburrean independizatzeko aukera duen biztanleria potentzialki independentea. Bizimodu independentea lortzea eragozten duten arrazoiak eta arrisku objektiboak. 1996-2008	134
78. taula.	Mantentze-dimentsioko ongizategabeziaren eta pobretasunaren adierazleak. 1996-2008	134
79. taula.	Benetako pobretasunaren eta mantentze-dimentsioko ongizate-gabeziaren adierazleak. Adierazle orokor doituak eta ezkutuko pobretasunaren eta ongizategabeziaren errealtateak kontuan hartuta dituztenak. 1996-2008	135
80. taula.	Etxeko diru-sarrerren eta ongizategabeziaren edo diru-sarrera txikien atalaseen arteko distantzia Hamabosteko Europar Batasunean. Eurostat Metodoa. 2006/2008	140
81. taula.	Transferentzia sozialek Hamabosteko Europar Batasuneko ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien arrisku-adierazleetan izandako eragina. 2006/2008	141
82. taula.	Errentaren banaketa orokorraren adierazleak. 2008	143
83. taula.	Giniren koefizientea. 2008	143
A1-1. taula.	Mantentze-pobreziaren eta ongizate-gabeziaren atalaseak PGDIren metodoaren arabera. 2008	164
A1-2. taula.	PGDIren metodoaren arabera mantentze-pobreziaren eta ongizate gabeziaren atalaseei dagozkien baliokidetasun-eskalak. 2008	165
A1-3. taula.	Diru-sarrera urrien eta pobrezia larriaren atalaseak Eurostaten metodoaren arabera	165

GRAFIKOEN AURKIBIDEA

1. grafikoa.	Jasotako diru-sarrera minimoen eta benetako diru-sarreraren arteko harremana. LPL/SPL metodoa	23
2. grafikoa.	Mantentze-prekariatatea: 1986- 2008 bitarteko pobretasun-arriskuaren eta ongizate-gabeziaren adierazle orokorren bilakaera. PGDI eta Eurostaten adierazleak	69
3. grafikoa.	Metatze-prekariatatea: pobretasunaren eta/edo ongizate-gabeziaren arriskuadierazle orokorren bilakaera. 1986-2008	77
4. grafikoa.	Mantentze-pobretasunaren eta metatze-pobretasunaren arrisku-egoerek Euskadiko Autonomia Erkidegoan duten eragina. 2008	78
5. grafikoa.	Pobretasunaren benetako eragina Euskadiko Autonomia Erkidegoan. Adierazle orokorra, adierazle zuzenduak eta etxeen auto-pertzepzioa 2008	79
6. grafikoa.	Benetako pobretasunaren, ongizate-gabeziaren eta ongizatearen adierazleak (1986-2008)	80
7. grafikoa.	Benetako pobretasun egoeren eraginaren bilakaera, etxean dauden 14 urtetik beherakoen kopuruaren arabera. 1996-2008	86
8. grafikoa.	Haur-pobretasuna: benetako pobretasunaren tasen bilakaera hamalau urtetik beherako eta gorako biztanleen artean. 1996-2008	88
9. grafikoa.	Benetako pobretasun egoeren eraginaren bilakaera, etxeko pertsona nagusiaren sexuaren arabera. 1986-2008	89
10. grafikoa.	Benetako pobretasuna pertsona nagusiaren adinaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehunekoa) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 1986-2008	92
11. grafikoa.	Benetako pobretasuna pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehunekoa) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 2000-2008	94
12. grafikoa.	Mantentze-pobretasuna pertsona nagusiaren herritartasunaren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehunekoa) eta biztanleria prekarioaren banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 2000-2008	94
13. grafikoa.	Benetako pobretasun tasen bariazio proportzionala pertsona nagusiaren ikasketa-mailaren arabera	96
14. grafikoa.	Benetako pobretasuna, aktibitatearen, lanaren eta langabeziaren aurrean etxeak bizi duen egoeraren arabera: eraginaren bilakaera (familia-etxebizitzetan bizi diren herritarren ehunekoa) eta biztanleria pobrearen banaketaren bilakaera (Ehuneko bertikalak). 1996-2008	106

15. grafikoa.	Benetako pobretasun egoeren kontzentrazioaren bilakaera, arazoak gehien erasaten duen aldagai soziodemografikoetan. 1996-2008	110
16. grafikoa.	1996 eta 2008 bitartean benetako pobretasunaren murrizketa eragin zuten zenbait faktore	111
17. grafikoa.	1996 eta 2008 bitartean ongizate-gabeziaren eta prekarietate-egoeren murrizketa eragin zuten zenbait faktore	112
18. grafikoa.	Pobretasun-egoeren eta prekarietate-egoeren eraginaren bilakaera, Lurralde Historikoaren arabera. 1996-2008	114
19. grafikoa.	Benetako pobretasunaren eragina eskualdeka 2008an	117
20. grafikoa.	Benetako pobretasunaren aldaketa proportzionala eskualdeka 2004 eta 2005 bitartean	117
21. grafikoa.	Benetako pobretasun egoeren kontzentrazioaren bilakaera hiri-eskualdeetan (Ehuneko bertikalak). 1996-2008	118
22. grafikoa.	1996-2008 bitartean emandako pobreziaren bariazioa ehunekotan etxeko diru-sarrera nagusiaren iturriaren arabera	120
23. grafikoa.	Gizarte laguntzek eragindako pobrezia eta ongizate gabeziaren tasen jaitsiera ehunekotan	122
24. grafikoa.	Pobretasun larriaren eragina Europan (medianaren %40a). 2006	138
25. grafikoa.	Diru-sarrera txikien eragina Europan (medianaren %60a). 2006	139
26. grafikoa.	Transferentzia sozialek Hamabosteko Europar Batasuneko ongizate-gabeziaren edo diru-sarrera txikien arrisku-adierazleetan izandako eragina. 2006/2008. Arrisku-tasen gainbehera-mailak ehunekotan	142
27. grafikoa.	Europako errentaren banaketa orokorraren S80/S20 adierazlea. 2006	144
28. grafikoa.	Giniren koefizienteak Europan. 2006	144
29. grafikoa.	Pobretasunaren/diru-sarrera txikien Eurostat tasa (diru-sarrera garbi baliokideen medianaren %60a) (1986-2008 bitarteko PGDI)	145
30. grafikoa.	EAEko okupazioaren eta langabeziaren bilakaera 1985etik 2007ra bitartean	146
31. grafikoa.	Langabezia-tasaren bilakaera (1985-2007 bitarteko datuak)	147
32. grafikoa.	Pertsona bakoitzeko BPGren bilakaera herrialdez herrialde eta urtez urte (27ko EB=100). Eustatek prestatutako datuak (1998-2007 aldian)	147
33. grafikoa.	Eurostat pobretasun-tasa eta pobretasunaren pertzepzio subjektiboa	148
34. grafikoa.	PGDI pobretasun-tasa doituak (PGDI 1986-2008)	149
35. grafikoa.	PGDIren prekarietatearen edo ongizate-gabeziaren tasa doituak (PGDI 1986-2008)	149
36. grafikoa.	Pobretasunaren eta prekarietatearen tasa doituak (PGDI 2004-2008)	150
37. grafikoa.	PGDIren pobretasun-tasa ez-doituak (PGDI 1986-2008)	152
38. grafikoa.	PGDIren prekarietate/ongizate-gabeziaren tasa ez-doituak (PGDI 1986-2008)	152
39. grafikoa.	EAEko Oinarrizko Errentaren eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren onuradunen urtez urteko kopurua (1989-2008)	153
40. grafikoa.	EAEko Oinarrizko Errentaren eta Gizarte Larrialdietarako Laguntzaren unitate onuradunen urtez urteko ehunekoa	153
41. grafikoa.	Eusko Jaurlaritzak Oinarrizko Errentan eta Gizarte Larrialdietarako	154

AZKEN OHARRA

Txosten hau Eusko Jaurlaritzaren Justizia, Lan eta Gizarte Seguratasun Saileko Estatistika Organo Espezifikokoan lan egiten duten kideek idatzi dute, SIIS Dokumentazio eta Ikerketa Zentroen laguntza eta lankidetzarekin.

Erredakzioa:	Sanzo González, L. (EOE)
Laguntza eta lankidetzak:	Joseba Zalakain (SIIS) Mikel López de Lacalle (OEE) Nekane Belaustegi (OEE)
Laginarene diseinua:	EUSTAT
2008ko kanpo-lana:	EMAIKER
Itzulpena:	Rosetta Testu Zerbitzuak
Diseinu grafikoa:	Estudio Lanzagorta
Maketazioa:	Concetta Probanza

Eusko Jaurlaritzaren Justizia, Lan eta Gizarte Segurantzaren Sailak eskerrak eman nahi dizkie EGEEA eta PGDIren aplikazioaren eragiketarako aurrera eramateaz arduratu diren pertsona guztiei –arduradun politiko, arduradun tekniko, kanpo-lanaren arduradun, inkestazailerak eta laguntzaileei-, egindako lana eta eskaintako dedikazioagatik.

1984

2008

25 URTEZ
POBRETASUNA
IKERTZEN
EUSKADIN

Eusko Jaurlaritzaren
Justizia, Lan eta Gizarte
Segurtasun sailak 1984
eta 2008 bitartean egindako
azterketa eta lan
estatistikoaren laburpena

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

JUSTIZIA, LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZA SAILA

DEPARTAMENTO DE JUSTICIA,
EMPLEO Y SEGURIDAD SOCIAL